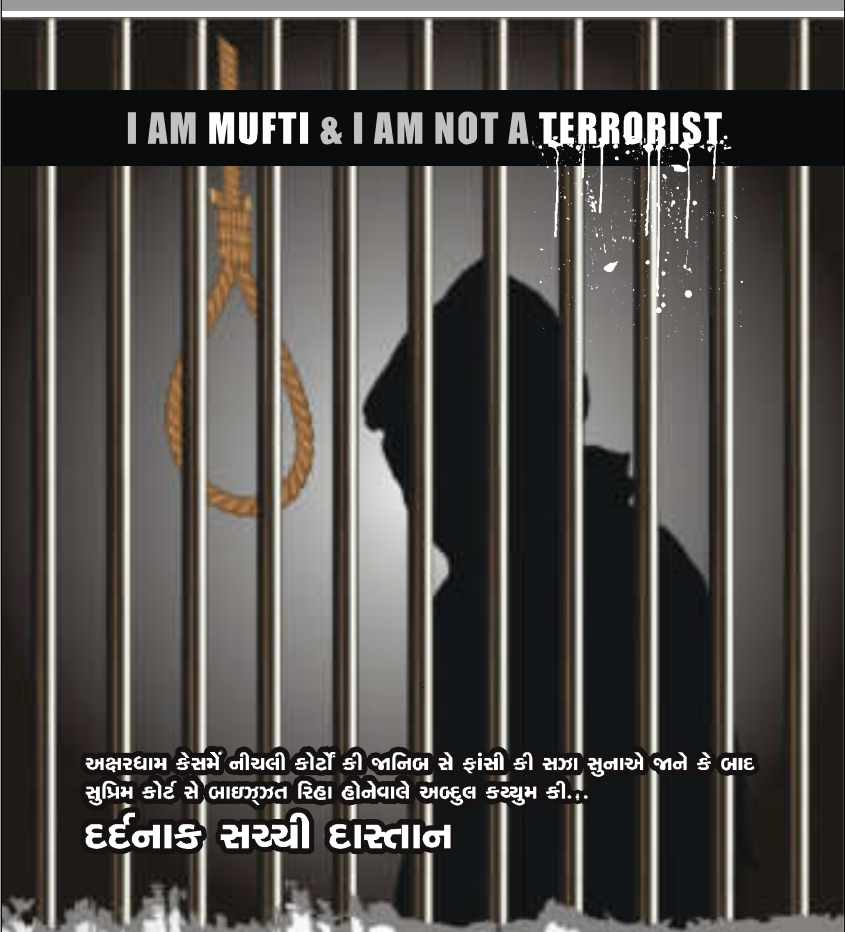

I AM MUFTI & I AM NOT A TERRORIST

અક્ષરધામ કેસમેં નીચલી કોર્ટોં કી જાનિબ સે ફાંસી કી સજા સુનાચે જાને કે બાદ
સુપ્રિમ કોર્ટ સે બાદખૂસ્ત રિહા હોનેવાલે અબ્દુલ કય્યુમ કી..

દર્દનાક સચ્ચી દાસ્તાન

11 સાલ
સલાખોં કે પીછે

© જુમ્લા હુકૂક મહફૂઝ હેં

કિતાબ કા નામ : ૧૧ સાલ સલાખોં કે પીછે
બકલમ : (મુફ્તી) અબ્દુલ કય્યુમ અહમદહુસૈન
તઅદાદે ઇશાઅત : ૩૦૦૦ (તીસરા એડીશન)
કીમત : ૭૫/-
પ્રીન્ટીંગ : Shreenathji Printers,
Dudheshwar, Ahmedabad.
નાશિર : જમીઅતે ઉલમા અહમદઆબાદ,
જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર
(મોલાના અરશદ મદની સાહબ દા.બ.)

કિતાબ મિલને કા પતા

જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર

ઈમામબાડા કંપાઉન્ડ, ઈમામબાડા રોડ, સાબુ સિદ્દીક હોસ્પીટલ કે પાસ,
મુંબઈ-૦૮. (ફોન) ૦૨૨-૨૩૭૨૫૩૭૩

ફેહરિસ્તે મઝામીન

નં.	મઝમૂન	પેજ નં.
A	મક્સદે કિતાબ	V
B	તઅસ્સુરાત (હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની સાહબ)	VIII
C	તઅસ્સુરાત (હઝ.મૌલાના મુસ્તકીમ અહસન આઝમી સાહબ)	XII
D	તઅસ્સુરાત (મોહતરમ જનાબ ગુલઝાર અહમદ આઝમી સાહબ)	XIV
૧	મેરા અપહરણ	1
૨	નાકાબિલે બરદાશત ઝુલ્મો તશદુદ કા આગાઝ	7
૩	મનઘડત ઔર ઝૂટી સ્ટોરી	13
૪	કાઈમ બ્રાંચ કા ખાના	37
૫	ગૈરકાનુની હિરાસત ઔર હેબીયસ કોર્પસ	39
૬	બાકાઈદા રીમાન્ડ કી શુરૂઆત	40
૭	કશ્મીર કા સફર	43
૮	મેરા એન્કાઉન્ટર	56
૯	ગુનાહ કેસે કબુલ હો?	63
૧૦	નાર્કો એનાલિસીસ ટેસ્ટ, લાઈ ડિટેક્ટર ટેસ્ટ ઔર બ્રેઈન મેપીંગ	65
૧૧	હમ્લે કી કહાની સીંઘલ કી ઝબાની	68
૧૨	મેરે ખિલાફ ઈલામાત, ગવાહ વ સુબૂત ઔર ઉનપર સુપ્રિમ કોર્ટ કા તબસેરહ	77
૧૩	દો ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયાં	94
૧૪	દહશતગર્દી, ઈસ્લામ ઔર મીડીયા કા રોલ	109
૧૫	જેલ ક્યા હૈ ?	114
૧૬	જેલ કી તારીક દુન્યા મેં	118
૧૭	હાઈ સિક્યુરીટી	119
૧૮	જેલ કે શબો રોઝ વ ઈસ્તિલાહાત	120
૧૯	જેલ કે મુખ્તલિફ શોઅબે વ હુનર	126
૨૦	જેલ કા ખાના	130
૨૧	વકીલ મુકાલાત	131

ફેહરિસ્તે મઝામીન

નં.	મઝામૂન	પેજ નં.
૨૨	મુલાકાત ઔર ખત વ કિતાબત (આબે હયાત)	133
૨૩	ઇન્સ્પેક્શન રાઉન્ડ	138
૨૪	મેરે કેદી સાથી	140
૨૫	જેલ મેં રમઝાનુલ મુબારક કી આમદે બાબરકત	141
૨૬	કેદીયોં કો ખાના ખિલાના	142
૨૭	ફક્કુલ આની (કેદીયોં કો છુડાઓ)	144
૨૮	જેલ મેં ઈદેન	148
૨૯	હિફઝે કુઆને પાક કી દૌલત	150
૩૦	ઇન્ફિરાદી વ ઈજિતમાઈ અઅમાલ વ દુઆઓ	152
૩૧	ખુસૂસી પોટા કોર્ટ કા જજમેન્ટ	154
૩૨	દસ ખોલી	159
૩૩	બડા ચક્કર મુન્તકિલી	160
૩૪	હિંદુ કેદીયોં કા સુલૂક	161
૩૫	સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ વ જેલ સ્ટાફ	162
૩૬	પુલીસ સ્ટેશન ઔર હમારી પુલીસ	166
૩૭	મેરે વાલિદ વ દીગર મુતાલ્લિકીન કી ગમનાક વફાત	170
૩૮	ગુજરાત હાઈકોર્ટ કા જજમેન્ટ	176
૩૯	સુપ્રિમ કોર્ટ ઓફ ઈન્ડીયા, જમીઅત ઉલમાએ હિંદ ઔર જમીઅત ઉલમાએ મહારાષ્ટ્ર કા કિરદાર	177
૪૦	મેરે કાબિલ વકીલ	181
૪૧	મેરે હમદર્દ વ મોહસિનીન	184
૪૨	રબ્બે લતીફ પર તવક્કુલ	188
૪૩	લોગોં કી દુઆઓ વ મુબશરાત	190
૪૪	સુપ્રિમ કોર્ટ કા ઈન્સાફ વ ઈન્સાનિયત સે ભરપુર તારીખી ફૈસલા	194
૪૫	બેશર્મી કી ઈન્તિહા	201
૪૬	ઘર વાપસી	210

મકસદે કિતાબ

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على سيد
الأنبياء والمرسلين وعلى آله وصحبه أجمعين إلى يوم الدين. أما بعد

૧૬ મે ૨૦૧૪ જુમ્હાલ કા દિન ન સિફ મેરે ઔર આમ મુસલમાનોં કે લિયે બલકે ઇન્સાનિયત કા દમ ભરનેવાલે હર ઇન્સાફ પસંદ શખ્સ કે લીયે ખુશી કા દિન થા. જિસ દિન હમારે મુલક કી સુપ્રિમ કોર્ટ ને અક્ષરધામ હમ્લે કે કેસ મેં મુઝે ઔર તમામ મુલ્કીમીન કો બાઈઝૂત બરી કર દીયા.

સુપ્રિમ કોર્ટ કે ઇસ કાબિલે ફખ્ર જજમેન્ટ મેં જહાં અદાલતે ઊઝમા કી સચ્ચાઈ, ઈમાનદારી, હુકૂકે ઇન્સાની કી પાસદારી ઔર કાનૂન કી બાલાદસ્તી નઝર આતી હૈ. વહીં હુકૂમત, તાકત ઔર વરદી કા નાજાઈઝ ઇસ્તેઅમાલ કરનેવાલે ઇન્સાનનુમા ભેડીયોં કી ભી નિશાનદહી હોતી હૈ.

સન ૨૦૦૨ મેં ગોધરા ટ્રેન કા હાદસા ઔર ઉસ્કે બાદ હુવે મુસ્લિમ કુશ ફસાદાત મેં ગુજરાત કે મુસલમાન કો દોહરી માર ઝેલની પડી થી. એક જાનિબ મુસલમાનોં કા કત્લે આમ ક્રિયા ગયા, મિલકતેં તબાહ કી ગઈ ઔર ઉસે ઉજાડ દિયા ગયા. ઔર દૂસરી જાનિબ ઉસે હી મુલ્કિમ ઠેહરા કર ઔર ગલત મુકદ્દમાત મેં ફંસા કર બરસ હા બરસ તક ઉસે જેલ કી ગુમનામ અંધેરીયોં મેં ડાલ દિયા ગયા. ઇસ દૂસરે જુલ્મ મેં અહમદઆબાદ કાઈમ બ્રાંચ ને ભરપુર રોલ અદા ક્રિયા. સન ૨૦૦૨ સે ૨૦૦૪ તક વણજારા એન્ડ કંપની કે શબાબ કા દૌર થા. જુલ્મ કી ખુલી આઝાદી થી. જિસે ચાહા મુકદ્દમાત મેં ફંસા દિયા. જિસે ચાહા નકલી એન્કાઉન્ટર મેં માર દીયા. અગર કિસી પર રહમ ક્રિયા તો ફિરૌતી લેકર ઉસે ગવાહ બના દિયા. ખાસકર મઝલૂમોં ઔર મુતઅસ્સિરોં કે હક મેં આવાઝ ઉઠાનેવાલે ઔર ઉજડે હુવોં કો આબાદ કરનેવાલે ઔર રિફાહે આમ ઔર ખિદમાતી કામ કરનેવાલે કાઈમ બ્રાંચ કે જુલ્મ કા શિકાર ઔર હદફ બને.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેરા શુમાર બસાનેવાલોં મેં થા ઉજાડનેવાલોં મેં નહીં. સન ૧૯૮૭ મેં ફરાગત કે બાદ સે મુખ્તલિફ ઈન્સાની ઓર કુદરતી આફાત મસલન સન ૨૦૦૦ મેં કંડલા મેં પાની કા સૈલાબ, સન ૨૦૦૧ મેં ભૂજ ઝલઝલા ઓર સન ૨૦૦૨ મેં ગોધરા ફસાદાત કે મૌકે પર હસ્બે તૌફીકે બારી તઆલા બાઝઆબાદકારી ઓર બિદમાતી કામ મેં હિસ્સા લિયા.

પસ ઈસી જુર્મ કી પાદાશ મેં ૧૭ ઓગષ્ટ ૨૦૦૩ કો જૂટ ઓર મકર વ ફરેબ સે કાઈમ બ્રાંચ ને મેરા અપહરણ કર લિયા. ઉસ્કે બાદ ઝુલ્મ વ તશદુદ્ધ ઓર હૈવાનિયત કી એક લંબી દાસ્તાન હૈ જો મૈંને યહાં બયાન કી હૈ.

યે સિર્ફ મેરી રૂદાદ વ આપબીતી નહીં બલ્કે ગલત મુકદ્દમાત મેં ફંસે સલાખોં કે પીછે સડ રહે હર મઝલૂમ વ બેબસ ઈન્સાન કી દાસ્તાન હૈ.

યે કોઈ કિતાબ યા તસ્નીફ નહીં. બલ્કે દિલ કે એહસાસાત હૈ. યહી વજહ હૈ કે ઈસ રૂદાદ મેં આપ કો ફસીહ અલ્ફાઝ, તરકીબે જુમ્લા ઓર કલામ કા હુસ્ન નઝર નહીં આએગા. હાં ! આપકો ઈસ્કે એક એક હર્ફ મેં સચ્ચાઈ ઓર વફા નઝર આએગી. ક્યુંકે ઈસ્કી રોશનાઈ મેં ખૂને જિગર ઓર આસુઓં કી મિલાવટ હૈ. મૈંને ઈસ્કો બિલ્કુલ આમ ફહમ અલ્ફાઝ મેં ઝબાની આપબીતી કે તર્જ પર લિખા હૈ. તાકે ઝયાદહ સે ઝયાદહ લોગ ઈસ સે ફાઈદહ હાસિલ કર સકે.

મેરા મક્સદ અપની મઝલૂમિયત બયાન કરકે લોગોં કી હમદદીયાં હાસિલ કરના નહીં. ઓર ન હી મુઝે પુલીસ કો બદનામ કરના યા ઉન્કે ખિલાફ મહાઝ આરાઈ કરના હૈ. વલ્લાહ મુઝે કિસી ભી પુલીસ સે કોઈ ઝાતી નફરત નહીં. હત્તા કે વણઝારા સાહબ વગૈરહ સે ભી મુઝે કોઈ અદાવત નહીં. યહી વજહ હૈ કે અગર મૈંને કુછ પુલીસ અફસરાન કે મઝાલિમ કો બયાન કિયા હૈ તો અચ્છે ઓર ઈમાનદાર અફસરાન કો ભરપુર ખિરાજે અકીદત ભી પેશ કિયા હૈ. ઓર ન મૈંને મઝાલિમ બયાન કરને મેં ગુલૂ યા હદતજાવુઝી સે કામ લિયા હૈ. બલ્કે મૈંને અપને ઉસી ઈન્હિરાફી બયાન (રીટ્રેક્શન) કી તફસીલાત યહાં બયાન કી હૈ જો મૈંને તારીખ ૨૮-૯-૨૦૦૩ કો સુપ્રિમ કોર્ટ, હાઈકોર્ટ, પોટા કોર્ટ ઓર દીગર હુકૂકે ઈન્સાની કે ઈદારોં કો લિખ ભેજા થા. ઓર તારીખ ૩૦-૧૦-૨૦૦૩ કો પોટા કોર્ટ કો મૌસૂલ ભી હો ગયા થા. (તફસીલ કે લીયે દેખીયે : Exb.780, સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ)

અગર ઇસ કિતાબ કે બાદ એક ભી ઇન્સાન કાનૂન કે બેજા ઇસ્તેઅમાલ ઔર મજાલિમ સે બચ ગયા તો મેં ઇસે અપની કામયાબી ઔર ઇન્દલ્લાહ કિતાબ કી મકબૂલિયત સમજૂંગા.

આખિર મેં ઇસ કિતાબ કે શાએઅ કરને મેં જિતને ભી લોગોં ને તઆવુન ક્રિયા ઉન તમામ મોહસિનીન કા તહે દિલ સે શુકગુઝાર હું. અલ્લાહ તઆલા તમામ કો ખૂબ ખૂબ જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ. ઇસ કિતાબ કો મુલક વ મિલ્લત કે લીયે ખૈર કા ઝરીઅહ બનાએ ઔર હર શર વ ફિતન સે મહફૂઝ ફરમાએ. ઔર હમારે મુલક કો અમન કા ગેહવારા બનાએ. અલ્લાહ તઆલા મેરી ઇસ કોશિશ કો કબૂલ ફરમા કર ઝખીરએ આખિરત બનાએ. આમીન.

કુંપોર્જીંગ મેં જલ્દબાઝી મેં યકીનન ગલ્તીયાં રહ જાને કે ઇમ્કાનાત હેં. અગર કોઈ ગલ્તી નઝર આએ તો ઝરૂર મુતલેઅ ફરમાએ. ઇન્શાઅલ્લાહ ઇસ્લાહ કર લી જાએગી.

અબ્દુલ કય્યુમ મનસુરી
૧૪ જમાદિલ આખિર ૧૪૩૬
મુતાબિક ૪ એપ્રિલ ૨૦૧૫

તઅસ્સુરાત

અઝ : જાનશીને શૈબુલ ઇસ્લામ (રહ.) મોહસિને મિલ્લત
હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની દા.બ.
(સદર જમીઅતે ઉલમાએ હિંદ)

મુલક કી આઝાદી કે બાદ સે હી મુસલમાન અપને મુલક મેં ફિકી પરસ્ત તાકતોં કી તરફ સે બરાબર મુશ્કિલાત કા શિકાર રહા હૈ. હિન્દુ મુસ્લિમ ફસાદાત ને બિલખુસૂસ ઇક્તિસાદી ઔર તઅલીમી એઅતબાર સે મુસલમાન કી કમર તોડ ડાલી. જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ હર દોર મેં તાબમકદુર કોશિશ કરતી રહી લેકિન ફસાદાત કો રોકને મેં હમેશા નાકામ હી રહી. ઐસા લગતા થા કે હર હૂકૂમત મેં બૈઠે ફિકી પરસ્ત પોલીસી બના કર મુસલમાનોં કો તરક્કી કી દોડ મેં શિર્કત સે દૂર રખના ચાહતે હૈં. કિસી જમહૂરી મુલક મેં યે કેસી અજબ બાત હૈ કે હઝાર હા હઝાર ફસાદાત મેં મુસલમાનોં કી શહાદત ઔર બરબાદી પર ૭૦ સાલ મેં કબી કાતિલ કત્લ કી સજા કા મુસ્તહિક ન કરાર દિયા જા સકા. જિસ્કા મતલબ ઇસ કે સિવા ક્યા લિયા જા સકતા હૈ કે કિસી ભી કાતિલ કો સજા ન દેકર મુસલમાનોં કી બરબાદી ઔર કત્લ વ ગારતગિરી કે ઇસ ભયાનક સિલસિલે કો બંદ ન કરના અરબાબે ઇક્તિદાર કી પોલીસી રહી હૈ. ફિકી પરસ્ત ઝેહનિયત યે નહીં ચાહતી કે મુસલમાન યેન વ સુફૂન કે સાથ રેહ કર મુલક કે દૂસરે તબ્કોં કી તરહ મુખ્તલિફ મૈદાનોં મેં તરક્કી કર સકે. આઝાદી કે બાદ કમો બેશ પચાસ સાલ તક મુસ્લિમ કૌમ ઇસી તરહ કે હાલાત સે દો-ચાર હોતી રહી હૈ. યહાં તક કે મુલક મેં ઇલેક્ટ્રીક મીડીયા કા દોર આ ગયા ઔર કોઈ ભી રૂનુમા હોનેવાલા વાકેઆ પૂરે મુલક મેં હી નહીં બલ્કે પૂરી દુન્યા મેં બેક વક્ત દેખા જાને લગા, ઐસે વક્ત મેં ગુજરાત કા બદબખ્તાના ફસાદ હુવા જો હમેશા કે લીયે હિંદુસ્તાન કે માથે પર કલંક કા ટીકા સાબિત હુવા. મુસ્લિમ દુશ્મની ઔર ઇન્સાનિયત સોઝ બરબરીયત કા કોઈ પેહલુ ઐસા નહીં થા જિસ્કો અમન શાંતિ કે પૈકર મહાત્મા ગાંધી કે ગુજરાત મેં મુસ્લિમ

અકલ્પિત કે ખિલાફ ફિર્કા પરસ્તોં ને ઇક્તિદાર કે નશે મેં સરે આમ અંજામ ન દિયા હો. ઔર ઉસ વક્ત પૂરી દુન્યા ને ઇન ફસાદાત કો ઇલેક્ટ્રોનિક મીડીયા કે ઝરીયે દેખા. યહાં સે ફિર્કા પરસ્ત ઝેહનીયત ને અપને પ્રોગ્રામ કો બદલા ઔર મુસ્લિમ દુશ્મની કે લીયે એક નયે પ્રોગ્રામ કો જનમ દિયા જો મેરે ખયાલ મેં મુસ્લિમ કુશ ફસાદાત સે કમ નહીં. બલ્કે ઝયાદહ ભયાનક ઔર દિલ કો દેહલાનેવાલા હૈ. ઔર વોહ દેહશતગદ્દી ઔર મુલ્ક દુશ્મની કે ઇલ્લામ મેં કિસી ભી ઉભરતે હુવે આલિમે દીન યા તઅલીમ યાફતા એસે જવાન કો જો દસ બીસ અફરાદ કી તરકકી ઔર તઅલીમ કા વસીલા બન સકતા હૈ પકડ કર જેલ મેં બંદ કર દેના હૈ. જહાં સે ગિલો ખલાસી ઔર બાહર આને કે રાસ્તે અગર મસ્ફૂદ નહીં તો દુશ્વારતર ઝરૂર હો જાએ. ઇસ તરહ કે વાકિઆત મેં દો ચાર નહીં બલ્કે સેકડોં જવાન હિન્દુસ્તાન મેં ગિરફતાર કિયે ગએ ઔર ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ ઇલ્લામ લગા કર જેલોં મેં ડાલ દિયે ગએ.

જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ બરાબર અરબાબે ઇક્તિદાર કે રૂબરૂ ફર્જી તૌર પર સિર્ફ મુસલમાનોં કો દેશ મુખાલિફ ઔર મુલ્ક કા ગદાર બતાને કી સાઝિશ પર એહતેજાજ કરતી રહી. લેકિન ખાતિરખ્વાહ કોઈ નતીજા નિકલ ન સકા. ઇસ સિલસિલે મેં સબ સે ઝયાદહ બદતરીન કિરદાર કોંગ્રેસ કે હોમ મિનિસ્ટર શિવરાજ પાટિલ કા રહા હૈ. ઉન્કે દૌરે ઇક્તિદાર મેં મુસલમાન કો કૌમી સતહ પર મુલ્ક દુશ્મન સાબિત કરને મેં કોઈ કમી નહીં છોડી ગઈ. જહાં ભી મુલ્ક મેં બોંબ બ્લાસ્ટ કા કોઈ વાકેઆ રોનુમા હોતા થા ફૌરન હી મુસલમાનોં કે સર થોંપ દિયા જાતા થા. ઔર પકડ ધકડ સરે આમ શુરૂઅ હો જાતી થી. હમ જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ કે પ્લેટફોર્મ સે યે કહા કરતે થે કે બોંબ મારનેવાલે ઔર બનાનેવાલે અરબાબે ઇક્તિદાર કી ચાદર મેં છુપે હુવે હેં. મુસલમાન નહીં હૈ. લેકિન હમારી બાત નહીં સુની જાતી થી ક્યુંકે યે સબ કુછ એક પોલીસી કે તહત હો રહા થા.

મેંને ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૮ મેં સોનીયા ગાંધી જી કો એક ખત લિખા થા જિસ્મેં મેંને કહા થા કે મુલ્ક કી આઝાદી કે બાદ હી સે મુસલમાન પુરે મુલ્ક મેં ફસાદાત કી માર ઝેલ રહા હૈ. લેકિન કોંગ્રેસ કે મૌજૂદહ હોમ મિનિસ્ટર કે દૌરે

ઇક્તિદાર મેં પૂરે મુલ્ક મેં મુસલમાનોં કો કૌમી એઅતબાર સે મુલ્ક દુશ્મન સાબિત કર ડાલને કી નઈ તહરીક પર કામ હો રહા હૈ જો ઇન્તિહાઈ તશ્વીશનાક હૈ. ઉન્કા મેરે પાસ જવાબ ભી આયા કે કોંગ્રેસ પાર્ટી કૌમી એઅતબાર સે કિસી કો દેહશતગર્દા કા મુલ્કિમ નહીં ગરદાન્તી. લેકિન હાલાત મેં કોઈ તગય્યુર નહીં હુવા. યહાં તક કે આંજહાની હેમંત કરકરે ને તફ્તીશ કી ઔર વહી સાબિત હુવા જો હમ કેહતે થે. લેફ્ટેનન્ટ કર્નલ પુરોહિત ઔર ઉન્કે જૈસે દૂસરે મુલ્ક કી ફિક્કા પરસ્ત પાર્ટીયોં કે કારિંદે પકડે ગએ ઔર હકીકત સે પર્દા ઉઠા. લેકિન જો મઝલૂમ મુસ્લિમ જવાન જેલોં મેં જા ચુકે થે વો બેયાર વ મદદગાર જેલોં મેં આજ તક બંદ હૈં. એસે હી બેકસૂર ઔર ઝુલ્મ વ તશદ્દ કી ઝિંદગી સે લાતઅલ્લુક લોગોં મેં મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ સાહબ, જનાબ અલ્તાફ મલેક, જનાબ આદમભાઈ સુલેમાનભાઈ અજમેરી, મુહમ્મદ સલીમ હનીફ શેખ, મૌલાના અબ્દુલ્લાહ મિયાં યાસીનમિયાં કાદરી, ચાંદખાન હૈં જિન્કો અહમદઆબાદ ગુજરાત મેં અક્ષરધામ મંદિર મેં હુવે કેસ મેં પુલીસ ને અપની નાઅહલી પર પર્દા ડાલને કે લીયે ગિરફતાર કર લિયા. યે લોગ કમો બેશ ૫ સાલ સે ૧૧ સાલ તક જેલ મેં બંદ રહે ઔર તરહ તરહ કે ઝુલ્મ વ તશદ્દ કા નિશાના બનતે રહે. ગુજરાત હાઈકોર્ટ ને મુલ્કિમાન અલ્તાફહુસૈન અકબરહુસૈન મલેક કો પાંચ સાલ કેદે બામશક્કત ઔર જુર્માના, મૌલાના અબ્દુલ્લાહ મિયાં યાસીનમિયાં કાદરી કો દસ સાલ કેદે બામશક્કત ઔર જુર્માના, મુહમ્મદ સલીમ મુહમ્મદ હનીફ શેખ કો તાહતાય કેદે બામશક્કત ઔર જુર્માના, દીગર તીન અફરાદ જનાબ આદમભાઈ સુલેમાનભાઈ અજમેરી, મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ, ચાંદખાન કો ફાંસી ઔર જુર્માના કી સઝા સુનાઈ. નીચલી કોર્ટ ઔર ગુજરાત કી હાઈકોર્ટ ને ઉન્કો બેકસૂર ઔર વાકેઆ સે લાતઅલ્લુક હોને કે બાવજૂદ ફાંસી કી સઝા સુનાઈ થી.

જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ જો મુસ્લિમ તન્જીમોં મેં સબ સે કદીમ તન્જીમ હૈ ઔર અકાબિર (રહ.) કી બેશ કીમત કુર્બાનિયોં કી વજહ સે બેમિસાલ કીમતી તારીખ રખતી હૈ. આગે બઢી ઔર યે ફૈસલા લિયા કે હમેં ઇન મઝલૂમોં કી કાનૂની ચારહજોઈ મેં ખુદા કી ઝાત પર ભરોસા કરકે પૂરે મુલ્ક મેં આગે બઢના ચાહીયે ઔર ઇસ્મેં કોઈ શક નહીં કે જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર ને ઇસ સિલસિલે મેં જો

કિરદાર અદા કિયા ઔર અદા કર રહી છે વોહ અપની મિસાલ આપ છે. ઉસ્ને નીચલી કોર્ટ ઔર હાઈકોર્ટ કે ખિલાફ ફેસલોં કે બાવજૂદ સુપ્રિમ કોર્ટ મેં અલ્લાહ કે ભરોસે ઈન બેકસૂરોં કા કેસ લડા ઔર ત્રીન સાલ કી મુસલસલ જદો જહદ કે બાદ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઈન લોગોં કો બાઈઝૂત બરી કરાને મેં કામ્યાબ હો ગઈ. અબ ઝુલ્મ વ ઝ્યાદતી કી પૂરી કહાની સુબૂત વ હકાઈક કે સાથ આપ કે હાથ મેં છે. આપ ઈસે પઢીયે ઔર હિંદુસ્તાન કી ફિર્કા પરસ્ત પાર્ટીયોં ઔર હર સતહ પર બેઠે હુવે ઉન્કે ઝુલ્મો સિતમ ઔર કાલે કરતૂતોં કો મઝલૂમોં કી ઝબાની સુનીયે. ઈસ્કે સાથ સાથ સુપ્રિમ કોર્ટ કે ફાઝિલ જજોં ને હકાઈક તક પહોંચને મેં જો અઅલા કિરદાર અદા કિયા છે ઉસ્કો ભી દેખીયે ઔર દાદ દીજીયે.

ચુંકે હમ યે જાનતે હૈં કે જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ કી યે સારી જદો જહદ મસ્અલા કા સહીહ હલ નહીં છે. ઈસલિયે હમને ગૌર વ ખૌઝ કે બાદ યે તય કિયા છે કે મઝલૂમોં પર ઝુલ્મ વ સિતમ કરને મેં ઈબ્તિદા સે આખિર તક જિન અફસરાન ઔર અહલકારોં ને હિસ્સા લિયા છે ઔર ઈન લોગોં કી ઝિંદગી કો બરબાદ કરને મેં કોઈ દકીકા નહીં છોડા છે ઉન્કે ખિલાફ ભી સુપ્રિમ કોર્ટ જાએ. તાકે ઝૂટે તૌર પર ગલત કહાની બના કર જવાનોં કી ઝિંદગી બરબાદ કરનેવાલોં કો સબક મિલે ઔર આઈંદા કે લિયે રાસ્તા બંદ હો. યુનાંચે હમને તૈયારી કે બાદ દરખાસ્ત કો સુપ્રિમ કોર્ટ મેં પેશ કિયા. સુપ્રિમ કોર્ટ ને હમારે હક કો તસ્લીમ કરતે હુવે મશ્વરા દિયા કે હાઈકોર્ટ હોતે હુવે હમારે પાસ આના ચાહીયે. લેકિન હમારે વકીલોં ને અર્ઝ કિયા કે હમેં વહાં કોઈ ઉમ્મીદ નહીં છે. ઈસલિયે હમારી દરખાસ્ત કો કબૂલ કર લિયા જાએ. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઈન હઝરાત કી દરખાસ્ત સુપ્રિમ કોર્ટ મેં પેશ કર દી ગઈ. હમ ખુદામે જમીઅતે ઉલમાએ હિન્દ ઈસ કારવાઈ કો અપની મગફિરત કા ઝરીઅહ સમઝતે હૈં ઔર આપ હઝરાત સે કામ્યાબી કી દુઆ કી દરખાસ્ત કરતે હૈં. ફક્ત વસ્સલામ

(મૌલાના) અરશદ મદની

તઅસ્સુરાત

હઝરત મૌલાના મુસ્તકીમ અહસન આઝમી સાહબ દા.બ.

(સદર જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર)

ગુજરાત કે જનાબ “મુફતી અબ્દુલ કય્યુમ સાહબ” ઔર ઉન્કે સાથીયોં કો ૧૧ સાલ કી ઝાલિમાના કેદ વ બંદ કે બાદ મુલક કી સબસે બડી અદાલત (સુપ્રિમ કોર્ટ) ને બાઈઝૂઝત બરી ક્રિયા, ઔર ઇસ કેસ મેં સુપ્રિમ કોર્ટ ને જો તારીખી ફેસલા દિયા હૈ ઔર મુલક કી ઇન્તિઝામિયા પર ગિરફત કી હૈ ઉસ્કે મુકમ્મલ મતન કા ઉર્દૂ તરજમા જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર શાએઅ કર ચુકી હૈ.

ઝેરે નઝર કિતાબ મેં “મુફતી અબ્દુલ કય્યુમ સાહબ” ને અપની દાસ્તાને અસીરી મુરત્તબ કરકે જેલ કી સલાખોં કે પીછે કીયે જાનેવાલે વહશિયાના મઝાલિમ, ખુદસાપ્તા કબુલાતનામે ઔર પુલીસ મહકમા કી બરબરીયત કો બેનકાબ ક્રિયા હૈ.

વાકેઆ યે હૈ કે આજ કી મુતમદન કેહલાઈ જાનેવાલી દુન્યા મેં મુલ્કિમીન કે સાથ જિસ તરહ કા ઝાલિમાના રવૈયા ઇખ્તિયાર ક્રિયા જાતા હૈ ઇસ્કો પઢ કર હર ઇન્સાફ પસંદ શખ્સ કા કલેજા છલ્ની હોગા. ઇસ દાસ્તાને અસીરી કા યે પેહલૂ બડા તાબનાક હૈ કે સપ્ત સે સપ્ત સબ્ર આઝમા મરહલે સે ગુઝરને કે બાવજૂદ મુસન્નિફ ને ઇસ્લામી ઉસૂલ વ તઅલીમાત કો હાથ સે જાને નહીં દિયા. ઉન્કી યે દાસ્તાન ઉસ્વએ યૂસુફી કા મુરક્કઅ હૈ ઔર અસ્હાબે કહફ કે નૌજવાનોં કી યાદ તાઝા કર દેતી હૈ જિન પર મસાઈબ કે પહાડ તોડે ગએ. મગર ઉન્કે ઇમાન વ યકીન મેં ઝર્ર બરાબર લગઝિશ નહીં આઈ. બલ્કે ઇન હાલાત ને ઉન્કી ઇમાની કેફિયત કો મઝીદ દો બાલા કર દિયા.

અલગઝ “મુફતી અબ્દુલ કય્યુમ” સાહબ કી રૂદાદ ન કિસી સિયાસી કેદી કી આપબીતી હૈ ઔર ન કિસી મુજરિમ કી દાસ્તાન. બલ્કે અગર યે કહા

જાએ તો બેજા ન હોગા કે યે કિતાબ મૌજૂદ હ દૌર કે હઝરત બિલાલ (રદી.) વ સુહૈબ (રદી.) ઔર અમ્માર (રદી.) વ યાસિર (રદી.) કી દાસ્તાન હૈ જિસ્કો પઢ કર હરારતે ઈમાની મેં ઈઝાફા હોતા હૈ.

ઈસ કિતાબ કી એક અહમ ખૂબી યે હૈ કે યે તઅસ્સુબ ઔર તંગ નઝરી કે જઝબાત સે બિલ્કુલ પાક હૈ. મુસન્નિફ ને અગર મુલક કી ઈન્તિઝામિયા મેં બૈઠે કાલે ભેડીયોં કો બેનકાબ કિયા હૈ તો વહીં મુલક કે ઈન્સાફ પસંદ ગૈરમુસ્લિમ વકીલોં ઔર જજ સાહિબાન કો ખરાજે તહસીન ભી પેશ કિયા હૈ.

જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર ઔર મુસન્નિફ કે અઝીઝ વ અકારિબ ને ઈસ તવીલ મુદત મેં જો ઉન્કી કાનૂની ઔર અખ્લાકી મદદ કી હૈ ઉસ્કા ભી તઝકિર હૈ. ખુદા કરે કે ઈસ કિતાબ કે ઝરીયે ઈન્તિઝામિયા કી કુરસીયોં પર બિરાજમાન ઝાલિમોં કો અપને હુદૂદ વ ઈજ્તિયારાત કો બરતને કા સલીકા આ જાએ.

ઔર હમ કો યકીન હૈ કે જિસ તબ્કા કી “મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ સાહબ” ને નિશાનદહી કી હૈ અગર ઉસ્કી ઈસ્લાહ કર દી જાએ તો મુલક કો રૂસ્વાઈ સે બચાયા જા સકતા હૈ ઔર યહી ઈસ કિતાબ કા અસલ પૈગામ હૈ.

(મૌલાના) મુસ્તકીમ અહસન આઝમી

તરખસુરાત

મોહતરમ જનાબ ગુલઝાર અહમદ આઝમી સાહેબ દા.બ.

(સેક્રેટરી કાનૂની ઇમાદ કમીટી, જમીનતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર)

જનાબ મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ ને અપની દાસ્તાને અસીરી કા એક મસોદા રવાના કરતે હુવે અપને તઅસ્સુરાત પેશ કરને કા હુકમ દિયા હૈ. અપની કમઝોર બીનાઈ કી વજહ સે અહકર અખ્બારાત વ દીગર રિસાલે જાત દૂસરોં સે પઢવા કર સુનતા હૈ. મગર ઈસ મસોદા કા મૈને ખુદ મુતાલઆ ક્રિયા ઔર તકરીબન ૧૮ ઘંટે મેં પુરી કિતાબ પઢ લી. ખુદા ગવાહ હૈ કે વક્તે મુતાલઆ મેરી આંખેં કઈ બાર અશ્કબાર હો ગઈ.

मौसूफ ने अपने दिल्ली जलभात और कैफ़ियात को जिस बेहतरीन अंदाज में सफ़हा किरतास पर लिखा है उस पर मैं यकीन के साथ केह सकता हुं के इस किताब का हर कारी अपने जलभात पर काबू न करते हुवे अपनी आंजों को नम कर लेगा.

મુસન્નિફ ને ઇસ કિતાબ મેં કઈ મુબશ્શરાત કા ઝિક્ર ભી કિયા હૈ. ઇન્હી મુબશ્શરાત કી રોશની મેં યકીને કામિલ હૈ કે સરાપા ગુનેહગાર નાચીઝ ગુલ્હાર ઇન્કી દુઆઓ કે તુફૈલ નજાત કા મુસ્તહિક હોગા.

આખિર મેં મેરી દુઆ હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઈસ કિતાબ કો કુબૂલિયતે આમ બખ્શે ઔર મુફ્તી સાહબ કી તહરીર કી રોશની મેં બેગુનાહ કેદીયોં કી દામે, દરમે, કદમે ઔર સખ્ને તઆવુન પર કમરબસ્તા હો જાએ.

ગુજાર અહમદ આઝમી

મેરા અપહરણ

વોહ તા. ૧૭-૮-૨૦૦૩ કી સુબ્હ થી. મેં ડાબેલ મેરે ઉસ્તાઝ હઝરત અકદસ મૌલાના મુફતી અહમદ સા. ખાનપુરી (અદામલ્લાહુ ઝિલ્લહૂ અલયના) વ હઝરત મોહતમીમ સા. મૌ. અહમદ બુઝુર્ગ સા. ઔર દીગર કુછ અસાતિઝહ વ તલબાસે મુલાકાત કે બાદ કફલેતા પહોંચા. વહાં ઈંગલેંડ સે એક સાહબ ઈલાજ મુઆલજા કે જદીદ આલાત (ઇક્વીપમેન્ટ) લાએ થે. ઔર ઝઝરતમંદ, કાબિલે એતેમાદ હોસ્પિટલોં કો હદીયા કર રહે થે. યુનાંચે મેરે હમદર્સ સાથી મૌલ્વી મુહમ્મદ વૈદ સિમલકી જો ખુદભી એક હોસ્પિટલ ચલા રહે થે. મુઝે ઉનસે મુલાકાત કે લીચે કફલેતા લે ગયે થે. વહાં ઉન સાહબ સે બાત હો રહી થી ઔર વોહ ૫૦ લાખ રૂ. સે ઝયાદહ કીમત કે જદીદતરીન (લેટેસ્ટ) મશીન હદીચે મેં દેનેકે લીચે તૈયાર થે. ઔર ઈસ મુનાસબત પર એક પ્રોગ્રામ રખનેકી બાત ચલ રહી થી કે તકરીબન સુબ્હ ૧૦:૦૦ બજે મેરે મોબાઈલ ફોન પર એક કોલ આયા જિસ્કા નંબર દેખકર હી મેં બેચેન હો ગયા. ક્યુંકે જિસ જનાબ કા ચે નંબર થા વોહ જનાબ પિછલે એક હફ્તે સે મેરે પીછે લગે હુવે થે ઔર મેરે હર આધે ઘંટે કી રીપોર્ટ સીંઘલ કો દે રહે થે. જિસ્કા ખુદ ઉન્હોંને ઇકરાર કિયા થા. બહરહાલ જનાબકે ઈસ ઇકરાર વ એહસાન કે બાદ સે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઐસે આસાર નઝર આ રહે થે કે કિસી ભી વક્ત મુઝે ભી કાઈમ બ્રાંચ કા બુલાવા આ સકતા હૈં. ક્યુંકે મુઝસે કબ્લ કઈ અવામ વ ખવાસ કો કાઈમ બ્રાંચમેં બુલાયા ગયા થા, ધમકાયા ગયા થા, મારા પીટા ગયા થા, કેસોંમેં ડાલા ગયા થા. હત્તાકે હઝરતુલ ઉસ્તાઝ હઝરત મુફતી અહમદ સા. ખાનપુરી (દા.બ.), હઝરત મૌલાના અહમદ સા. મઝાહિરી પટની (દા.બ.), હઝરત મુફતી યહયા સા., હઝરત મુફતી રિઝવાન સા. ઔર મર્હુમ હઝરત મુફતી ઇમ્તિયાઝ સા. ભી ઈસ મકરૂહતરીન મરહલે સે ગુઝર ચુકે થે, લિહાઝા મુઝે ભી ખતરા બલ્કે ઇન્તિઝાર થા કે મુઝે કબ મદદ ઉકિયા જાતા હે ?

આખિરકાર વોહ ઘડી આ પહોંચી ઔર તા. ૧૭-૮-૨૦૦૩ ઇતવાર કે રોઝ સુબહ ૧૦ બજે ઉન સાહબ કા ફોન આયા ઔર સલામ બાદ યે બાતચીત હુઈ...

જનાબ : ભાઈ તુ કહાં હૈ ?

અ.કય્યુમ : કયા કામ હૈ ?

જનાબ : સીંઘલ સાહબ બુલા રહે હૈં.

અ.કય્યુમ : (મુઝસે કબ્લ કઈ હઝરાત કો રાસ્તે સે કાઈમ બ્રાંચને ઇગ્વા કર લિયા થા. મેરે સાથ મેરા બેટા મુઆવિયહ (પાંચ સાલ), મૌ. યુસુફ મનસુરી, ઇબન્નાભાઈ માલપુવેવાલે ઔર યાસીનભાઈ ડ્રાઈવર થે. મેં નહીં ચાહતા થા કે મેરી વજહસે ઇન હઝરાત કો ભી પરેશાની હો. ઔર ફિર મેરે બચ્ચે કી મૌજુદગીમેં મુઝે ગિરફતાર કિયા જાતા ઔર મુઝ પર ઝુલ્મો સિતમ કિયા જાતા તો ઉસ્કે માસુમ ઝહન પર જો અસરાત પડ સકતે થે ઉસ્કા મુઝે અંદાઝહ થા. ઇસલિયે મેંને ઝુઠ કહા કે) મેં પાલનપુર હું.

જનાબ : તુ કબ આએગા ?

અ.કય્યુમ : મેં શામ તક આ જાઉંગા.

સાહબ : પાલનપુર તો સિર્ફ દો તીન ઘંટે કા રાસ્તા હૈ, તુઝે ઇતની દેર કયું હોગી ?

ઉનકા તજસ્સુસ વ તહકીકાત કા જઝબા ઔર બબ્લ જાએ ઔર મુઝે કમ અઝ કમ ૪-૬ ઘંટે સુકૂન રહે ઇસ મકસદ સે મેંને અપના મોબાઈલ ફોન બંદ કર દિયા. ઔર વહાંસે ફૌરન દોબારહ ડાભેલ આયા ઔર અપને બુઝુર્ગોં સે યે બાત બતાઈ ઔર દુઆકી દરખાસ્ત કી. ખાનેકી દાવત હઝ. મૌ. મુહમ્મદ સિમલકી કે ઘર થી લેકિન ઇસ ટેન્શન ભરી ખબર સે ન સિર્ફ મેરા બલ્કે મેરે રૂફકાએ સફર કા ખાના ભી બદ-મઝહ હો ગયા. હાં, મેરા બચ્ચા મુઆવિયહ જો મામલે કી શિદ્દત વ સંજીદગીસે નાવાકિફ થા, ઉસને બડે મઝેસે ખાના ખાયા.

ખાને સે ફરાગત પર વાપસી કા સફર શુરૂઅ હુવા. મેં અપની ફિકોં મેં ડૂબા હુવા થા. ગાડી અપની રફતાર તય કર રહી થી, ઔર ગાડી કી રફતારસે તેજ ખ્યાલાત વ વસવસોં કી રફતાર થી જો મેરે દિલો દિમાગ સે ગુઝર રહે થે. અબ ક્યા હોગા ? મુઝે ક્યું બુલાયા ગયા હૈ ? મેરે સાથ કેસા સુલુક હોગા ? મુઝે વહાં જાના ચાહીયે યા નહીં ? અગર મેરે સાથ કુછ હુવા તો મેરે ઘરવાલોંકા ક્યા હોગા ? હોસ્પિટલ કા ક્યા હોગા ? ઔર પતા નહીં બેશુમાર ખ્યાલાત વ વસવસાત બડી સુરઅતસે ગુઝરતે રહે.

પુરા સફર મૈંને ઔર મેરે સાથીયોંને બોઝલ દિલ ઔર ઝહની પરેશાની વ ઈઝતિરાબમેં ગુઝારા, જબકે મેરા બેટા મુઆવિયહ દુન્યા વા માફીહા સે બેખબર અપની માસુમ વ ભોલી હરકતોં વ શરારતોં સે મેરી દિલજોઈ કી કોશિશ કરતા રહા. લેકિન ઉસ્કી યે માસુમ હરકતેં જો કભી મેરે લીયે દિલકા સુકુન ઔર લઝઝત વ ફરહત કા બાઈસ હુવા કરતી થી અબ મેરે દિલકા બોઝ બળ્હા રહી થી.

શામ કો તકરીબન ૫:૩૦ બજે શહર અહમદઆબાદ મેં દાખિલ હોકર સારંગપુર, રંગભવન કે પાસ મૈંને અપના મોબાઈલ ફોન ચાલુ કિયા. સારંગપુર ફોન ચાલુ કરતે હી ઉન સાહબ કા ફોન આ ગયા કે ભાઈ તુ કહાં પહોંચા હૈ? (શાયદ યે સુબ્હ સે ફોન પર લગે હુવે હોંગે. અબ કામ્યાબ હુવે.)

મૈંને કહા બસ અહમદઆબાદ પહોંચ રહા હું. કેહને લગે તુ લોખંડવાલા હોસ્પિટલ આ જા, તુઝે લેને કે લીયે આયે હેં ઔર તેરા ઈન્તિઝાર કર રહે હેં. મેં મગરિબ કી નમાઝ સે કુછ કબ્લ લોખંડવાલા હોસ્પિટલ પહોંચા તો વહાં વોહ જનાબ ઔર એક સાહબ મૌજુદ થે. ઉન્હોંને કહા કે વોહ હઝરાત (કાઈમ બ્રાંચવાલે) આ ચુકે હેં ઔર વોહ કેહતે હેં કે યહાં મુનાસિબ નહીં હૈ, આપ હાજસખી કી મસ્જિદ પહોંચ જાઓ. વહીં સે લે જાએંગે. મેં હાજસખી કી મસ્જિદ પહોંચા ઔર મેરે રફીકે સફર મૌ. યુસુફ સા. કો મેરા મોબાઈલ, સ્કુટર કી ચાબી ઔર કુછ દીગર ચીઝેં સુપુર્દ કી. મેરે બેટે મુઆવિયહ કે સર પર હાથ ફેરા. ઉસ વક્ત મેરે દિલ પર ક્યા કેફિયત થી ઉસ્કા અંદાઝહ શાયદ આપ હઝરાત નહીં લગા સકતે. મેરે મસ્જિદ પહોંચતે હી કાઈમ બ્રાંચ કે તીન ચાર અફરાદ P.S.I. જનાબ મલેક

સા. કી અમારત વ કયાદતમેં મસ્જિદમેં તશરીફ લે આએ જો સારે મુસલમાન થે!!!

ઉંછોંને આકર મુઝસે મુસાફહા ક્રિયા. P.S.I. મલેક સાહબ મુઝસે અચ્છી તરહ વાકિફ થે. તાહમ સરસરી તૌર પર પૂછા આપ હી મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ હેં? હમ આપ કો લેને કે લીયે આએ હેં. મેંને ઉનસે પુછા મુઝે કયું બુલાયા ગયા હૈ ? ઉંછોંને કહા કે મુઝે પતા નહીં અલબત્ત મૌ. અબ્દુલ્લાહ કો ભી આજ હી સુબહ કી નમાઝ કે વક્ત P.I. એ.એ. ચૌહાણ સા. પકડ લાએ હેં. ઈસલિયે આપ તહકીક કરના ચાહો તો કર લો. ઔર ઘર ભી ઈત્તિલાઅ દે દો તાકે ઘરવાલે ફિકમંદ ન હો, ઈન્શાઅલ્લાહ તીન ચાર રોઝ મેં હમ આપકો વાપસ છોડ જાએંગે. મેંને મૌ.યુસુફ સા. ઔર ઈબન્નાભાઈ સે કહા કે મેરે ઘરવાલોંકો ઔર સાથીયોં કો યે ઈત્તિલાઅ દે દો. શાયદ ઉસી વક્ત ઉન હઝરાતને મેરે ઘર ઔર મેરે સાથીયોં કો યે ખબર દે દી. યુનાંયે મેરે કુછ હમદર્દ સાથી મસ્જિદ હી મેં આએ ઔર ઉંછોંને મશ્વરા દિયા કે આપ હરગિઝ મત જાઓ. હમ કાઈમ બ્રાંચવાલોં કો ટાલ દેંગે, મેંને કહા કે મેંને કોઈ જુર્મ નહીં ક્રિયા, મુઝે ઝરૂર જાના ચાહીયે. દોબારહ મલેક સાહબ કો પૂછને પર ઉંછોંને કહા : આપ જો રીલીફ કેમ્પ ચલા રહે થે. શાયદ ઉસકે હિસાબ કિતાબ કે સિલસિલેમેં બુલાયા ગયા હો.

મુઝે યાદ આયા કે મેરે સફર કી તહકીકાત કરનેવાલે જનાબ ભી તકરીબન ૨૦ રોઝ કાઈમ બ્રાંચ કે મેહમાન રેહ ચુકે થે. યુનાંયે મેંને એક સાથી કે ઝરીયે ઉંછે બુલા ભેજા. વોહ મસ્જિદ મેં આને સે કતરા રહે થે. મસ્જિદ કે પિછલે દરવાઝે પાસ માઢ કે મોહલ્લે મેં આએ ઔર એક સાથી કે ઝરીયે મુઝે યે કેહલા ભેજા કે “બિદાસ્ત, બેખૌફ હોકર જા, તેરી તો વણઝારા ભી તારીફ કરતા હૈ કે અ.કય્યુમ અચ્છા આદમી હૈ. હોસ્પિટલ ઔર દીગર રિફાહી કામોમેં લગા હુવા હૈ.”

મગરિબ કા વક્ત હો રહા થા, કાઈમ બ્રાંચવાલોંને કહા કે આપ મગરિબ કી નમાઝ અદા કર લો હમ મગરિબ બાદ ચલેંગે. મગરિબ કી નમાઝ ખૌફ વ હરાસ ઔર વસવસોં કી નઝર હો ગઈ. નમાઝ કે બાદ મુખ્તસર સી દુઆ કી ઔર મેં કાઈમ બ્રાંચ કે અફસરાન કે સાથ હો લિયા.

ઉસ વક્ત મેરા ઘર હાજીસખી કી મસ્જિદ સે લગ કર હી થા. પુલીસવાલોં કે સાથ નિકલતે હુવે મૈંને સહન સે અપને ઘરવાલોં કો હાથોં સે અલવિદાઈ ઇશારહ કિયા, મુઝે કહાં પતા થા કે ઘરવાલોં સે યે જુદાઈ સિર્ફ દો-ચાર દિનકી નહીં બલ્કે ૧૧ સાલોં કી હૈ !

બહરહાલ મક વ ફરેબ સે મેરા અપહરણ કર કે કાઈમ બ્રાંચ કે એક કોન્સ્ટેબલ ને મુઝે અપની બાઈક પર સવાર કર લિયા.

મેં હસરતભરી નિગાહોંસે અપની પ્યારી મસ્જિદ ઓર મોહલ્લે કો દેખ રહા થા ઓર લોગોં કી શકલેં અપની આંખોંમેં બસા રહા થા. દરીયાપુર ચારવાટ સે ગુઝરતે હુવે ખલીલભાઈ ચાયવાલેકી કિટલી પર મૈંને અપને વાલિદ (મહુમ) કો ચાય પીતે હુવે દેખા ઓર સિર્ફ હાથોંસે ઇશારહ કિયા. મુઝે કહાં ઇલ્મ થા કે મૈં અબ અપને વાલિદ કી સોહબત કભી નહીં પા સકુંગા !

ઈબન્નાભાઈ ઓર મૌલવી યુસુફ કાઈમ બ્રાંચ કી ઓફીસ તક મેરે પીછે પીછે આએ ઓર બડી હસરત વ બેચારગી સે મુઝે અલવિદા કેહકર વાપસ હુવે.

ઈશા સે કબ્લ ગાયકવાડ કી હવેલી કાઈમ બ્રાંચ પહોંચકર જનાબ P.S.I. મલેક સાહબ મુઝે એક ખસ્તા હાલ ઇમારત કી દુસરી મંઝિલ પર લે ગયે. વહાં એક બડે હોલ જૈસા કમરા થા. જહાં મૈંને મૌલવી અબ્દુસ્સમદ હૈદરાબાદી ઓર દીગર કુછ મઝલૂમોં કો આંખોં પર પટ્ટી ઓર હાથોં મેં હથકડી લગી હાલત મેં બેબસો મજબુર દેખા. મૌલવી અ.સમદ ચુંકે મેરે મહબુબ તરીન માદરે ઇલ્મી જામિઆ ડાભેલ સે ફારિગ થે ઇસલીયે અચ્છી તરહ જાનતા થા. દીગર હઝરાત મેં સે અકસરોં કો બાદમેં પોટાકે દુસરે મુકદ્દમાત મેં ડાલકર જેલ ભેજ દિયા ગયા ઓર વહાં તઆરૂફ હુવા થા. એક ઘડી તો મેં ઇન મઝલૂમોં કો દેખકર અપની ફિક ભુલ ગયા લેકિન મેં ખુદ મજબુર થા. મુઝે વહાં એક ઓફીસર P.I. માવાણી કી ઓફીસ મેં લે જાકર બિઠા દિયા ગયા ઓર P.S.I. મલેક ઓર મહબુબ મલેક ને મુઝે સોને ઓર નમાઝ કે લીયે એક ચાદર દી ઓર ખાના લાકર દિયા. ઓર મલેક સાહબ ને અપના દસ્તી રૂમાલ નિકાલકર મેરી આંખોં પર બાંધ દિયા ઓર મુઝે દીવાર કી તરફ મુંહ કરા કે ઉલ્ટા બિઠા દિયા. ઇશા કી નમાઝ બડી રગબત વ

ઈસ્તેહઝાર કે સાથ પળ્હી ઔર ખાના બડી બેરગબતી સે ખાયા. આંખોં પર પટ્ટી બંધી હાલત મેં ઝબાન પર જો વિદોં અઝકાર આ રહે થે પળ્હ રહા થા. ઔર દિલ હી દિલ મેં અલ્લાહ સે ખૈરો આફિયત કી દુઆ કર રહા થા.

દિલમેં બેયેની વ ઈઝતિરાબ થા. ખ્યાલાત વ વસાવિસ પીછા નહીં છોડ રહે થે. રાત તકરીબન ૧૧ બજે કે કરીબ જનાબ મલેક સા. આએ ઔર ચુંકે મેરી આંખોં પર પટ્ટી બંધી હુઈ થી, મુઝે હાથ પકડ કર સીડી ઉતારકર નીચે લાએ. સીડી ઉતરતે હી બાએ હાથ પર A.S.P. G.L. સીંઘલ (ગીરીશકુમાર લક્ષમણભાઈ સીંઘલ) કી ઓફીસ મેં લે ગયે ઔર મેરી આંખોં સે પટ્ટી હટા દી. વહાં ટેબલ કે પીછે સીંઘલ સાહબ તશરીફ ફરમાં થે. ઉન્હોંને મલેક સાહબ વ દીગર કો ઓફીસ સે બાહર નિકાલ દિયા ઔર ફિર કુછ દેર તક મુઝે ઘોરતે રહે, (બાદમેં તજરબા હુવા કે યે ઉનકી તફતીશ કા એક તરીકા થા) બસ વોહ મુઝે ઘોરતે રહે ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મૈંને ભી ઉન્કી આંખોં મેં આંખેં જમાએ રખી (ક્યુંકે વહાંકી મેહમાન નવાઝી સે ઈસ્તિફાદલ કીયે હુવે એક સાહબને મુઝે બતાયા થા કે સીંઘલ સા. અગર આપકો ઘોરને લગે તો આપ આંખેં મત ચુરાના વરના યે સમઝા જાએગા કે આપ મુજરિમ હૈ.) કુછ દેર આંખ મીચોલી કા યે સિલસિલા ચલતા રહા, આંખોં કો તકલીફ દેને કે બાદ ઉન્હોંને અપની ઝબાન કો તકલીફ દી ઔર મુઝે પુછા :

સીંઘલ : તુઝે યહાં ક્યું લાએ હેં?

અ.કયુમ : સાહબ, મુઝે પતા નહીં હૈ.

સીંઘલ : સોચકર બતા, કુછ તો હોગા જિસ્કી વજહસે તુઝે યહાં લાયા ગયા હૈ.

(ચુંકે આજ સુબ્હ હી મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. કો ભી યહાં લાયા ગયા થા ઔર તકરીબન ૧૫ / ૨૦ રોઝ સે અ.રહમાન પાનારા ભી ઉન્કી હિરાસત મેં થે ઈસલીયે મેં ને સોચા કે શાયદ બવાહિર હોલ રીલીફ કેમ્પ કે હિસાબ કિતાબ કે સિલસિલે મેં બુલાયા ગયા હો) મૈંને જવાબ દિયા.

અ.કચ્ચુમ : કેમ્પ કે હિસાબ કિતાબ કે લીયે બુલાયા ગયા હૈ.

સીંઘલ : ઔર સોચકર બતા તુને ક્યા કિયા હૈ ?

અ.કચ્ચુમ : સાહબ મૈંને કુછ નહીં કિયા.

સીંઘલ : (કુછ દેર ધોરને કે બાદ) હૈદરાબાદ સે કૌન આયા થા ?

(મૈંને ચુંકે ઉપર મૌલવી અ.સમદ કો દેખ લિયા થા ઔર ઉનકા અહમદઆબાદ આના જાના થા, મૈં યે સમજા કે ઉન્હીં કે મુતાલ્લિક સવાલ પુછા જા રહા હૈ, ચુનાંચે મૈંને કહા)

અ.કચ્ચુમ : મૌલવી અ.સમદ આયે થે.

સીંઘલ : ઔર કૌન આયા થા ?

અ.કચ્ચુમ : હૈદરાબાદ કે બહોત સે તલબા ડાભેલ પળહતે થે, વોહ આતે જાતે હૈ.

ઈસપર ઉન્હોંને સવાલાત કા રૂખ અચાનક બદલ દિયા ઔર પુછા:

સીંઘલ : લિયાકત સે ક્યા બાત હુઈ થી ?

યહાં ભી મુજે ગલત ફેહમી હુઈ ઔર યે સમજા કે લિયાકત ચુનાવાલા જિસસે મેરી બેતકલ્લુફી થી ઔર મેં અકસર ઉસસે હંસી મજાક કરતા થા, રાતમેં ૨/૩ બજે ભી ઉસે ફોન કરકે પરેશાન કરતા થા. લિહાજા મેં યે સમજા કે કોઈ ઐસા હી શારારત ભરા ફોન ટેપ કર લિયા ગયા હો, ચુનાંચે યે સવાલ સુનકર મેરે હોંટો પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ.

નાકાબિલે બરદાશત મુલ્મો તશદુદ કા આગામ

મેરી મુસ્કુરાહટ પર જનાબ સીંઘલ સા. ભડક ઉઠે ઔર મુજે ગંદી ગાલીયાં દી ઔર ઉઠકર મુજે ડંડે સે પીટના શુરૂઆત કર દિયા. કુછ ડંડે મારને કે બાદ કહા: “જા કલ તુજે પતા ચલ જાએગા કે તુજે હમ યહાં ક્યું લાએ હૈં.”

ઔર ઈસ તરહ એક નાકાબિલે બયાન, નાકાબિલે યકીન, બેઈન્તિહા મુલ્મો સિતમ ઔર વહશીયત વ દરીંદગી સે ભરપુર ગમનાક દાસ્તાન કા આગામ હુવા.

મુઝે આંખોં પર પટ્ટી બાંધકર દોબારહ ઉપર માવાણી કી ઓફીસ મેં ભેજ દીયા ગયા.

ઉસ રાત દેરસે ફિર જનાબ મલેક ઓર P.I.એ. એ. ચૌહાણ (અશરફ ચૌહાણ) તશરીફ લાએ. જનાબ અશરફ ચૌહાણ સા. મુસલમાન ઓફીસર થે. લેકિન ઉનકે કારનામે યહુદી કો ભી શરમા દેને કે લીયે કાફી થે. ઈન્હોંને કહા તુઝે ઓર (મુફતી) સુફિયાન કો મુલક મુખાલિફ હરકતેં નહીં કરની ચાહીયે. મૈંને કહા સાહબ મૈંને કોઈ ગલત હરકત નહીં કી હૈ. ઉસ્કે બાદ મલેક સા. ને સરગોશી કે અંદાઝ મેં કહા આપકો શાયદ કિસી બડે મામલે કી તફતીશ મેં લાયા ગયા હૈ. આપ હિંમત સે કામ લેના. હમ બડે સાહબ સે આપકી સિફારીશ કી કોશિશ કરેંગે. યે બાત ચલ રહી થી કે અચાનક P.S.I. માવાણી આ ગયા. ઓર ઉસને મલેક સા. કો ડાંટા કે ઈસે ક્યા સીખા રહે હો? વોહ દોનોં હઝરાત ચલે ગએ. કાઈમ બ્રાંચ કી યે પેહલી રાત બડી તારીક ઓર ખૌફનાક માલૂમ હો રહી થી. અંધેરી રાત, છોટી સી ઓફીસ ઓર આંખોં પર પટ્ટી ત્રીન અંધેરીયોં (જુલુમાતુમ બઅઝુઆ ફલ્ક બઅઝ) કી તસ્વીર પેશ કર રહી થી. ગેહરી રાત કી ખામોશી મેરે ખૌફ વ ઈઝતિરાબ કો બઢા રહી થી. અલ્લાહ, અલ્લાહ કરતે ઉસ લંબી રાત કી સુખહ હુઈ. સુખહ બઝાહિર ખામોશ વ પુરસુકૂન થી. લેકિન વો ખામોશી તૂફાન સે પેહલે કી થી. દોપહર તકરીબન ૧૨/૧ બજે કે કરીબ ફિર મુઝે લેનેકે લીયે એક કોન્સ્ટેબલ આ ગયા કે વણઝારા સા. બુલા રહે હૈં.

ગિરફતારી સે કબલ જનાબ વાલા કા નામ ઓર કામ સુન રખા થા. રૂબરૂ દીદાર તા. ૧૮-૮-૨૦૦૩ પીર કે રોઝ દોપહર કો નસીબ હુવા. સીંઘલ કી ઓફીસ કે સામને વણઝારા કી ઓફીસ થી. ઓફીસ મેં લે જાકર મેરી આંખોં સે પટ્ટી હટાઈ ગઈ તો વહાં કાઉન્ટર ટેબલ કે પીછે લાલ દાઢીવાલે ચશ્મા લગાએ હુવે વણઝારા સાહબ તશરીફ ફરમાં થે. ઓર ઉનકે દાએ બાએ કુરસીયોં પર કુછ દૂસરે અફસરાન બેઠે થે, જિનમેં સીંઘલ સા. સે ગુઝશ્તા રાત તઆરૂફ હો ચુકા થા. દૂસરે હઝરાત P.I. V.D. વનાર, P.I. R.I. પટેલ વગૈરહ થે, જિનસે બાદમેં વાકફીયત હુઈ.

મુઝે લે જાકર ઝમીન પર ઉન્કે જૂતોં કે પાસ બિઠા દિયા ગયા. ઔર બાત કી લગામ વણઝારા ને અપને હાથ લી ઔર ફિર રાતવાલા સવાલ દોહરાયા કે “હેદરાબાદ સે કૌન આયા થા?” મૈંને વહી જવાબ દિયા : મૌ. અ.સમદ આએ થે. વણઝારાને કહા કે ડંડા પાર્ટી કો બુલાઓ. ડંડા પાર્ટી યે દરીદોં ઔર વહશીયોં કી પ/ફ અફરાદ પર મુશ્તમિલ એક જમાઅત થી જો ભૂકે ભેડીયોં કી તરહ મઝલૂમ વ બેબસ લોગોં પર ટુટ પડતી થી, ઔર જબ તક વોહ લોગ ખુદ મારતે હુવે થક ન જાતે મારપીટ ઔર ઝુલ્મો સિતમ કા સિલસિલા જારી રેહતા થા. યા ફિર માર ખાનેવાલા મર જાએ યા બેહોશ હો જાએ તો ઈફાકા હોને ઔર હોશ આને તક યે સિલસિલા રૂક જાતા ઔર ઇતની દેરમેં મારનેવાલે ભી તાઝહ દમ હો જાતે થે.

યુનાંચે “ડંડા પાર્ટી” આ ગઈ જિન્કે ભયાનક ચેહરે હી મુઝે ખૌફ ઝઢહ કરને કે લીયે કાફી થે. ઉન્હોંને આકર મેરે હાથોં મેં બેડીયાં ડાલ દી, એક મોટે તાઝે ભૈંસ જૈસે ઝાલિમને મુઝે કમર સે દબોચ લિયા, એક ને મેરે દોનોં પૈર પકડ લીયે. દો શખ્સોંને બાવજૂદ યે કે મેરે હાથોંમેં બેડીયાં થી મેરે દોનોં હાથ કંધોં સે પકડ લીયે ઔર મુઝે ઉલટા ખડા કર દિયા ગયા. ઔર V.D. વનાર ને મેરી પીછે કી જાનિબ ઇન્તિહાઈ દરીદગી ઔર નિહાયત જોશ વ ખરોશ સે ડંડે બરસાને શુરૂઆત કીયે, અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હર ડંડે કી માર પર મેં “અલ્લાહુ અકબર” કી સદા લગા રહા થા. જબ મેં અલ્લાહુ અકબર કેહતા તો વણઝારા સાહબ નિહાયત હી ગંદી ગાલીયાં બક કર કેહતે કે “તુમ્હારા અલ્લાહ તુમ્હારા સાથ છોડકર હમારે પાસ આ ગયા હે. દેખ આજ હમારે પાસ હુકુમત હે, પાવર હે, સબ કુછ હે. તુમ્હારે પાસ ક્યા હે ? અગર અલ્લાહ તેરે સાથ હે તો બિસ્મિલ્લાહ પળકર તેરે હાથોં કી હથકડી તોડ દે ઔર રિહા હો કર દિખલા દે.” ઇસ તરહ મેરે ઇમાન પર હમ્લા કર કે વોહ મેરી બેબસી ઔર કમઝોરી કા મઝાક ઉડાતા થા. અલ્લાહ, જન્મત ઔર હુર વગૈરહ અલ્ફાઝ કો લેકર નિહાયત હી ઘટીયા નાકાબિલે બયાન કોમેન્ટ કરકે અપની દિલકી ખબાસત વ ગંદગી કા સુબુત દેતા રહતા. (અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેરા અલ્લાહ હર હાલ મેં મેરે સાથ થા. ઉસ્ને કેદ કો ભી મેરે લીયે ખૈર કા ઝરીઆ બના દિયા. ઔર જબ મુનાસિબ સમઝા બાઈઝૂત રિહાઈ નસીબ ફરમા દી. વણઝારા

સાહબ ને અપને ખત (લેટર બોબ) મેં અપને જિસ ખુદા કા ઝિક કિયા હૈ, અગર વોહ ઉન્કે સાથ હોતા તો ઉન્હેં જેલ જાને કી નૌખત હી ન આતી)

વી.ડી. વનાર (વખતસીંહ દેવીસીંહ વનાર) કા તઆરૂફ અગર મેં ઈન અલ્લાહ મેં કરું કે ઝુલ્મ ઔર વનાર સિક્કે કે દો રૂખ થે તો બેજા નહીં હોગા. મૈંને અપની ઝીંદગી મેં ઈસસે બડા ઝાલિમ શખ્સ નહીં દેખા. ઈસ્કે તઅસ્સુબ ઔર ઈસ્લામ દુશ્મની કા ઈસ બાત સે અંદાઝા લગાયા જા સકતા હૈ કે દૌરાને રીમાન્ડ યે દરીંદે કી તરહ મુઝ પર ટૂટ પડતા, મુઝે લહૂ લુહાન ઔર બેહોશ કર દેતા. ફિર ભી ઉસ્કે ઈસ્લામ દુશ્મન જઝબાત કી તસ્કીન નહીં હોતી થી તો યે ઈસ્લામ ઔર મુસલમાનોં કો લેકર નાકાબિલે બયાન નિહાયત હી ગંદે તબસેરે કરતા ઔર મુઝે અક્સર કેહતા થા કે હમારી પુલિસ, હુકૂમત ઔર કોર્ટે બેવકૂફ હૈં કે તુમ પર કેસ બના કર ફુઝૂલ ખર્ચી કરતી હૈ. તુમ્હેં તો ગોલી માર દેની ચાહીયે.

મેરી જેલ કસ્ટડી કે બાદ એક મુનઝૂઝમ સાઝિશ કે તહત ઈસે દરીયાપુર પુલિસ સ્ટેશન કા ઈનચાર્જ બના કર ભેજા ગયા થા. યહાં ઈસને કૌમી યક્જહતી, ઈજતિમાઈ નિકાહ, મુશાએરહ વગૈરહ પ્રોગ્રામ કરકે અપને આપકો સેક્યુલર બતાને કી બહોત કોશિશ કી. (બિલ્લી ૧૦૦ ચુહે ખાકર હજ કો ચલી) ઉસ્ને અપને કુછ એજન્ટોં કે ઝરીયે સે યે બાત ફેલાને કી ભી કોશિશ કી કે અબ્દુલ કય્યુમ ઔર મૌલવી અબ્દુલ્લાહ વાકિઅતન ગુનેહગાર હૈં. ઔર અક્ષરધામ મામલે મેં મુલવ્વસ હૈં. ઈન હઝરાત ને ૨૦૦ કરોડ રૂપીયે લેકર અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કરવાયા થા. કાશ કે યે શૈતાની કારીંદે યે ખબરેં ફેલાને સે પેહલે મેરી માં કી બેબસી ઔર ગુર્બત કો દેખ લેતે.

ખૈર પતા નહીં કિતને ડોઝે બરસાએ. આખિર વનાર થક ગયા ઔર ઉસકી સાંસ ફુલને લગી તો વોહ રૂક ગયા. તબ વણઝારાને અપને મુદ્દે ઔર મક્સદ પર આતે હુવે બરાએ રાસ્ત યે સવાલ કિયા કે : “બતા અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કિસને કરવાયા થા?” ઉસ વક્ત મેરે પૈરોં તલે સે ઝમીન સરક ગઈ ઔર કલેજા મુંહ કો આ ગયા, ઝબાન કાંટે કી તરહ ખુશ્ક હો ગઈ ઔર મુઝે મામલે કી સંગીની કા એહસાસ હુવા કે મુઝે કિસ ભયાનક જુર્મ મેં ફંસાને કી સાઝિશ હો રહી હૈ.

મૈંને પુરી કુવ્વત સે ચિલ્લા કર કહા “બુદા કી કસમ, મૈં બિલકુલ બેકસૂર હું ઔર મૈં ઈસ મુઆમલે મેં કુછ નહીં જાનતા.” વણઝારા ને ફિર વનાર સે કહા મારો ઈસે. ઉસ ઝાલિમ ને ફિર મેરે પીછે નિહાયત હી ઝુનૂન સે ડે બરસાને શુરૂઅ કીયે. યહાં તક કે મેરે કપડે ખુનસે તર હો ગયે તો કહા ગયા હાથોં પર મારો, ફિર મેરી હથેલીયોં પર ઈતને ડે બરસાએ કે હથેલીયોં કા રંગ બદલ ગયા ઔર દોનોં હથેલીયાં હરી હો ગઈ. ઝાલિમ વણઝારા કી નઝર મેરે પૈરોં પર પડી તો કેહને લગા : “મોટા તાઝા હૈ, ભેંસ જૈસે પૈર હૈ, ઈસકે પૈરોં પર ડે બરસાઓ”, ઝાલિમોંને મુઝે ગિરા દિયા ઔર વોહ તગડા ઔર મકરૂહ વ ભયાનક ચેહરેવાલા શખ્સ મુઝે ઉલટા લિટા કર મેરી પીઠ પર બૈઠ ગયા, બાકી દો લોગ મેરે પૈરોં પર બૈઠ ગયે, દો ને મેરે હાથ વ સર પકડ લીયા, ફિર વનાર ને ઈસી હાલતમેં મેરે પૈરોં કે તલ્વોં પર ડે બરસાને શુરૂઅ કીયે. બસ યે ઝાલિમ ડે બરસાતા રહા, થક જાતા તો કુછ દેર રૂક જાતા ઔર ઉસકે રૂકને પર વણઝારા ગાલી દેકર કેહતા ઔર મારો ક્યું રૂક ગયે ? વોહ કેહતા સાહબ થક ગયા હું, થોડા આરામ કર લું.

ફિર વોહ મારના શુરૂઅ કરતા, પૈરોં સે હટ કર ફિર પીછે મારના શુરૂઅ કરતા, મુઝે માલુમ નહીં કિતને ઘંટોં યે સિલસિલા ચલા ઔર મુઝે કિતને ડે મારે ગયે, મેરે અંદાઝ સે કમ અઝ કમ ૧૫૦/૨૦૦ ડે ઝરૂર મારે થે. આખિરકાર મેં બેહોશ હો ગયા ઔર મેરે મુંહસે “અલ્લાહુ અકબર” ઔર ચિલ્લાને કી બજાએ જબ કરાહને ઔર સીસકને કી આવાઝેં નિકલને લગી તો યે સિલસિલા રૂક ગયા. મુઝે હોશમેં લાનેકે લીયે મેરે મુંહ પર પાની છીડકા ગયા ઔર મુખ્તલિફ તરકીબેં કી ગઈ. જબ મેં કુછ હોશમેં આયા તો મૈંને પાની તલબ કિયા. મુઝે પાની ઔર કોફી પિલાઈ ગઈ.

પૈરોં કે તલ્વોં મેં બેશુમાર ડે મારે જાનેકી વજહસે મેરે તલ્વે ભી બિલ્કુલ હરે હો ગયે ઔર હાથોં ઔર પૈરોં મેં સુજન આના શુરૂઅ હો ગઈ. ચલના તો દર કિનાર મેં અપને પૈરોં પર ખડા ભી નહીં રહ સકતા થા. લેકિન અફસોસ કે વણઝારા કો ઝરા ભી સબ્ર નહીં થા. જૈસે હી મૈં બાતચીત ઔર મારપીટ કે કાબિલ હો ગયા, મુઝે પકડ કર ઉઠાયા ગયા ઔર અબકી બાર વણઝારાને યે કહા કે અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કરને કે લીયે તુને હૈદરાબાદ સે કિસકો બુલાયા થા ? અબકે

સવાલ કા મન્શા યે થા કે મૈં તો અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લે કા મુલ્કિમ હું, યે બાત તો ગોયા મુસલ્લમ હૈ, અબ મુઝે હમ્લા આવરોં ઔર સાઝિશ મેં શરીક દૂસરે અફરાદ કે નામ બતાને થે. મૈંને કહા સાહબ મૈંને કુછ નહીં કિયા, તો મુઝે પુછા ગયા A..... ભાઈ કો જાનતા હૈ ? મૈંને કહા નહીં જાનતા. વણઝારા ને કહા જાઓ A..... ભાઈ કો લેકર આઓ. યુનાંચે A..... ભાઈ કો ભી ઈસી તરહ આંખોં પર પટ્ટી બંધી હાલતમેં ઓફીસમેં લેકર આએ ઔર ઈસી પટ્ટી બંધી હાલતમેં મુઝસે કહા ગયા કે તુ ઈસે જાનતા હૈ. મૈંને કહા નહીં જાનતા. તો કહા ગયા યે તુઝે જાનતા હૈ. ઉસ્કે બાદ મેરી આંખોં પર પેહલે પટ્ટી બાંધ દી ગઈ ઔર ઉસ્કે બાદ શાયદ A..... કી આંખોં સે પટ્ટી હટાઈ હોગી, યુનાંચે ઉનસે પુછા ગયા કે : તુ ઈસે જાનતા હૈ ? ઉન્હોંને કહા જી હાં. યે મુફ્તી અ.કય્યુમ હૈ, અબ મેરી આંખોંસે ભી પટ્ટી હટાઈ ગઈ ઔર કહા : દેખ યે તુઝે અચ્છી તરહ જાનતા હૈ, તુ ઈસે કયું નહીં જાનતા ? A..... સે કહા ગયા તુ ઈસે બતા તુ ઈસે કેસે જાનતા હૈ ? ઉન્હોંને બતાના શુરૂ કિયા : “યે મુફ્તી અબ્દુલ કય્યુમ સા. જો બવાહીર હોલ મેં રીલીફ કેમ્પ ચલાતે હૈં. ઈનકે સાથ અ.રહમાન પાનારા ઔર ખાલિદ શેખ ભી હૈં. યે લોગ કેમ્પકે ઈન્ચાર્જ હૈં. ઔર ઉસકે બાદ ઉન્હોંને એક નિહાયત હી ધીનૌની ઔર ઘટીયા કહાની બયાન કરના શુરૂ કી.”

કારીઈને કિરામ ! મેં યહાં એક વઝાહત કર દેના ઝરૂરી સમજતા હું કે ઉપરકી લાઈનોં મેં જનાબ A..... ભાઈ કી તરફસે જો બાતેં બયાન હુઈ ઔર નીચે લાઈનોંમેં ઉનકે હવાલે સે જો સ્ટોરી બયાન કી હૈ ઉસ્મેં વોહ બિલકુલ બેકસૂર હૈં. કયુંકે વો બેચારે મુઝ સે ભી પેહલે તારીખ ૯-૮-૨૦૦૩ સે કાઈમ બ્રાંચ કી હિરાસત મેં થે. મેં સમજ સકતા થા કે જૈસા ઝુલ્મ મુઝ પર કિયા ગયા હૈ વૈસા હી ઝુલ્મ ઉનપર બલ્કે હો સકતા હૈ મુઝસે ઝ્યાદહ ઝુલ્મ કિયા ગયા હો. યુનાંચે જેલ કસ્ટડી કે બાદ માલુમ હો ગયા કે વોહ ભી મઝલુમ ઔર બેબસ થે ઔર નાકાબિલે બરદાશત ઝહની ઔર જિસ્માની અઝિયતેં દેકર ઉન્હેં કાઈમ બ્રાંચ કી તૈયાર કી હુઈ એક સ્ટોરી પળને ઔર કબુલ કરને કે લીચે મજબૂર કિયા ગયા થા. ઈસ્મેં વોહ ઝરા ભી કુસૂરવાર નહીં. ઔર સિર્ફ A..... ભાઈ હી નહીં બલ્કે હમ તમામ કો એક દૂસરે કે ખિલાફ બોલને પર ખૂબ મજબૂર કિયા ગયા થા. ઔર ઈસી

તરહ આપસી તકસીમ વ મશ્વરહ કે બાદ હસ્બે ઝૈલ ઝૂટી કહાની તૈયાર કી ગઈ થી. ઈસલિયે ન સિર્ફ હમારે મુકદ્દમે કે સાથી બલ્કે ગવાહ હઝરાત કો ભી જબ તક વોહ કાઈમ બ્રાંચ મેં થે મૈં કસૂરવાર નહીં સમજતા. જૈસા કે P.W.51 (અ.રહમાનભાઈ પાનારા) ને અવ્વલ કાઈમબ્રાંચ કે ખૌફ સે ઝૂટી કહાની દોહરાઈ. લેકિન ઉલટ તપાસ મેં ઉસ્ને પોટા કોર્ટ કે સામને કાઈમ બ્રાંચ કે ઝૂટ કો બેનકાબ કર દિયા ઔર ઉન્કી ગવાહી ભી હમારી રિહાઈ મેં મદદગાર સાબિત હુઈ. (અલ્લાહ જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ)

હાં, કાઈમબ્રાંચ સે નજાત પાને કે એક ઝમાને કે બાદ કોર્ટ મેં આકર ભી કાઈમબ્રાંચ કી મનઘડત કહાની દોહરાનેવાલે ઝૂટે ગવાહ ઝરૂર ગુનેહગાર હૈં. ઉન્હેં હરગિઝ મુઆફ નહીં કિયા જા સકતા.

મનઘડત ઔર ઝૂટી સ્ટોરી

બહરહાલ ઉન્હોંને યે સ્ટોરી બયાન કરના શુરૂ કી :

“મેં A..... ભાઈ S..... ભાઈ હું. અ.રહમાન પાનારા, મુનાફ રેડીયેટર ઔર નાસિર ડોમન મેરે દોસ્ત હૈં, મૈં અ.રહમાન પાનારા વગૈરહ કો બવાહિર હોલ પર મિલને કે લીયે જાયા કરતા થા. વહાં મુફતી સાહબ સે મુલાકાત હોતી થી. મેરા ભાઈ અ.રશીદ ઔર કાલુપુર કે સલીમભાઈ ઔર અહમદઆબાદ વ ગુજરાત કે દીગર બહોતસે મુસલમાન સગીદી, રિયાઘ મેં નોકરી કરતે હૈં. અ.રશીદ વગૈરહ સે હમને ગુજરાત ફસાદાત કી કારગુઝારી, બવાહિર હોલ વ દીગર કેમ્પોં મેં લુટે-પીટે, બેબસ વ મજબૂર મુસલમાનોં કી ખસ્તાહાલી ઔર તકલીફોં કી બાત કહી થી ઔર હમને મુસલમાનોં કે કત્લેઆમ ઔર માલી નુકસાન કા બદલા ઔર ઇન્તિકામ લેને કે લીયે મેરે ભાઈ ઔર સલીમભાઈ વગૈરહ સે તઆવુન કી દરખાસ્ત કી થી ઔર ઉન્હેં કહા થા કે મુકામી ઝિમ્મેદાર સે ભી મશ્વરા ઔર તઆવુન કી દરખાસ્ત કરો, ફિર મૈં અબ્દુર્રહમાન, મુનાફ, નાસિર ડોમન હમ સારે હી મુફતી અબ્દુલ કય્યુમ ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ સે મશ્વરા કરને કે લીયે બવાહિર હોલ પહોંચે થે. ઔર ઈન હઝરાત ને ન સિર્ફ મુફીદ મશ્વરે દીયે બલ્કે

હમારી હોસલા અફઝાઈ કી ઔર કહા બિલકુલ આગે બળ્હો જહાં તઆવુન કી ઝરૂરત હો હમેં બાત કરના.”

બસ ઈતના સુનના થા કે મૌ.અબ્દુલ્લાહ સાહબ કો તલબ કર લિયા ગયા. ઔર ઈન હઝરાત કી મૌજુદગીમેં મુઝે ફિર ઈન્તિહાઈ દરીદગી સે પીટના શુરૂઅ કિયા. મેરી પીટાઈ દેખ કર યે દોનોં હઝરાત ભી કાંપ રહે થે ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. દબે દબે અલ્ફાઝ મેં મેરી સિફારીશ કર રહે થે.

મેં માર ખાતે હુવે ઝમીન પર ગિર કર નીમ બેહોશ હો ગયા તબ તક મુઝે મારતે રહે. અબ બારી આદમભાઈ કી થી. મેં અપની નીમ બેહોશી કી હાલતમેં ઉસ બેચારે કી દર્દનાક ચીખો પુકાર ઔર જિગર ખરાશ, પથ્થર કો રૂલા દેનેવાલી આહેં ઔર સિસ્કીયાં સુન રહા થા. લેકિન અફસોસ મેં બેબસ થા.

મેં ચુંકે અપને પૈરોં સે ચલ ભી નહીં સકતા થા, ઈસલીયે કુછ લોગ મુઝે ઉઠાકર કાઈમ બ્રાંચ મેં દાખિલ હોતે હી બાએં હાથ પર વાકેઅ PI. R.I. પટેલ (રમેશભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ) કી ઓફીસ મેં ડાલ ગએ.

મુઝે ૧:૦૦ સે ૨:૦૦ બજે કે દરમ્યાન લે ગયે થે. વાપસ લાએ ઉસ વક્ત રાત કે તકરીબન મગરિબ યા ઈશા કા વક્ત થા. ઔર પતા નહીં મેરે બાદ ઉન દોનોં હઝરાત પર ક્યા ગુઝરી ઔર કબ તક ઉન્હેં સતાયા ગયા.

તારીખ ૧૮-૮-૨૦૦૩ પીર કા દિન મેરી ઝિંદગી કા વોહ આઝમાઈશ ભરાદિન થા. જિસદિન મુઝે નાકાબિલેબ્યાન વ નાકાબિલેબરદાશ્ત હદ તક મારાગયા ઔર દો દો મરતબા બેહોશ કર દીયા ગયા ઔર યે બાત ખુલ કર મેરે સામને આ ગઈ કે અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લે કે કેસમેં મુઝે ફંસાને કી સાઝિશ હો ચુકી હૈ.

રાતમેં મુઝે ખાના દીયા ગયા.

મેરે હાથ પૈર સુજકર ઔર ઝયાદહ મોટે ઔર ગેંદ કી તરહ ગોલ હો રહે થે ઔર એસે હાથોં સે ક્યુંકર ખાના ખા સકતા થા. મેં અપને હાથ પૈર પર નિગાહ ડાલતા રો રહા થા. દર્દ કે મારે સિસ્કીયાં ઔર આહેં ભર રહા થા.

ઈસી હાલમેં ખુનઆલુદ કપડોં કે સાથ ઈશા કી નમાઝ બૈઠકર અદા કી. આંખોંસે આંસુઓં કા સૈલાબ જારી થા. ઔર ઉસ વક્ત અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્જત કી

આતે હકીમાના કા તકરુબ વ ઈસ્તિહઝાર ઔર દિલ કી જો કેફીયત ઔર ઈમાન કા જો મઝા થા. વલ્લાહ ઉસ્કી બાત હી કુછ ઔર થી. ઉસ વક્ત સહાબીએ રસૂલ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) હઝરત ખબ્બાબ બિન અરત (રદી.) કી વોહ બાત સમઝમેં આઈ કે “મુઝે જિસ વક્ત બરહના (નંગી) પીઠ મક્કા કી પથરીલી ઝમીન પર ઘસીટા જાતા ઔર ધુપમેં લેટાયા જાતા ઔર કોડે બરસાયે જાતે, મેરે સીને પર વઝનદાર પથ્થર રખે જાતે ઔર મેરી પીઠ વ જિસ્મ કો લોહે કી ગરમ સલાખોં સે દાગા જાતા થા, ખુદા કી કસમ! ઉસ વક્ત મેરે દિલકી જો કેફીયત ઔર ઈમાન કી જો લઝઝત થી આજ વુસ્અત વ સહૂલત કે દિનોં મેં વોહ કેફીયત ઔર ઈમાન કા વોહ મઝા નહી રહા.”

અગલી રાત કી તરહ યે રાત ભી ખૌફ વ હરાસ ઔર ફિકો ઈઝતિરાબ મેં ગુઝરી. કાઈમ બ્રાંચ કે ઈન બહાદુર વ કાબિલ અફસરાન કા યે મામુલ થા કે યે હઝરાત દેર રાત ૩/૪ બજે તક ઝુલ્મો સિતમ કી મેહફિલેં સજાતે, કભી સીંઘલ કી ઓફીસ સે કિસી મુસીબતઝદહ કી જિગર ખરાશ ચીખેં બુલંદ હોતી, કભી વણઝારા કી ઓફીસ સે ઝમીન વ આસ્માન કો રૂલા દેનેવાલી આહેં સુનાઈ દેતી. તો કભી વનાર ઔર આર. પટેલ કી ઓફીસોં સે મઝલૂમ વ બેબસ ઈન્સાન કી આહો ઝારી, રહમ કી ભીખ વ દુહાઈ સુનાઈ દેતી, લેકિન ઈન આહોં ઔર સિસ્કીયોં પર ખૂન પી જાનેવાલે દરીંદોં કી ચીંઘાડ ઔર વહશીયોં કે કહકહે ગાલિબ આ જાતે.

રાત ભર ઝુલ્મો સિતમ કા બાઝાર ગરમ રહતા. રાતમેં તકરીબન ૩/૪ બજે યે હઝરાત દેશકી સેવા કરકે થકે માંદે અપને ઘરોંકો જાતે ઔર સુબહ ૧૧:૦૦ બજે વાપસ તશરીફ લે આતે. બસ યે રાત ૩/૪ બજે સે સુબહ ૧૧:૦૦ બજે તક કા વકફા કુછ પુર-સુકૂન હોતા થા. સુબહ ૧૧ બજે ઓફીસરોં કી આમદ શુરૂઅ હોતી ઔર હમારે લીયે એક નયા દિન નઈ મુસીબતોં કે સાથ શુરૂઅ હોતા.

યુનાંચે તારીખ ૧૯-૮-૨૦૦૩ મંગલ કી દોપહર ફિર તકરીબન ૧ બજે કે કરીબ વણઝારાકી ઓફીસ કા બેલ બજા. વહાં હર ઓફીસર કી અપની અપની પસંદ કી મુખ્તાલિફ ડોર બેલ થી. યહાં દો ડોર બેલ કાબિલે ઝિક હેં. (૧) વણઝારા

કી ઓફીસ કી ડોરબેલ ડીંગડોંગ વાલી થી. (૨) ઔર સીંઘલ કી ઓફીસ મેં ચીડીયા કી મુસલસલ ચીનચીનાહટ વાલી બેલ થી. મઝલુમોં કો મુખ્તલિફ માતહતી અફસરાન PI., P.S.I. વગૈરહ કી નિગરાની મેં રખા જાતા થા, મુઝે તારીખ ૧૭-૮-૨૦૦૩ કી પહેલી રાત માવાણી કી ઓફીસ મેં, ઉસ્કે બાદ કુદરોજ PI. આર.આઈ. પટેલ કી ઓફીસ મેં ઔર ફિર ૨૫-૩૦ રોજ વી.ડી. વનાર કી ઓફીસમેં P.S.I. ભરત પટેલ કી નિગરાની મેં રખા ગયા થા. પુરે ચાલીસ રોજ મેરી આંખોં પર પટ્ટી ઔર દોનોં હાથોં મેં બેડીયા લગાઈ ગઈ થી, હતા કે રાતકો સોને કે વક્ત ભી એક હાથ ઔર એક પૈરમેં બેડી લગા કર ટેબલ યા કિસી ભી જાલી કે સાથ બેડી કા દુસરા હિસ્સા લોક કર દીયા જાતા થા. ઇન હાલાત મેં પુર સુકુન નીંદ કેસે આ સકતી થી ? હાં નમાઝ, ખાના ઔર ઇસ્તિન્જા કે લીયે એક હાથ ઝરૂર ખોલા જાતા થા.

મુઝે સબ સે ઝયાદહ તકલીફ વ દર્દ ઇસ્તિન્જા કે વક્ત હોતા થા. ખૂન વ પીપ કી વજહ સે ઇઝાર પીછે સુરીન સે ઇસ કદર સખ્તી સે ચિપક જાતી થી કે ઉસે તાકત લગા કર ખીંચના પડતા થા. બડી મુશ્કિલ સે ઇઝાર જબ ચમડી સે અલગ હોતી થી તો ખૂન ઔર પીપ ફિર બેહના શુરૂ હો જાતા થા. ઔર ઇસી હાલત મેં ઇસ્તિન્જા કરના પડતા થા.

વણઝારા કી ડીંગ ડોંગ ઔર સીંઘલ કી ચીનચીનાહટ તકરીબન પુરે કાઈમ બ્રાંચ મેં સુનાઈ દેતી થી. હોતા યે થા કે દોપહર મેં તકરીબન ૧૨:૦૦ સે ૧:૦૦ બજે બાદ ઇન ડોરબેલોં કી આવાઝ શુરૂઅ હો જાતી થી. જૈસે હી ડોરબેલ બજતી હમારે દિલોં કી ધડકને બજના શુરૂઅ હો જાતી. છોટે સે પીંજરે મેં કેંદ પરીંદહ રિહાઈ કે લીયે જૈસે ઇધર સે ઉધર ટકરાતા હો. વૈસી હી હાલત મેરે દિલકી હોતી થી. ઐસા માલુમ હોતા ગોયા દિલ ઇધરસે ઉધર પસલીયોં સે ટકરા રહા હૈ. ડોરબેલ બજને કે બાદ જૈસે કમઝોર બિલ્લી ખુંખાર કુત્તે કો દેખકર આંખે ચુરા લેતી ઔર મુંહ છુપા લેતી હૈ. ઔર યે સમઝતી હૈ કે શાયદ કુત્તા ઉસે ન દેખ સકે. હમારા ભી યહી હાલ હોતા થા. બેલ કી આવાઝ સુનતે હી આંખેં ઝુકા લેતે. બિલકુલ દીવાર સે મુંહ લગા લેતે ઔર ઝબાન પર કુર્આન વ ઝિકો અવરાદ જારી હો જાતે. ઔર ખતરે કે એહસાસ પર બિલ્લી કી તરહ કાન ખડે હો જાતે થે. ઔર ફિર આનેવાલે

કદમોં કી આહટ વ આવાઝ જૈસે જૈસે કરીબ હોતી ધડકનેં તેઝ હોને લગતી ઔર કદમોં કી આહટ મેરે પાસ આકર રૂક જાતી ઔર મેરે કંધે પર હાથ રખકર કહા જાતા કે વણઝારા સા. / સીંધલ સા. બુલા રહે હૈં. યે સુનતે હી કલેજા ઉછલકર મુંહ કો આ જાતા. આંખોં મેં અંધેરી છા જાતી ઔર કદમ બોજલ હો જાતે થે. ઔર અગર કદમોં કી આહટ કિસી ઔર જાનિબ બજલતી ઔર કુછ દેર તક કોઈ બુલાવા ન આતા તો હમ દિલ હી દિલમેં અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા શુક્ર અદા કરતે. ઔર જિસ બેચારે કો બુલાયા ગયા હો ઉસકે હક્કમેં દુઆ કરતે ઔર ઉસ્કી મઝલુમીયત પર આંસુ બહા લેતે થે.

યુનાંચે તારીખ ૧૮-૮-૨૦૦૩ મંગલ કો દોપહર મેં ફિર વણઝારા કી ઓફીસ કા બેલ બજા ઔર મુઝે બુલાયા ગયા. ઈસ બાર જબ ઓફીસ મેં લે જાકર મેરી આંખોં સે પટ્ટી ખોલી ગઈ તો વહાં A..... ભાઈ કે અલાવહ મૌલ્વી અબ્દુલ્લાહ, અ.રહમાન પાનારા, મુનાફ રેડીયેટર, નાસિર ડોમન, મેહબુબ ઈલાહી ટેઈલર વગૈરહ હઝરાત કો મૌજુદ પાયા. યે હઝરાત મેરે મોહલ્લે હી કે થે. મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. હાજસખી કી મસ્જિદ મેં ઈમામ થે. અ.રહમાન પાનારા માઢકે મોહલ્લેમેં રેહતે હૈં જો મેરે અચ્છે દોસ્ત હૈં. બાકી હઝરાત સે ભી મેં વાકિફ થા.

બાદ મેં માલુમ હુવા થા કે મેરી તરહ ઈન હઝરાત કો ભી કઈ કઈ રોઝ પેહલે સે લાકર બિઠા દિયા ગયા થા. ઔર શીરીની તકસીમ કી જા રહી હો ઈસ તરહ હર એક કો કુછ ના કુછ રોલ દેકર એક નિહાયત હી જુઠી ઔર બે સરો પા કહાની તૈયાર કી ગઈ થી ઔર “કઝા અલલ ગાઈબ” (કિસી કી ગૈર મૌજુદગી મેં ઉસ્કે મુતાલ્લિક કોઈ ફૈસલા કરના) કે તૌર પર મેરે ઝિમ્મે ભી કુછ રોલ બલ્કે શાયદ સબસે બડા રોલ થા.

ઉસ મનઘડત કહાની કા અગલા હિસ્સા (પહેલા એપીસોડ) આગે બયાન હો ચુકા કે આદમભાઈ વ દીગર હઝરાત મુઝસે ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. સે મશ્વરા કે લીયે આએ થે ઔર હમને નિહાયત હી કીમતી મશ્વરે દેકર ઈન હઝરાત કી રહનુમાઈ કી થી ઔર તઆવુન કી ઓફર કી થી. અબ કહાની કુછ ઈસ તરહ આગે બજી. મુઝે પૂછા ગયા : અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કરને હૈદરાબાદ સે તુને કિન લોગોં કો બુલાયા થા ? મેંને કહા સાહબ મુઝે પતા નહીં. બસ ફિર વોહ

જિસ્માની વ ઝહની અઝીયતોં કા સિલસિલા શુરૂઅ હો ગયા, જહ નાકાબિલે બરદાશત મુલ્મ વ તશદુદ સે તંગ આકર હયીયાર કાલ દીયે ઓર કેહ દીયા કે ઠીક હે સાહબ, આપ જો કહે મેં માનને કે લીયે તૈયાર હું, અબ મારપીટ બંદ હો ગઈ ઓર આપસી મશ્વરહ સે ઉમુર તય હો રહે હો ઈસ તરહ હમેં આપસમેં એક દુસરોં કા રોલ તય કરને કે લીયે બાતચીત કા મૌકા દીયા ગયા.

રીમાન્ડ કે ઈબ્તિદાઈ દિનોં મેં ન સિર્ફ હમેં અપના કિરદાર તય કરને કે લિયે બાતચીત ઓર મશ્વરા કા મૌકા દિયા ગયા બલ્કે મુખ્તલિફ કેસો મેં સે પસંદગી કા હક ભી દિયા ગયા થા. ચુનાંચે હમારે એક સાથી સલીમભાઈ કો અક્ષરધામ, ગોધરાકાંડ ઓર હરેન પંડયા મેં સે કોઈ એક કેસ પસંદ કરને કે લીયે કહા ગયા થા. મુઝે ભી એક મરતબા સીંધલ સાહબ ને ગોલ ગેંદ જૈસી એક ચીઝ બતાકર કહા કે યે “ચરસ” હૈ. તુઝે ચરસ કે કેસ મેં ફિટ કર દું?

દૌરાને રીમાન્ડ મુઝે કરંટ ભી બહોત દીયે ગયે. મેરે હાથોં કી તમામ ઉંગલીયોં મેં કલ્પિ લગા કર ઉસકે સાથ એક છોટે સે ઇલેક્ટ્રીક મશીન કે વાયર લગાએ જાતે ઓર ફિર ઉસમેં એક હેન્ડલ થા વોહ ઘુમાયા જાતા થા, જિસસે મેરે પુરે જિસ્મ મેં કરંટ ઓર બીજલી કી લહર દૌડ જાતી થી, હત્તા કે કભી કભી બેઝ બોલ કે દંડે જૈસા એક ઇલેક્ટ્રીક દંડા થા વોહ મેરે જિસ્મ કે મુખ્તલિફ હિસ્સોં પર લગાયા જાતા ઓર ઉસસે મુઝે કરંટ લગતા થા. કભી કભી મેરી ઉંગલીયોં મેં નાખુન કે નીચે ટાંકણીયાં ચુંભો દી જાતી થી, રીમાન્ડ કા એક તરીકા યે થા કે મુલ્કિમ કો અંગ્રેઝી કા ઉલ્ટા T (યાની દોનો પૈર ફેલા કર) “⊥” બનાયા જાતા થા.

- (૧) મુલ્મો તશદુદ ઓર ટોર્યર કા એક નિહાયત હી બહીમાના તરીકા યે થા કે મુલ્કિમ કી ઈઝાર કી આસ્તીને (પાંઈચે) નીચે સે બાંધ દી જાતીં ઓર ઉપર સે ઈઝાર મેં ઝિન્દહ ચૂહે છોડ દીયે જાતે થે.

- (૨) રીમાન્ડ વ તશદ્દુદ કા એક શર્મનાક તરીકા યે થા કે મુલ્કિમ કો બરહના કર કે ઉસ્કી શર્મગાહ મેં જબરન મોટા ડંડા દાખિલ કિયા જાતા થા ઔર પિયકારી કે ઝરીયે અંદર પેટ્રોલ ડાલા જાતા થા. ઉસ વક્ત કે દર્દ વ તકલીફ કો મુબતલા બિહી હી જાન સકતા હૈ.
- (૩) એક ઔર વેહશીયાના તરીકા યે થા કે પેશાબ કે સુરાખ મેં બિજલી કા તાર લગા કર કરંટ દીયા જાતા થા.
- (૪) ખવાતીન કી ઈજ્જત વ હુરમત સે નાવાકિફ ઈન હવસખોરોં કે તશદ્દુદ કા એક તરીકા યે થા કે મુલ્કિમ કે સામને ઉનકી માં, બહેન, બીવી, બચ્ચી કે સાથ નિહાયત હી ઘટીયા નાકાબિલે બયાન ગંદી બાત કી જાતી થી. ઉસ્કી આંખોં કે સામને ઉન કાબિલે એહતરામ ખવાતીન કે સાથ બદફેઅલી કી ધમકી દી જાતી થી. હત્તા કે બાઝ કેસોં મેં સિફ ધમકી નહીં બલ્કે વાકિઅતન યે શર્મનાક હરકત કરકે મુલ્કિમ કો ગુનાહ કે ઈકરાર પર મજબૂર કિયા ગયા.

મુઝે ભી શર્મગાહ પર કરંટ દીયે જાને ઔર માં, બહેન ઔર બીવી કે તઅલ્લુક સે યહી ધમકીયાં દી ગઈ. લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ, અલ્લાહ રબ્બુલ ઈજ્જત ને મઝકૂરહ બાલા ઝિલ્લત સે હિફાઝત ફરમાઈ. કાશ! કે ઈન ખવાતીન કે તઅલ્લુક સે કોઈ બાત ઝબાન સે નિકાલને સે પેહલે વણઝારા અપની માં, બહેન, બેટી કો મદે નઝર રખતા.

વણઝારા કે મુકાબલે મેં સીંધલ મેં ઝરૂર કુછ ઈન્સાનીયત વ શરાફત મૌજૂદ થી. ઉસને મારઝુડ ઔર ગાલી ગલોચ ભી બહોત કમ કી. કભી કભાર નર્મી વ અખ્લાક સે ભી પેશ આતા. લેકિન શાયદ યે ભી ઉન અફસરાન કા એક તરીકા થા કે એક મારે દૂસરા સેહલાએ. તારીખ ૨૮-૮-૨૦૦૩ જુમ્હાલ કે દિન જિસ દિન અક્ષરધામ કેસ મેં હમારી ગિરફતારી કા એલાન હુવા થા. રાતમેં મુઝે સીંધલ ને બુલાયા ઔર કહા : દેખ, હમને તુઝે અક્ષરધામ કેસમેં ગિરફતાર કિયા હૈ ઔર કલ કોર્ટ મેં તુઝે પેશ કરેંગે. વહાં હમારે ખિલાફ કોઈ શિકાયત મત કરના. મૈને રોતે હુવે કહા કે સાહબ આપને મુઝે ઈતને બડે કેસમેં ફંસા દિયા ?

મેરી હાલત દેખ કર શાયદ ઉસ્કે દિલ પર અસર હો રહા થા. કેહને લગા : મૈં મજબૂર થા, મુઝ પર “ઉપર” સે દબાવ થા. લેકિન તુ ફિક મત કર. મૈં તેરે ઘર કી ઝરૂરીયાત કા ખ્યાલ રખુંગા. મૈંને કહા ઉસ્કી ઝરૂરત નહીં. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેરે દોસ્ત અચ્છે હૈં વોહ ખ્યાલ રખેંગે. મુઝે સિફ એક ફોન કર લેને દો. તો કહા કિસ કો સલમાન કો ફોન કરના હૈ ?

આપ અંદાઝહ લગા સકતે હૈં કે ગલત વ બકવાસ કેસ કે બાવજુદ ભી મેરા પુરા બાયોડેટા, મેરે દોસ્ત, મેરી મજલિસ, મેરે સફર વ દીગર તમામ માલૂમાત ઈન હઝરાત ને હમારે હી કુછ ભાઈયોં કે તઆવુન સે જમા કર રખી થી. યહી નહીં ઈનકે પાસ મેરે જુમ્હા કે બયાનોં કી કેસટૈં ભી થી. યુનાંચે દૌરાને રીમાન્ડ જબ મૈં આહિસ્તા સે જવાબ દેતા તો કહા જાતા : બુલંદ આવાઝ સે બાત કર. મૈં કેહતા સર, મેરી આવાઝ પસ્ત હૈ. તો કહા જાતા : હમૈં માલૂમ હૈ તેરી આવાઝ કેસી હૈ. ફિર મુઝે કહા જાતા કે તેરે જુમ્હા કે બયાનાત કી કેસટૈં હમારે પાસ હૈ. તૂ ઉન્દલુસ (સ્પેન) કે મુસલમાનોં કી બરબાદી કી દાસ્તાન બહુત સુનાતા હૈ.

ઉન દિનોં મૈં I.B. સે ભી દો ઓફીસર (એક મોટે, તાઝે, ગોરે તકરીબન ૫૦ સે ૬૦ કે કરીબ ઉમર થી ઔર દૂસરે પતલે, દુબલે સાંવલે સે ૪૫ સે ૫૦ કી ઉમર હોગી) આતે થે. દો તીન રોઝ તક મુઝે દો-દો, તીન-તીન ઘંટે લેકર બૈઠતે ઔર કેહતે “કુછ બતા દે યાર”. મૈં કાઈમ બ્રાંચ કી યહીં ધીસીપીટી સ્ટોરી શરૂઅ કરતા તો કેહતે બકવાસ બંદ કર યાર, યે સબ જુઠ હૈ, યે સબ છોડ, કોઈ ઔર કામ કી સહીહ બાત બતા. લેકિન મેરે પાસ તો વહી સ્ટોરી કે અલાવહ ઔર ક્યા હો સકતા થા, વોહ ભી માયૂસ હોકર ચલે ગયે થે.

ઈબ્તિદા મૈં એક રોઝ રાત મૈં એક પસ્તા કદ સાંવલે રંગવાલે સફારી પેહને હુવે સાહબ વણઝારા કી ઓફીસ મૈં તશરીફ ફરમાં થે. મુઝે ઉનકે સામને પેશ ક્રિયા ગયા. વોહ સાહબ વણઝારા કી કુરસી પર બૈઠે થે ઔર વણઝારા વ દીગર અફસરાન ઉનકે સામને દાયેં બાયેં અદબ સે બૈઠે થે. ઉન્હોંને અવ્વલ મુઝે માનુસ કરને કે લીયે કહા કે દેખો “મૈં મુસલમાન નહીં, લેકિન ફિર ભી મૈં જબ ભી ખાના ખાતા હું તો બિસ્મિલ્લાહ ઔર ખાને કે બાદ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ પઞહતા હું.

મેરી બીવી મુઝસે ઝગડા ભી કરતી હૈ કે ક્યા આપ મુસલમાન હો ગયે હો? યા અગલે જન્મ મેં મુસલમાન થે?” મેં કેહતા મેં યે સબ નહીં જાનતા લેકિન ઇતના ઝરૂર જાનતા હું કે યે ખાના જો હમ ખાતે હેં અલ્લાહ તઆલા દેતે હેં. મુઝે ઉનકી બાતોં સે ગલત ફેહમી હુઈ કે શાયદ કોઈ ઇન્સાફ પસંદ ઔર ઇન્સાનીયત નવાઝ ઓફીસર હેં. ઇસલીયેં મેંને હિમ્મત કરકે કહા કે સાહબ મેં આપસે તન્હાઈ મેં કુછ બાત કરના ચાહતા હું. ઉન્હોંને કહા ઠીક હૈ. ફિર વણઝારા કે અલાવહ તમામ અફસરાન કો ઓફીસ સે બાહર નિકાલ દિયા. મેંને કહા વણઝારા સાહબ કો ભી નિકાલ દો. ઉન્હોંને તઅજજુબ સે કહા : વણઝારા કો ભી નિકાલ દું? મેંને કહા જી હાં. ઉન્હોંને વણઝારા સે કહા જાઈએ સાહબ આપ ભી જાઈએ. ઉસ વક્ત વણઝારા કી શકલ કાબિલે દીદ થી. અબ હમ સિર્ફ દો થે. ઉન્હોંને કહા કહીયે ક્યા કેહના ચાહતે હેં? મેંને કહા સાહબ મેં બિલ્કુલ બેકસુર હું, મુઝે ગલત ફંસાયા જા રહા હૈ, આપ મેરી મદદ કીજીયે ઔર ઇસ કેસ કી જાંચ C.B.I. કો દે દીજીયે. ઇતના સુનના થા કે વોહ સાહબ ભડક ઉઠે ઔર કહા “મુલ્લાજી આપને મુઝે પેહચાનને મેં ગલતી કી હૈ. મેં કિસી ઔર એજન્સી કા નહીં બલ્કે ઇન્ડી પુલીસ કા આદમી હું. અબ મેં આપસે કોઈ બાત કરના નહીં ચાહતા.” ઔર વાકેઅતન ઉસ રાત કે બાદ કભી ઉન સાહબ કા દીદાર નસીબ નહીં હુવા. લેકિન દૂસરે રોઝ મેરી શામત આ ગઈ. દોપહર મેં મુઝે બુલાયા ગયા. ઉસ વક્ત વણઝારા સાહબ કા ગુસ્સા સાતવેં આસમાન પર થા. મુઝે દેખતે હી “નાલાયક મુઝે મેરી ઓફીસ સે ભગાતા હૈ કેહકર ગાલીયોં કી બોછાર શુરૂઅ કર દી. ઔર વનાર કો મુઝ પર મુસલ્લત કર દિયા. ઉસને હૈવાનીયત વ દરીદ્રગી કા વોહ નંગા નાય પેશ કિયા જિસકો બયાન કરને કે લીયે મેરે પાસ અલ્ફાઝ નહીં હૈ.”

બહરહાલ આદમભાઈ, અ.રહમાન, મુનાફ ઔર નાસિર કે હિસ્સેમેં યે રોલ આયા કે ઇન હઝરાતને મીટીંગેં કી. સગિદી ફોન કરકે વહાંસે (૨૫ લાખ રૂા.) કી ઇમદાદ તલબ કી ઔર ઉન્હોંને ૨૫ લાખ કી બજાએ મુખ્તલિફ મરહલોં મેં કિશ્તોં પર સિર્ફ ૬૬,૦૦૦/- હઝાર રૂપીયે ભેજે. ઉન્મેં સે ૨૦,૦૦૦/- ઇલાહી દરઝી કો લૌટા દીયે. ઔર સિર્ફ ૪૬,૦૦૦/- હી સે કામ ચલ ગયા. (વાહ! ભાઈ વાહ!) ઔર ફિર આદમભાઈ કો ચુંકે સઉદી સે હુકમ દીયા ગયા થા કે આપ

હૈદરાબાદ પહોંચો વહાં અબુ તલ્હા ઓર અય્યુબ સે આપકી મુલાકાત હોગી ઓર વોહ આપકો આગે કા પ્લાન બતાએંગે. આદમભાઈ હમસે મશ્વરહ કરકે હૈદરાબાદ ગએ ઓર વહાં અય્યુબ ઓર અબુ તલ્હા સે મુલાકાત હુઈ.

કારીઈને કિરામ !

અબુ તલ્હા કૌન હૈ ? વહાં અબુ તલ્હા કા થોડા સા તઆરૂફ હો જાએ તો બેજા નહીં હોગા.

સ્કોટલેન્ડ યાર્ડ પુલીસ સે ઝયાદહ કાબિલ, હોશીયાર, બહાદુર ઓર નિહાયત હી જદીદ આલાત (લેટેસ્ટ ટેકનોલોજી) સે લૈસ હમારે ઈન બહાદુર ઓફીસરોં ને પોટા કે તકરીબન તમામ હી મુકદમાત મેં અબુ તલ્હા નામી શપ્સીયત કો સબસે બડા સાઝિશી કરાર દિયા હૈ. યુનાંચે અક્ષરધામ હમ્લા, હરેન પંડ્યા, ટીફીન બોંબ, જયદીપ પટેલ ફાયરીંગ કેસ, ગણેશ ખુટે એન્કાઉન્ટર કેસ ઓર સીરીયલ બ્લાસ્ટ સાઝિશ કેસ વ દીગર કંઈ કેસોં મેં ઈસે વોન્ટેડ મુલ્કિમ બતાયા હૈ, જબકે ખુદ વહાં કી સેશન કોર્ટને બ્લાસ્ટ કી સાઝિશ કે એક મુકદમે કે ફૈસલે મેં યે તહકીક લિખી હૈ કે અબુ તલ્હા એક કાલ્પનિક (ફર્જી) શપ્સ હૈ !

આપ હી સોચીયે કે મઝકુરહ તમામ કેસોં મેં જિસ શપ્સ કો કાઈમ બ્રાંચને સબસે બડા સાઝિશી કરાર દીયા હૈ ઓર ઉસકે કંધોં પર ઈતને બડે મુકદમાત કી ઈમારાત કાઈમ કી થી જબ યે બુન્યાદ (ફાઉન્ડેશન) હી નહીં રહી તો ઈમારત કેસે બાકી રહ સકતી હૈ? મગર અફસોસ કે દીગર મુકદમાતમેં નીચલી કોર્ટોં ને ઈતને અહમ મુદ્દે કો ગૈરઝરૂરી સમજા. ઓર ઈસ અબુ તલ્હા નામી શપ્સ કે વુજુદ કી તહકીક હી નહીં કી !!!

બહરહાલ ઈસ અય્યુબ ઓર અબુ તલ્હા ને આદમભાઈ કો યે કહા કે હમ આદમી ઓર હથીયાર ભેજેંગે, આપ અપને મકામી ઉલમાસે મિલકર ઉનકે લીયે ક્યામ વ તઆમ કા ઈન્તિઝામ, ઓર ટાર્ગેટ કે ઈન્તિખાબ (પસંદગી) મેં ઉનકી મદદ કરના. ઓર ફોન સે હમારે સાથ રખતા રખના. આદમભાઈ અપને સાથ અપને એક દોસ્ત અ.વાહિદ કો લેકર ગયે થે તાકે બાદમેં વોહ ઉનકે ખિલાફ કાઈમબ્રાંચ ઓર કોર્ટમેં ગવાહી દે સકે ઓર એક બેહતરીન સ્ટોરી બનાને મેં

મુઈન વ મદદગાર હો ! વહાં સે વાપસી પર આદમભાઈને હમકો સારી કારગુઝારી સુનાઈ ઔર અ.રહમાન કો આનેવાલે મેહમાનકે લીયે કિરાયે કે મકાન ઔર લાઈટ, પંખા, પાની, બિસ્તર વગૈરહ કા ઈન્તિઝામ કરને કે લીયે કહા. ઔર અ.રહમાન ને લિયાકતભાઈ સે મકાન ઔર સોહરાબ સે લાઈટ, પંખે વગૈરહ કા ઈન્તિઝામ કીયા. મન્સૂબે કે તહત આદમભાઈ કે હુકમ પર નાસિર ડોમન ને મોબાઈલ ફોન તકસીમ કીયે. અ.રહમાન ઔર મહમુદભાઈ કો એક એક ફોન દીયા તાકે વોહ અબુ તલ્હા ઔર અય્યુબ કે ફોન રીસીવ કરકે ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ દેં. ઔર માશાઅલ્લાહ કુર્બાન જાઈએ કાઈમ બ્રાંચ કી ઈસ સ્ટોરી પર કે દો મરતબા વોહ લોગ હથીયારોં સે લૈસ હોકર હમ્લે કી લીયે આએ. લેકિન અ.રહમાન વ મહમુદ કે ફોન બંદ થે ઈસલીયે પહેલી બાર વોહ નારોલ ઔર દુસરી બાર ખેડા, બારેજડી સે વાપસ હુવે.

અબ યે તો વોહ કાબિલ ઓફીસર હી બતા સકતે હેં કે હમ્લાવર હૈદરાબાદ સે નારોલ ઔર બારેજડી સે કેસે વાકિફ થે? ઔર વહાં તક કેસે પહોંચે? ક્યા કોઈ સ્પેશ્યલ ટ્રેન થી જિસે નારોલ કા રૂટ દીયા ગયા થા? યા યે કે બાય રોડ આએ થે ઔર આમદ વ રફત મેં કહી ભી ઈનકી કોઈ તલાશી નહી હુઈ? ઔર I.B. ઔર પુલીસ કો ઈસ્કી કોઈ ઈત્તિલાઅ નહીં હુઈ? જબકે દુસરે કઈ કેસોં મેં યે હુવા કે “આતંકવાદી” બાય રોડ બમ્બઈ સે નિકલે ઔર I.B. ને ઈનપુટ (ખુફીયા ઈત્તિલાઅ) જારી કીયે ઔર ફિર નારોલ તક ઉન્હેં નિહાયત હી અદબ વ એહતરામ સે આને દીયા ગયા ઔર ફિર હમારે યહી બહાદુર અફસરાન (વણઝારા એન્ડ કંપની) નારોલ પહોંચે ઔર નાકાબંદી કી. આતંકવાદીયોં કે પાસ A.K.47 ઔર ગ્રેનેડ થે ઔર હમારે બહાદુરોં કે પાસ રિવોલ્વરેં થી!!! મુઠભેડ હુઈ ઔર ગોલીયોં કા તબાદલા હુવા ઔર કુછ હી દેરમેં હમારે બહાદુરોં ને આતંકીયોં કો ઢેર કર દીયા. (ઈસ મઝમુન પર ઝયાદહ કલામ નહીં કરતા વરના મેરા અસલ મઝમુન તવીલ હોતા ચલા જાએગા)

બહરહાલ દો બાર ફોન બંધ હોને કી વજહસે હૈદરાબાદ સે આનેવાલે મેહમાન વાપસ હુવે, જિસ્કી બિના પર આદમભાઈ ને અ.રહમાન ઔર મહમુદભાઈ સે ફોન વાપસ લે લીયે ઔર ઉન્હેં મકાન વગૈરહ કે ઈન્તિઝામ કે

લીયે કુછ રકમ દી થી વો વાપસ તલબ કી. જિસ્કો લેકર ઉનકે આપસમેં થોડી નારાઝગી ભી થી. ઉસ્કે બાવજુદ આદમભાઈને તીસરી બાર ફિર ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ દી કે હૈદરાબાદ સે જો મેહમાન આનેવાલે થે વોહ આ ચુકે હૈં ઔર મેં ઉન્હેં રેલ્વે સ્ટેશન લેને કે લીયે જા રહા હું, ઔર ઈન્શાઅલ્લાહ બહોત જલ્દ આપ એક બહોત બડી ખુશખબરી સુનેંગે. (યહાંસે અ.રહમાનભાઈ કા રોલ ખત્મ હો ગયા) યે ભી કાઈમ બ્રાંચ કે વોહ કાબિલ ઓફિસર યા ઉનકે એક કાબિલ વકીલ જો ઉસ વક્ત ભી બરાબર કાઈમ બ્રાંચ મેં આતે થે ઔર ઓફિસરોં કી રહનુમાઈ ઔર સ્ટોરી બનાને મેં મદદ કરતે થે વોહ વકીલ સા. બતા સકતે હૈં કે એક ઐસા આદમી જિસે હમને સાઝિશ સે નિકાલ દીયા હૈ ઔર જિસસે આદમભાઈ ઔર મેરી ભી નારાઝગી વદુશ્મની હૈ (જૈસા કે અબ્દુર્રહમાન કે બયાન મેં હૈ કે દુધ કે પાવડર કી તક્સીમ ઔર કેમ્પ મેં ઈજિતમાઈ નિકાહ કે મૌકે પર જહેઝ કે મામલે મેં ઉન્કા મુઝસે ભી ઈપ્તિલાફ વ નારાઝગી થી) હમ ઉસે ઈતના બડા રાઝ કેસે બતા સકતે હૈં? હાં બચ્ચોં મેં ઐસા ઝરૂર હોતા હૈ કે ખેલકુદ મેં જબ ઝગડા હોતા હૈ તો બતૌરે ફખ્ર રાઝદારાના અંદાઝ મેં અપના પ્લાન ઝાહિર કર દેતે હૈં. આગે આદમભાઈ કા રોલ યે હૈ કે ઉન્હોંને ફિદાઈન કો રેલ્વે સ્ટેશન સે લાકર અપને ભાઈ કે ઘર દુધેશ્વર મેં ઠેહરાયા. વોહ તીન મેહમાન જિનકે નામ અય્યુબ (ડોક્ટર નં. ૧) મુરતઝા (ડોક્ટર નં. ૨) ઔર અશરફ (ડોક્ટર નં. ૩) થે. રાત ભર દુધેશ્વર રેહતે, દિનમેં બવાહિર હોલ ચારવાટ મેરે પાસ રેહતે થે. આદમભાઈ ને ઉન્હેં રીક્ષામેં અહમદઆબાદ શહર કે મુખ્તલિફ મંદિર ઔર ભીડભાડવાલી જગાએ દિખાઈ. લેકિન ફિદાઈન ને ઉન તમામ જગાઓં કો રીજેક્ટ (નામંઝુર) કર દીયા. ફિર આદમભાઈ ઉન્હેં ગાંધીનગર અક્ષરધામ મંદિર લે ગયે જિસે ઉન્હોંને પસંદ કર લીયા ઔર હમ્લે કે એક રોઝ પેહલે પીર કે રોઝ ફિદાઈન તન્હા ફિર અક્ષરધામ મંદિર ગયે ઔર ઈન હઝરાતને મંદિરમેં જાકર પુરા પુરા મુઆયના કીયા ઔર મુનાસિબ જગહોં ઔર લોકેશન ઝહન મેં બિઠા લીયા. **(હાલાંકે પીર કે રોઝ અક્ષરધામ મંદીર કી છુટ્ટી હોતી હૈ!!)**

હમેં જબ જેલ કસ્ટડી હો ગઈ ઔર હાઈ સિક્યુરીટી મેં ભેજ દીયા ગયા વહાં કુછ ઔર કેદી ભી થે જિન પર યે ઈલ્લામ થા કે ઉન હઝરાત ને ગુજરાત કે

ઉસ વક્ત કે C.M. ઔર કુછ નેતાઓ કો મારને કી સાજિશ કી થી ઔર સમીરખાન (જિસે બાદમેં એન્કાઉન્ટરમેં માર દીયા ગયા થા) પાકિસ્તાન સે ઈન્ડીયા આયા ઔર બઝરીયએ ટ્રેન સુરત પહોંચા ઔર વહાં એક ગેસ્ટ હાઉસમેં ઠેહરા થા ઔર કાઈમ બ્રાંચ કે ઈન્ડી બાહોશ અફસરાન ને સાજિશ બેનકાબ કી ઔર સમીરખાન ઔર દુસરે કુછ લોગોં કો ગિરફતાર કર લીયા. બાદમેં કોર્ટમેં યે બાત સામને આઈ કે ટ્રેન સુરત પહોંચને કી જો તારીખ બતાઈ થી વોહ તારીખ હી ગલત થી. ઉસ તારીખ કો તો ટ્રેન સુરત સે રવાના હોતી હૈ, ન કે સુરત આતી હૈ!!!

હમારે ઈસ મુકદમે મેં હમ્લે કે બાદ દુસરે રોઝ તારીખ ૨૫-૮-૨૦૦૨ કો મૌકાએ વારદાત કી વીડીયોગ્રાફી ઔર ફોટોગ્રાફી કી થી, લેકિન ખયાનત દેખીયે કે ઈતની અહમ ચીઝોં કો કોર્ટમેં પેશ નહીં કિયા. જબ હમારે વકીલને કાનુની એતેબારસે ઉનકા મુતાલબા કિયા તો સિફ એક C.D. કોર્ટમેં પેશ કી ગઈ જિસપર હાદસે સે તકરીબન ચાર પાંચ મહીને પેહલે શાયદ એપ્રીલ ૨૦૦૨ કી તારીખ લીખી હુઈ થી. **લેકિન એસી છોટી છોટી ગલતીયાં તો હોતી રહતી હૈં ઘસલીયે ઉન્કી જાનિબ તવજ્જુહ નહીં દી ગઈ થી !**

બહરહાલ આદમભાઈને મેરે ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ કે હુકમ પર ઉનકો રેકી કરવાઈ ઔર હમ્લે કે દિન ઝોહર કી નમાઝ સે પેહલે મેરે પાસ છોડ ગએ.

અબ યહાં સે મેરા ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. કા રોલ સાથ સાથ ચલતા હૈ કે હમને આદમભાઈ વગૈરહ કો મુફીદ મશવરે દીયે થે. તઆવુન કા યકીન દિલાયા થા. અબ ફીદાઈન કે આ જાને કે બાદ ઉન્હેં બવાહિર હોલ મેં ઠેહરાયા ઔર મસ્જિદમેં ગુસ્લ કે લીયે ભેજા. ચારવાટ કા યે પુર રોનક ઔર ભીડભાડ વાલા ઈલાકા જહાં રાત ૩ બજે ભી દિન કા મંઝર હોતા હૈ ઈસ પુરે મોહલ્લે ઔર મસ્જિદ મેં કિસીને ભી ઉન્હેં નહીં દેખા ! યે હઝરાત ગુસ્લ કરને કે બાદ ઓફીસ મેં તશરીફ લાએ.

મઝીદ દિલચસ્પ બાત યે હૈ કે અવ્વલ તો મુઝે અફસરાન ને યે કહા કે તુને ઉન્કી શહાદત વ જનાઝે કી નમાઝ પઢ્યાઈ. તો મેંને અપને ભોલપન મેં ઉન્હેં મસ્અલા બતાયા કે સાહબ યે તો હયાત હૈં ઔર શહાદત વ જનાઝે કી નમાઝ તો

મરને કે બાદ હોતી હૈ. તો કેહને લગે ફિર તુહી કિસી ઔર નમાઝ કા નામ બતા દે. મૈને કહા સાહબ ઈસે તો નફલ નમાઝ કેહ સકતે હૈં. ફિર આપસી મશ્વરે સે તય હુવા કે મૈને ઉનકી કામ્યાબી ઔર મારે જાને કી સુરતમેં હુસૂલે જન્નત કે મકસદ સે દો રકઅત નફલ નમાઝ પઞહાઈ. (જિસ ઓફીસમેં હમ પાંચ હઝરાતને વુઝુ કરકે બાજમાઅત નમાઝ અદા કી વોહ ઓફીસ 8'x12' ફીટ કી હૈ. ઔર ઉસ વક્ત વહાં ફર્નીચર ઔર દુસરા સામાન ભી પડા હુવા થા. ઇતની તંગ જગામેં યે સબ કુછ કેસે હો ગયા યે ભી તફતીશ કરનેવાલે જાને.)

બચપન મેં સ્કુલ કે ઝમાને મેં એક કહાની પઞહી થી. અંધેર નગરી ઔર ગંડુ રાજા, ટકે સેર ભાજી ઔર ટકે સેર ખ્વાજા. એક બસ્તી જહાં ખાને પીને કી ચીઝોં કી કીમત મેં કોઈ ફર્ક નહીં હોતા થા વહીં શરીફ ઔર શરીર મેં ભી કોઈ ફર્ક નહીં કિયા જાતા થા. અગર કોઈ જુર્મ હુવા તો મુજરિમ ન પકડે જાને કી સુરત મેં જો હાથ લગા ઔર જિસ્કી ગરદન બેહતરીન, મોટી-તાઝી ફંદે કે લાઈક હો ઉસે હી સૂલી પર લટકા દિયા જાતા થા. કાઈમ બ્રાંચ કી ઈસ અંધેરી નગરી મેં ભી યહી હુવા. મેરી મોટી તાઝી ગરદન ઉન્હેં ખુબ પસંદ આઈ ઈસલીયે સારે કેસ કા બોજ મેરી ગરદન પર હી ડાલ દીયા. ઔર અબ ઈસ મનઘડત ઔર ઈધર ઉધર સે મુંહ મારી હુઈ નાકિસ કહાની મેં કુછ કડીયાં બાકી રહતી થીં ઉસે હલ કરને કે લીયે હમેં ઔર ખાસ કર મુઝે ખુબ મજબુર કિયા ગયા. અવ્વલ દો તીન રોઝ તો રોઝાના એક નઈ સ્ટોરી બનતી થી. બરાબર જમતી નહીં થી, ફિર યે હઝરાત ઉસે ફાડ દેતે થે. બિલઆખિર યે સ્ટોરી થોડી જમ રહી થી, લેકિન ઉસમેં ભી કહાની કે તસલસુલ કે લીયે કુછ કડીયાં ખુટ રહી થી, મસલન યે કે (૧) ફીદાઈન કે નામ ઔર પતે ક્યા થે ? (૨) ફીદાઈન કે પાસ સે જો દો ઉર્દુ ખત બરામદ હુવે થે વોહ કિસને લિખે થે ? (૩) હથીયાર કહાંસે આએ ઔર કૌન લાયા ? (૪) સાઝિશ ઔર મશ્વરે મેં કૌન શામિલ થે ? યે સારે સવાલોં કે જવાબ મુઝે દેને થે ઔર સારી ઝિમ્મેદારી મુઝે અપની ગરદન પર લેની થી, ચુંકે મેરી ગરદન ઈસ “લાઈક” થી! યુનાંચે અબ જબકે બેશુમારે રીટેક ઔર કમી બેશી કે બાદ ઇતની સ્ટોરી તૈયાર હો ગઈ તો અબ મુઝે યે કહા કે અબ તુ યાદ કરકે બતા કે ઉન દોનોં ફિદાઈન કે અસલ નામ ક્યા થે ? મેરે મના કરને પર ફિર ડંડે બરસાએ ગએ ઔર મુઝે અસલ નામ

બતાને પર મજબૂર ક્રિયા ગયા. મૈને માર સે બચને કે લીયે ઝહન પર ઝોર દીયા
 ઔર ૧૧ મહીને પેહલે હાદસે કે વક્ત કે અખ્બારાત કો ઝહન મેં દોબારહ ખોલને
 લગા ઔર ઉસ વક્ત અખ્બાર મેં ફિદાઈન કે જો નામ આએ થે વોહ નામ યાદ
 કરને લગા ઔર એક નામ મેરે ઝહનમેં આ ગયા ઔર મૈને કહા એક કા નામ
 હાફિઝ યાસિર થા. વણઝારા કુછ કાગઝાત લેકર બૈઠા થા, ઉસમેં શાયદ કુછ
 લિખા હુવા થા, ઉસમેં દેખકર ઉસને કહા બિલ્કુલ ઠીક હૈ. અબ દુસરે કા નામ
 બતા. પેહલા નામ બતાકર મૈને જો અપની કામિલ બેવકુફી કા નમુના પેશ ક્રિયા
 થા અબ મૈં દુસરા મેઝલ લેના નહીં ચાહતા થા. ઈસલીયે મૈને બગૈર સોચે કહા
 દુસરે કા નામ મો.ફારુક થા. વણઝારા ને ઉસ્કી ભી તસ્દીક કર દી.

યે મસ્અલા હલ હો ગયા તો અબ યે બાત આઈ કે ફિદાઈન કે પાસ સે જો
 ઉર્દુ ચીઢીયાં બરામદ હુઈ થી વોહ તુને લિખી થી. ઉસમેં ક્યા લિખા થા? મૈને
 બહોત માર ખાઈ લેકિન ઈન્કાર કરતા રહા. લેકિન જબ ઝુલ્મ વ તશદ્દુદ નાકાબિલે
 બરદાશત હો ગયા તબ મેરે સામને દો હી રાસ્તે થે મૌત યા કબુલાત. મેં ક્યા કરતા?
 આખિર મૈને કબુલ કર લીયા કે હાં, ચિઢીયાં મૈને લિખી થી. મારપીટ કે સાથ
 સીંઘલ ઔર R.I. પટેલ બેહલા ફુસલા ભી રહે થે કે ઠીક હૈ, ચિઢીયાં તુને નહીં
 લિખી. લેકિન તૂ હમેં ઈસકી કોપી કર દે. અબ મેરે ઈકરાર ઔર વણઝારા કે
 હુકમ પર વનાર ને દો ચિઢીયાં નિકાલ કર મુઝે દી ઔર કહા તુ હમેં ઈસ્કી નકલ
 કર દે. હમ તુઝે નહીં મારેંગે. મૈને માર સે બચને કે લીયે ઉસે કબુલ કર લીયા.
 યુનાંચે મુઝ પર આર.આઈ. પટેલ કો મુસલ્લત કર દીયા. ઉસને ઓફીસ મેં લે
 જાકર મુઝે એક ટેબલ કુરસી દે દી ઔર ત્રીન ચાર રાતેં, દો-દો, ત્રીન-ત્રીન બજે
 તક મુઝ સે ચિઢીયોં કી નકલ કરવાતા રહા. મુઝે મજબૂર ક્રિયા ગયા થા કે જિતની
 લાઈન ઉન ઝેરોક્ષ ચિઢીયોં મેં હૈ ઈતની હી લાઈન મેં લીખું, જુમ્લે, પેરેગ્રાફ,
 કોમા, ફુલ સ્ટોપ, હરફ કે મરોડ સારી ચીઝોં મેં ઝેરોક્ષ ઔર મેરે હાથ કી ચિઢીયોં
 મેં ઝરા ભી ફર્ક ન હોના ચાહીયે.

વોહ હઝરાત સુબ્હ મેં કિસી ઉર્દુ જાનનેવાલે સે યકીનન ચેક કરવાતે થે.
 ક્યુંકે દુસરી રાત આર.આઈ. પટેલ આતા ઔર મેરી ગલતીયાં બતાતા ઔર નુકતે

और दरकात (जबर, जेर, पेश) में भी ईर्द न रह जाये उसकी कोशिश करता. कुछ कागजात फाड़ देता फिर नये लिखवाता, मेरे अंदाजसे ४० से ५० मरतबा मुजसे लिखवाया गया .

मुप्तसरन ये के मैंने उनके लीये दुआ की और मेरे हुक्म पर मौ. अब्दुल्लाह सा. ने उन दोनों को उर्दु थिड़ीयां दी. और उन्हें रवाना करने के लीये बलुयावाड तक टेक्सीमें बिठाने के लीये गये. और आदमभाई उनके तीसरे साथी अय्युब को लेकर अपनी रीक्षामें अक्षरधाम पछोंये और फिर जब फायरींग और धमाकों की आवाज शुरुअ हो गઈ तो आदमभाई और अय्युब वापस बवाहिर होल आये और मुजे और मौ. अब्दुल्लाह सा. को ये ખबर दी, फिर हमने अय्युब को बरोडा भेज दीया के वहां से हैदराबाद के लीये कोई ट्रेन मिल जायेगी. और उसके बाद हम लोगोंने अहत्तीयातन ईसका यर्था और आपसी मुलाकतें बंद या कम कर दी.

काईम ब्रांय की ईस स्टोरीमें अभी भी अेक बात रह जाती थी के इथीयार कहां से आये और कौन लाया और अक्षरधाम मंदिर तक कैसे लेकर गये ?

ईस सिलसिलेमें भी मुज पर बेईन्तिहा टोयर्न हुवा के इथीयार तुने डी मंगवाये थे, कहां से आये और कौन लाया ये बता दे. इथीयार के मामले में जब मुजसे सवाल हुवा तो अव्वल मैंने हमारे मोहल्ले के अेक शहीद का नाम लीया के कुलां लाया था. तो मुजे कहा के वोह तो मर चुका है, दुसरा नाम बता. मैंने दूसरे अेक भाई का नाम लिया वोह भी ईसादात में शहीद हो चुके थे. तो कहा गया वोह भी मर चुका है. किसी और का नाम बता. मुजे युंके अब शहीदों के नाम याद नहीं आ रहे थे ईसलीये मैंने हमारे मोहल्ले के अेक वोन्टेड साइब का नाम लिया. अब वनार ने सभ्र का दामन छोड दीया और मुजे ईन्तिहाई गंदी गालीयां देकर कहा बढमाश मरे हुवे और वोन्टेडों के नाम लेता है, हम उनसे कहां पुछने जाओगे ? और फिर निहायत डी बेदर्दीसे पीटना शुरुअ कर दीया. मैं युंके जिस्मानी और जहनी अजीय्यतों से तंग आ चुका था. ईसलिये मैंने कहा इथीयार बाडमेर से आये थे पुछा कौन लाया था ? मैंने कहा मैं और मेरे साथी लेने के लीये गये थे.

મુઝે કહા ગયા : નહીં, યે સ્ટોરી નહીં જમતી, ક્યુંકે હથીયાર બાઝમેર કેસે પહોંચે? કિસને પહોંચાએ ? બહોત સવાલાત પૈદા હો રહે થે. ફિર મુઝે શહર કે એક મશહૂર તાજિર કા નામ લેકર પૂછા ગયા કે ક્યા તૂ ઇસે જાનતા હૈ ? મૈંને કહા : જી હાં. પુછા કેસે જાનતા હૈ? મૈંને કહા “ગુજરાત સાર્વજનિક રીલીફ કમિટી” ચલાતે હૈં ઉસ નિસ્બત સે જાનતા હું. તો કહા ગયા તુઝે પતા હૈ ઉસકા ફુટકા બડા કારોબાર હૈ ઓર કશ્મીર સે ઉસ્કી સેબ કી ટ્રક આતી હૈ. ઉસીમેં હથીયાર આયે થે. મૈંને કહા સાહબ મેરે ઉનસે કિસી તરહ કે તાલ્લુકાત નહીં હૈ. ઇસ કહાની મેં ભી વોહ લોગ તઝબઝબ ઓર ગૈરયકીની કા શિકાર થે. લિહાજા યે કહાની ભી કેન્સલ કી ગઈ. ઓર ઇસ તરહ અલ્લાહ તઆલાને ઉન્કી હિફાઝત ફરમાઈ.

બહરહાલ હથીયાર કહાં સે આએ ? કૌન લાયા ? તય નહીં હો પા રહા થા, ઓર નહીં યે તય હો પા રહા થા કે કહાં પેક કીયે ગએ ? ઓર કેસે અક્ષરધામ તક લેકર ગયે ? શુરૂઆત મેં યે બાત આઈ થી કે બવાહીર હોલ કી ઓફીસ મેં એક બિસ્તર મેં પેક કર કે અક્ષરધામ તક લે ગયે થે, લેકિન હથીયાર કેસે આએ ઓર કૌન લાયા યહી તય નહીં હો રહા થા, પેકીંગ કા મરહલા તો બાદમેં આતા હૈ. ઇસલીયે ત્રીન ચાર રોઝ કી મેહનત કે બાદ જિસ્મેં કાઈમ બ્રાંચ કે બહોત કાગઝાત ભી ઝાએઝ હુવે. આબિર યે તય હુવા કે હથીયાર ફિદાઈન ખુદ અપને સાથ અપને તરીકે સે લાયે થે. ઉસ સિલસિલેમેં હમેં કોઈ ઇલ્મ નહીં.

મૈં સમજતા થા કે કાઈમ બ્રાંચ કા કામ પુરા હો ચુકા હૈ, સ્ટોરી બન ચુકી હૈ, ઇસલીયે અબ હમેં હફતે ભર સે હો રહી સપ્ત મારપીટ ઓર ઝુલ્મો તશદુદ સે નજાત મિલ જાએગી. લેકિન બહોત જલ્દ મેરી ખુશફહમી દુર હો ગઈ ઓર મેરે લીયે એક ઇન્તિહાઈ સબ્રઆઝમા ઓર મુશ્કિલતરીન નઈ આઝમાઈશ શુરૂઆત હુઈ. આજ જબ ઉન દિનોં કો યાદ કરતા હું તો રોંગટે ખડે હો જાતે હૈં ઓર એક ભયાનક ખ્વાબ માલુમ હોતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા કિસી ભી શખ્સ પર એસે હાલાત ન લાએ. (આમીન)

મુઝે યે કહા ગયા કે તુને ઇતના બડા કામ કર દીયા. યે બગૈર મશ્વરે કે તો હરગીઝ નહીં હો સકતા. તુને અપને બુઝુર્ગોં સે મશ્વરા ક્રિયા થા. મૈંને કહા મૈંને કિસી સે મશ્વરા નહીં ક્રિયા. તો કહા ગયા : (મુફતી) સુફીયાન ચોકલેટ ખાને સે

પેહલે ભી હઝરત સે મશ્વરા કરતા હૈ કે યે જાઈઝ હૈ યા નહીં? ઔર તુને ઇતના બડા કામ બગૈર મશ્વરા કે કર લીયા યે નામુઝ્કિન હૈ. ફિર કહા હમ તુજે બતાતે હૈં તુને કિન હઝરાત સે મશ્વરા કીયા થા. ઔર ફિર વણઝારા ને તીન નિહાયત હી કાબિલે એહતરામ ખુઝુર્ગીં કે નામ લીયે ઔર કહા કે તુને ડાભેલવાલે બડે હઝરત સે (હઝરતુલ ઉસ્તાઝ) મુફતી અહમદ સા. ખાનપુરી (દા.બ.) સે મશ્વરા કીયા થા, ઔર અહમદઆબાદ મરકઝ કે (મર્હુમ) હઝરતમૌલાના અ.ગની સા. (રહ.) ઔર દેહલી મરકઝ કે હઝરતજી મૌલાના સઅદ સા. (દા.બ.) સે મશ્વરા કીયા થા. મેરે ઇન્કાર પર મુજે ઇન્તિહાઈ બેદર્દીસે મારા ગયા ઔર અલ્લાહ તઆલા ને યે ખૈર કા મામલા ફરમાયા કે મૈં બેહોશ હો ગયા. જબ મૈં બેહોશ હો ગયા તો મુજે ઉઠાકર કુછ લોગ વનાર કી ઓફીસ મેં છોડ ગયે. ઉસ રાત મૈંને ખુબ રો-રો કર અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત સે દુઆ કી કે “યા અલ્લાહ, મેરી ઝાત તક તો ઠીક થા, લેકિન અબ તો બાત તેરે વલીયોં તક પહોંચ રહી હૈ. યા અલ્લાહ! તુ હી હિફાઝત ફરમા. યા અલ્લાહ! મેરી ઝબાન સે તેરે કિસી ભી બંદે કા નામ ન નિકલને પાએ ઔર યા અલ્લાહ! ઇસ મુકદ્દમા કો મુઝ હી પર રોક દે ઔર યે ઝાલિમ મેરે બાદ કિસી કો ભી ઇસ મુકદ્દમા મેં ન ડાલ સકે એસે અસ્બાબ પૈદા ફરમા. ઔર અલ્લહ્મુલિલ્લાહ યે દુઆ કી કબૂલિયત હી થી કે મેરે બાદ ઇસ કેસ મેં કિસી કો ભી નહીં ડાલા ગયા. મજીદ પટેલ ઔર કારી શૌકતુલ્લાહ ઘોરી જિન્હેં બાદ મેં ઇસ કેસ મેં ડાલા ગયા થા ઉન્હેં મુઝસે પેહલે હી ઇસ કેસ મેં વોન્ટેડ ઝાહિર કર દિયા ગયા થા.

ઔર એક દુઆ મૈંને ઉસ વક્ત ભી કી થી ઔર બાદ મેં જેલમેં ભી કરતા રહતા થા કે યા અલ્લાહ મેરે મોહસીનોં હમદદીં કે મુકદ્દમેં અગર આપને કોઈ મુસીબતો આઝમાઈશ લિખ ભી દી હૈ તો વોહ સારી મુસીબતેં, આઝમાઈશેં મુઝ પર ડાલ દેના, લેકિન ઉન્હેં કોઈ તકલીફ મત દેના. યહાં મુજે હઝરત ખુબૈબ બિન અદી (રદી.) ઔર હઝરત ઝૈદ બિન દસિનહ (રદી.) કા વોહ સબક આમોઝ વાકેઆ યાદ આતા હૈ કે જબ સુલી (ફાંસી) પર ચળહાને સે કબ્લ મક્કાવાલોં ને પુછા કે અબ જબકે તુમ્હેં ફાંસી દી જા રહી હૈ ક્યા તુમ તે ચાહતે હો કે તુમ્હારી જગહ હઝરત મુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફાંસી દે દી જાએ ઔર તુમ્હેં

છોડ દીયા જાએ? હાલાંકે સહાબા જાનતે થે કે હઝરત નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કો ફાંસી દી જાએ યે નામુસ્કિન થા ઓર આઝમાઈશ કે લીયે યે સવાલ થા ફિર ભી કુર્બાન જાઈએ અકીદતે સહાબા પર કે ઉન્હોંને જવાબ દિયા “ખુદા કી કસમ, હમારે પ્યારે નબી (સ.અ.વ.) કો અપને ઘર પર પૈરોં મેં એક કાંટા ચુંભ જાએ હમેં તો યે ભી ગવારા નહીં.” અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હમ ઈન અઝીમ સહાબા કે નામ લેવા હૈં.

અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્જત સે દુઆ કી લેકિન દિલસે બોઝ હલ્કા નહીં હો રહા થા, કલ ક્યા હોગા? અગર મુઝે દોબારહ અપને બુઝુર્ગોં કા નામ લેનેકે લીયે મજબુર કિયા તો ક્યા હોગા? અગર ખુદા-ન-ખ્વાસ્તા મૈંને નામ લે લીયે તો મેરી તો દુન્યા ઓર આખિરત દોનોં બરબાદ હો જાએંગે. મુખ્તલિફ વસાવિસ વ ખ્યાલાત મેરે ઝહન સે ગુઝર રહે થે. એક ખ્યાલ યે આયા કે મેં ઈન હઝરાત કા નામ લું, ઉસ્કી બજાએ મર જાના બેહતર હૈ. ઓર મૈંને ખુદકુશી કે ઈશ્કાનાત વ અસ્બાબ પર ગૌર કરના શુરૂઅ કિયા. મૈં બૈતુલ ખલા મેં ગયા ઓર છત ઓર ખિડકી કી બુલંદી કા જાઈઝહ લેને લગા. ઉંચાઈ કી કમી કી વજહ સે મુઝે વોહ જગહ નામુનાસિબ માલૂમ હુઈ. એક ઓર તરીકા મેરે ઝહન મેં આયા. મૈંને સીંઘલ સાહબ કો અપને દર્દ કી શિકાયત કી થી. મેરી હાલત દેખ કર ઉન્હેં શાયદ થોડા રહમ આ ગયા થા. ઈસલીયે ઉન્હોંને મેરી મરહમ પટ્ટી કરવા દી થી ઓર હાઈપાવર કી દવાએં મંગવા દી થી. ઉસ વક્ત મેરે ઝહન મેં યે બાત ઘર કર ગઈ કે વોહ સારી ગોલીયાં ખાકર ખુદકુશી કર લું. મૈંને અપની જેબ સે ટેબ્લેટ કા પત્તા નિકાલા ઓર કુછ દેર તઝબઝુબ કી હાલતમેં ઉસે દેખતા રહા, લેકિન ફિર એક બાત ઝહન મેં આઈ કે અગર ઈતની ટેબ્લેટ ખાને કે બાદ ભી બચ ગયા તો મઝીદ ઝિલ્લત વ રૂસ્વાઈ હોગી. ઓર મેરે દર્દ ઓર મેરી તકલીફોં સે નાવાકિફ લોગ ઝિંદગીભર મુઝે લાઅન તાઅન કરેંગે કે મુફતી હોકર ખુદકુશી કી કોશિશ કી. (જબકે મર જાને કી સુરતમેં તો મૈં ઉન્કે લાઅન તાઅન સુનનકે લીયે મૌજૂદ હી ન હોતા) બિલઆખિર અલ્લાહ કે ફઝલસે યે ઈરાદહ મૌકુફ કિયા.

રાત ભર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્જત સે દુઆમેં ઓર ઈસ ફિક મેં ગુઝાર દી કે કલ ક્યા હોગા? લેકિન જિતના ઝયાદહ ડર ઓર ફિક થી અલ્લાહ તઆલાને ઈતની હી આસાની ફરમા દી. યુનાંચે દૂસરે રોઝ દોપહર મેં મુઝે ફિર બુલાકર યે

સવાલ દોહરાયા ગયા કે તુને હઝરત સે મશ્વરા કિયા થા ? મૈંને કહા નહીં કિયા થા. વણઝારાને કહા હઝરત જબ લાલ મસ્જિદ તશરીફ લાતે ઉસ વક્ત તુ ઉનસે મશ્વરા કરતા થા. મૈંને કહા સાહબ મૈં હઝરત સે મુલાકાત કે લીયે કબી ભી લાલ મસ્જિદ નહીં ગયા. પુછા ગયા ક્યું નહીં જાતા થા? મૈંને કહા મૈં બહોત સુસ્ત ઔર ગાફિલ આદમી હું, ઇસલીયે વહાં નહીં જાતા થા. પુછા હઝરત સુફિયાન કે પાસ જાતે થે તેરે યહાં ક્યું નહીં આતે થે ? મૈંને કહા સુફિયાન નેક ઔર ખાન્કાહી મિઝાજકા આદમી હૈ ઔર મેં શારરતી હું ઇસલીયે મેરે યહાં નહીં આતે થે. મેરે ઇન જવાબાત પર વણઝારાને સીંધલ કો ઇશારહ કરકે પુછા “કયા યે સહીહ કેહ રહા હૈ?” ઔર સીંધલને ઇશારે હી ઇશારેમૈં ઉસ્કી તસ્દીક કી. ફિર મુઝસે પુછા ઠીક હૈ, મરકઝવાલોં સે હઝ.મૌ.અ.ગની સા.(રહ.) ઔર હઝ.મૌ.સઅદ સા.(દા.બ.) સે તો મશ્વરા કિયા હોગા ? ફિર મૈંને વહી જવાબ દીયા કે સાહબ દેહલી મરકઝ તો બહોત દુરકી બાત હૈ મૈં કબી અહમદઆબાદ મરકઝ પર ભી નહીં જાતા થા. સીંધલને મેરે ઇસ જવાબકી ઇશારેમૈં તસ્દીક કી. ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઇસ તરહ અલ્લાહ તઆલાને મેરી જાન છુડાઈ ઔર હમારે બુઝુર્ગોં કી હિફાઝત ફરમાઈ.

ઉસ વક્ત હમારે ઇન અકાબિર કે અલાવહ ભી દીગર મુઅઝ્ઝઝ ઉલમા વ અવામ કો ગલત મુકદ્દમાત મૈં ફંસાને કી કોશીશ કી ગઈ થી. યુનાંયે મુઝે બાદ મૈં માલુમ હુવા થા કે હઝ. અકદસ મૌલાના ગુલામ મુહમ્મદ વસ્તાનવી સા. (દા.બ.) હઝ.મૌલાના ઇસ્માઈલ સા. ગોધરાવાલે (દા.બ.) હઝ.મૌલાના કાસિમ ભાગલીયા ગોધરા, ઔર અઝીઝમ મર્હુમ મુફતી ઇમ્તિયાઝ સાહબ કો ભી ગોધરાકાંડ, હવાલા ઔર અક્ષરધામ જૈસે સંગીન મુકદ્દમાત મૈં ફંસાને કી સાઝિશ થી, લેકિન અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત હી ને હિફાઝત ફરમાઈ.

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

બહરહાલ મારપીટ, વકીલ કે તઆવુન, આપસી મશ્વરા ઔર જબરી ઇજતિહાદ કે બાદ યે એક સ્ટોરી તૈયાર હો ગઈ, અબ મારપીટ કા સિલસિલા બિલ્કુલ કમ હો ગયા થા. અબ તકરીબન દિન ભર વનાર કી ઓફીસમૈં મુઝે

બિઠાયા જાતા ઔર વોહ કાગઝાત તૈયાર કરતા રહતા ઔર બીચ બીચમેં મુઝે સિફ મેરા નામ, ઉમર, પતા ઔર ફેમીલી બેકગ્રાઉન્ડ કે મુતાલ્લિક કુછ સવાલાત પૂછતા. મપલન...

- નામ : (મુફ્તી) અબ્દુલકય્યુમ અહમદ હુસૈન મનસુરી
- ઉમર : ૩૨ વર્ષ (ઉસ વક્ત)
- એડ્રેસ : માઢ કા મોહલ્લા, મસ્જિદ બિલ્ડીંગ, ચારવાટ, દરીયાપુર, અહમદઆબાદ. (ઉસ વક્ત)
- તાલીમ : ગુજરાતી ૭ પાસ, દીની તાલીમ : મૌલવી, મુફ્તી (બાદમેં જેલમેં હિફઝ)
- કહાં તાલીમ લી ? : જામિઆ ડાભેલ
(ફરાગત વ ઈફ્તા ૧૯૯૭-૯૮)
- ઈમામત વ મદ્રસા : હાજીસખી કી મસ્જિદ, ચારવાટ, દરીયાપુર, અહમદઆબાદ.
- તન્ખાહ : ૩૦૦૦/- રૂા.
- કિતની ઝબાન જાનતે હો : ગુજરાતી, ઉર્દૂ, અરબી, ફારસી, હિંદી, અંગ્રેઝી (ઇસ પર હાઈકોર્ટ મેરી ફાંસી કી સઝા કી તસ્દીક કરતે હુવે મુઝે બાર બાર લર્નેડ લીખકર પતા નહીં મેરી તારીફ કર રહી થી યા મુઝે તાઅના દે રહી થી!)
- માં : આબિદા અહમદ હુસૈન
- બાપ : અહમદ હુસૈન ઈસ્માઈલ મનસુરી
- બાપ કા કારોબાર : વાયરમેન
- આમદની (આવક) : નહીં માલૂમ.
- ભાઈ : નહીં.

બહેન : ત્રીન બેહનેં શાદી શુદહ..(ઉન્કે ઓર શોહર વ
બચ્ચોં કે નામ)

કિસ મસ્લક સે તાલ્લુક

રખતે હો? સુન્ની, દેવબંદી

યા એહલે હદીસ ? : સુન્ની, દેવબંદી, તબ્લીગી

(તબ્લીગી ઓર દેવબંદી કેહને પર ગાલી દી જાતી થી ઓર આતંકવાદ
કા તાઅના દીયા જાતા થા..)

બસ યે ફેમીલી બેકગ્રાઉન્ડ તક તો સહીહ થા. બાકી બયાન કી ગઈ સારી
સ્ટોરી જુઠ ઓર બકવાસ થી.

એક હફતા સે ઝયાદહ હો ચુકા થા ઈસ અસ્નામેં મેરે ઘરવાલોં કો ૧૦-
૧૫ મિનટ કે લીયે મુઝસે મિલને કી દો ત્રીન બાર ઈજાઝત દી ગઈ, લેકિન ઉસ
વક્ત ભી ત્રીન ત્રીન ચાર ચાર ઘંટે મેરે ઘરવાલોં કો કાઈમ બ્રાંચ કે બાહર બિઠાયા
જાતા ઓર ઉન્હેં ભી ખુબ ડરાયા જાતા “ઝલીલ વ રૂસ્વા ક્રિયા જાતા ઓર ધમકી
દી જાતી થી” કે હમારી મરઝી કે ખિલાફ કોઈ બાત મત કરના ઓર યહાં કી બાત
કિસી કો મત બતાના વરના તુમ્હારે લડકે / ભાઈ / શોહર કો માર દેંગે. મુઝે કેમેરે
કી સ્કીન પર ઘરવાલે બતાકર ઉનકા તઆરૂફ પુછા જાતા ઓર ફિર કહા જાતા કે
ખૈર ખબર કે અલાવહ કોઈ ભી બાત હરગીઝ મત કરના વરના તેરે ઘરવાલોં કો
ભી કેસમેં ડાલ દેંગે, તેરા એન્કાઉન્ટર કર દેંગે, તેરે બાપ કો માર દેંગે વગૈરહ
ધમકીયાં દી જાતી થી. ઘરવાલોં કો બુલાને સે પેહલે મુઝે કપડે ઓર જિસ્મ સમેટ
કર કુરસી પર ઈસ તરહ બિઠા દીયા જાતા કે મેરે ઝખ્મોં ઓર ખુન આલુદ કપડોં
પર ઘરવાલોં કી નિગાહ ન પડ સકે, ફિર મેરે ઓર ઘરવાલોં કે બીચ સામને કુરસી
લગાકર વનાર, R.I. પટેલ યા કોઈ ઓર ઓફીસર બૈઠતા, તાકે ઉન્કી કોઈ બાત
લીક ન હો જાએ. મુઝે અચ્છી તરહ યાદ હૈ એસી સુરતે હાલ મેં ભી એક રોઝ મેરી
અહલીયા મુહતરમાને સરગોશીવાલે અંદાઝમેં મુઝે કહા કે હલીમાખાલા
(મૌ.અહમદકી વાલિદહ અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ.
આમીન) ને કહા કે દસ્તખત મત કરના, વનાર સુન ગયા ઓર મેરી બીવી કો

ડાંટને લગા કે ક્યા સીખાતી હૈ? અબ અગર કુછ સિખાયા તો આઈંદા મુલાકાત નહીં દુંગા.

ઈસી તરહ કી એક મુલાકાત મુજે તા. ૨૪-૮-૨૦૦૩ કો રાત ૧૦/૧૧ બજે દી ગઈ, મુલાકાત સે કબ્લ મુજે કહા ગયા કે આઈંદા કલ તેરે યહાં કાલુપુર દરીયાપુર મેં બંદ કા એલાન હૈ ઓર મસ્તુરાત રેલી નિકાલનેવાલી હૈ. હમ અભી તેરે બાપ કો બુલાતે હૈં. તુ ઉન્હેં સમજા દેના કે વોહ બંદ ઓર રેલી મેં હિસ્સા ન લેં ઓર દુસરોં કો ભી મના કરેં, ઓર બંદ ઓર રેલી કેન્સલ કરને કી કોશિશ કરેં. વરના હમ તુજે ઓર તેરે ઘરવાલોં કો માર દેંગે ઓર અગર મુસલમાનોં ને ઝરાભી હરકત કી તો ફાયરીંગ કરકે ૨૫/૫૦ મુસલમાનોં કો ગીરા દેંગે.

ઉધર મેરે વાલિદ કો મેરે ગાઈબાના ઓર મેરી મૌજુદગી મેં ભી ઈસી તરહ કી ધમકીયાં દી ગઈ. વનાર ઓર સીંઘલ કી મૌજુદગી મેં મૈંને મજબુરન મેરે વાલિદ સે કહા કે આપ લોગ કલ બંદ ઓર રેલી મેં હિસ્સા મત લેના. મેરે વાલિદને ભી મુજે ઉસ વક્ત તસલ્વી દે દી. બાદ મેં પતા ચલા કે મેરે અલાવહ ભી દીગર તમામ મઝલૂમીન કે ઘરવાલોં કો યે તાકીદ કી ગઈ થી.

લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ દૂસરે રોઝ તારીખ ૨૫-૮-૨૦૦૩ કો બંધ કા એલાન કામયાબ ભી રહા. ઓર હમારે મોહલ્લે કી લેડી કોર્પોરેટર મોહતરમા નાઝનીનબાનું બાસ્તાવાલા કી અમારત વ રહનુમાઈ મેં રેલી ભી નિકલી. રેલી મેં શિકત કરનેવાલી ઉન તમામ બહનોં કો અલ્લાહ તઆલા ખુબ ખુબ જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ, ઈસ રેલી કા તફસીલી ઝિક બચાવ પક્ષ કે ગવાહ કે બયાન મેં કરુંગા (ઈ.અ.)

ફિલહાલ ઈસ રેલી કા ફૌરી ફાયદા યે હુવા કે કાઈમ બ્રાંચને અપની બિખરી હુઈ જાંચકો સમેટના શુરૂઅ કર દીયા. મારપીટ ઓર બદસુલુકી બિલકુલ બંદ હો ગઈ. ઓર બહોત જલ્દ તા. ૨૮-૮-૨૦૦૩ જુમ્હાલ કે દિન દોપહર કો ૨:૦૦ બજે મેરે વાલિદ કો બુલાયા ઓર ઉન્હેં યે ઈતિલા દી કે આપકે લડકે કો અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લે કે કેસ મેં ગિરફતાર ક્રિયા જાતા હૈ ઓર આઈંદા કલ સુબ્હ ૧૧ બજે ઉસે ગાંધીનગર કોર્ટ મેં રીમાન્ડ કે લીયે પેશ કીયા જાએગા. યે ખબર

મેરે વાલિદ પર બીજલી બન કર ગિરી ઓર વોહ ફુંટ ફુંટ કર રોને લગે, ઉન્હેં દેખકર મેં ભી રો રહા થા. લેકિન વહાં કિસીસે રહમ કી ઉમ્મીદ રખના શૈતાન સે સજદે કી ઉમ્મીદ રખના થા. કુછ કાગઝાત પર ઉનકે ઓર મેરે દસ્તખત લીયે. બાદમેં માલુમ હુવા કે વોહ એરેસ્ટ મેમો (ગિરફતારી કી ઇતિલાઅ) થા. દોપહર મેં ૩:૦૦ બજે કે કરીબ દુન્યા ભર કા મીડીયા જમા કીયા ગયા ઓર ઉન્હેં હમારી ગિરફતારી ઓર કાઈમ બ્રાંચ કી હૈરત અંગેઝ કામયાબી કી ખબર દી ગઈ ઓર યે કહા ગયા કે જો કેસ ગ્યારહ મહીને સે A.T.S. વાલે હલ નહીં કર સકે થે, વણઝારા ઓર સીંઘલ કી અગવાઈ મેં કાઈમ બ્રાંચને સિફ એક હી દિનમેં હલ કર લિયા ઓર એક હી વક્ત મેં એક હી જગા તમામ પાંચોં મુલ્કિમીન કો ગિરફતાર કર લીયા. (કાઈમ બ્રાંચ કા યે (ઝુઠા) દાવા થા કે તા. ૨૮-૮-૨૦૦૩ કો જાંચ A.T.S. સે લેકર કાઈમ બ્રાંચ કો દી ગઈ ઓર જાંચ મિલતે હી વણઝારા સા. કો એક ખુફીયા ઇતિલા મિલી ઓર વણઝારાને સીંઘલ કો યે ઇતિલા દી ઓર ઉસી રોઝ અશ્ફાક ભાવનગરી કા બયાન લીયા ગયા ઓર ઉસમેં આદમ, સલીમ ઓર અલ્તાફ કા નામ આયા. મેરા ઓર મૌલવી અબ્દુલ્લાહ કા કહાં નામ આયા ઇસકા કોઈ ઝિક નહીં. શાયદ મેરી ઓર મૌલવી અબ્દુલ્લાહ કી શરાફત (?) થી કે હમ ભી ગિરફતાર હોને કે લીયે ઉન્કે સાથ હો લીયે.

અલ્લાહુ અકબર ! ઇતના વાહીયાત જુઠ ? જબકે હકીકત યે હૈ કે ઇસ કેસ કે મુલ્કિમીન A.1. અલ્તાફ હુસૈન અકબર હુસૈન મલેક કો તારીખ ૬-૮-૨૦૦૩, A.2. આદમ સુલેમાન અજમેરી કો તારીખ ૮-૮-૨૦૦૩, A.3. સલીમ હનીફ શેખ કો તારીખ ૧-૮-૨૦૦૩, A.4. અબ્દુલકય્યુમ અહમદ હુસૈન કો તારીખ ૧૭-૮-૨૦૦૩ બરોઝ ઇતવાર રાત ૮ બજે ઓર A.5. મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. કો તારીખ ૧૭-૮-૨૦૦૩ ઇતવાર કે દિન ફજર કી નમાઝ કે વક્ત કાઈમ બ્રાંચવાલે ઉઠાકર લે ગયે થે.

કાઈમ બ્રાંચ કા ખાના

કાઈમ બ્રાંચ કી ઓફીસ કે મેઈન ગેટ કે બિલ્ડિંગ સામને હરીશ નામકે એક મદ્રાસી કી ખાનેકી લારી ઔર ચાય કી કિટલી થી. વહાંસે સુબ્હ ચાય ઔર પાર્લે બિસ્કીટ કા એક પેકેટ ઔર દોપહર ઔર શામ કભી દાલ, કભી સબ્જી ઔર દો ત્રીન રોટી ઔર ચાવલ દીયે જાતે. ખાનેમેં કોઈ લગ્ગત નહીં હોતી થી, ઔર અગર લગ્ગત હોતી તબ ભી હમારે લીયે ઉન હાલાત મેં મુર્ગ મુસલ્લમ ઔર દુન્યાભર કી નેઅમતેં ભી બેલગ્ગત હી થી.

હો સકતા હૈ કે ઈસ હકીકત કો મદ્દે નઝર રખતે હુવે હી વોહ હઝરાત ઐસા બેલગ્ગત ખાના દેતે હોં ! હાં, તા. ૨૯-૮-૨૦૦૩ કો જિસ રોઝ પેહલી મરતબા કોર્ટ મેં પેશ ક્રિયા જાના થા, સુબ્હમેં નાઝિમે તઆમ P.I. અગ્રવાત સુબ્હ સુબ્હ તશરીફ લાએ ઔર કહા થા કે આજ આપકો કોર્ટમેં પેશ ક્રિયા જાના હૈ. ઈસલીયે આપકો ખાના જલ્દી દે દેંગે, ઔર પુરી શાક ખિલાએંગે. મેં દિલ હી દિલમેં ખુશ હુવા કે ચલો કુછ તો ચેંજ હોગા. લેકિન આપ યકીન જાનીયે જબ વોહ પુરી શાક આયા તો પુરી નિહાયત હી સખ્ત લેકિન કિસી તરહ ખાને કે કાબિલ થી લેકિન સબ્જી જબ પ્લેટ મેં નિકાલી તો નિહાયત હી હૈરત વ તાજજુબ હુવા.

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ. بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ. ... ફુઆને પાક મેં હૈ...

એક ઔર જગહ ઈરશાદ ફરમાયા...

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ.
وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا.

અલ્લાહ રબ્બુલ ઈગ્ગત હી કી યે કુદરતે કામિલા હૈ કે દો સમંદર આપસમેં મિલતે હેં નદીયોં કા પાની સમંદર મેં ગીરતા હૈ, લેકિન અલ્લાહ રબ્બુલ ઈગ્ગત ને દો સમંદરોં ઔર નદીયોં કે પાની કે બીચ એક લતીફ વ બારીક હિજાબ વ આડ ખડી કર દી હૈ. હમારી આંખેં ઉસે મહસૂસ નહીં કર સકતી, યે પાની આપસમેં મિલ જાને કે બાદ ભી રંગ, બુ, મજા (ટેસ્ટ) મેં અલગ અલગ હી રેહતે હેં.”

બસ યહી બાત ઉસ ખાનેમેં નઝર આઈ. આલુ ઔર શાયદ બંદગોબી કી સબ્જી થી. હમારી તબીયતોં કા ખયાલ રખતે હુવે લંબા પાની થા. ઉસમેં આલુ ઔર બંદગોબી પ્લેટકે બિલકુલ બીચ મેં રહ ગયે. પાની એક તરફ બહ રહા થા. એક કોને મેં થોડા સા તેલ જમા હો રહા થા. મિરચને એક જગહ લી ઔર હલ્દી એક તરફ બહ રહી થી. પતા નહીં ઈન ચીજોં કે દરમ્યાન કૌન સી આડ થી જિસ્ને ઈન સારી ચીજોં કો અલગ અલગ કર રખા થા. ઉન સાહબ કી યે ખુદાદાદ સલાહિયત ઔર નઈ ઈજાદ યકીનન કાબિલે તઅરીફ થી.

ઈસ્કે અલાવહ ગાયકવાડ હવેલી કે બાહર અંડે કી આઈટમોં કી એક લારી ખડી રહતી થી. વહાં કી અંડા ખીચડી મશ્હુર થી, વહાં સે ચાલીસ રોઝ મેં શાયદ એક યા દો બાર અંડા ખીચડી ખિલાઈ ગઈ થી.

મેરે ઉસ્તાઝે મોહતરમ હઝરત અકદસ મૌલાના મુફ્તી અહમદ સા. ખાનપુરી (દા.બ.) કી ઝબાને મુબારક સે એક મરતબા એક બહોત હી પ્યારી બાત સુની થી હઝરત ને ફરમાયા થા કે “મેં ઘરમેં ખાના ખાતા હું ઉસ પર ભી દાવતકી દુઆ. اللَّهُمَّ أَطْعِمْنِي وَأَسْقِنِي سَقَانِي. પળહ લેતા હું, ચાહે હમ પૈસે કમાકર દેતે હૈં, લેકિન અહલીયા ઔર ઘરવાલોં કી બડી મેહનત વ મશક્કત કે બાદ હમેં લઝીઝ ખાના મયસ્સર હોતા હૈ. યે ઉનકા એહસાન હૈ. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ તબસે મૈંને ન સિર્ફ ઘરકે ખાને પર બલ્કે કાઈમબ્રાંચ ઔર જેલ કે ખાને પર ભી દાવતકી દુઆ પળહી હૈ.

ખિલાનેવાલે ચાહે કાઈમ બ્રાંચવાલે હી સહીહ ઔર કિતના હી બદમઝહ ખાના ક્યું ન હો. યે ઉનકા યા હુકુમત કા એહસાન થા કે ઉન્હોંને ખાના દિયા.

તાલિબે ઈલ્મી કે ઝમાનેમેં મદરસે કે ખાને કી બહોત હી નાકદરી કી થી જામિઆ ડાબેલમેં. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ સુબ્હ મેં ચાય રોટી, દોપહર મેં દાલ ચાવલ, કઢી ખીચડી, સબ્જી ખીચડી, કભી કભી બીરયાની ઔર શામ મેં હફ્તેમેં તકરીબન પાંચ રોઝ ગોશ્ત મયસ્સર હોતા થા, બારહા દાવતેં હોતી થી, લેકિન ઉસ વક્ત મસ્તી વ શરારત સુઝતી થી ઔર મેં મઝાકમેં કેહતા થા કે મદરસે કા ખાના મબ્ની બર લહમ (منبى بر لحم) હૈ. (એહલે ઈલ્મ સમઝ જાએંગે). આસાન અલ્ફાઝ મેં

યું સમઝ લીજીએ કે આમ તૌર પર ગોશ્ત હી હોતા થા, લેકિન ઉસ વક્ત નાકદરી હોતી થી. લેકિન કાઈમ બ્રાંચ ઔર જેલકા ખાના ખાને કે બાદ આયતે કરીમા. *لئن شكرتم لازيدنكم ولئن كفرتم ان عذابي لشديد.*

ગૈરકાનુની હિરાસત ઔર Habeas Corpus

કિસી ભી શપ્સ કો પુલીસ કોર્ટ કી ઈજાઝત કે બગૈર એક મિનટ કે લીયે ભી ગૈરકાનુની તૌર પર હિરાસત મેં નહીં લે સકતી. હાં, શક શુબ્હેકી બુન્યાદ પર પુછતાછ કે લીયે ઝરૂર બુલા સકતી હૈ. લેકિન પુછતાછ કે બાદ ફૌરન છોડ દેના હોગા. અલબત્તા અગર કિસી શપ્સ કો કિસી ગુનાહમેં બાકાયદા ગિરફતાર કિયા તો ગિરફતારી કે લીયે કોર્ટ કી પરમીશન કી ઝરૂરત નહીં, લેકિન ઉસ સુરતમેં ભી ૨૪ ઘંટે કે અંદર ઉસે મુતાલ્લિકા કોર્ટમેં પેશ કરના ઝરૂરી હૈ. અગર પુલીસ કિસી કો ગૈરકાનુની તૌર પર ઉઠા લે ગઈ તો ઉસકે ખિલાફ હાઈકોર્ટ મેં એક અરજી કી જા સકતી હૈ. જિસે હેબીયસ કોર્પસ (Habeas Corpus) કહા જાતા હૈ.

હાઈકોર્ટ મેં કી જાનેવાલી ઈસ અરજીમેં ઉમ્મીદ વ ખૌફ દોનોં કે ઈમ્કાન હોતે હેં, હાઈકોર્ટ કી તહકીક વ ઈન્કવાયરી પર યે ઉમ્મીદ હોતી હૈ કે પુલીસ ઉસ શપ્સ કો ફૌરન રિહા કર દેગી. લેકિન સાથ હી યે ડર ભી હોતા હૈ કે પુલીસ ઉસ શપ્સ કો કેસ મેં ડાલકર કાનુની તૌર પર ગિરફતારી કા એલાન કર દેગી.

યહી વજહ હૈ કે ઈતને ઈતને રોઝ ગૈરકાનુની તૌર પર રખે જાને કે બાવજુદ મેરે ઘરવાલોંને રિહાઈ કી ઉમ્મીદ ઔર કેસમેં ડાલ દીયે જાને કે ડરસે યે અરજી નહીં કી. ક્યુંકે મુઝસે પેહલે બાપુનગર કે એક સાહબ “અત્હર પરવેઝ” કે લીયે ઔર ભી કુછ લોગોં કે લીયે યે અરજી કી ગઈ થી. જિસ્કે નતીજેમેં કાઈમ બ્રાંચને ઉન તમામ હઝરાત કો હરેન પંડ્યા ઔર પોટા કે દીગર મુકદમાતમેં ફંસા દીયા થા. અલબત્તા એક દો એસે ખુશનસીબ ભી હુવે કે જિન્હેં હેબીયસ કોર્પસ કરને પર ફૌરન રિહા કર દીયા ગયા.

કિસી શખ્સ પર ચાહે જિતના હી બડા ઈલ્લામ હો, અગર ઉસ્કી ગૈરકાનુની હિરાસત સાબિત હો જાએ તો વોહ સારે ઈલ્લામાત બેબુન્યાદ સાબિત હો સકતે હૈં. યુનાંચે હમારે કેસ મેં ગૈરકાનુની હિરાસત કે ગવાહ ભી થે, લેકિન સ્પે. પોટા કોર્ટ ઓર ગુજરાત હાઈકોર્ટને ઉન ગવાહોં કો કોઈ એહમીયત નહીં દી. જબકે સુપ્રિમ કોર્ટ ને અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઉન ગવાહોં કો માના ઓર કેસકો ગલત સાબિત કરનેમેં યે ભી એક અહમ મુદ્દા રહા.

બહરહાલ સ્ટોરી કે મુતાબિક તારીખ ૨૮-૮-૨૦૦૩ કો કેસ કી જાંચ કાઈમ બ્રાંચકો દી ગઈ, ૨૮ કી શામ મેં અશ્ફાક કા બયાન લિયા ઓર ૨૮ કો હમ તમામ કો ગિરફતાર કર લિયા ગયા. દૂસરે રોજ તારીખ ૩૦-૮-૨૦૦૩ સનીચર કે રોજ સુબ્હ ૧૦ બજે હમેં ગાંધીનગર કે લીચે લેકર રવાના હુવે, મેરી ગિરફતારી કી ખબર સુનકર મેરે રિશ્તેદારોં વ મુતાલ્લિકીન પર મુસીબત કા પહાડ તુટ પડા જિસે બયાન કરનેકી ગુંજાઈશ નહીં.

બાકાઈદા રીમાન્ડ કી શુરૂઆત

મામુલી હાદસોં પર અવામ કો મરઉબ વ ખૌફઝદહ કરને કે લીચે ૫-૬ ગાડીયાં લેકર નિકલના ઈન અફસરોં કા મહબુબતરીન મશગલા થા. આજ તો ઉન્હોંને બહોત બડા શેર માર લિયા થા. લિહાઝા આજ તો રોબ ઝાડને ઓર દેહશત ફૈલાને કા ઈનકો પુરા હક્ક થા. ૧૦-૧૨ ગાડીયોં કા કાફલા કાઈમ બ્રાંચ સે રવાના હુવા. હમારે ચહેરોં પર નકાબ ડાલ દીચે ગયે થે. ગાંધીનગર કોર્ટ પહોંચે. વહાં હઝારોં લોગ જમા થે. બેશુમાર મીડીયાવાલે ભી થે. ઉસ પુર-ખતર ઓર દેહશતનાકા માહોલમેં ભી અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કુછ દાઢી ટોપીવાલે બાશરઅ મુસલમાન બારીક બુરખે સે નઝર આ રહે થે. જો કોઈ ઓર નહીં બલ્કે ભાઈ સલમાન (મુમતાઝ મસાલેવાલે), મેરે વાલિદ, મૌ. અબ્દુલ્લાહ કે ભાઈ વ દીગર કુછ હઝરાત થે. ઈન હઝરાત કો દેખકર મુઝે ડર લગા થા કે ખુદા-ન-ખ્વાસ્તા કહીં મુશ્તઈલ હુજૂમ ઈન હઝરાત પર હમ્લા ન કર દેં, લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ, અલ્લાહ તઆલાને ઉન હઝરાત કી ઓર હમારી હિફાઝત ફરમાઈ. **મેજિસ્ટ્રેટ શ્રી S.S. ઓઝા સાહબ કી કોર્ટમેં** હમેં પેશ કિયા ગયા. હમારી જાનિબસે ઘરવાલોં

ઔર દોસ્તોં ને એડવોકેટ જનાબ શૌકત શેખ કો નામઝદ કિયા થા. કોર્ટમેં પેશ કરનેકે બાદ હમારે ચેહરોં સે નકાબ ઔર હાથોં સે હથકડીયાં ખોલ દી ગઈ. પુરી કોર્ટ કાઈમ બ્રાંચ કે અફસરાન ઔર દીગર પુલીસ સે ખીયો ખીય ભરી હુઈ થી. કાઈમ બ્રાંચ કી જાનિબ સે સરકારી વકીલ ને ૧૫ રોઝ કા રીમાન્ડ તલબ કિયા ઔર ઉસકે લીયે વહી બકવાસ સ્ટોરી શુરૂઅ કી જિસ પર ઓઝા સાહબ ને કહા કે વોહ સબ રેહને દો, (મેજિસ્ટ્રેટ કા રવૈયા એસા થા ગોયા વોહ ઈસ જુઠ સે વાકિફ થે લેકિન મજબૂર થે) આપ ક્યું ઔર કિતના રીમાન્ડ ચાહતે હૈં વોહ બતાઓ. ખૈર જુઠે દલાઈલ ઔર બેહુદા ઝરૂરીયાત બયાન કરકે ૧૫ દિનકે રીમાન્ડ લે લીયે ગયે. ઓઝા સાહબને હમારે વકીલ સે કહા કે આપ અપને અસીલોં સે પુછો તો સહીહ કે ઉન્હેં પુલીસ કે ખિલાફ કોઈ શિકાયત હૈ? અવ્વલ તો હમેં કાઈમ બ્રાંચ હી સે ડરા ધમકા કર લાયા ગયા થા કે અગર હમારે ખિલાફ એક લફઝ ભી કહા તો તેરા એન્કાઉન્ટર કર દેંગે ઔર તેરે ઘરવાલોં કો કેસમેં ડાલ દેંગે. યહી નહીં ઉસ રોઝ કોર્ટ મેં સીંઘલ ને હમારે વકીલ કો ભી ધમકી દી થી. હમ કેસે જુર્નત કર સકતે થે? ઔર ફિર દૌરાને રીમાન્ડ કોર્ટ કી હર પેશી પર યે ફોર્માલીટી હોતી, જજ સાહેબાન પુછતે કોઈ તકલીફ યા શિકાયત તો નહીં? ઔર ચુંકે હમેં ઈસ સિલસિલેમેં પેહલે હી ધમકિયાં દેકર ખૌફઝદહ કર દીયા ગયા હોતા થા જિસકી વજહસે હમ કેહ દેતે કે કોઈ તકલીફ નહીં. લેકિન અફસોસ ઉસ વક્ત અગર કિસી ઈન્સાફ પસંદને હમારી ઝબાન કી બજાએ હમારી આંખોં સે છલકતા હુવા ખૌફ વ હરાસ દેખા હોતા તો સબ કુછ સમઝમેં આ જાતા. યા ફિર વોહ જાનકર ભી અન્જાન બન રહે થે.

બહરહાલ અબ તા. ૩૦-૮-૨૦૦૩ સે બાકાયદા રીમાન્ડ શુરૂઅ હુવે, કાઈમબ્રાંચ કો જો કુછ કરના થા વોહ તો યે હઝરાત ગૈરકાનુની હિરાસત હી મેં કર ચુકે થે, અબ તો સિર્ફ દો તીન બાતેં બાકી રહ ગઈ થી. બાકી તો બસ ફોર્માલીટી કી જા રહી થી.

બાકાયદા રિમાન્ડમેં એક કામ યે કિયા ગયા કે જો જુઠી સ્ટોરી ઈન હઝરાત ને હમસે તૈયાર કરવાઈ થી વોહ પુરી સ્ટોરી મુઝે કેમેરા કે સામને બોલને કે લીયે મજબૂર કિયા. આપ હઝરાત હાલાત કી સંગીની કા અંદાઝ લગા સકતે હૈં કે મુઝ

પર ક્યા ગુઝર રહી હોગી, અબ મુઝે ભી થોડા સા એહસાસ થા કે અગર મૈંને કેમેરે કે સામને બોલ દિયા તો મેરી ખૈર નહીં. લિહાઝા સપ્ત મારપીટ ઔર મૌત કી ધમકી કે બાવજુદ મૈંને યે કિયા કે મૈં થોડા બોલતા ફિર ચાલુ કેમેરે મેં વનાર સે ઇશારહ કરકે પુછતા કે સાહબ સહીહ બોલ રહા હું? વનાર ગાલી બોલકર કેમેરા બંદ કર દેતા. ફિર મુઝે કુછ દેર અચ્છી તરહ યાદ કર લેને કે લીયે કેહતા (મુઝે યાદ કરને કે લીયે લિખે હુવે કાગઝાત દે દીયે થે) મેં યાદ કરને કા ઢોંગ કરતા, વોહ પુછતા અબ તૈયાર હૈ?” મૈં કેહતા જી હાં, ફિર કેમેરા ચાલુ કિયા જાતા જહાંસે બાકી થા વહાં સે ફિર બોલના શુરૂ કરતા, થોડા બોલકર ચાલુ કેમેરે મેં કભી ઇશારેસે કભી ઝબાનસે વનાર કો પુછતા, સાહબ ઇસકે બાદ અબ ક્યા કહું? બારબાર મેં યે હરકત કરતા રહા ઔર બારબાર વોહ મુઝે માં ઔર બહેન કે નામસે ઇન્તિહાઈ હી ગલીઝ ઔર ગંદી ગાલીયાં દેકર કેમેરા બંદ ચાલુ કરતા રહા. ઇન હઝરાત કો શાયદ યે ડર થા કે F.S.L. મેં કેસેટ કી પોલ પકડી જાએગી. ઇસીલીયે ઉન્હોંને ઇસ વીડીયોગ્રાફીકો કોર્ટમેં બતૌર સુબુત પેશ નહીં કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલાને ઇસ તરહ ઇસ મામલેમેં હિફાઝત ફરમાઈ.

નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ કી સત્યન દુબે કેસમેં ગાઈડલાઈન હૈ કે દૌરાને રીમાન્ડ મુલ્કિમ કો ૪૮ ઘંટે મેં કમ સે કમ એક બાર સરકારી હોસ્પિટલ મેં લે જાકર ઉસકા મેડીકલ ચેકઅપ કિયા જાએ. અગર મુલ્કિમ બીમાર હૈ યા કોઈ તકલીફ હૈ તો ઉસકા ઇલાજ કિયા જાએ ઔર ઉસ્કી ટ્રીટમેન્ટ કે તમામ કાગઝાત રીમાન્ડ દેનેવાલી કોર્ટ ઔર ટ્રાયલ કોર્ટમેં પેશ કીયે જાએ.

યુનાંચે દૌરાને રીમાન્ડ યે એક કામ બડે એહતમામ કે સાથ કિયા જાતા થા. અવ્વલ મુઝે ડરાયા જાતા કે હમ તુઝે ડોક્ટર કે પાસ લે જા રહે હૈં. વહાં એક લફઝ ભી મત બોલના, ડોક્ટર પુછે તો કેહ દેના કે મુઝે કોઈ તકલીફ નહીં. અગર કુછ ભી કહા તો તેરી ખૈર નહીં. હમ બાદમેં પ્રાઈવેટ ડોક્ટર સે તેરા ઇલાજ કરવા દેંગે. ઇસી તરહ કી ધમકિયાં દૂસરોં કો ભી દી જાતી થીં.

યુનાંચે દેર રાત ૧૦/૧૧ બજે ચાર પાંચ ગાડીયોં પર મુશ્તમિલ યે કાફલા V.S. હોસ્પિટલ પહોંચતા, હમારી આંખોં પર બારીક નકાબ હોતા, વહાં પહોંચકર

પબ્લીકમેં દેહશત ફેલાને કું બાદ યે હઝરાત ડોક્ટર કે સામને હમેં પેશ કરતે. ડોક્ટર ભી ફોર્મલીટી પુરી કરકે કેસ પેપર મેં NIL (કુછ ભી નહીં) લિખ દેતે. અગર કોઈ ડોક્ટર મેરી નબ્જ પકડતા યા કુછ પુછતા ભી તો કાઈમવાલે ફોરન કેહ દેતે કે “ડોક્ટર સાહબ! યે અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કરનેવાલે આતંકવાદી હેં.” ઉસ વક્ત ડોક્ટર કા બસ નહીં ચલતા થા કે હમેં વહીં માર દેં.

હાં, મુઝે અચ્છી તરહ યાદ હૈ એક રાત એક ઈન્સાનીયત પસંદ “સરફિરે” ડોક્ટર કી બારી થી ઔર કાઈમ બ્રાંચવાલે બેચારે ગલતી સે ઉસકે પાસ ચલે ગયે, ઉસને સબકો ચેક કરના ઔર પુછના શુરૂ અ કિયા કે કોઈ તકલીફ તો નહીં ? કાઈમ બ્રાંચ કે P.S.I. ત્રીવેદી ઔર કુછ દીગર અફસરાન કુદ પડે ઔર કહા સાહબ યે તો અક્ષરધામ હમ્લે કે આતંકવાદી હૈ ઔર હમ કાઈમ બ્રાંચ કે ઓફીસર હેં. ડોક્ટર સાહબ ને બડી જુર્મત કે સાથ બેબાકાના અંદાઝમેં કહા કે “યે લોગ કોઈ ભી હો પેહલે ઈન્સાન હૈ. મેં ઈન્સાનીયત કે નાતે ઈનકા ઈલાજ ઝરૂર કરૂંગા, આપ કાઈમ બ્રાંચ કે હો યા ઔર કોઈ, મુઝે કોઈ ફર્ક નહીં પડતા.” ઉન્હોંને હમ તમામ કો જાંચા, હમ મેં સે એક મુલ્કિમ ચાંદખાન ને તો જુર્મત કરકે મારપીટ કી બાત ભી બતાઈ ઔર ડોક્ટર ને વોહ સારી બાતેં લિખ લી, જિસકે નતીજેમેં ઉસકે વકીલ કી શિકાયત પર ઉસે દોરાને રીમાન્ડ સીવીલ હોસ્પિટલ ભેજા ગયા, લેકિન અફસોસ સીવીલ કે ડોક્ટર કો મારપીટ કે નિશાનાત નઝર નહીં આએ !!! ઔર કાઈમ બ્રાંચ કે કેહને કે મુતાબિક ઉન્હોંને ભી રીપોર્ટમેં “NIL” લિખ દીયા.

કશ્મીર કા સફર

તા. ૫-૮-૨૦૦૩ જુમ્હાહ કે રોઝ મામુલ કે ખિલાફ જનાબ R.I. પટેલ સુબ્હ સવેરે તશરીફ લે આએ ઔર મુઝે ગુસ્લ કરકે અચ્છે કપડે પહનને કે લીયે કહા (મેરે સારે ખુન આલૂદ કપડે R.I. પટેલ ને અપને પાસ જમા લે લીયે થે. તાકે ઈન કપડોંસે ઉનકી શરારત (પોલ) ખુલ ન જાએ. ઔર ઉસ્કી બજાએ દૂસરે કપડે મંગવા દીયે થે) મેરી હી તરહ મૌ.અબ્દુલ્લાહ સા. ઔર આદમભાઈ કો ભી તૈયાર કિયા ગયા થા. રોઝાના ૧ બજે આનેવાલે વણઝારા સા. ભી જલ્દી તશરીફ લે આએ થે. ઔર ફિર ઉન્કી માતહતી મેં D.G. વણઝારા (ડાહયાજી ગોબરજી

વણઝારા), P.I. R.I. પટેલ (રમેશભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ), P.I. A.A. ચૌહાણ (અશરફ ચૌહાણ), P.S.I. C.J. ગૌસ્વામી (ચેતનભાઈ), P.S.I. D.S. વાઘેલા ઓર મુલ્કિમીન મેં સે અબ્દુલકય્યૂમ અહમદ હુસૈન, મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. ઓર આદમભાઈ પર મુશ્તમિલ યે કાફલા રવાના હુવા. કાઈમ બ્રાંચ સે એરપોર્ટ પહોંચને તક હમેં પતા નહીં થા કે કહાં જા રહે હૈં? એરપોર્ટ પર હમેં ટીકીટેં દિખાઈ ગઈ. અહમદઆબાદ To શ્રીનગર વાયા દિલ્હી ૧૧,૦૦૦/- રૂ. કી રીટર્ન ટીકીટ થી. અભી ઈમીગ્રેશન ઓર ફ્લાઈટ ટેકઓફ કો દેર થી. વક્ત કી કદર કરતે હુવે R.I. પટેલ ને હમારી ઝહન સાઝી શુરૂઅ કી. વહાં શ્રીનગરમેં ચાંદખાન નામ કા એક આદમી હૈ. ઉસે પેહચાન લેના હૈ ઓર વહાં ભી હમારી યહી સ્ટોરી બયાન કરની હૈ, વરના હમ તુહેં માર દેંગે ઓર રીપોર્ટ ભર દેંગે કે દહશતગદોં કે સાથ મુઝભેડ મેં મારે ગયે. વૈસે તો પિછલે દો તીન રોઝ સે ગુલશેર, ચાંદખાન વગૈરહ નામ લેકર મુઝે પુછા જાતા થા કે ઈસે જાનતા હૈ? ઉન્કી તસ્વીર ભી દિખાઈ જાતી ઓર કહા જાતા કે ઈસ્કા નામ ચાંદખાન હૈ. હમ તુઝે એક જગા લે જાએંગે. વહાં તુ ઉસે પેહચાન લેના, હમ તુઝે છોડ દેંગે. ઓર અગર તુને નહીં પેહચાના ઓર હમારી સ્ટોરી મેં ઝરા ભી ગડબડ કી તો તુઝે માર દેંગે. આજ જબ એરપોર્ટ પર યે બાત દોહરાઈ ગઈ ઉસ વક્ત થોડી થોડી લાઈટ હુઈ કે હમેં ઈસ કેસ કે અસ્ફલુસ્સાફિલીન મેં ધકેલને કી ઘટીયા કોશીશ હો રહી હૈ ઓર ઈસીલીયે પિછલે દો દિનોં સે કુછ નર્મ રવૈયા અપનાયા ગયા થા. ગોયા બકરે કો ચારા ખિલાયા જા રહા થા. એરપોર્ટ પર જનાબ વણઝારા સાહબ મેરે કરીબ બૈઠકર બડી મોહબ્બત સે બાતેં કરને લગે ઓર મુજ્લિસ દોસ્ત કી તરહ નિહાયત હી મોહબ્બત સે મેરે ગલેમેં હાથ ડાલ દીયા. મેં જિઝક વ ડર સે સુકડ ગયા. જિસ પર વણઝારા સા. બરહમ હો ગયે ઓર કહા ક્યા કરેગા? મુઝ મરવા દેગા ક્યા? હાથ કંધે પર રેહને દે ઓર દોસ્તોં કી તરહ મુઝસે ઘુલ-મિલ કર બાતેં કર ઓર ખબરદાર વહાં કિસી સે ભી યે મત ઝાહિર કરના કે હમ કાઈમ બ્રાંચ કે ઓફીસર હૈં. સબકો યહી ઝાહિર કરના કે હમ તમામ દોસ્ત હૈં ઓર કશ્મીર ઘૂમને ફિરને કે લીયે આએ હૈં. આદમભાઈ ઓર મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. કો ભી ઈસકી તાકીદ કી ગઈ થી.

મોદી ઔર રથયાત્રા કે નામસે નિહતોં, કમઝોરોં ઔર ઔરતોં કો નકલી એન્કાઉન્ટર મેં માર દેનેવાલે ઔર આતંકવાદ કે નામ સે નકલી કહાનીયાં બયાન કરકે બડે બડે નામ ઔર મેડલ હાસિલ કરનેવાલોં કી બહાદુરી કા યે હાલ થા!

ઈમીગ્રેશન કે બાદ હમ પ્લેન મેં જાકર બેઠે. ઐસા માલુમ હોતા થા કે ઈસ કેસ ઔર હમારે તુફેલ કુછ ઓફીસરોં કો પેહલી હી બાર પ્લેન મેં બેઠને કી સઆદત નસીબ હુઈ થી. ઉન્કી ખુશી ઔર હમારા ગમ દેખને કે કાબિલ થા. બેચારોં કો બેસ્ટ બાંધતે ભી નહીં આતા થા. ખાના, પાની ઔર ચોકલેટ્સ કે લીયે ભી મુઝે કેહતે. મેં સીટ કે ઉપર દિયા હુવા બટન દબાતા તો એરહોસ્ટેસ યા સ્ટુઅર્ટ (ખાદિમ લડકા) ખિદમત મેં હાજિર હો જાતે ઔર મેં હી જૈસે ઈસ કાફલે કા અમીર હું વૈસે ઓર્ડર દેતા કે ફુલાં સાહબ કો પાની દો, ફુલાં કો ચોકલેટ દો. ઔર યે હઝરાત મારે હૈરત કે મેરા મુંહ તકતે રહતે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હજ ઔર ઉમરહ કી બરકત સે મેં પેહલે ભી પ્લેનમેં સફર કર ચુકા થા. ડોમેસ્ટીક એરલાઈન્સ કા ભી તજરબા યહાં કામ આ રહા થા. જો ઈન હઝરાત કે લીયે તાજજુબ કી બાત થી.

દિલ્હી સે ફ્લાઈટ ચેન્જ કી ઔર વાયા જમ્મુ દોપહર તકરીબન ૧૨:૦૦/ ૧:૦૦ બજે શ્રીનગર એરપોર્ટ પર પહોંચે. એરપોર્ટ પર કશ્મીર પુલીસ કે કુછ અફસરાન ઔર ગાર્ડ્ઝ લેને કે લીયે પહોંચ ગયે થે. ઉન્કી તહવીલ મેં એરપોર્ટ સે બાહર નિકલે. એરપોર્ટ કે બાહર ગાર્ડન મેં જુમ્હૂર કી નમાઝ હો રહી થી. કંઈ રોઝ કે બાદ બાજમાઅત નમાઝ કા મંઝર દેખકર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ દિલ કો બહોત સુકૂન મિલા. હમેં યે હઝરાત S.O.G. કેમ્પ શેરગઢી, શ્રીનગર લે ગએ. એરપોર્ટ સે યહાં તક કદમ કદમ પર ચેકપોસ્ટ ઔર બેશુમાર, C.R.P.F., B.S.F. આરઝી મોચાં સંભાલે હુવે થે. એક ફોજ છાવણી હી કી શકલ કી યે જમ્મુ કશ્મીર પુલીસ કે ખુસુસી દસ્તે (સ્પેશીયલ ઓપરેશન ગ્રૂપ) કી બડી ઈમારત થી યહાં લે જાકર હમેં લોકઅપ મેં ડાલ દિયા ગયા. યહાં કી લોકઅપ તો કાઈમ બ્રાંચ કી લોકઅપ સે ભી બદતર થી. લાઈટ, પંખા, બચતુલખલા વ દીગર ઝરૂરીયાત કા કોઈ ઈન્તિઝામ નહીં થા. ઈસ્તિન્જા કે લીયે એક ડબ્બા દે દિયા ગયા ઔર કહા ગયા કે છોટી પેશાબ, બડી પેશાબ (દો નંબર) સબ ઈસી ડબ્બેમેં કરના. રોશની કી ઝરૂરત પર એક માચીસ દે દી ગઈ. ઔર ઓઢને બિઘાને કે લીયે એક એક કંબલ દે દિયા

ગયા. અભી ઝયાદહ દેર નહીં ગુઝરી થી કે ફિર P.I. R.I. પટેલ તશરીફ લે આએ. ઔર કહા તુમ લોગોં કો જો તસ્વીર દિખાઈ થી ઉસ્કા નામ ચાંદખાન હૈ. ઉસે પેહચાન લેના. યહાં કી પુલીસ ઔર આર્મી કે ઇરાદે ખતરનાક હૈં. લેકિન હમ તુમ્હેં બચા લેંગે. કુછ દેર બાદ હમેં તલબ કિયા ગયા. લોકઅપ સે D.G. શ્રી K. રાજેન્દ્ર સાહબ કી ઓફીસ મુશ્કિલ સે ૧૫-૨૦ કદમ દૂર થી. લેકિન ઇતના ફાસલા ભી R.I. પટેલ ને ગનીમત જાના ઔર કશ્મીર પુલીસ સમઝ ન સકે ઉસ મક્સદ સે ગુજરાતીમેં કહા “બાજી સાચવી લેજો”, આપણી સ્ટોરી જ કહેજો. અમેં તમને બચાવી લઈશું!!!

વોહ એક કુશાદહ ઓફીસ થી. બડે કાઉન્ટર ટેબલ કે પીછે રીવોલ્વીંગ ચેર પર શ્રી K. રાજેન્દ્ર સા. (D.G. જમ્મુ & કશ્મીર) તશરીફ ફરમાં થે. ઉન્કે આજુ બાજુમેં A.C.P. સંદીપ વઝીર (S.O.G.) A.C.P. ડો. અ.હસીબ (S.O.G.) વ દીગર અફસરાન તશરીફ ફરમાં થે. સામને દાહને હાથ પર લગી કુરસિયોં પર હમારે ગુજરાત કે અફસરાન તશરીફ ફરમાં થે. દરવાઝે સે લગકર દીવારકે પાસ લગી હુઈ કુરસિયોં પર હમેં બિઠાયા ગયા. K. રાજેન્દ્ર સાહબ ને પુછા કે આપ લોગોં ને અક્ષરધામ મંદીર પર હમ્લા કરવાયા થા? હમને ડરતે હુવે હાં કહા. ઉન્હોંને નિહાયત હી બારીક સવાલાત પુછને શુરૂઅ કીયે. સાથ હી ઉન્હોંને બહોત સી તસ્વીરેં નિકાલી ઔર ફિદાઈન કી તસ્વીર પેહચાન કર અલગ કરનેકે લીયે કહા. અબ યે ઇતની બારીક ઔર અહમ બાત થી જિસ્કી જાનિબ કાઈમ બ્રાંચ ને તવજજુહ હી નહીં દી થી. હમેં ઉન્કી તસ્વીરેં હી નહીં દિખાઈ ગઈ થી. અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ હૈ યે બાત ભુલા દી ગઈ થી. વરના શાયદ મૌત કે ખૌફ સે હમ વોહ તસ્વીરેં ભી પેહચાન લેતે. મેં ઇસે કાઈમ બ્રાંચ કી ભુલ નહીં બલ્કે ખયાનત કહુંગા. ક્યુંકે શાયદ વોહ ઇસ કેસકો ઈમાનદારી સે હલ કરના હી નહીં ચાહતે થે. ઇસલીયે ઉન્હોંને કેસમેં યહી નહીં. બલ્કે ઔર ભી બડી બડી ગલ્તીયાં (જાન બુઝકર) કી થી. કુછ ગલ્તીયાં આગે ખયાન હો ચુકી હૈ. કુછ ગલ્તીયોં કા ઝિક્ર મુખ્તાલિફ મરહલોં પર આતા રહેગા. તસ્વીરેં દેખકર હમને ફિદાઈન કો પેહચાનને સે ઇન્કાર કર દિયા. ઉસ્કે બાદ ઉન્હોંને ચાંદખાન કો તલબ

ક્રિયા, મૈંને ઔર દુસરે સાથીયોં ને હિમ્મત કરકે ઉસે ભી પેહચાનને સે ઇન્કાર કર દિયા.

પહાં એક બાત કી વઝાહત કર દું કે મૈં મૌલવી અબ્દુલ્લાહ સા. કે અલાવહ ઇસ કેસ કે દૂસરે કિસી ભી સાથી કો નહીં જાનતા થા. હાં જેલમેં જાને કે બાદ કેસ કી વજહ સે તઆરૂફ હુવા. લેકિન તાલ્લુક નહીં થા. ઔર ચાંદખાન કૌન હૈ? કહાં કા રેહનેવાલા હૈ? ક્યા કરતા હૈ? મુઝે ન પેહલે કોઈ ઇલ્મ થા ન અભી હૈ, ન કભી મૈંને જાનને કી કોશીશ કી.

અબ કશ્મીર પુલીસને નિહાયત હી બારીક સવાલાત પુછને શુરૂ કિયે. મસલન યે કે ઉન્હોંને કૈસે કપડે પેહને થે? ચપ્પલ પહેની થી યા જુતે પેહને થે? અગર જુતે થે તો કૈસે ઔર કિસ કંપની કે થે? ઉર્દુ ઝબાન મેં બાત કરતે થે તો લેહજા કૈસા થા? ક્યુંકે હર ઇલાકે કા લેહજા અલગ હોતા હૈ. ઉન્કી લંબાઈ, ઉંચાઈ, ચેહરે કી રંગત વગૈરહ સે મુતાલ્લિક સવાલાત કીયે જિન્હેં સુનકર કાઈમવાલોં કે ચેહરોં પર હવાઈયાં ઉડને લગી. ઝાહિર હૈ ઉન્હોંને ઇન તમામ બાતોં કો (ખયાનતન) ગૈરઝરૂરી સમજા થા. ઝયાદહતર સવાલાત મુઝ હી સે કીયે ગયે થે. ઔર મેં ઉનકે જવાબ નહીં દે પાયા થા. અબ કી બાર A.C.P. ડો. અ.હસીબ સાહબ ને મુઝે બુલાકર અપને સામને ઇસ તરહ ખડા કર દિયા કે વણઝારા ઔર ગુજરાત પુલીસ મેરા ચેહરા નહીં દેખ સકતે થે. ઉન્કી નિગાહેં સિર્ફ મેરી પુશ્ત દેખ સકતી થી.

ઉસ્કે બાદ A.C.P. ડો. અ.હસીબ ને મુઝસે પુછા મુફતી હો, ક્યા ફતવે દેતે હો? મૈંને કહા નિકાહ, તલાક, મીરાસ ઔર દીન કા જો ભી મસ્અલા પુછા જાએ બતાતા હું, કેહને લગે જિહાદ કા ફતવા ભી દેતે હો? મૈંને કહા: નહીં. કહા જુઠ બોલતે હો? મૈંને અપને સીને કે કરીબ હાથ લે જાકર અંગુઠે સે પીછે બૈઠે હુવે વણઝારા સા. વગૈરહ કી મૌજુદગી કા ઇશારહ ક્રિયા. મૈં યે બતાના ચાહ રહા થા કે ઇન હઝરાત કી મૌજુદગી મેં મેં સચ બાત બતા નહીં સકુંગા, અ.હસીબ સા. ઔર કશ્મીર પુલીસ કે દીગર અફસરાન મેરા ઇશારહ સમજ ગએ. ઔર ઉસ વક્ત તો ઉનહોંને મુઝે ડાંટ ડપટ કી કે “તુમ્હેં શરમ નહીં આતી?” મુફતી હોકર મંદિર પર હમ્લા કરવાતે હો. બેકસુરોં કી જાન લેતે હો? વગૈરહ.

લેકિન ચુંકે કશ્મીર પુલીસ કો સચ્ચાઈ કા શાયદ પેહલે હી સે ઈલ્મ થા, ઈસ મજલિસ સે કાઈમ બ્રાંચ ઔર ઉનકી જુઠી સ્ટોરી પર ઉનકા શક શુબા ઔર બળ્હ ગયા, ઔર ઉન્હોંને દુસરે રોઝ યે એહતમામ ક્રિયા કે કશ્મીર D.G. કે અલાવહ I.B. ઔર R.A.W (રીસર્ચ એન્ડ એનાલિસીસ વીંગ), ઈન્ડીયન આર્મી વ દીગર ખુફીયા એજન્સીયોં કે બડે બડે અફસરાન કો ભી તલબ કર લિયા ગયા, (કાઈમ બ્રાંચ હી કે એક P.S.I. સાહબ ને મુઝે બાદ મેં યે બાત બતાઈ થી ઔર એક ગુજરાતી અખ્બાર ફુલછાબ ને ભી યે સારી બાતેં અખ્બારમેં લિખી થી)

D.G. કે.રાજેન્દ્ર સાહબને મુઝે અપને સામને તલબ ક્રિયા ઔર કહા “મુલ્લાજી અબ સચ બતા દો ક્યા બાત હૈ?” મુઝે હાલાત ને ખૌફઝદહ કર દિયા થા ઈસલીયે મૈંને કહા સાહબ આપ ગુજરાત પુલીસ કો મત બતાના વરના વોહ મુઝે માર દેંગે. કે. રાજેન્દ્ર સા. ને મુઝે તસલ્લી દી ઔર ઈત્મિનાન દિલાયા કે આપ બેખૌફ હોકર સચ બતાઓ તુમ્હેં કોઈ નહીં માર સકેગા. ઉન્કી ઈન્સાનીયત વ હમદર્દી દેખકર મેં ઝારો કતાર રોને લગા. ઉન્હોંને પાની ઔર ચાય નાશ્તા મંગવાયા. ઈફાકા હોને કે બાદ ઉન્હોંને કહા અબ બતાઓ ક્યા બાત હૈ? મૈંને કહા સાહબ મેં બિલકુલ બે કસુર હું, તો કેહને લગે યે તો હમ ભી જાનતે હૈં, હમ અચ્છી તરહ જાનતે હૈં કે આપ બેકસુર હૈં, આપ સિર્ફ હમેં યે બતા દો કે આપ હી કો ઈસ કેસ મેં ક્યું ડાલા ગયા?

દો સવાલ

અકસર મુઝે દો સવાલ પુછે ગયે કે... (૧) આપ હી કો કેસ મેં ક્યું ડાલા ગયા? શહરમેં ઔર ભી મુફતી ઔર આલિમ થે. આપ હી કા ઈન્તિખાબ ક્યું હુવા? (૨) આપ જબ બેકસુર થે તો આપને કબુલ ક્યું ક્રિયા? ઔર કબુલાતનામે (કન્ફેશનલ સ્ટેટમેન્ટ) પર દસ્તખત ક્યું કીયે? મેં સમઝતા હું આપ હઝરાત કે ઝહનોં મેં ભી યે સવાલાત ખટકતે હોંગે, અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કે ફઝલ સે મૈંને અપની નાકિસ ફહમ કે મુતાબિક ઉનકે સવાલ કે જવાબ દીયે જિન્હેં યહાં ઝિક કર રહા હું ઔર ઉમ્મીદ કરતા હું કે આપ કે ઝહનોં મેં ઉઠનેવાલે સવાલાત વ ઈશકાલાત ભી દુર હો જાએંગે.

યુનાંચે કે.રાજેન્દ્ર સા. કે પુછને પર કે ઈસ કેસમેં આપ હી કો ક્યું ડાલા ગયા ? મૈંને ચંદ જવાબાત દીયે જો ચે હૈં....:

(૧) કાઈમવાલે ઈસ કેસમેં કિસી ઐસે શપ્સ કો ડાલના ચાહતે થે જો રીલીફ કેમ્પ ઔર દીગર રિફાહી કામોં મેં જુડા હુવા હો, તાકે રિફાહી કામોં ઔર કેમ્પોં પર લગી ઉનકી બુરી નઝરોં કો સુકુન પહોંચે. ઔર આઈદા કોઈ ભી શપ્સ ઉજડે હુવે કે બસાને ઔર બાઝ આબાદકારી કા કામ ન કર સકે. ઔર મદારિસ, મરાકિઝ વ દીગર રિફાહી કામોં કો મુલ્ક વ બૈરૂને મુલ્ક સે મિલનેવાલે ચંદે પર પાબંદી લગાઈ જા સકે. ઈસીવીયે ઉન્કી સ્ટોરી કા મદાર હી રીલીફ કેમ્પ કી કેસટૅ થી, ઔર ઝાહિર હૈ રીલીફ કેમ્પ સે મૈં હી જુડા હુવા થા.

(૨) કાઈમવાલે કિસી ઐસે મુફતી કો તલાશ કર રહે થે જો એક્ટીવ હો, ઔર ઉસ્કી છાપ (ઇમ્પ્રેશન) ઐસી હો કે ઉસે કેસમેં ડાલને કી સુરતમેં અવામ આસાની સે યકીન કરલેં કે હાં ચે ઝરૂર મુલવ્વસ હો સકતા હૈ.

ઉસ વક્ત શહરમેં દો મુફતી “બદનામ (?)” થે, એક મુફતી સુફિયાન સા. જો ઈનકે હાથોં સે નિકલ ચુકે થે, દૂસરા મૈં થા. મૈં ઈન્હેં ઈસ કેસ કે લીયે હર એતેબારસે મુનાસિબ લગા ઈસલીયે મુઝે કેસમેં ડાલ દિયા. અગર મુફતી સુફિયાન ઈનકે હાથ લગે હોતે તો શાયદ ચે વબાલ ઉનકે સર હોતા.

(૩) અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ફરાગત (૧૯૯૭-૧૯૯૮) કે બાદ સે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત બરાબર મુલ્ક વ મિલ્લત કી ખિદમત કા કામ લેતે રહે, ખાસ કર સન ૨૦૦૦ મેં કંડલા, નવલખી મેં સૈલાબ, ૨૦૦૧ મેં કચ્છ, ભુજ વ દીગર મકામાત પર આયે હુવે તબાહકુન ઝલ્લલે મેં અલ્હમ્દુલિલ્લાહ બિલા તફરીકે મઝહબ મુતાસ્સિરીન કી મૈંને ઔર મેરે સાથીયોં ને મદદ કી થી. ૨૦૦૨ કે ફસાદાત મેં તા. ૨૮-૨-૨૦૦૨ કો સબ સે પેહલા રિલીફ કેમ્પ દરીયાપુર કે મુસલમાનોં ને મેરી નિગરાની મેં બવાહિર હોલ પર કાઈમ કિયા થા. કેમ્પ મેં પનાહ લેનેવાલે મઝલૂમ વ બેબસ લોગોં કા ક્યામ વ તઆમ વ દીગર ઝરૂરિયાત અવામ કે તઆવુન સે પુરી હોતી થી, યહી નહીં બલ્કે કેમ્પ સે રવાનગી કી સુરતમેં હર ફેમિલી કો સિલાઈ મશીન ઔર ઝરીયાએ મઆશ કે અવઝાર વ આલાત વ ઝરૂરિયાત કી

ચીઝેં ભી તક્સીમ કી ગઈ થીં. અવામ કી ઝરૂરત વ હાલાત કે પેશ નઝર એક ટ્રસ્ટ “હ્યુમન વેલ્ફેર સોસાયટી” કે નામસે કાઈમ કિયા ગયા થા. ટ્રસ્ટ હી કે નામ સે અવ્વલ એક એમ્બ્યુલન્સ ખરીદી ગઈ થીં ઔર અવામ કી ઝરૂરત વ શદીદ તકાઝે કો મદદે નઝર રખતે હુવે દરીયાપુર લીમડી ચોક મેં વાકેઅ “લોખંડવાલા હોસ્પિટલ” અહમદઆબાદ મ્યુ. કોર્પોરેશન સે કિરાએ પર લેકર અઝ સરે નવ ડેવલપ કી ગઈ થીં.

ઈન સારી બાતોં સે અવામ તો મુત્મઈન વ ખુશ થે. લેકિન યકીનન કુછ લોગ એસે ભી થે જિન્હેં યે સબ કુછ અચ્છા નહીં લગતા થા. ઉનકે લીયે શાયદ યે “અના” ઔર ઈગો કા મસ્અલા થા. યુનાંયે કુછ હાસિદોં ને બેનામી અરજી કી થીં કે અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લા કરને કી સાઝિશ મેં હમારે મોહલ્લે કે મુફતી ઔર કુછ લોગ શામિલ હેં. ઈસી તરહ કી અરજી સન ૨૦૦૦ મેં બકરાઈદ મેં હુવે ફસાદાત કે મોકે પર. ઔર ભી દો તીન મોકોં પર કી ગઈ થીં. ઔર ન સિર્ફ મેરે ખિલાફ બલ્કે કુછ શરારત પસંદ વ ફિત્નાખોર આદમી તો ઈસ કિસ્મ કી અરજીયાં કરને મેં બડે માહિર હોતે હેં. ઔર ઉનકા મશગલા વ ધંધા હી યહી હોતા હૈ કે હર કસો નાકસ કે ખિલાફ જાઈઝ-નાજાઈઝ અરજીયાં કરતે હેં.

ઈન સારી ખિદમાત કો મુખ્તસરન બયાન કરકે તીસરા જવાબ યે દિયા કે સાહબ હો સકતા હૈ મેં કિસી કે હસદ યા “ગંદી સિયાસત” કા શિકાર હુવા હું.

(૪) આખરી બાત યે કે “તુમ્હેં હી ક્યું ફંસાયા ગયા?” યે સવાલ તો હર શખ્સ કે સાથ લગા હુવા હૈ. મેરે બજાએ કોઈ ઔર મુફતી હોતા યા કોઈ ઔર શખ્સ હી હોતા તબ ઉસસે ભી યે સવાલ હોતા કે “તુમ્હેં હી ક્યું ફંસાયા ગયા?” દુન્યામેં કોઈ બેકસુર એસા નહીં કે જિસપર યે સવાલ ન હોતા કે દુન્યા ભરી પડી હૈ, ફિર તુમ્હેં હી ક્યું ફંસાયા ગયા? ઔર ફિર સબસે અહમ વ ઠોસ બાત યે હૈ કે ઝાલિમ કો ઝુલ્મ કરને કે લીયે વુજૂહાત કી તલાશ નહીં હોતી.

એસા માલુમ હો રહા થા જૈસે ઉનકો ઈન જવાબાત સે ઈત્મિનાન હો રહા થા, કહા ઠીક હૈ. અભી તો આપ જાઓ ઔર કાઈમ બ્રાંચ કે ઓફીસર જૈસા કહે વૈસા કરો. અભી હમ આપકી કોઈ મદદ નહીં કર સકતે, લેકિન વક્ત આને પર હમ આપકી ઝરૂર મદદ કરેંગે.

દૂસરા સવાલ યે કે આપ જબ બેકસુર હૈં તો કબુલ ક્યું કર લિયા? યે સવાલ ભી મુઝે કંઈ લોગોં ને પુછા.

મોહતરમ કારીઈને કિરામ !

(૧) અબ તક કે સફહાત મેં આપને જુલ્મો તશદુદ્દ ઔર જિસ્માની, ઝહની ઔર રૂહાની અઝિય્થતોં કા ન થમનેવાલા સૈલાબ દેખા. વહશીય્થત ઔર દરીંદગી કા વોહ નંગા નાચ દેખા જો શાયદ બરબર, જુલુ ઔર દુન્યા કી નિહાયત હી પસ્માંદહ વ બદ તહઝીબ કૌમોં મેં ભી નહીં હોતા હોગા. ક્યા ઈસ જુલ્મો તશદુદ્દ કે સામને કોઈ ભી શખ્સ સાબિત કદમ રહ સકતા હૈં ?

(૨) કબુલ ન કરને ઔર કબુલાતનામે પર દસ્તખત ન કરને કી સુરતમેં મેરે ઘરવાલોં ઔર મેરે દોસ્તોં કો માર દેને યા કેસ મેં ડાલ દેને કી ધમકીયાં દી જાતી. ક્યા કોઈ ભી ગૈરતમંદ આદમી અપને રિશ્તેદારોં ઔર દોસ્તોં પર ઈન મઝાલિમ કા તસવ્વુર કર સકતા હૈં ?

(૩) તાકત ઔર દંડે કે ઝોર પર તો કિસી સે ભી કબુલાતનામા લે લેના બહોત આસાન હૈ, એક ઓફીસર ને એક મરતબા મુઝે યહી સવાલ પુછા થા. મૈંને કહા “સાહબ, આપકો હુકુમત ને જો (જાઈઝ/નાજાઈઝ) પાવર દિયા હૈ આપ મુઝે દિલા દો ઔર દંડા મુઝે દે દો આપ કહેંગે ઉસ આદમી સે મૈં કબુલ કરવા લુંગા.”

(૪) મુઝે કબુલાતનામે કે લીયે એન્કાઉન્ટર કરને કે લીયે લે ગયે થે. જિસ્કી તફ્સીલાત આઈંદા સફહોં મેં આ રહી હૈ.

(૫) ઈસ સે પેહલે મુઝે પુલીસ સ્ટેશન કે ઉસુલો આદાબ કા કોઈ તજરબા નહીં થા. જેલ મેં માલુમ હુવા કે ઐસે લોગ જિन्हેં બારહા કાઈમ બ્રાંચ કી મેહમાન નવાઝી કા શર્ફ હાસિલ હુવા હૈ, ઔર જેલ ઉનકે લીયે સરાયે કી તરહ હૈ. ઉનકા આના જાના લગા રહતા હૈ. ઐસે હઝરાત ભી પુલીસ કી માર કે સામને આજિઝ હો જાતે હૈં ઔર કબુલાતનામા દે દેતે હૈં. મેરી તો ક્યા હૈસીયત થી ?

(૬) યહી નહીં, કાઈમ બ્રાંચ કે જુલ્મ કા અંદાઝહ આપ ઈસસે લગા સકતે હૈં કે મૈં તો કવાનીન સે નાવાકિફ થા. હમારે એક વકીલ જનાબ મુશ્તાક

સૈયદ વ દીગર કુછ વુકલા કો ભી પોટા કે એક કેસ મેં બુક ક્રિયા ગયા. મુશ્તાકભાઈ બહે હી કાબિલ વકીલ હેં. પોટા, કન્ફેશન કે દિક્કાઅમેં કાફી મહારત હાસિલ હૈ. સુપ્રિમ કોર્ટ કે મુખ્તલિફ જજમેન્ટ ઓર ગાઈડલાઈન્સ જજ ઈનસે પુછા કરતે થે. ઉન્સે ભી કબુલાતનામા લે લિયા ગયા થા (અગરચે C.J.M. (ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ) કે પાસ ઉન્હોને ઉસસે ઈન્કાર કર દિયા થા) જબ એક વકીલ કન્ફેશન કે નુક્સાનાત જાનતે હુવે કબુલાતનામા દેનેકે લીયે મજબુર હો ગયા તો મેં કબ તક ઉન્કે ઝુલ્મોં કો બરદાશત કર સક્તા થા ?

(૭) કાઈમ બ્રાંચ કે ઝુલ્મ કે અલાવહ કુછ લોગ મુઝ પર ઐસે ભી મુસલ્લત ક્રિયે ગયે થે જો મુઝે અલ્લાહ રસૂલ કા વાસ્તા દેકર કબુલ કર લેને કે લીયે કેહતે ઓર મેરી ઝહન સાઝી કરતે થે કે અલ્લાહ કે વાસ્તે આપ કબુલ કર લો યે ઉમ્મત કા મસ્અલા હૈ !

ઉમ્મીદ કરતા હું મેરે ઈન જવાબાત સે આપ હઝરાત કે ઈશકાલાત ઓર ઝહન મેં ઉઠનેવાલે સવાલાત કા ઝરૂર તસ્ફીયા હો ગયા હોગા. (ઈ.અ.)

બહરહાલ ઈધર કશ્મીર પુલીસ વ દીગર અફસરાન હમારા અલગ સે ઈન્ટ્રોગેશન (પુછપરછ) કર રહી થી. ઉધર કાઈમ બ્રાંચ કી હાલત દીગર ગું હો રહી થી. ઈસકા અંદાઝહ ઈસ તરહ હુવા કે જૈસે હી હમેં ઓફીસ સે બાહર ભેજા ગયા. બાહર હી આર.આઈ. પટેલ વ દીગર અફસરાન ખરે થે, ઉનકે ચેહરોં સે હવાઈયાં ઉડ રહી થી, ઓર બારબાર પુછ રહે થે “હમારી સ્ટોરી હી બતાઈ, સચ તો નહીં કેહ દિયા?” લેકિન શાયદ ઉન્હેં એહસાસ હો ચુકા થા કે ઉનકી પોલ પકડી ગઈ હૈ, ઈસીલીયે વણઝારા, આર.આઈ. પટેલ ઓર એ.એ. ચૌહાણ તો જમ્મુ કશ્મીર પુલીસ કે હેડક્વાટર ચલે ગયે. વહીં કયામ વ તઆમ ક્રિયા ઓર રૂખ્સત હોતે હુવે વણઝારા ને હિદાયાત દી કે ઈન્હેં લેકર કિસી અચ્છી હોટલ મેં ચલે જાઓ ઓર ઈન્હેં કશ્મીર દિખાઓ. યે હુકમ હમારી હમદર્દી મેં નહીં થા બલ્કે ઉનકા મફાદ થા. ઉન્હેં ડર થા કે અગર ઈન્હેં કશ્મીર પુલીસ કી કસ્ટડી મેં રખા ગયા તો શાયદ કશ્મીર પુલીસ ઈનસે મઝીદ સચ્ચાઈ જાનને કી કોશીશ કરેગી ઓર હો સક્તા હૈ કોર્ટ મેં 169 કા રીપોર્ટ ભર દે. ઈસીલીયે બાકી અફસરાન

PS.I. ડી.એસ. વાઘેલા, PS.I. સી.જે.ગૌસ્વામી ઓર PS.I. આઈ.કે.ચૌહાણ હમે લેકર લાલ ચોક મેં વાકેઅ એક મશ્હુર હોટલ “શાલીમાર” મેં લે ગયે. વહીં ત્રીન રોઝ કયામ ક્રિયા. કશ્મીરી વાઝવાન ઓર દૂસરે લઝીઝ તરીન ખાને ખિલાતે રહે. કુછ તો વણઝારા કા હુકમ ઓર કુછ સચ્ચાઈ કા ઈન્કિશાફ કે વહાં જાકર માતહત અફસરાન કો ભી પતા ચલ ગયા થા કે યે બકવાસ કેસ હૈ. ઓર બેકસુરોં કો ડાલ દિયા ગયા હૈ. યુનાંયે ઈન માતહત અફસરાન કા સુલુક બડા હી હમદદના વ દોસ્તાના થા. ઈન હઝરાત કે સાથ કશ્મીર કે રૂહ પરવર વ હસીન નઝારોં કો દેખને કા મૌકા મિલા. કશ્મીર પુલીસ ને મકબૂલ નામ કે એક કોન્સ્ટેબલ કો બતૌર રહબર સાથ કર દિયા થા. વોહ સાહબ હમેં શાલીમાર ગાર્ડન લે ગએ (જહાં ઉસ વક્ત ગાલીબન કિસી હિંદી ફિલ્મ કી શૂટીંગ ચલ રહી થી. ઈસલીયે અવામ કે લીયે બંદ થા) વહાં સે હમેં મુગલ ગાર્ડન લે ગયે. હિન્દુસ્તાન કે ગાર્ડનોં મેં ઈસકા એક ઈમ્તિયાઝી મકામ હૈ, ખુબસુરત ફુલ બોટે ઓર સલીકે સે તરાશી હુઈ બેલ વ પૌદે જાઝિબે નઝર હેં. વહાં સે હમેં લેકર ચશ્મે શાહી પહોંચે. યે મુગલ ગાર્ડન હી મેં પહાડોં કે દામન મેં વાકેઅ એક ઈન્તિહાઈ ખુબસુરત મકામ હૈ. કેહતે હેં કે મુગલ બાદશાહ શાહજહાં ને યહાં આબશારા (ઝરના) દેખા જો પહાડોં સે નિકલ કર યહાં બેહ રહા થા. ઓર ઉસકા પાની નિહાયત હી સાફ વ શર્ફક થા. ઉસે હકીમોં ને ઉસકે બહોત સે ફવાઈદ બતલાએ. શાહજહાં ને વહીં પર એક છોટી સી મહલનુમા ઈમારત કાઈમ કી. ઉસ્કે બીચ સે યે ઝરના બેહતા હૈ ઓર સામને કી જાનિબ બેહતરીન નહર ઓર ઉસકે દોનોં તરફ રાસ્તા ઓર રોશની કા બેહતરીન નઝારા આંખોં કો ઠંડક ઓર રૂહ કો સુકૂન પહોંચાતા હૈ. કેહતે હેં કે હમારે મુલક કે સબસે પેહલે વઝીરે આઝમ પંડિત જવાહરલાલ નહેરૂજી ને પુરી ઝિંદગી ઈસી ચશ્મે કા પાની પીયા હૈ. હમ ભી ઉસકા પાની પીકર મહઝુઝ હુવે. વહાં સે હમેં નિશાત ગાર્ડન લે ગએ.

ઉસ્કે બાદ વહાં કી મશ્હુર વ મઅરૂફ જગા “દાલ લેક” પહોંચે. ચારોં તરફ હરીયાલી વ પહાડોં કે દામન મેં વસીઅ વ અરીઝ સમંદરનુમાં યે લેક વાદીએ કશ્મીર કી ખુબસુરતી કા બડા રાઝ હૈ. શાયદ ઈસી કો દેખકર કેહનેવાલે ને કહા હોગા...

અગર બિહિશત બર રૂએ ઝમી અસ્ત હમી અસ્ત, હમી અસ્ત, હમી અસ્ત.

(અગર જન્નત ઇસ રૂએ ઝમીન પર હૈ તો યહી હૈ, યહી હૈ, યહી હૈ.)

દાલ લેક કી અપની ખુબસુરતી ઔર ફિર ઉસ્મેં ચલનેવાલી શીકારા કશ્તી, હાઉસ બોટ ઔર તૈરતા હુવા બાઝાર ઉસ્કી ખુબસુરતી કો ચાર ચાંદ લગા દેતે હૈં. હમેં તો ગોયા કશ્મીર ઘુમને ઔર સયાહત હી કે લીયે લે ગયે થે, ફિર શિકારા કી સવારી સે ક્યુંકર મહરૂમ રહતે, હમેં ભી શિકારા કી સવારી કરાઈ. શિકારા મેં દૂર તક ગયે. સામને દૂર હઝરત બાલ કી મશહુર દરગાહ નઝર આ રહી થી. વહાં નાશ્તા ભી હોતા રહા ઔર સાથી અફસરાન ખરીદી ભી કરતે રહે. અબ કશ્મીર મેં જબકે સચ ઉજાગર હો ચુકા થા. ગુજરાત પુલીસ ઔર કશ્મીર પુલીસ કે લીયે હમારે તાલ્લુક સે શાયદ કોઈ કામ બાકી નહીં થા, ગુજરાત પુલીસ ઘુમને ફિરને ઔર ખરીદી કરને મેં અપના વક્ત ગુઝાર રહી થી, કશ્મીર પુલીસ કો હત્તલ ઇમ્કાન હમસે દુર રખને કી કોશીશ કી જાતી. ફિર ભી કભી મૌકા મિલ જાતા તો બેચારે કુછ કોન્સ્ટેબલ મેરે પાસ તાવીઝ લિખાને ચલે આતે !

યહાં એક બાત કી વઝાહત કરના ઝરૂરી સમઝતા હું. અવ્વલ યે કે કશ્મીર આકર દુધ ઔર પાની અલગ હો ગયે થે. કાઈમ બ્રાંચ કા જુઠ ઔર ઇનકી પોલ પકડી ગઈ થી. યે એક બેહતરીન મૌકા થા કે કાઈમ બ્રાંચ અપની ગલતી માનકર હમારે લીયે કોર્ટમેં કલમ 169 કા રીપોર્ટ ભર દેતી. કલમ 169 કો મુખ્તસરન યું સમઝ લીજીયે કે પુલીસ અપની ગલતી / ગલત ફહમી કા એતેરાફ કરતે હુવે કોર્ટ મેં રીપોર્ટ ભરતી હૈ કે હમ એક જૈસા નામ હોને યા હમશકલ હોને યા એક હી બિરાદરી, મોહલ્લા હોને કી વજહ સે ગલતી સે બેકસુર આદમી કો પકડ લાએ હૈં. હમારે પાસ ઇનકે ખિલાફ કોઈ સુબુત નહીં. લિહાઝા ઇન્હેં રિહા કર દેના ચાહીયે. ફિર કોર્ટ અપની તહકીક કે બાદ આમ તૌર પર ઉસ શપ્સ કો રિહા કર દેતી હૈ.

લેકિન અફસોસ કે હમારે ઇન અફસરાન કો ન સિર્ફ મુસલમાનોં પર ઝુલ્મ કરના બલ્કે હિંદુઓં કો ભી ધોકા દેકર મેડલ હાસિલ કરના થા. ઇસલીયે ઉનસે યે તવક્કુઅ રખના બેકાર થા. કલમ 169 કા રીપોર્ટ ભરના તો દુર કી બાત રહી. ઉન્હોંને અપની પોલ પકડી જાને કે ડર સે દો મુખ્તલિફ કહાનીયાં ઘડ લી ઔર મેરા રોલ ઔર બળ્હા દિયા, બલ્કે મુઝે હી “મેઈન હીરો” બના દીયા.

બહરહાલ વણઝારા સા. એન્ડ કંપનીને હમ્મેં કશ્મીર મેં ખુબ ધુમાયા ઔર એન્જોય કરવાયા. હાલાંકે યે ધુમના ફિરના યકીનન ઉનકે લીયે એન્જોય થા. લેકિન મેરે લીયે યે સફર અપની તમામ ખુબસુરતીયોં ઔર દિલફરેબ મનાઝિર કે બાવજુદ બે મઝહ થા. ક્યુંકે મુઝે અંદાઝહ હો ગયા થા કે યે સિર્ફ ચાર દિન કી ચાંદની હૈ. તા. ૯-૯-૨૦૦૩ મંગલ કે રોઝ હમારી કશ્મીર સે વાપસી હુઈ. હમ્મેં P.S.I. સી.જે. ગૌસ્વામી, P.S.I. આઈ.કે. ચૌહાણ ઔર P.S.I. ડી.એસ. વાઘેલા કે સાથ રવાના કિયા ગયા. વણઝારા સા, P.I. આર.આઈ. પટેલ ઔર P.I. એ.એ. ચૌહાણ સા. વહીં રૂક ગયે. યે હઝરાત ચાંદખાન કો લેને કે લીયે રૂક ગયે થે. શ્રીનગર એરપોર્ટ પર હમ ઈમીગ્રેશન કે લીયે કતાર મેં ખડે થે વહાં વહી સાઉથ ઈન્ડીયન ઓફીસર નઝર આએ જિન્હેં મેં કે. રાજેન્દ્ર સાહબ કી ઓફીસ મેં દેખ ચુકા થા. ઉન્હોંને મુઝે ઈશારહ કરકે બુલાકર કહા : મુલ્લાજી આપકો થોડા સા સબ્ર કરના પડેગા, હમ વક્ત આને પર આપકી મદદ કરેંગે.

રાતમેં ૯:૦૦ બજે કે કરીબ અહમદઆબાદ એરપોર્ટ પર ઉતરે.

તા. ૧૩-૯-૨૦૦૩ સનીચર કો હમ્મેં સ્પે. પોટા કોર્ટ મેં પેશ કિયા ગયા ઔર પેહલી બાર પોટા જજ મિસ. સોનીયા ગોકાણી સાહેબા કા દીદાર હુવા. ઔર ઉન્હોંને પાંચ રોઝ કે રીમાન્ડ પર હમ્મેં ફિર કાઈમ બ્રાંચ કે હવાલે કર દિયા. હાલાંકે ઉન્હોંને રીમાન્ડ દેનેસે પેહલે ફોર્માલિટી ઝરૂર પુરી કી થી કે આપકો કુછ કેહના હૈ? લેકિન જૈસા કે મેં પેહલે હી લિખ ચુકા હું “હમ્મેં ઈતના ડરા દિયા ગયા થા કે હમ કુછ ભી ન કેહ સકે.” તા. ૧૮-૯-૨૦૦૩ જુમેરાત કો હમ્મેં ફિર પોટા કોર્ટ મેં પેશ કિયા ગયા ઔર જજ સા. ને ફિર ૮ રોઝ કે રીમાન્ડ પર ભેજ દિયા. દૌરાને રીમાન્ડ સિર્ફ ફોર્માલિટી હોતી રહી, તાહમ મેં અપની પુરાની હાલત ન ભુલ જાઉં ઉસલીયે કભી કભાર ગાલી ગલોચ ઔર દો-ચાર દંડોં કા મઝા ચખા દિયા જાતા થા, જિસ્કા શાયદ મેં આદી હો ચુકા થા, ઈસલીયે એસી “છોટી-મોટી” તકલીફ કો ખાતિર મેં નહીં લાતા થા. લેકિન તા. ૧૮-૯-૨૦૦૩ જુમેરાત કી રાત મેરે લીયે એક નાકાબિલે યકીન મુસીબત કા પૈગામ લેકર આઈ. જિસ્કે સામને અગલી તમામ મુસીબતેં હેય માલૂમ હોતી થી.

મેરા એન્કાઉન્ટર

૧૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૩ જુમેરાત કી ઠંડી રાત થી. મૈં વી.ડી. વનાર કી ઓફીસ મેં ઇસ હાલમેં સો રહા થા કે મેરે એક હાથ મેં હથકડી લગાકર ટેબલ સે લોક કી હુઈ થી. મુશ્કિલ સે નીંદ આઈ થી કે મેરી પીઠ પર જુતે પેહને હુવે કિસી સાહબ ને લાત માર કર ઉઠાયા. સામને જનાબ સિંઘલ સાહબ ખડે હુવે થે. ઔર ઉનકે કપડોં સે બેહતરીન કિસ્મ કે “ઊદ” ઇત્ર કી ખુશ્બુ મહક રહી થી. સિંઘલ કે પીછે એક ઔર ચેહરા નઝર આયા વોહ વી.ડી. વનાર થે. સીંઘલ કે હુકમ સે મેરે હાથ સે હથકડી ખોલ દી ગઈ. વી.ડી. વનાર ને મુઝે સાથ લિયા ઔર કહા ચલ સાહબ કા હુકમ હૈ, આજ તેરા “એન્કાઉન્ટર” કરના હૈ. મુઝે કહા ગયા તુ મરનેવાલોં કી નમાઝ પઘ્લાતા હૈ. આજ ખુદ અપની નમાઝ પઘ્લ લે. મૈંને કહા મુઝે અભી નમાઝ નહીં પઘ્લની. વનારને બેશુમાર ગાલીયાં દી. ઔર મુઝે ધક્કે દેકર એક ટાટા સુમો મેં બિઠા દિયા. મેરે ઇર્દ ગિર્દ દાહની જાનિબ વી.ડી. વનાર ઔર બાંઈ જાનિબ આર.આઈ. પટેલ બૈઠ ગયે. આગે ડ્રાઈવર કે પાસ જનાબ PI. અશરફ ચૌહાણ તશરીફ ફરમા હુવે. પીછે એક કમાન્ડો ઔર એક કોન્સ્ટેબલ નદીમખાન બૈઠ ગયે. કાઈમ બ્રાંચ સે બાહર નિકલતે હી વનાર ને નિહાયત હી ગંદી ગાલીયોં કી બોછાર શુરૂ કર દી ઔર મેરે ચેહરે સે નકાબ હટા કર કહા કે આખરી વક્ત હૈ. અબ નકાબ કી ઝરૂરત નહીં. જી ભરકે આખરી બાર દુન્યા દેખ લે. ઉસ્કે બાદ મુઝે ફોન દેકર કહા : લે આખરી બાર તેરે માં-બાપ, બીવી બચ્ચોં સે બાત કર લે. મેરે ઇન્કાર પર મેરી દાઢી ઔર સર કે બાલ ખીંચકર મેરા સર સીટ કે સાથ દે મારા. ઝાલિમ અપની મસ્તી મેં મસ્ત મેરે દિલકી કેફીયત સે ગાફિલ થા. ખૌફ વ હરાસ સે મેરા દિલ ધડક રહા થા. લેકિન મુખ્તલિફ ખ્યાલાત, ઔર વસાવિસ કે સાયેમેં વલ્લાહ દિલ મેં કહીં ના કહી અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત કા નામ વ ઇત્મિનાન ઝરૂર થા.

ગાયકવાડ કી હવેલી સે બાહર નિકલ કર અમીરે કાફલા વનાર ને કહા ગાડી “કોતરપુર” લે લો. રાતકે તકરીબન ૨:૦૦ બજ રહે થે. તારીક રાતમેં

સામને સે ગુઝરનેવાલી એક્કા દુક્કા ગાડીયોં કી હેડલાઈટ કી રોશની મેરી આંખોં કા ખોફ ઔર ઝાલિમોં કી આંખોં સે ટપક રહી દરીદગી કો ઉજાગર કર દેતી થી. રાસ્તેમેં એક દો જગહ વનારને રીવોલ્વર નિકાલકર ઉસે સાફ કિયા. ચેક કિયા ઔર હવામેં ફાયર કરનેકી કોશીશ કી. લેકિન ફાયર નહીં હુવા. ફાયર ન હોના ભી શાયદ મેરી ગલતી થી. ઈસલીયે મુઝે ગાલીયાં દી ગઈ. આર.આઈ. પટેલ ને કહા: દૂસરેવાલી રીવોલ્વર ચેક કરો. વનારને કહા વોહ સરકારી રીવોલ્વર હૈ. ફિર કાર્ટીસ કા હિસાબ દેના હોગા તો ગરબડ હોગી (માલુમ હુવા કે યે એન્કાઉન્ટર સ્પેશ્યાલીસ્ટ હઝરાત દો રીવોલ્વર રખતે થે. એક કાનુની (સરકારી) ઔર દૂસરી ગૈરકાનુની (ગલત કામોં મેં ઔર નિહતોં પર અંધાધુંધ ફાયરીંગ મેં યે હઝરાત શાયદ યહી ગૈરકાનુની રીવોલ્વર હી ઈસ્તેમાલ કરતે હોંગે) એક દો જગા મીસ ફાયર કે બાદ વનાર ને P.S.I. આર.આઈ. પટેલ સે ઉનકી રીવોલ્વર તલબ કી ઔર ગાડી ઈધર ઉધર દો ત્રીન રાસ્તોં પર લેને કે બાદ ડ્રાઈવર સે ગાડી કેનાલ કે પાસ લેને કે લીયે કહા. રાસ્તે મેં વનાર નકલી એન્કાઉન્ટરોં મેં અપની મહારત ઔર હુકુમત કી જાનિબ સે મેડલ દીયે જાને કી દાસ્તાન ભી મુઝ સે સુનાતા રહા. મુઝે કહા : દેખ મૈંને અબતક પાંચ એન્કાઉન્ટર કીયે હૈં. હમીદ લાલા કો મૈંને મારા હૈ, રાણીપવાલે કો મૈંને યહાં કાઈમ બ્રાંચ કી સીડી પર હી મારા હૈ. ઔર ભી નામ ગિનવાએ ઔર કહા ઈતને એન્કાઉન્ટર કે બાદ ભી હુકુમત ઔર કોર્ટને મેરા ક્યા બિગાડ લિયા? (વનાર કે અલ્ફાઝ થે “ક્યા તોડ લીયા?”) બલ્કે મુઝે બહાદુરી કા પુરસ્કાર ઔર ૧૫ હઝાર રૂા. ઈન્આમ દિયા ગયા. આજ તેરા યે એન્કાઉન્ટર છઠ્ઠા હૈ. કલ અખ્બારાત ઔર મીડીયા મેં સ્ટોરી દે દેંગે કે કેસ કી જાંચ કે લીયે લે ગયે થે ઔર વહાં સે મૌકા દેખ કર ભાગ ગયા ઔર કહીસે રીવોલ્વર હાથ લગ ગઈ ઔર હમ પર ફાયર કીયે ઔર જવાબી ફાયરીંગ મેં મારા ગયા.

અંધેરી રાત મેં એક જગહ ગાડી રોકી ગઈ, મેરે અંદાઝ સે વોહ એરપોર્ટ કે પીછે કી કોઈ જગહ થી. ક્યુંકે વહાં સે એરપોર્ટ કી લાઈટ નઝર આ રહી થી. રાસ્તે કે દોનોં તરફ નહર થી. ગાડી નહર સે લગકર દાહની જાનિબ કચ્ચે રાસ્તે પર ઉતારી ગઈ. લેકિન કુછ આગે જાતે હી વહાં બહોત સે ભેડ બકરી ઔર એક ચરવાહા નઝર આયા. જિન્હેં દેખકર વનારને ગાડી વાપસ લેને કે લીયે કહા.

ફિર રાસ્તે કી બાઈ જાનિબ કચ્ચે રાસ્તે પર અંદર તક ગાડી લે ગયે ઔર એક વસીઅ જગહ ગાડી રોક કર તમામ “બહાદુર” ઉતરે ઔર મુઝે ભી દાઢી ખીંચકર નીચે ઉતારા ગયા. ગાડી સે ઉતાર કર વનાર ને મુઝે ધક્કા દિયા ઔર કહા ચલ ભાગ! મૈંને કહા મૈં નહીં ભાગુંગા. કેહને લગે નહીં ભાગેગા તો હમ ગોલી માર દેંગે, મૈંને કહા માર દો. વનાર ને રીવોલ્વર નિકાલ લી ઔર અપને સાથીયોં સે થોડા દુર હટ જાને કે લીચે કહા.

રીવોલ્વર કા નિશાન મેરે સર પર લિયા. મેરી ઝબાન પર બેતરતીબ કલિમાત વ દુઆઓં જારી થી, દિલ વ દિમાગ ઔર ઝબાન સાથ છોડ ગયે થે.

રાત કી તારીક ફિઝા મેં એક ધમાકા સુનાઈ દિયા જિસસે રાત કી ખામોશી ખલલ અંદાઝ હો ગઈ. ઔર આગ કી એક લકીર સી મેરે સર કે પાસ સે ગુઝર ગઈ. મેં મબ્હુત વ હૈરાન ઝિંદા ખડા થા, ક્યુંકે ગોલી મેરે સર મેં નહીં લગી થી. બલ્કે મેરે સર કે પાસ સે ગુઝરી થી, ઉસ્કે બાદ મુસલ્સલ મેરે સર કે પાસ, મેરે દાહને. બાયેં ઔર મેરે પૈર કે પાસ કુલ પાંચ ફાયર કીચે. કરીબ કે દરખ્તોં સે પરીંદોં કા એક શોર વ ગુલ ઉઠા, ક્યુંકે ઈસ નામાનુસ આવાઝ ને થકે હુવે ઈન બેઝુબાં પરીંદોં કો વક્ત સે પેહલે બેદાર કર દિયા થા.

વનાર ને અપને હાથોં મેં રીવોલ્વર ઘુમાતે હુવે કહા અભી એક ગોલી બાકી હૈ, જો તેરે લીચે કાફી હૈ. અભી તક મી. એ.એ. ચૌહાણ જો ઈસ ખુની ડ્રામે કે ખામોશ તમાશાઈ થે. અબ ઉન્કી ભી પરદે પર એન્ટ્રી હુઈ. વોહ બઝાહિર મેરે હમદર્દ બનકર સામને આએ ઔર કહા વનાર સા. ઈસે મત મારો, મૈં બડે સાહબ સે બાત કરકે ઈસે આખરી મૌકા દેના ચાહતા હું, ફિર મુઝ સે મુખાતબ હુવે ઔર કહા “બડે સાહબ જો કુછ કહે અગર તુ સબ કબુલતા હો તો મૈં તેરી જાન બચા સકતા હું.” મૈંને કહા ઈતના બડા કેસ તો આપને મુઝ પર ડાલ હી દિયા હૈ, અબ ક્યા કબુલના બાકી હૈ? કેહને લગે મૈં ઉનકો ફોન લગાતા હું વોહ જો કહે કબુલ કર લેના ઔર જહાં કહે દસ્તખત કર દેના. મૈંને કહા ઠીક હૈ. A.A. ચૌહાણ ને અપને મોબાઈલ સે ફોન લગાયા ઔર કુછ દેર તક ખુદ બાત કરતે રહે ઔર મેરી “સિફારીશ” (?) કરતે રહે કે સાહબ આપ ઉસે માફ કર દો. વોહ સબ કુછ

કબુલને કે લીયે તૈયાર હૈ. ઔર ફિર મુઝે ફોન દિયા કે લે સાહબ સે ખાત કર. સામને સે સિંઘલ સાહબ કી આવાઝ સુનાઈ દી. પુછા : હમ જો કુછ કહેંગે કરને કે લીયે તૈયાર હૈ? મૈને કહા જી હાં. કેહને લગે ઉર્દૂ ચિઢીયાં તુને લિખી થી. મૈને કહા ઠીક હૈ. ફોન એ.એ. ચૌહાણ કો દેને કે લીયે કહા ઔર ફિર કુછ ઉનકે આપસ મેં ખાત હુઈ, ઔર ફિર મુઝે “ઝિંદા” લેકર કાઈમ બ્રાંચ વાપસ આએ. ઉર્દૂ ચિઢીયાં અગરચે મૈં પેહલે હી કબૂલ કર ચુકા થા, લેકિન શાયદ ચે હઝરાત ઈસ મામલે મેં મઝીદ ઈત્મિનાન કર લેના ચાહતે થે. ચુંકે ઇકબાલિયા બયાન કે અલાવહ પુરે કેસ મેં સુબૂત કે તૌર પર સિર્ફ ઉર્દૂ ચિઢીયાં હી થીં જિન્કે ઝરીયે કિસી કો ભી ઈસ કેસ સે જોડા જા સકતા થા. ચુનાંચે વાપસી પર P.I. આર.આઈ. પટેલ ફિર કુછ કાગઝાત લેકર આ ગયા ઔર કહા કે ચિઢીયાં તુને લિખી થી. મૈને ઇન્કાર કર દિયા જિસ પર ઇન હઝરાત કા ગૈઝ વ ગઝબ સાતવેં આસ્માન પર પહુંચ ગયા. વનાર ને કહા ઈસે બરહના કરકે છત પર ઉલટ લટકા દો. સર્દાં કી રાત કે આખરી પહર મેં મેરે જિસ્મ સે કપડે ઉતારે જાને લગે ઔર એક મોટા રસ્સા લાયા ગયા. મેરા આપે સે ઝયાદહ જિસ્મ ખોલ દિયા ગયા થા. જિસ સે મુઝે અંદાઝ હો ગયા કે ચે હઝરાત મુઝે બિલ્કુલ બરહના કરને સે ભી નહીં શરમાએંગે. ઈસલીયે મજબુરન મૈને ફિર ઇકરાર કર લિયા. જિસપર મુઝે છોડ દિયા ગયા. કુછ હી દેરમેં ફજર કા વક્ત હો ગયા ઔર ઈસ ભયાનક રાતકી તારીકીયાં છટ ગઈ.

બાદ મેં પતા ચલા થા કે એન્કાઉન્ટર કા ચે ડ્રામા સિર્ફ મુઝે ખોફ વ હરાસ મેં મુબ્તલા રખને ઔર કબુલાતનામા દેને ઔર ઉસપર દસ્તખત કરને કે લીયે કિયા ગયા થા. યહી વજહ કે તા. ૧૮-૯-૨૦૦૩ કે બાદ ભી દો તીન રોઝ તક એન્કાઉન્ટર કા નાટક કિયા ગયા. ચુનાંચે દૂસરે રોઝ તા. ૧૯-૯-૨૦૦૩ જુમ્મા કી દેર રાતમેં ફિર મુઝે બુલાયા ગયા. કાઈમ બ્રાંચ મેં દાખિલ હોતે હી બાયેં હાથ પર વનાર ઔર P.I. આર.આઈ. પટેલ કી ઓફીસ કે દરમ્યાન સામને એક ઝુલા થા. હમારે બહાદુર ઓફીસર રાત દિન “દેશ કી સેવા” કરકે જબ થક જાતે તો થોડી દેર યહાં બૈઠકર આરામ કર લિયા કરતે થે. ઝુલે પર ઈસ વક્ત દો તીન અફસરોં કે દરમ્યાન એક તાવદાર મુછોંવાલે સાહબ તશરીફ ફરમાં થે. મુઝે ઉનકે સામને લે જાકર ઝમીન પર બિઠા દિયા ગયા. મુછોંવાલે સાહબ ને પુછા મુઝે

જાનતા હે? મૈંને કહા નહીં જાનતા. કેહને લગે મુઝે નહીં જાનતા ? મૈં તરૂણ બારોટ હું, લતીફભાઈ કો મૈંને મારા થા. દેખ સામને વોહ અંધા ઓર દાઢી બડે હૈં. ઉન્હોંને મુઝે તેરા એન્કાઉન્ટર કર દેને કે લીયે કહા હૈ. (યે લોગ ગાઈબાના અપને દો બડે અફસરોં કો અંધા ઓર દાઢી કે અલ્કાબ સે પુકારતે થે.)
 تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى. બહરહાલ ઉસ્ને ભી એન્કાઉન્ટર મેં અપની મહારત વ ખૂબીયાં ગિનાઈ ઓર કુછ દેર ડરા ધમકા કર મુઝે વાપસ કર દિયા.

રીમાન્ડ કે આખરી દિનોં મેં એક રોઝ જોઈન્ટ કમિશ્નર ઓફ કાઈમ બ્રાંચ જનાબ પી.પી.પાંડે કે સામને પેશ કિયા ગયા. પેશ કરને સે પેહલે ચુંકે ધાક ધમકી દેકર વહી જુઠી સ્ટોરી હી કેહને કે લીયે મજબુર કિયા ગયા થા, પાંડે સા. ને સિર્ફ ઈતના પુછા “ઉર્દુ ચિઠ્ઠી” આપને લિખી હે? મૈંને કહા જી હાં. યે સબ જુઠ ઓર બકવાસ હૈ કેહતે હુવે ચલે ગયે.

એક રાત શહર કે પુલીસ કમિશ્નર જનાબ કે.આર. કૌશીક કે સામને પેશ કિયા ગયા. યે કૌશીક સાહબ ભી કમાલ કી હસ્તી હૈ, ઉનકે દૌર મેં કીયે ગયે સારે હી એન્કાઉન્ટર મેં સબસે પેહલે “આતંકીયોં” કી ખુફીયા ઈતિલાઆત ઈન્હીં કો મિલતી થીં. યહી શહર કી નાકાબંદી ઓર દૂસરે હિફાઝતી ઈકદામાત કે એહકામ જારી કરતે થે. લેકિન કમાલ હૈ સારે હી એન્કાઉન્ટર કે રોઝ યે સાહબ ખુદ છુટ્ટી પર હોતે થે ! યુનાંચે મુઝે ખામોશી સે કુછ દેર તક દેખતે રહે ઓર ફિર ચલે ગયે. ગાલિબન રર સપ્ટેમ્બર થી.

એક રાત કાઈમ બ્રાંચ મેં સીધલ કી ઓફીસ હી મેં A.C.P. મી. સંજયકુમાર ગઢવી કે સામને પેશ કિયા ગયા. યે વહી ગઢવી સા. હૈં જિન્હોંને ૨૦૦૨ કે ફસાદાત મેં કાલુપુર સૌદાગર કી પોલ કે પાસ અંધાધુંધ ફાયરીંગ કરકે પાંચ છ મુસલમાનોં કો માર દિયા થા ઓર તહેલકા કે સ્ટીંગ ઓપરેશન મેં કેમેરે કે સામને અપને ઈસ કારનામે પર બડા ફખ્ર મહસુસ કિયા થા. ઈન્હોંને ભી સિર્ફ યે પુછા: ચિઠ્ઠી આપને લિખી થી? ઓર મૈંને મજબુરન હાં મેં જવાબ દિયા.

તા. ૨૪-૯-૨૦૦૩ બુધ કે રોઝ દોપહર મેં તકરીબન ૩-૪ બજે જનાબ વનાર, આર.આઈ. પટેલ ઓર P.I. અગ્રવાત મુઝે ઓર આદમભાઈ કો લેકર

એક ગાડીમાં સવાર હુવે, દૂસરી ગાડીમાં જનાબ સીઘલ સા. ઔર કુછ ગાર્ડ વગૈરહ થે. મુઝે મંઝિલ વ મક્સદ માલુમ નહીં થા, પુછને કી જુર્અત નહીં થી. ગાડી મેં બૈઠતે હી વનાર ને ઝહન સાઝી શુરૂ કી ઔર કહા દેખો આજ તુમ્હેં એક બહોત બડે સાહબ કે સામને પેશ કર રહે હૈં. વોહ તુમ્હેં કુછ સવાલાત કરેંગે તુમ્હેં અપની સ્ટોરી પર કાઈમ રહના હૈ. ઔર ફિર વોહ જહાં કહે વહાં દસ્તખત કર દેના હૈ. અગર તુમને હમારી મરઝી કે મુતાબિક કામ ક્રિયા તો હમ તુમ પર રહમ કરેંગે વરના વહીં રાસ્તેમેં માર દેંગે. ઈસ તરહ ધમકી ભી દેતે રહે ઔર લાલચ ભી દેતે રહે. હમારા કાફલા પુરાની હાઈકોર્ટ પહોંચા. વહાં વુકલા કી ચહલ પહલ સે અંદાઝહ હો ગયા કે હમેં કિસી જજ સાહબ કે સામને પેશ ક્રિયા જાના હૈ. વનાર, અગ્રવાત હમેં લેકર ગાડી મેં બૈઠે રહે. ઔર હમારી ઝહન સાઝી કરતે રહે. સીઘલ સા. કહીં તશરીફ લે ગયે થે વોહ આએ ઔર પેહલે આદમભાઈ કો લેકર ગએ. કુછ દેર કે બાદ વોહ વાપસ આએ ઔર મુઝે લેકર ગયે, વોહ C.J.M. (ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ) જનાબ પાધ્યા સાહબ થે. ઉન્હોંને અપની કલમ દી ઔર મુઝસે તકરીબન ૮/૧૦ પેજ પર હાશીયે મેં ઔર તહરીર કે આખિર મેં મુખ્તલિફ જગાઓ પર દસ્તખત કરવાએ. ઉન્હોંને સિર્ફ યે કહા કે તુમ પર પોટા કી ફુલાં ફુલાં કલમેં લગાઈ ગઈ હૈં. ઈસકે અલાવહ કોઈ બાત નહીં કી. બલ્કે હદ તો યે હુઈ કે ઈધર મેરે મૌત કે પરવાને પર દસ્તખત લી જા રહી થી ઔર ઉધર જનાબ મી. પાધ્યા સાહબ, સીઘલ, વનાર, આર.આઈ. પટેલ વગૈરહ હઝરાત નિહાયત હી ખુશ ખુશાલ હંસ હંસ કર બાતેં કર રહે થે. ઔર ચાચ નાશ્તે કા મઝહ લેતે હુવે ઈસ અઝીમ કામ્યાબી કા જશન મના રહે થે.

રીમાન્ડ કે આખરી દિન તા. ૨૬-૮-૨૦૦૩ જુમ્આ કે રોઝ દોપહર ૩:૦૦ બજે કે કરીબ મુઝે ઔર આદમભાઈ કો લેકર સિંઘલ સા. કી માતહતી મેં પાંચ-સાત ગાડીયોં પર મુશ્તમિલ કાફલા રવાના હુવા. મામુલ કે મુતાબિક પેહલે હી ધાક ધમકી દેકર કોર્ટમેં ખામોશ રેહને કે લીયે કેહ દિયા ગયા થા.

મેં ઈસ મૌકે પર આદમભાઈ કી ઝરૂર તારીફ કરૂંગા. ઉન્હોંને મૌકા દેખકર મુઝે કાનમેં કહા કે મેં આજ કોર્ટ કો સબ કુછ બતા દુંગા. મુઝે ચુંકે બેઈન્તિહા મારા પીટા ગયા થા, ઔર ફિર કુછ પુરાની ઔર કુછ નઈ ધમકીયોં કા અસર,

ઘરવાલોં ઔર દોસ્તોં કી ફિક્ક ઔર ફિર મુઝે માલુમ ભી નહીં થા કે યે રીમાન્ડ કા આખરી દિન હૈ. ઇસકે બાદ દોબારહ રીમાન્ડ પર નહીં ભેજા જાએગા. ચુંકે હમસે પેહલે એક કેસ “ટીફીન બોમ્બ” મેં તો એક જજ સાહબ ને યે શર્મનાક હરકત કી થી કે જબ ઉનસે ૪ રોઝ કા રીમાન્ડ તલબ કિયા ગયા તો કેહને લગે ૪ રોઝ મેં ક્યા હોગા? ૬ / ૮ રોઝ લે જાઓ, ઔર યહી ધમકી હમેં ભી દી ગઈ થી કે અગર કુછ ભી કહા તો વાપસ યહીં હમારે પાસ આના હૈ.

ઇન બાતોં કે પેશે નઝર મૈંને આદમભાઈ સે કહા કે ખુદા કે વાસ્તે કુછ મત બોલના, વરના તુમ તો મરોગે મુઝે ભી મરવા દોગે. ખૈર કુછ દેર કી ફોર્માલીટી ઔર ખાનાપુરી કે બાદ સરસરી તૌર પર યે સવાલ કર કે “કોઈ તકલીફ, શિકાયત તો નહીં?” હમેં સાબરમતી સેન્ટ્રલ જેલ ભેજને કા ઓર્ડર કર દિયા ગયા.

ઉસ રોઝ કોર્ટ રૂમ મેં ઔર કોર્ટ સે બાહર મેરે ઔર આદમભાઈ કે કાફી રિશ્તેદાર ઔર આમ મુસલમાન થે. વનાર ને ઉસ રોઝ પહેલી બાર ઇન્સાનિયત દિખાઈ ઔર હમેં અપને ઘરવાલોં સે મુખ્તસર મુલાકાત ઔર બાત-ચીત કી ઇજાઝત દી, લેકિન સાથ હી યે ધમકી દેના નહીં ચુકે કે “કોઈ ભી હરકત મત કરના. જેલમેં જાનેકે બાદ ભી હમારે ખિલાફ એક લફઝ ઝબાન સે મત નિકાલના વરના જેલસે નિકાલકર લતીફભાઈ કી તરહ માર દેંગે. આખિર જેલ પુલીસ ભી હમારે હી લોગ હૈં”.

લોગ નિહાયત હી ગમગીન થે. રો રહે થે ઔર મુઝે તસલ્લી દેને કી નાકામ કોશિશ કર રહે થે. હમેં પુલીસ કી બડી ગાડીમેં બિઠા દિયા ગયા. લોગ અબ ભી કાઈમ બ્રાંચ કે ડર સે કરીબ આનેસે કતરા રહે થે ઔર દૂર હી દૂર સે હાથોં સે તસલ્લી ઔર દુઆ કે લીયે ઇશારહ કરતે થે. તાહમ કુછ હમદર્દ ઐસે ભી થે જિન્હોંને ગાડી કે કરીબ આકર મુસાફહા કિયા ઔર હિંમત વ હોસલા બરકરાર રખને કે લીયે કહા. ઉસ વક્ત ભાઈ સલમાન કી આહો ઝારી ઔર ગમ કા યે આલમ થા કે વોહ મારે ગમ કે મુઝ સે કરીબ હોને કી હિમ્મત નહીં કર રહે થે ઔર દૂર એક સ્કુટર પર બૈઠકર ઝારો કતાર રો રહે થે. ઉન્કી હાલત દેખકર કાઈમ બ્રાંચ કે ઓફીસર સી.જે. ગોસ્વામી, P.S.I. દેસાઈ વગૈરહ કે દિલ ભી પસીજ ગએ

और उनके चेहरे भी गमनाक हो गये. बड़ी मुश्किल से अपने जज्बात पर कंट्रोल करते हुवे इन साहबों ने पुछा ये भाई जो तउप रहे हैं कौन हैं? मैंने कहा मेरा दोस्त है. लेकिन मेरे हकीकी भाई का दरजा रખता है. उन्होंने कहा उसे करीब बुलाओ और समझाओ के सभ्र करे. उनके अल्लाह आज भी मुझे अच्छी तरह याद है के तुम्हें जेल कस्टडी हो गई. ये अच्छा है तुम्हें काँईम ब्राँय के जुल्मी सितम से नज़ात मिल गई. अल्लाह तआला आँईदा भी सब अच्छा कर देंगे. ई.अ.

गुनाह कैसे कबुल हो ?

किसी भी शप्स की ज़ानिब से गुनाह का ईकरार उसके ખिलाई अेक मज़बूत और मुअस्सिर सुबूत उसी वक़्त बन सकता है जब के वोह गुनाह पर शर्मिंदगी के अेहसास पर अपनी ખुशी से दीया गया हो. जैसा के सुप्रिम कोर्ट ने भी हमारे ईस केस के जजमेन्ट में लिखा है.

यही वजह है के ईस्लाम ने मारपीट और रीमान्ड की बजाये अकीदअे आખिरत और अल्लाह की ज़ात के ईस्तिहज़ार का नज़रीया दुन्या को दिया के अगर ईन्सान को ये यकीन हासिल हो जाअे के मैं जो भी अच्छा-बुरा अमल करूंगा अल्लाह तआला मुझे देખ रहे हैं. और मुझे सारे अअमाल का जवाब देना है. ये अकीदह उसे गुनाहों से रोक देगा. और अगर गुनाह हो भी गया तो आખिरत की पकड और जहन्नम के अज़ाब के मुकाबले वोह दुन्या की सज़ा व तकलीफ़ को तरजुह देगा. देખीये गामिदीयह सहाबीयह और हज़रत माईज़ अस्लमी (रदी.) को हद (सज़ा) से बयाने के लीये मौका दिया जा रहा है और बार-बार आकर वोह अपने गुनाह का ईकरार और हद का ईस्सार कर रहे हैं : **يا رسول الله طهرنى** या रसूलल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम मुझे (सज़ा देकर) पाक कर दीजिये.

नबीअे करीम (स.अ.व.) ये केहकर के शायद आपने सिर्फ़ छुआ हो, शायद आपने सिर्फ़ बोसा लिया हो. बारबार सज़ा से बयने और अपनी ईज़्ज़त बयाने का मौका दे रहे हैं. लेकिन उनके सामने अकीदअे आખिरत और अल्लाह

કે સામને જવાબ દેના હૈ ઇસલીયે દુન્યા કી ઝિંદગી વ ઇઝ્જત પર વોહ સજા ઔર આબિરત કો તરજીહ દે રહે હૈં.

બેશક દુન્યવી નિઝામ ચલાને કે લીયે પુલીસ, ઇન્તિઝામીયા, કોર્ટ કચેરી, કવાનીન, સજાઓ સબ કુછ ઝરૂરી હૈ. લેકિન જબ તક દિલ મેં અપને માલિક, અપને રબ કા ખૌફ ન હો, સિર્ફ કવાનીન ઔર ઇન્તિઝામિયહ ઇન્સાન કો ગુનાહ સે રોકને લીયે નાકાફી હૈ.

મૈને બહોત સે ઐસે રીઢે ગુનેહગાર દેખે જિનકે લીયે પુલીસ સ્ટેશન ઔર જેલ મેહમાનખાના ઔર સરાય કી હૈસીયત રખતા હૈ. સાલ મેં પાંચ છ મરતબા છુટતે હૈં, બાહર જાકર વહી ગુનાહ કરતે હૈં, ફિર જેલ મેં આતે હૈં, કુછ રોઝ કે બાદ ફિર છુટ જાતે હૈં, ફિર ગુનાહ કરકે જેલ મેં આતે હૈં, યહી પતા નહીં ચલતા કે ઉનકા અસલી વતન જેલ હૈ યા ઘર?

બહરહાલ રીમાન્ડ કે આખરી દિનોં એક રાત વનાર ને આકર મુઝે કહા કે એક ડોક્ટર સાહબ આએ હૈં. વોહ એક ઇન્જેક્શન દેંગે તો તેરી સારી તકલીફ વ દર્દ ખત્મ હો જાએંગે. લેકિન યે બાત યાદ રખના વોહ જો કુછ ભી સવાલ પુછે તો તુઝે હમારી સ્ટોરી કે મુતાબિક હી જવાબ દેના હૈ. બસૂરતે દીગર અગલી સારી ધમકીયાં ફિર દોહરાઈ, ઉસ્કે બાદ મુઝે આંખોં પર પટ્ટી બાંધ કર કાઈમ બ્રાંચ મેં દાખિલ હોતે દાહને હાથ કી ઉપરી મંઝિલ પર લેકર ગયે, વહાં લે જાકર મુઝે એક ટેબલ પર લિટા દિયા ગયા ઔર મેરે હાથ મેં શાયદ દો ઇન્જેક્શન દીયે ગયે. જિસકે અસર સે મુઝ પર ગુનૂદગી (નીંદ) તારી હોને લગી ઔર મેં નીમ બેહોશી વ બેખુદી કે આલમ મેં ચલા ગયા. ઉસ્કે બાદ વનાર, આર.આઈ. પટેલ કે અલાવહ એક તીસરી આવાઝ ભી થી જો શાયદ ડોક્ટર થે. અવ્વલ ઉસ નઈ આવાઝ ને મુઝે અપના નામ પુછા, ઉસ્કે બાદ અક્ષરધામ મંદીર પર હમ્લે કે તાલ્લુક સે મેરા રોલ પુછા. મૈને ઉસ નીમ બેહોશી હી કી હાલત મેં અવ્વલ કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી મેં સે મેરા રોલ સુનાયા. (વોહ લોગ મુઝે ઝંઝોડ-ઝંઝોડ કર સવાલ પુછતે. મૈં બેખુદી કે આલમ મેં જવાબ દેતા, ફિર ગોયા કૌમા મેં ચલા જાતા) જિસે સુનકર ડોક્ટર ઔર વનાર ને પુછા યે સબ કુછ સચ હૈ ? મૈને કહા આપ મારોગે તો નહીં? કેહને લગે નહીં મારુંગા. મૈને કહા યે સબ જુઠ ઔર બકવાસ હૈ. મૈં બેકસૂર હું. ઉસ પર

વનાર ને નિહાયત હી ગંદી ગાલીયાં દેકર કહા અભી ભી હોશ મેં હૈ. યે કેહકર સવાલાત પુછના બંદ કર દિયા. મેં બહોત હી કમઝોરી ઔર નીંદ કા ગલબા મેહસૂસ કર રહા થા. કુછ દેર મુઝે વહીં સુલાએ રખને કે બાદ દો કોન્સટેબલ મુઝે પકડ કર વનાર કી ઓફીસ મેં છોડ ગયે. યે શાયદ મેરા નાર્કો ટેસ્ટ થા.

મુનાસિબ હૈ યહાં નાર્કો એનાલિસીસ ઔર ઇસ કિસ્મ કે દૂસરે ટેસ્ટોં કા મુખ્તસર તઆરુફ હો જાએ.

નાર્કો એનાલિસીસ ટેસ્ટ ક્યા હૈ ?

યે નીંદ મેં લિયા જાનેવાલા એક ટેસ્ટ હૈ, જિસ્મેં મર્દ યા ઔરત કો એક ખાસ મિકદાર મેં ઇન્જેક્શન કે ઝરીયે સોડીયમ પેન્ટોથલ યા સોડીયમ અમીટલ દિયા જાતા હૈ. ઇસી તરહ સ્કોપોલામાઈન દવા ભી ઇસ્તીમાલ કી જાતી હૈ. શક કી બુન્યાદ પર યે ટેસ્ટ કિયા જાતા હૈ. લેકિન આમ તૌર પર ઇસ ટેસ્ટ સે સચ્ચાઈ સાબિત નહીં કી જા સકતી. જબ યે ટેસ્ટ કિયા જાતા હૈ તો ઇન્સાન નીમ નીંદ (આધી નીંદ) ઔર ગુનૂદગી મેં રહતા હૈ ઔર સવાલાત કે સહીહ જવાબ દેતા હૈ. સ્ટેમ્પ કોંભાંડ મેં મી. અ.કરીમ તેલગી પર ભી યે ટેસ્ટ કિયા ગયા થા, તાકે સિયાસતદાનોં ઔર બડે નેતાઓં કે નામ સામને લાએ જા સકે.

નાર્કો ટેસ્ટ કી કાનૂની હૈસીયત

કિસી ભી શખ્સ કો કોર્ટ કી ઇજાઝત યા ઉસ્કી મરઝી કે બગૈર નાર્કો ટેસ્ટ કે લીયે મજબૂર નહીં કિયા જા સકતા. ઔર ન હી ઇસસે હાસિલ હુઈ માલૂમાત કોર્ટ મેં સુબૂત કી હૈસીયત સે કાબિલે કબુલ હૈ. હાં, સુબૂત મુહય્યા કરને ઔર ઉસે મદ્દે નઝર રખતે હુવે જાંચ આગે બળહાને ઔર કાનુની કારવાહી કો સહીહ સિમ્ત લે જાને મેં યે ઝરૂર મદદગાર સાબિત હોતા હૈ.

ઇસ ટેસ્ટ કે ઝરીયે આદમી અપની ભુલી હુઈ યાદદાશત યા ચીઝોં કો ભી દોબારહ હાસિલ કર સકતા હૈ.

લાઈ ડિટેક્ટર ટેસ્ટ (મૂટ પકડનેવાલા ટેસ્ટ)

લાઈ ડિટેક્ટર ટેસ્ટ કો પોલીગ્રાફ ટેસ્ટ ભી કહા જાતા હૈ. ઇસ ટેસ્ટ મેં

ઇન્સાન ૪ સે ૬ સેન્સર જાંચો સે ગુઝરતા હૈ. યે ટેસ્ટ E.C.G. કી તરહ કે એક મશીન કે ઝરીયે હોતા હૈ. જો સેન્સર સે નિકલનેવાલે મુખ્તલિફ સિગ્નલોં કો કાગઝ પર ગ્રાફ કી તરહ રેકોર્ડ કરતા હૈ. ઇન્સાન કે સાંસ કી મિકદાર, દિલ કી ધડકનેં, બ્લડપ્રેશર, પસીના ઓર કભી કભી યે પોલીગ્રાફ મશીન ઇન્સાન કે હાથ પૈર કી હરકતોં કો ભી રેકોર્ડ કરતા હૈ.

ઇસ ટેસ્ટ કી ઇબ્તિદામેં સવાલ પુછનેવાલા ઇસ શખ્સ કો ત્રીન ચાર આમ કિસ્મ કે સવાલાત પુછતા હૈ, ઉસકે બાદ મક્સદ કે સવાલાત કે સાથ યે ટેસ્ટ શુરૂ અકિયા જાતા હૈ, દોરાને સવાલાત ઇન્સાન કી તમામ હરકતોં કે ઇશારાત કાગઝ પર ગ્રાફ કી શકલ મેં દર્જ હો જાતે હેં. ઇસ ટેસ્ટ કે દોરાન ઓર બાદ મેં ટેસ્ટ કરનેવાલા શખ્સ કિસી ભી સવાલ પર ઉસ શખ્સ કી ઝાત મેં હોનેવાલે ગૈરમામુલી ઓર કાબિલે ઝિક તગય્યુર કો દેખ સકતા હૈ. આમ તૌર પર દિલ કી ધડકનોં કા તેઝ હો જાના, પુન કા દબાવ બળ્હ જાના, મામુલ સે ઝયાદહ પસીના બેહના યે તગય્યુર કી અલામત હૈ.

ઇસ ફન મેં મહારત રખનેવાલા શખ્સ ઇસ ટેસ્ટ કે ઝરીયે સે ઇન્સાન કે સચ-જુઠ કો ઝરૂર પરખ સકતા હૈ. દિલ કી ધડકન, બ્લડ પ્રેશર, પસીના, હાથ પૈર વગૈરહ કી મુવમેન્ટ કા ગ્રાફ દેખકર ટેસ્ટ કરનેવાલા જો નતાઈજ નિકાલતા હૈ વોહ તમામ ઇન્સાનોં મેં એક જૈસે નહીં હો સકતે. બલ્કે મુખ્તલિફ ઇન્સાનોં મેં મુખ્તલિફ રદે અમલ હોતા હૈ, ઇસલીયે યે ટેસ્ટ ભી નામુકમ્મલ હૈ ઓર ટેસ્ટ દેનેવાલા આદમી અપની મહારત વ ચાલાકી સે બેવકફ્ ભી બના સકતા હૈ, ઇસલીયે ઇસ ટેસ્ટ કી ભી કોઈ કાનુની હૈસીયત નહીં હૈ. હાં, ઇસકો મદ્દે નઝર રખતે હુવે જાંચ આગે બળ્હાઈ જા સકતી હૈ, લેકિન ઇસ બતૌરે સુબૂત કોર્ટ મેં પેશ નહીં કિયા જા સકતા.

બેઈન મેપીંગ યાની મગઝ કા નકશા

યે એક નયા ઓર તરક્કી યાફતા સાયન્સી ફન હૈ જિસ્મેં એહસાસ વ ઇદરાક કરનેવાલી દિમાગ કી રગોં કી તસ્વીરોં લેકર મગઝ કા એક નકશા તૈયાર કિયા જાતા હૈ ઓર ઉસ્કા બારીકી સે મુતાલઆ કિયા જાતા હૈ. ઇન તસ્વીરોં મેં સે

બાઝ તસ્વીર Intra-operative, Microscopic, Endoscopic और Multi-modality imaging, Immunohistochemistry, Molecular & Optogenetics, Stem cell और ઇન્સાની જિસ્મ કે ઝરત और ઇન્જનીયરીંગ કે ઇસ્તેઅમાલ કે ઝરીએ મગઝ और રીઢ કી હડી કી બનાવટ और ઉસ્કે કામ કરને કે તરીકે પર ગૌર કિયા જાતા હૈ.

ઇસ ટેકનોલોજી સે દિમાગ કે મુખ્તલિફ હિસ્સોં મેં આનેવાલે મુખ્તલિફ ખયાલાત વ ઇદરાકાત કે મુખ્તલિફ નક્શે તૈયાર કીયે જાતે હેં.

ઇસ મક્સદ કે હુસૂલ કે લીયે દિમાગ કી બનાવટ વ તરીકએ કાર સે મુતઅલ્લિક functional Magnetic Resonance Imaging (fMRI), diffusion MRI (dMRI), Magnetoencephalography (MEG), Electroencephalography (EEG), Positron Emission Tomography (PET), Near-infrared Spectroscopy (NIRS) और ઇન્સાની સિહત વ બીમારી, કુવ્વતે યાદદાશત, તઅલીમ કા તરીકા, ઉમર और મુખ્તલિફ લોગોં પર મુખ્તલિફ દવાઓં કે અસરાત કો માલૂમ કરકે મગઝ કી ઇનરગોં और ઝરત કી તસ્વીરોં પર મુશ્તમિલ એક નક્શા તૈયાર હોતા હૈ और ઉસ્કે ઝરીએ ઇન્સાન કેઝૌક, અઝાઇમ વગૈરહ કો માલૂમ કરને કી કોશિશ કી જાતી હૈ.

ઇ.સન 1980 મેં અકવામે મુત્તહિદા કી મેડીકલ સાયન્સ એકેડમી ને દિમાગ और ઉસ્કી કુવ્વતે મુદરિકહ પર મુતાલઆ કે લીયે એક ટીમ બનાઈ થી.

બ્રેઈન મેપીંગ કી કાનૂની હૈસિયત :

5 મે 2010 કો સુપ્રિમ કોર્ટ ને અપને એક જજમેન્ટ મેં નાર્કોટેસ્ટ, લાઈ ડીટેક્ટર और બ્રેઈન મેપીંગ કો સરાસર ગૈરકાનુની और બંધારણ કી કલમ (આર્ટીકલ) 20(3) કી ખિલાફ વર્જી કહા હૈ.

કિસી ભી શખ્સ કો ઇન ટેસ્ટોં કે લીયે મજબૂર નહીં કિયા જા સકતા और ઇસ્કી કાનૂની કોઈ હૈસિયત નહીં હૈ. અલબત્તા અગર કોઈ શખ્સ અપની રઝામંદી સે યે ટેસ્ટ કરવાએ તો ઇસ્કી ઇજાઝત હૈ और કલમ 27 કે તહત ઇસ્કો સુબૂત કી હૈસિયત સે ભી દેખા જા સકતા હૈ.

આઈયે અબ અક્ષરધામ હમ્લે કી હકીકત ખુદ સીંઘલ સાહબ કી ઝબાની પબ્લીયે.

હમ્લે કી કહાની મી.સીંઘલ કી ઝબાની (F.I.R.)

મੈં ગીરીશકુમાર લક્ષ્મણભાઈ સીંઘલ, ઉમર : ૩૭, રહાઈશ : ગાંધીનગર, કારોબાર : નોકરી, બઝાત ખુદ હાજિર હો કર મેરી ફરીયાદ વ હકીકત બતા રહા હું કે મੈં ઇલાકાઈ પુલીસ કમિશ્નર ગાંધીનગર કી હૈસીયત સે તારીખ ૨૪-૧૧-૨૦૦૧ સે ફર્જ અદા કર રહા હું. નીઝ ગાંધીનગર શહર મેરા અમલી મૈદાન હૈ ઔર ગાંધીનગર મેં વાકેઅ સ્વામી નારાયણ અક્ષરધામ મંદીર મેરી મુતઅય્યના હુદૂદમેં દાખિલ હૈ.

મੈં તારીખ ૨૪-૮-૨૦૦૨ કે રોઝ શામ તકરીબન ૧૬:૫૦ (૦૪:૫૦) કો મેરી ઓફીસ મેં હાજિર થા, ઉસ વક્ત યે ખબર મિલી થી કે અક્ષરધામ મંદીર મેં દો નામાલૂમ અફરાદ ફાયરીંગ કર રહે હૈં, ઔર કુછ લોગોં કે મારે જાને કી ઇત્તિલાઅ મિલી થી. યે ખબર મિલતે હી મੈં અપને સાથ કે પુલીસ અફસરાન કે સાથ ફૌરન અક્ષરધામ કે લીયે રવાના હો ગયા થા. ઔર યે ખબર દૂસરે અફસરાન કો ભી મિલ ચુકી થી, ઇસલીયે વોહ લોગ ભી અપને તૌર પર અક્ષરધામ પહોંચને કે લીયે રવાના હુવે થે. મੈં શામ ૧૭:૦૦ (૦૫:૦૦) બજે અક્ષરધામ પહોંચા થા. ઉસ દરમ્યાન દીગર અફસરાન જિસ્મેં ગાંધીનગર પુલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ શ્રી આર.બી. બ્રહ્મભટ્ટ, શ્રી જે.કે. ભટ્ટ (S.P. રેલ્વે) સેક્ટર ૨૧ કે પુલીસ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી પી.આર. મહેશ, સેક્ટર ૭ કે પુલીસ ઇન્સ. શ્રી ડી.પી. ચાવડા ઔર ગાંધીનગર પુલીસ સ્ટેશન કે દીગર અફરાદ ભી આ ગએ થે. મૈંને રવાના હોતે વક્ત ગાંધીનગર સેક્ટર ૨૧ પુલીસ સ્ટેશન, સેક્ટર ૭ પુલીસ સ્ટેશન, L.C.B. (લોકલ કાઈમ બ્રાંચ) કે પો. ઇન્સ. શ્રી વી.આર. ટોલીયા, નીઝ હમારે ઇલાકે કે અડાલજ, પેથાપુર, ડભોડા, કલોલ ઔર માણસા પુલીસ સ્ટેશનોં કે અમલા કો ભી અક્ષરધામ પહોંચને કે લીયે કહા થા, ઔર વોહ ભી પહોંચના શુરૂઅ હુવે થે. મૈં જબ અક્ષરધામ પહોંચા ઉસ વક્ત હમારે આલા અફસરાન ગાંધીનગર રેન્જ કે I.G.P. શ્રી

પ્રમોદકુમાર સા. પુલીસ નિગરાને આમલા (મહા નિર્દેશક) શ્રી ચક્રવર્તી સા., એડીશનલ D.G.P. (કાનુન વ નિઝામ, કાયદો અને વ્યવસ્થા) શ્રી મણીરામ સા., નીઝ I.G.P. શ્રી વી.વી. રબારી સા. વગૈરહ મૌજૂદ થે ઔર D.G.P. સાહબ કે હુકમ કે મુતાબિક S.R.P. કમાન્ડો, S.R.P. કંપની ઔર A.T.S. કે અફસરાન વગૈરહ કો ભી ફૌરી તૌર પર અક્ષરધામ પહોંચને કી ઇત્તિલાઅ દે દી ગઈ થી. અક્ષરધામ પહોંચતે હી વહાં કે દાઈમી રજાકાર શ્રી નિશીતભાઈ કનુભાઈ આચાર્ય ઔર દીગર ભગતોં ને મુલાકાત કરકે બતાયા કે અંદાઝન ૧૬:૩૦ (૪:૩૦) બજે કે અરસે મેં અક્ષરધામ કે ગેટ નં. ૩ કી તરફ સે આતંકવાદી જૈસે લોગ કૂદ કર અંદર ઘુસે થે ઔર ઉન્હોંને ઇબ્તિદા મેં બચ્ચોં કી ગેમ્સ, રાઈડ્સ (ચકડોલ) ટોરાટોરા કી જાનિબ અપની રાયફલોં સે અંધાધુંધ ફાયરીંગ ઔર દસ્તી બોંબ (હેન્ડ ગ્રેનેડ) ફેંકને શુરૂઅ કીયે થે. ઇસ તરહ (ફાયરીંગ ઔર ધમાકે) કરતે હુવે મંદીર કે ગેટ નં. ૨ પર આએ થે ઔર વહાં જો અકીદતમંદ દર્શન કે લીયે આએ થે ઉન પર ફાયરીંગ કી થી, ઔર બોંબ ફેંકે થે, ઔર મંદીર કી અસલ ઇમારત કી જાનિબ આગે બળ્હ રહે થે જિસ્કી વજહ સે મૈંને યાની નિશીતભાઈને ઇન્ટરકોમ ટેલીફોન સે મંદીર કે રજાકારોં કો મંદીર કે દરવાઝે અંદર સે બંદ કર દેને કે લીયે કેહને પર હમારે રજાકારોં ને દરવાઝે બંદ કર દીયે થે, જિસ્કી વજહ સે યે લોગ સચ્ચીદાનંદ નુમાઈશી હોલ નં. ૧ કી જાનિબ ગએ થે ઔર વહાં ભી ફાયરીંગ કરકે અકીદતમંદ ભક્તો, ઔરતોં, બચ્ચોં વગૈરહ કો ઝખ્મી ક્રિયા થા. ઔર ઇસ તરહ લોગોં મેં દેહશત ઔર ખૌફ વ હરાસ કા માહોલ ખડા હો ગયા થા ઔર ભાગાભાગ શુરૂ હો ગઈ થી, ઇસ દરમ્યાન અભી યે દહશતગર્દ સચ્ચીદાનંદ હોલ કે અતરાફ મેં કહીં છુપે હુવે હૈ ઔર અબ તક ઝખ્મી ઔર હલાક હોનેવાલે વૈસે હી પડે હુવે હૈં ઔર અંદાઝન ૩૫ સે ૪૦ અફરાદ અસલ મંદીર મેં ઔર ૧૫૦ જિતને અફરાદ મલ્ટીમીડીયા હોલ મેં ફંસે હુવે હૈં.

ઇસ તરહ બયાન કી હકીકત જાનને કે બાદ ઔર ઇસ દૌરાન C.I.P.E. કે D.I.G. ઔર ઉપર બયાન કીયે ગએ સીનીયર અફસરાન, પુલીસ અમલા ઔર S.R.P. કમાન્ડો વગૈરહ ભી આ ગએ થે. નીઝ દહશતગર્દ અબ તક ઇસી ઇલાકે મેં છુપે હુવે થે ઔર ફંસે હુવે અકીદતમંદો, ભક્તોં કો ઇઝારસાની યા ઉન્હેં

બાન મેં રખકર નાજાઈઝ મુતાલબાત કે અંદેશે કે પેશે નઝર D.G.P. સાહબ કી હિદાયત કે મુતાબિક અવ્વલ ઈન ફંસે હુવે અફરાદ કો હિફાઝત સે બાહર નિકાલને કા લાએહાએ અમલ તય ક્રિયા થા ઔર ઉસ્કે મુતાબિક ફંસે હુવે લોગોં કો પુલીસ કી હિફાઝત મેં સલામતી સે બાહર નિકાલા ગયા થા ઔર પુલીસ અમલા ઔર અફસરાન ઔર S.R.P. જવાન વગૈરહ કે ઝરીયે સબસે પેહલે મંદીર કી ઈમારત કો ચારોં અતરાફ સે ઘેર લીયા ગયા થા ઔર દહશતગર્દ ભાગ ન સકે એસા ઈન્તિઝામ ક્રિયા ગયા થા.

ઈસ દૌરાન સાથ હી સાથ ઝખ્મીયોં કો ઔર હલાક હોનેવાલોં કી લોશોં કો પુલીસ કે તઆવુન સે એમ્બ્યુલન્સ મેં હોસ્પિટલ પહોંચાને કા ઈન્તિઝામ ક્રિયા ગયા થા. ઈસ દૌરાન શામ કો તકરીબન ૧૮:૦૦ (૭:૦૦) બજે બચાવ કારવાઈ કા પેહલા તબકા પુરા હોને પર દહશતગર્દોં કી તલાશ કી ગઈ થી ઔર યે ઈતિલાઅ મિલી થી કે યે દહશતગર્દ હથીયારોં સે લૈસ સચ્ચીદાનંદ હોલ કે કરીબ સે ગુઝર કર (પરીકમા, તવાફ) કે રાસ્તે મેં બ્રીજ પર દો ગુંબજો (ઘુમટી) કે બીચ છુપે હુવે હેં. જિસસે ઈન લોગોં કો શિકંજે મેં લેના ઝરૂરી થા. નીઝ યે લોગ ઝમીન કી સતહ સે ૧૦-૧૨ ફીટ બુલંદી પર છુપે હુવે હોને કી વજહ સે ઉન્હેં તલાશ કરને ઔર ઝેર કરને કી સખ્ત ઝરૂરત કો લેકર I.G.P. શ્રી V. V. રબારી સાહબ ને અપની રઝામંદી સે હમ્લે કી ક્રિયાદત કબુલ કરતે હુવે બઝાતે ખુદ ઔર પુલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ શ્રી R.B. ભટ્ટ સાહબ ઔર ઉનકે સાથ S.R.P. કમાન્ડોઝ કે તકરીબન ૪ જવાન હથીયારોં સે લૈસ હોકર યે દસ્તા (પરીકમા, તવાફ) કી રાહ પર હમ્લે કે લીયે રવાના હુવા. યે અફસરાન ઔર જવાન પરીકમા કે રાસ્તે પર ગેટ નં. ૨ કે કરીબ રાસ્તે કે કિનારે સે ઉપર ચળહ કર ઝમીન સે પેટ ઘસીટતે હુવે સચ્ચીદાનંદ હોલ કે કરીબ પરીકમા કે રાસ્તે મેં વાકેઅ દો છોટે ગુંબજોં સે તકરીબન ૪૦ સે ૫૦ ફીટ કી દુરી પર પહોંચે થે કે ઈન દહશતગર્દોં મેં સે એક ને અપની A.K. 56 ઓટોમેટીક રાયફલ સે ઈસ “હમ્લા પાર્ટી” પર ફાયરીંગ શુરૂઅ કી. જિસ્કે જવાબમેં ઈસ “હમ્લા પાર્ટી” કે અફસરાન ને ભી જવાબી ફાયરીંગ કી. ઉસ વક્ત દહશતગર્દોંને “રેપીડ ફાયરીંગ” સે ઈન અફસરાન ઔર જવાનોં પર અંદાઝન ૨૫ જિતની ગોલીયાં ચલાઈ થી ઔર ઉસ્કે બાદ આડ મેં છુપ ગએ થે. એક દો મિનટ બાદ દો

દહશતગદોં ને દૂર સે અપની A.K. 56 રાયફલોં સે દીવાર કી આડ મેં રહ કર ઈસ હમ્લા પાર્ટી પર દોબારહ ૩૦ જિતને ફાયર કીયે થે. જવાબન હમ્લા પાર્ટી કે અફસરાન વ જવાનોં ને ભી સામને ફાયરીંગ કી થી જિસ્કી વજહસે દહશતગદોં ફિરસે દીવાર કી આડ લેકર છુપ ગએ થે. ઔર ઈસ તરહ પુલીસ ઔર દહશતગદોં કે દરમ્યાન કોસ ફાયરીંગ હુઈ થી ઔર દહશતગદ મંદીર કી ઈમારત કી છત ઔર દીવારોં કે બીચ છુપ ગએ થે ઔર મંદીર કે શિમાલ મગરિબ (ઉત્તર-પશ્ચીમ) કોને કી તરફ પનાહ લી થી ઔર વકફે વકફે સે પુલીસ અમલા પર ફાયરીંગ ઔર હેન્ડ ગ્રેનેડ કે હમ્લે જારી રખે થે.

ઈસ દૌરાન દહશતગદ ભાગ ન જાએ ઈસ મકસદ સે મંદીર કે ગેટ નં. ૨ સે પશ્ચીમ કી જાનિબ ઈમારત કે કરીબ કી ચાર દીવારી (કંપાઉન્ડ વોલ) મેં ઝપાદહ અફરાદ કો મુતઅય્યન કરને કી ઝરૂરત કે પેશે નઝર તકરીબન રાતકે ૨૧:૦૦ (૯:૦૦) બજે કે અરસે મેં ગાંધીનગર L.C.B. કે પુલીસ ઈન્સ. શ્રી V.R.. ટોલીયા ઔર S.R.P. કે જવાન મુહસરે કે લીયે બળ્હે, જિન પર દહશતગદોં ને ગ્રેનેડ સે હમ્લા ક્રિયા થા. જિસસે S.R.P. કે જવાન ઝખ્મી હુવે થે. જિસકી વજહસે ઉનકી હિફાઝત વ બચાવ કે સાથ મુહાસરે કી કારવાઈ જારી રખી ગઈ થી. ઔર ઝખ્મી હોનેવાલે પુલીસ અમલદારોં કો ઈલાજ કે લીયે ગાંધીનગર હોસ્પિટલ ભેજ દિયા ગયા થા.

ઈસ તરહ પુલીસ ઔર દહશતગદોં કે દરમ્યાન મુઠભેડ જારી રહી થી. ઈસી અસ્ના મેં તકરીબન ૨૨:૩૦ (૧૦:૩૦) બજે એડીશનલ D.G.P. શ્રી મણીરામ સા., પુલીસ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ શ્રી R.B. બ્રહ્મભટ્ટ સા. અપને સાથ પુલીસ સબ ઈન્સ. શ્રી D.P. યુઝાસમા ઔર પુલીસ અમલા ઔર S.R.P. કે સાથ મંદીર કે ગેટ નં. ૨ સે પશ્ચીમ તરફ કી કંપાઉન્ડ વોલ કે કરીબ મુહાસરે કી કારવાહી કે લીયે જા રહે થે કે મંદીર કી ઈમારત મેં સે દહશતગદોં ને અંધાધુંધ ફાયરીંગ કી, જિસસે શ્રી બ્રહ્મભટ્ટ સા. કા હાથ ફાયરીંગ સે ઝખ્મી હુવા થા. ઈસી તરહ ઉનકે સાથી દીગર પુલીસવાલોં કો ઔર એક પુલીસ સબ ઈન્સપેક્ટર કો ભી ઈઝાએ હુઈ થી. જિસ્કી બિના પર બચાવ કારવાઈ કરતે હુવે ઝખ્મિયોં કો હોસ્પિટલ ભેજ દિયા

ગયા થા. ઔર જૈસે જૈસે મઝીદ પુલીસ ફોર્સ હાસિલ હોતી રહી વૈસે વૈસે મંદીર કે અતરાફ મેં મઝબુત મુહાસરા ક્રિયા ગયા.

ઇસ તરહ મઝકુરહ કારવાહી જારી થી ઉસ દૌરાન આઅલા અફસરાન કી જાનિબસે દેહલી સે નેશનલ સિક્યુરીટી ગાર્ડ (N.S.G.) કે અફસરાન વ જવાનોં કો અપને હથીયારોં સમેત બઝરીયાએ પ્લેન ગુજરાત પુલીસ કી મદદ કે લીયે બુલાયા ગયા થા ઇસલીયે યે મુહાસરા જારી રખા ગયા ઔર દહશતગદોં કો પબ્લીક એડ્રેસ સીસ્ટમ (અવામ કો મુખાતબ કરને કે આલાત) સે બાર બાર અપને આપકો પુલીસ કે હવાલે કર દેને કે લીયે કહા ગયા. લેકિન ઉન્હોંને પુલીસ કી દરખાસ્ત પર કોઈ તવજજુહ નહીં દી થી ઔર મુસલસલ પુલીસ પર હમ્લે જારી રખે થે. ઉન્હેં કહા ગયા થા કે અગર વોહ અપને આપકો પુલીસ કે હવાલે કર દેંગે તો પુલીસ ઉન્હેં કિસી ભી તરહ કા નુકસાન પહોંચાએ બગૈર કાનુની કારવાઈ કરેગી. લેકિન ઉન્હોંને પુલીસ કી અર્જ પર તવજજુહ દીયે વગૈર હમ્લે જારી રખે થે.

ઇસ તરહ ગુજરાત પુલીસ ને લાઈહાએ અમલ (વ્યુહરચના) કે તહત મુહાસરહ કરતે હુવે. વોહ લોગ ભાગ ન જાએ ઉસ્કા ખ્યાલ રખતે હુવે નેશનલ સિક્યુરીટી ગાર્ડ કા ઇન્તિઝાર કરતે હુવે બંદોબસ્ત જારી રખા થા.

ઇસ દરમ્યાન રાત મેં ર ૩:૧૫ (૧૧:૧૫) બજે કે અરસે મેં નેશનલ સિક્યુરીટી ગાર્ડ કે બ્રિગેડીયર શ્રી રાજસીતાપતી સા. કી ક્રિયાદત મેં કમાન્ડો કી ટીમ આ પહોંચી થી. જિસ્કી બિના પર સીનીયર અફસરાન ને ઉસ વક્ત મંદીર કે રજાકારોં ઔર સ્વામી શ્રી ઑં કી મદદ સે ઇસ મંદીર કી ઇમારત, પ્લાન ઔર મંદીર કે મોડેલ પ્લાન (તામીરી નકશા) કો સામને રખ કર ઇસ ઇલાકે કી જુગરાફીયાઈ સૂરતે હાલ કા અંદાઝ પેશ ક્રિયા થા ઔર દિન કે દૌરાન બને હુવે હાલાત સે ઉન્હેં વાકિફ ક્રિયા થા.

ઇસ તરહ રાત કે ૪:૦૦ બજ ગએ થે. ઔર આજ રોઝ તારીખ ર ૫-૯-૨૦૦૨ કો બજે સે ઇન કમાન્ડોઝ ને મકામી પુલીસ કો સાથ રખ કર દહશતગદોં કો તાબેઅ કરને કી કારવાઈ શુરૂઅ કી થી ઔર N.S.G. કમાન્ડોઝ કો ઇસ કામ મેં લગા દિયા ગયા થા. N.S.G. કમાન્ડોઝ ને ભી દહશતગદોં

કો અપને આપકો હવાલે કર દેને કી અર્ઝ કી થી. લેકિન ઉન્હોંને માનને સે ઈન્કાર કર દિયા થા ઓર N.S.G. કમાન્ડોઝ ઓર પુલીસ પર હમ્લે જારી રખે થે. જિસ્કે જવાબ મેં N.S.G. કમાન્ડોઝ ને ભી જવાબી ફાયરીંગ જારી રખી થી ઓર ઇસ તરહ N.S.G. કમાન્ડોઝ ઓર દહશતગર્દોં કે બીચ આમને સામને ફાયરીંગ ઓર હમ્લે જારી રહે થે. યે કારવાહી અવ્વલ સુબ્હ તક જારી રહી થી. ઓર ઇસ દોરાન દહશતગર્દોં ને મુસલસલ હમ્લે જારી રખે થે જિસ્કે જવાબ મેં N.S.G. કે જવાનોં ને ભી પુલીસ ફાયરીંગ જારી રખી થી ઓર આખિરકાર અંદાઝન સુબ્હ “૭:૧૫” બજે દિન કી રોશની હોતે યે દોનોં દહશતગર્દ પુલીસ (N.S.G.) કે સાથ કી મુઠભેડ મેં મારે ગયે થે.

દહશતગર્દોં કે પાસ સે N.S.G. કમાન્ડો ને હથીયાર, દાઝગોલા ઓર દીગર ચીઝેં યાદી બનાકર પેશ કીયે જાને પર કબ્જે કી થી.

અબ તક કી ઇતિલાઅ કે મુતાબિક સ્ટેટ કમાન્ડો ફોર્સ કે શ્રી અર્જુન સીંહ એસ. ગામેતી, ઓર S.R.P. ગ્રુપ નં. ૩ કે શ્રી A.H. કુનડજામ ઓર N.S.G. કમાન્ડો કે માનસીંહ સુરેશકુમાર કી દહશદગર્દાના હમ્લેમેં મૌત વાકેઅ હુઈ થી ઓર દીગર ૨૩ પુલીસ અફસરાન વ જવાનોં કો દહશતગર્દોં કે ફાયરીંગ ઓર ગ્રનેડ હમ્લે મેં સખ્ત ઈઝાએ હુઈ થી. ઇસ્કે અલાવહ દહશતગર્દોં કે હમ્લે મેં અબ તક ખ્વાતીન, મર્દોં, બચ્ચોં પર મુશ્તમિલ ૨૬ અફરાદ કી મૌતેં હુઈ થી. જિનમેં મંદીર કે મહંત પરમેશ્વર સ્વામીજી કી ભી મૌત હુઈ થી ઓર અકીદતમંદોં, ભક્તોં, જિનમેં ઔરતોં, મર્દોં, બચ્ચોં સમેત કુલ ૫૧ શહરીયોં કો ઈઝાએ હુઈ થી.

ઇસ તરહ ઇન દહશતગર્દોંનેં ને પેહલે સે પ્લાનીંગ વ તૈયારી કે સાથ હમ્લા કર કે મઝકૂરહ હલાકતેં ઓર ઈઝાએ કી હૈ.

ઇન દહશતગર્દોં કે સાથ મુઠભેડ મેં જિન પુલીસ જવાનોં ઓર અફસરોં ને ફાયરીંગ કી થી ઉનકી તફસીલાત ઉન જવાનોં ઓર અફસરોં સે માલુમ કી જા સકતી હૈ. ઇસી તરહ N.S.G. કમાન્ડો કે ફાયરીંગ ઓર ઉનકી કારવાઈ કી તફસીલાત ઉનસે માલુમ કી જા સકતી હૈ. પુલીસ અફસરાન કે સાથ જો જો જવાન ઇસ કારવાહી મેં શામિલ થે ઉનકે નામ વોહ અફસરાન દે સકતે હેં.

ઇસ તરહ ઇન દહશતગદ્દો ને પેહલે સે તયશુદહ ગુનાહ કી સાઝિશ રચ કર અપને ઇરાદે કી તકમીલ કે લીયે જદીદ હથીયારોં ઔર ધમાકાખેઝ દાઝગોલે સે મુસલ્લેહ હોકર ઔર ગૈરકાનુની તૌર પર હથીયાર વ દાઝગોલે કા કબ્જા કરતે હુવે અકીદતમંદોં, ભક્તોં, અવામ, પુલીસ જવાન વ અફસરાન પર ગોલીબાર કર કે ઔર ધમાકા ખેઝ માદા ફેંક કર ઔર ઉનકો હલાક કર કે, કતલ, કતલ કી કોશીશ, સપ્ત ઇઝાએં પહોંચા કર ઔર મઝહબી ઇબાદતગાહ કો નુકસાન પહોંચાકર, મઝહબી ઇબાદતગાહ મેં દાખિલ હોકર અકીદતમંદોં, ભક્તોં કા કતલ કર કે ઔર ઝખ્મી કર કે ઉનકે જઝબાત કો ઠેસ પહોંચાઈ, મઝહબી ઇબાદતગાહ મેં ગૈરકાનુની તૌર પર દાખિલ હોકર ઔર દહશતગદ્દાના કારવાહી કર કે અવામ મેં દેહશત ફેલાકર ગુનાહ કરને કે સબબ ઉનકે ખિલાફ ઇન્ડીયન પીનલ કોડ કલમ 120 B, 302, 307, 153 A, 451 આર્મસ એક્ટ કલમ 25 (1) (A.A.) નીઝ એક્સ્પ્લોઝીવ સબસ્ટેન્સ એક્ટ (ધમાકાખેઝ માદા) કી કલમ 3, 7 નીઝ B.P. એક્ટ કી કલમ 135 (1) કે મુતાબિક ગુનાહ કરને કે સબબ ઇસ પુલીસ ફાયરીંગ મેં મારે ગએ દો અંજાને દહશતગદ્દોં ઔર દૌરાને તફ્તીશ ઇસ સાઝિશ મેં શામિલ જો ભી નામ સામને આએં ઉનકે ખિલાફ મેરી ફરીયાદ હૈ.

ઇતની મેરી ફરીયાદ, હકીકત મેરે લિખાને કે મુતાબિક બરાબર ઔર સહીહ હૈ.

દસ્તખત

(મી.) જી.એલ. સીંઘલ

SD. PO. G.N.R.

યે અક્ષરધામ મંદિર પર હમ્લે કી મુખ્તસર તફ્સીલાત થી. ઇસ કેસ કા મઝીદ ઇજમાલી ખાકા યે હૈ :-

- ★ તારીખ ૨૪-૯-૨૦૦૨ બરોઝ મંગલ હાદસા હુવા. ઇસ હમ્લે મેં ત્રીન પુલીસ સમેત ૩૩ અફરાદ હલાક ઔર ૨૩ પુલીસ સમેત ૮૬ અફરાદ ઝખ્મી હુવે.

- ★ તારીખ ૨૪-૯-૨૦૦૨ સુબહ સવેરે દોનોં દેહશતગર્દ મારે ગયે. તારીખ ૨૫ કો N.S.G. કમાન્ડો ને ઓપરેશન “વ્રજ શક્તિ” કી કામ્યાબી કે બાદ અક્ષરધામ મંદિર ઔર ઈહાતા ગુજરાત પુલીસ કે હવાલે ક્રિયા.
- ★ તારીખ ૨૪-૯-૨૦૦૨ કો F.I.R. 1.C.R. નંબર 314/2002 ગાંધીનગર સેક્ટર ૨૧ પુલીસ સ્ટેશન મેં દર્જ કી ગઈ.
- ★ તારીખ ૨૫-૯-૨૦૦૨ કે રોઝ કેસ કી જાંચ L.C.B. ગાંધીનગર કે P.I. શ્રી વી.આર. ટોલીયા કો દી ગઈ.
- ★ તારીખ ૩-૧૦-૨૦૦૨ કો કેસ કી જાંચ A.T.S. કો સુપુર્દ કી ગઈ.
- ★ હાદસે કે તકરીબન ૧૧ મહીને બાદ તારીખ ૨૮-૮-૨૦૦૩ કો કાઈમ બ્રાંચ કે કેહને કે મુતાબિક કેસ કી જાંચ અહમદઆબાદ સીટી કાઈમ બ્રાંચ કો સુપુર્દ કર દી ગઈ. ઉસી રોઝ P.W. 50 કા બયાન લિયા ગયા ઔર મુઝે ઔર દીગર ચાર અફરાદ કો તારીખ ૨૮-૮-૨૦૦૩ ગિરફતાર કર લિયા ગયા.
(હાલાંકે હકીકત કુછ ઔર હૈ જો મેં આગે બયાન કર ચુકા. મુખ્તસરન યે કે મુઝે ૧૭ ઓગષ્ટ સે ઔર દૂસરે લોગોં કો મુઝસે ભી પેહલે સે ગૈરકાનુની તૌર પર ઉઠા લિયા ગયા થા, ઔર નિહાયત હી બહીમાના વ ઝાલિમાના તશદ્દુદ કે બાદ ઈસ કેસ મેં ફંસા દિયા ગયા થા ઔર ઝુલ્મોં વ તશદ્દુદ ઔર મકરો ફરેબ સે કબુલાતનામે લે લીયે ગએ થે.)
- ★ તારીખ ૩૦-૮-૨૦૦૩ કો પોટા લગાઈ ગઈ ઔર ઈસ કેસ કો પોટા કેસ નં. 16/03 કે નામ સે રજીસ્ટર્ડ ક્રિયા ગયા.
- ★ તારીખ ૨૧-૧૧-૨૦૦૩ કો હમારે ખિલાફ પોટા કે તહત કેસ ચલાને ગૃહ ખાતે કી જાનિબ સે મંઝૂરી દી ગઈ. (મંઝૂરી સે પેહલે હી હમ પર પોટા લગા દી ગઈ થી!!!)
- ★ તારીખ ૨૫-૧૧-૨૦૦૩ કો મેરે ઔર દીગર અફરાદ કે ખિલાફ ચાર્જશીટ ફાઈલ કી ગઈ, જિસ્મેં ૩૭૬ ગવાહ બતાએ ગએ થે.

- ★ તારીખ ૧૭-૬-૨૦૦૪ કો ચાર્જ ફેમ ક્રિયા ગયા.
- ★ દૌરાને સિમાઅત તકરીબન ૧૨૬ ગવાહોં કો જાંચા ગયા ઓર તારીખ ૧-૭-૨૦૦૬ કો સ્પે. પોટા કોર્ટ ને જજમેન્ટ દિયા જિસ્મેં મુઝે, આદમ સુલેમાન ઓર ચાંદખાન કો ફાંસી, સલીમ હનીફ કો ઉમર કેદ તાદમે હયાત, મૌલવી અબ્દુલ્લાહ કો ૧૦ સાલ કેદ ઓર અલ્તાફ મલેક કો ૫ સાલ કી સજાઓં સુનાઈ ગઈ ઓર જુર્માના આઈદ ક્રિયા ગયા.
- ★ ઈસ જજમેન્ટ કે ખિલાફ હમને હાઈકોર્ટ મેં તારીખ ૩૧-૭-૨૦૦૬ કો અપીલ કી. ઓર ગુજરાત સરકાર કન્ફર્મેશન કે લીયે ગઈ. તારીખ ૧-૬-૧૦ કો હાઈકોર્ટ ને અપના જજમેન્ટ દિયા ઓર તમામ કી સજાઓં કો બરકરાર રખા.
- ★ તારીખ ૬-૮-૨૦૧૦ કો સુપ્રીમ કોર્ટ મેં હમારી જાનિબ સે S.L.P. ફાઈલ કી ગઈ, સુપ્રીમ કોર્ટ ને ઉસે મંજૂર ક્રિયા ઓર ફાંસી પર સ્ટે દીયા.
- ★ તારીખ ૨૦-૧૧-૨૦૧૩ સે સુપ્રિમ કોર્ટ મેં ફાઈનલ આર્ગ્યુમેન્ટ શુરૂ હુવે. ઓર તારીખ ૧૫-૦૧-૨૦૧૪ કો હમારે આર્ગ્યુમેન્ટ મુકમ્મલ હો ગએ. ઉસ્કે બાદ તારીખ ૦૧-૦૪-૨૦૧૪ સે સરકારી વકીલ ને આર્ગ્યુમેન્ટ શુરૂ કીયે ઓર ૧૭-૦૪-૨૦૧૪ કો સરકારી વકીલ કે આર્ગ્યુમેન્ટ ભી પુરે હો ગએ.
- ★ મુખ્તલિફ મરહલોં મેં કેસ કી સિમાઅત કે બાદ નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ ને તારીખ ૧૬-૫-૨૦૧૪ જુમ્હલ કે રોઝ બેમિસાલ ઈન્સાફ કરતે હુવે અપના જજમેન્ટ દિયા ઓર હમ તમામ કો બાઈઝૂત બરી કર દીયા.

**મેરે ખિલાફ ઘણામાત, ગવાહ વ સુબૂત ઓર
ઉપર સુપ્રિમ કોર્ટ કા તબસેરહ**

કાઈમ બ્રાંચ ને મેરે જિલાફ યે ઈલ્જામાત આઈદ કીયે :

- ★ મૈંને (और मौ.अब्दुल्लाह सा. ने) आदम अजमेरी व दीगर उज्जरात को
 इस काम में आगे बण्डने का मश्वरा दिया और मकामी तआवुन का
 यकीन दिलाया. और आदमत्माई ने मेरे हुक्म पर इंद्राईन को मुप्तलिफ
 मकामात की रेकी करवाई.
- ★ इंद्राईन के पास से बरामद हुई दो उर्दू खिद्दीयां मૈंने लीजी थी जिन्में
 इसाद भाउकाने और इरकावाराना मुनाइरत इँलानेवाली बातें लिजी
 थी.
- ★ मૈंने उन इंद्राईन को शहादत व काम्याबी की नमाज़ पण्डाई.

ગાવાહ વ સુબૂત :

★ P.W. 88 કે.સી. કપૂર
(પ્રિન્સીપલ હોમ સક્રેટરી)	પોટા કે તહત કેસ ચલાને કી
ઈજાઝત દી થી.
★ મેરા કબુલાતનામા	
★ P.W. 78 A.C.P. સંજય ગઢવી	બકૌલ કાઈમ બ્રાંચ ઈન્હોને મેરા
કબુલાતનામા દર્જ ક્રિયા થા.
★ P.W.99 C.J.M.
સુરેશકુમાર પાધ્યા	બકૌલ કાઈમ બ્રાંચ ઈસને
કબુલાતનામે કી તસ્દીક કી.
★ દો ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયાં	
★ P.W.91 મેજર જયદીપ લાંબા	દો ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયોં કી બરામદગી કે
ગવાહ
★ P.W.121 મલેક બાપુ	ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયોં કા તરજમા ક્રિયા થા.

- ★ P.W.89 હેન્ડરાઈટીંગ એક્ષપર્ટ ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયોં મેં મેરે હી રાઈટીંગ હોને
J.J. પટેલ કા ઓપીનીયન દિયા થા.
- ★ P.W.51 અ.રહમાન પાનારા બકૌલ કાઈમ બ્રાંચ હમ્લે કી સાઝિશ
મેં શરીક ગવાહ
- ★ P.W.52 મુનાફ રેડીપેટર બકૌલ કાઈમ બ્રાંચ હમ્લે કી સાઝિશ
મેં શરીક ગવાહ

(૧) આઈયે સબ સે પેહલે પોટા કે તહત કેસ ચલાને કી ઈજાઝત દેનેવાલે ગૃહખાતા, ગૃહમંત્રી, મુખ્ય ગૃહસચીવ ઈન તમામ કે મુતાલ્લિક સુપ્રિમ કોર્ટ કા તબસેરા દેખીયે. સુપ્રિમ કોર્ટ ને લિખા હૈ કે...

“ઈસ સે યે બાત સાફ હો જાતી હૈ કે ઈન હઝરાત ને પોટા કે તહત કેસ ચલાને કી મંઝૂરી દેને મેં અપને દિમાગ કા ઈસ્તેમાલ નહીં કિયા.” (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ, પેજ નં. ૧૦૮, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૬૮)

(૨) આઈયે અબ મેરા કબુલાતનામા દેખીયે...

કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી કે મુતાબિક મુઝે અપને ઈસ જુર્મ પર શર્મીદગી ઔર નદામત કા એહસાસ હુવા ઔર મૈંને તારીખ ૨૪-૯-૨૦૦૩ કો અપની રજા વ રગબત ઔર ખુશી ઔર સમઝદારી સે ઈસકે નુકસાનાત સે વાકિફ હોતે હુવે બગૈર કિસી ધાક ધમકી યા લાલચ કે યે કબુલાતનામા દિયા. કાઈમ બ્રાંચ કે કેહને કે મુતાબિક મૈંને ઉનસે કહા કે મુઝે A.C.P. ગઢવી કે પાસ લે ચલો. મૈં અપના જુર્મ કબુલ કરના ચાહતા હું, મેરે કેહને પર વોહ લોગ મુઝે A.C.P. સંજય ગઢવી સા. કે પાસ લે ગએ!!! ઔર મૈંને ઈસ તરહ કા કબુલાતનામા દિયા:-

મેરા નામ અબ્દુલ કય્યુમ ઉર્ફ મુફતી સાહબ S/o. અહમદહુસૈન મનસુરી, ઉમર : ૩૨ સાલ, કારોબાર : મદરસા મેં તાલીમ દેતા હું. મકામ : માઢ કા મોહલ્લા, મસ્જિદ બિલ્ડીંગ, દરીયાપુર, અહમદઆબાદ.

રૂબરૂ મેં પુછને પર લિખા રહા હું કે મેં ઉપર બતાએ પતે પર મેરે ખાનદાન કે સાથ રહતા હું, ઔર હાજીસખી કી મસ્જિદ મેં ઈમામત ઔર ઈસ મસ્જિદ મેં

ચલ રહે મદરસે “મદરસા તરબીયતુલ અત્ફાલ” મેં તાલીમ દેતા હું, મૈંને દુન્યવી તાલીમ સાતવી ક્લાસ તક હાસિલ કી હૈ, ઈસી તરહ ડામેલ કે મદરસા “જામિઅહ ઇસ્લામિય્યહ તઅલીમુદીન” મેં મુફ્તી તક કી તઅલીમ હાસિલ કી હૈ. મુઝે ગુજરાતી, હિંદી, ઉર્દૂ, અરબી જબાનેં આતી હૈ, ઈસી તરહ થોડા ફારસી ઔર ઈંગ્લીશ ભી જાનતા હું.

ગુઝશ્તા તારીખ ૨૭-૨-૨૦૦૨ કે રોઝ ગોધરા ટ્રેન હાદસા ઔર ઉસ્કે બાદ ગુજરાત ઔર ખુસૂસન શહર અહમદઆબાદ મેં હુવે ફિરકાવારાના ફસાદાત કે દરમ્યાન હમ દરીયાપુર ચારવાટ પર વાકેઅ બવાહીર હોલ પર મુતઅસ્સીર મુસલમાનોં કે લીયે રીલીફ કેમ્પ ચલા રહે થે, કેમ્પ મેં પનાહ લેને આનેવાલે મુસલમાનોં કે હાલાત ઔર ઉનકે અતરાફ મેં જાન માલ કી હુઈ તબાહી કો સુન કર કેમ્પ મેં (ખિદમત કે લીયે) આનેવાલે ઝિમ્મેદારોં મેં ભી ગમો ગુસ્સા ઔર ઈશ્તિઆલ કે જઝબાત ફૈલે હુવે થે.

દરમ્યાન એપ્રિલ ૨૦૦૨ કે શુરૂઅ મેં એક દિન દોપહર કે વક્ત ચારવાટ અ.રઝઝાક કે રોઝે કે કરીબ રહનેવાલા નાસિરખાન ઉર્ફે ડોમન છત્તેખાન પઠાણ અપને સાથ અપને એક દોસ્ત કો લેકર મેરે પાસ આયા થા, ઉસ વક્ત બવાહીર હોલ કે બાહર દરવાઝે સે લગ કર ઝનકાર સાઉન્ડ કી દુકાન મેં હમારી ઓફીસ થી, ઉસ વક્ત મેરે પાસ હાજસખી કી મસ્જિદ કે ઇમામ મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. મૌજૂદ થે. ઉસ વક્ત નાસિર ને કહા થા કે “યે આદમભાઈ શાહપુર સે આએ હેં ઔર મેરે દોસ્ત હેં.” ઇસકા ભાઈ સઉદી અરબ કે રિયાઝ મેં રેહતા હૈ ઔર અપને મુસલમાન ભાઈયોં કે લીયે કુછ બાત કરના ચાહતા હૈ, ઇસ તરહ કેહ કર ઉસને આદમ કો તફ્સીલ સે બાત કરને કે લીયે કહા. આદમ ને કહા : “સઉદી મેં ગુજરાત ઔર બિલખુસૂસ અહમદઆબાદ કે મુસલમાનોં કા એક ગૃપ હૈ, વોહ લોગ મેરે ભાઈ અ.રશીદ ઔર દરીયાપુર કંકોડી કી પોલ કે બાશિંદે સલીમ શેખ વગૈરહ કી સદારત મેં યહાં કી કુછ દહશતગર્દ તન્જીમોં કો ચંદા જમા કર કે દેતે હેં. જિસ્કી બિના પર મૌજૂદ હાલાત મેં યહાં કે મુસલમાનોં કી બરબાદી દેખકર દહશદગર્દ તન્જીમોં કે ઝિમ્મેદાર ઇન્તિકામ લેને કે લીયે યહાં કે હિંદુઓં કી ગીચ

આબાદીવાલી કિસી જગા પર બડી કાતિલાના વારદાત કે લીયે તૈયાર હુવે હૈં. વોહ લોગ યે કાતિલાના વારદાત (હત્યાકાંડ) કો અંજામ દેનેવાલે દહશતગર્દ (ફિદાઈન), હથીયાર ઔર ચંદા ભી દેંગે.”

“હમૈં સિફ ઉનકે કયામ વ તઆમ ઔર મહમાન નવાઝી કી સહૂલતૈં મુહય્યા કરની હૈ. ઈસી તરહ કત્લે આમ કે લીયે ઉન્કે સાથ રહ કર ઇલાકોં કા સર્વે કરને કે લીયે ઉન્હેં જગાએં બતલા કર તઆવુન કરના હૈ.”

આદમ કી યે બાત સુન કર મૈંને ઉસે હોલ કે અંદર ઉપર કી પેહલી મંઝીલ પર રીલીફ કેમ્પ કી ઓફીસ મેં જાકર ઓર્ગેનાઈઝર અ.રહમાન પાનારા સે મુલાકાત કે લીયે કહા. વોહ દોનોં ઉસસે મિલે ઔર કુછ દેર કે બાદ નાસિર ડોમન, આદમ અજમેરી, અ.રહમાન પાનારા ઔર મુનાફ રેડીયેટર યે ચારોં હઝરાત યે બાતેં લેકર મેરે પાસ આએ થે. ઈસલીયે મૈંને અ.રહમાન કો મકાન વ દીગર ઝરૂરીયાત કા ઈન્તિજામ કરને કે લીયે, ઈસી તરહ આદમ કો આનેવાલે મહમાનોં (દહશતગર્દોં) કો રિક્ષામેં સાથ ઘુમા કર સર્વે મેં તઆવુન કરને કે લીયે કહા થા. ઉસ વક્ત કાતિલાના વારદાત અંજામ દેને કે લીયે આનેવાલે લોગોં કે લીયે હમને “મહમાન” કા કોડવર્ડ ઈસ્તિમાલ કરના તય કિયા થા.

ઉસ્કે બાદ હર દો ત્રીન દિન મેં હોલ કી ઓફીસ મેં ઈસ સિલસિલે મેં હમારી મીટીંગ હોતી થી. (અવ્વલ મીટીંગ કે બાદ) એક મીટીંગ કે બાદ સે મુનાફ રેડીયેટર ને મીટીંગ મેં આના બંદ કર દિયા થા. ઉસ દૌરાન હમારા સઉદી રબ્ત જારી થા. ઈસ કામ કે લીયે ઈબ્તિદાઅ મેં આદમ ને સઉદીવાલોં કો બાત કરને કે લીયે નાસિર ડોમન કે ઘર કા ફોન નં. 2168478 ઔર મૌબાઈલ નં. 9898172245 દિયા થા. ઉસ્કે બાદ બવાહીર હોલ પર ગોટલાવાલોં કા નંબર 2176768 દિયા ગયા થા, નીઝ બાદમેં મુખ્તલિફ મરહલે મેં મુખ્તલિફ નંબરાત દીયે થે. યુનાંચે હમારી ઓફીસ મેં જૂન મહીને મેં હુમન વેલ્ડેર સોસાયટી કે નામ સે દો ફોન લીયે થે જિન્કે નંબરાત (૧) 2163097 (૨) 2163102 થે. ઈસી તરહ મેં ઉસ વક્ત અથુબ ખાન કા મોબાઈલ ફોન (નં. 9825158751) ઈસ્તિમાલ કરતા થા, યે સારે નંબરાત દીયે થે. નીઝ યહાં સે સઉદી બાત કરને કે

લીયે સલીમ કે દો નંબર (૧) 009661428531 (12 આંકડે) (૨) 0096614286985 ઓર ઉસ્કે બાઝુમેં લોન્ડ્રીવાલે કા P.P. ફોન નં. 0096614243245 ઈસી તરહ અબુ તલ્હા કા મોબાઈલ ફોન નં. 0096652745138 દીયે થે જિન્સે રબ્ત જારી થા. (કાઈમ બ્રાંચ કી અક્લમંદી દેખીયે કે કહીં ૧૨ ઓર કહીં ૧૩ આંકડે હૈં)

ઈસ દરમ્યાન આદમને બતાયા થા કે દહશતગર્દ જિહાદી તન્ઝીમ કા ઝિમ્મેદાર ખાલિદ હિંદુસ્તાન આયા હુવા હૈ. સઉદી સે ઉન્હોંને ઉસે હૈદરાબાદ જાકર મિલને કી હિદાયત દી હૈ, ઈસલીયે આદમ ને કિસી કો અપને સાથ લે જાને કા મુતાલબા કિયા થા. ઉસ વક્ત હમ સબ રાહત કેમ્પ મેં મશ્ગૂલ હોને કી વજહ સે મૈંને આદમ કો અપને કિસી દોસ્ત કો હૈદરાબાદ લે જાને કે લિયે કહા. જિસપર આદમ અપને પડોસી અ.વાહિદ કો લેકર હૈદરાબાદ હો આયા થા. જાને સે પેહલે સલીમ કે ભાઈ ઈરફાન કે ઝરીયે સે ઉસ્કે ખર્ચ કે લીયે ૩૦૦૦/- રૂા. મીલે થે ઐસા આદમ ને બતાયા થા.

આદમ ને હૈદરાબાદ સે વાપસી પર મુઝે બતાયા કે “હૈદરાબાદ મેં દહશતગર્દ તન્ઝીમ કે ઝિમ્મેદાર ખાલિદ કે સાથ ઉસ્કી મીટીંગ હુઈ થી, ઉસ વક્ત ખાલિદ ને “અય્યુબ ખાન” નામી એક શખ્સ કા તઆરૂફ કરાયા થા. આદમ કો હૈદરાબાદ મેં ભી ૩૦૦૦/- રૂા. ખર્ચ કે ઓર ૫૦૦/- રૂા. હોટલ કે કિરાયે કે મિલે થે, ઐસા ઉસને બતાયા થા.”

ઉસ્કે બાદ ભી હમારી મીટીંગે ઓર રિયાઝ મકામ પર ટેલીફોન સે રબ્ત જારી રહા. ઉસ દૌરાન એક મહીને કે બાદ યાની મે-૨૦૦૨ કે આખરી હફ્તેમેં આદમ કો સલીમ વ રશીદ કી હિદાયત કે મુતાબિક યહાં કી ચંગેઝ પોલ કે બાશિંદે ઈલાહી માસ્ટર કી મઅરિફત ખર્ચ કે ૧૦,૦૦૦/- મૌસૂલ હુવે જિસમેં સે મકાન વગૈરહ કે ઇન્તિઝામ કે લીયે અ.રહમાન કો ૫,૦૦૦/- ઓર દૂસરે ૫,૦૦૦/- નાસિર ડોમન કો દો સેકન્ટ હેન્ડ મોબાઈલ ખરીદને કે લીયે મેરી હિદાયત કે મુતાબિક દીયે થે. ઈન તમામ અવકાત મેં મૌ.અબ્દુલ્લાહ મેરે સાથ રેહતે ઓર હમ દોનોં આપસ મેં મશ્વરા કરતે ઓર ફૈસલે કરતે થે.

ઉસકે દસ બારહ દિન કે બાદ યાની જૂન કે દૂસરે હફતે મેં આદમ કો સઉદી સે બઝરીયએ હવાલા ૫૦,૦૦૦/- મિલને કી બાત ઉસને બતાઈ થી. જિનમેં સે ૨૦,૦૦૦/- ઉનકી હિદાયત કે મુતાબિક ઈલાહી માસ્ટર કો દીયે થે. ઔર ૧૫,૦૦૦/- મહમાનોં કે લીયે મકાન કિરાયે પર રખને ઔર દૂસરે ઇન્તિજામાત કે લીયે અ.રહમાન કો દેને કી બાત આદમ ને કહી થી.

ઉસ્કે બાદ મેંને હેદરાબાદ સે આનેવાલે મેહમાનોં કે કયામ કે લિયે કિરાયે કે મકાન કા ઇન્તિજામ કરને કી દી હુઈ હિદાયત કે મુતાબિક અ.રહમાન ને અપને એક દોસ્ત લિયાકત કી મઅરીફત દાનીલીમડા પુરાને ઢોર બઝાર કે કરીબ તૈયાર સ્કીમ કે મકાનોં મેં સે એક મકાન કિરાયે પર રખ કર વહાં ગદે, બિસ્તર, પાની ભરને કા નલ્લા ઔર પંખોં કા ઇન્તિજામ કર રખા થા ઐસા અ.રહમાન ને બતાયા. ઉસ અરસે મેં નાસિર ડોમન ને દો સેકન્ડ હેન્ડ મોબાઈલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ લેકર અ.રહમાન કો દિયે થે ઔર અ.રહમાન કો વોહ ફોન ચાલુ રખને કી હિદાયત દી થી, ચુંકે હૈદરાબાદ સે આનેવાલે મેહમાનોં કો ફોન નં. (૧) 9825347963 જો અ.રહમાન ને અપને પાસ રખા થા ઔર દૂસરા અપને દોસ્ત મહમૂદ વઢવાણી કો દિયા થા જિસ્કા નંબર 9824347157 થા. યે નંબરાત સઉદીવાલોં કી જાનિબ સે ઉન્હેં (મેહમાનોં કો) દીયે ગયે થે ઇસલીયે કભી ભી રબત કિયા જા સકતા થા.

કુછ વુજૂહાત કી બિના પર મેહમાન કે ના આને પર અ.રહમાન ઇસ કામ સે અલગ હો ગયા થા, જિસ્કી બિના પર હમને દૂસરી જગા મકાન કા ઇન્તિજામ કરને કા તય કિયા થા.

ઇસ દૌરાન અ.રહમાન, નાસિર ડોમન ઔર મુનાફ રેડીયેટર કે દિમાગ સે ઇસ બાત કો નિકાલ દેને ઔર અબ હમ કુછ કરના નહીં ચાહતે ઇસ તરહ કા તઅસ્સુર પૈદા કરને કી ગર્જ સે હમને ઇન તીનોં કો બતા દિયા થા કે હૈદરાબાદ સે મેહમાન નહીં આઅંગે ઔર અ.રહમાન કો મકાન ઔર દીગર ઇન્તિજામાત વાપસ કર દેને કે લીયે કહા થા.

ઇસ તરહ વક્ત ગુઝરતા રહા ઔર સન ૨૦૦૦૨ કા સપ્ટેમ્બર મહીના આ ગયા. વહાં તક બઝરીયએ ફોન હમ તીનોં કા સઉદી અરબ અ.રશીદ, સલીમ ઔર ખાલિદ કે સાથ રબત જારી રહા.

ઉસ અરસે મેં સપ્ટેમ્બર કે પિછલે ૧૫ દિનોં કી ઇબ્તિદામેં સઉદી સે આદમ કો બઝરીયએ ફોન ઇત્તિલાઅ મિલી થી કે ચાર પાંચ દિનોંમેં મેહમાન આ જાએંગે. ઇસલીયે મીટીંગ મેં તયશુદહ દીગર ઝરૂરિયાત યાની કયામ વ તઆમ વગૈરહ કા ઇન્તિઝામ કરના તય હુવા થા.

ઇસ ઇત્તિલાઅ કે બાદ મૈંને આદમ કો ઉસકે ભાઈ હબીબ કા મકાન ખાલી કરને કે લીયે કહા થા, જિસ્કી વજહસે આદમ ને ફસાદાત કા બહાના બના કર અપને છોટેભાઈ હબીબ કો સમજાકર “દુધેશ્વર રોડ, રૂસ્તમ મીલ કે સામને લાભ શંકર કી ચાલ” કે કિનારે વાકેઅ ઉસકા મકાન ખાલી કરવા લિયા થા, ઔર ઉસે અપને ઘર શાહપુર સગરવાડ મુન્તિકલ કર દિયા થા ઔર ઉસકે ભાઈ કો મહસુસ ન હો ઇસ તરહ બડી સિફત સે ઉસ કી ચાબીયાં હાસિલ કર લી થી.

ઇસ દરમ્યાન તયશુદહ પ્લાનીંગ કે તહત ચાર એક દિન કે બાદ એક દિન સુબહ આદમ ઉન તીનોં અફરાદ કો રેલ્વે સ્ટેશન સે લેકર બવાહીર હોલ હમારી ઓફીસ પર આ ગયા થા. ઉન તીનોં કે પાસ સામાન મેં એક શુટકેસ, એક એરબેગ ઔર બગલ થેલા થા, આદમ ને હમારા આપસ મેં તઆરૂફ કરાયા થા. અય્યુબ ને અપને આપકો ડોક્ટર નં. ૧ ઔર દીગર દોનોં કો ડોક્ટર નં. ૨ ઔર ડોક્ટર નં. ૩ કે તૌર પર પેહચાનને કી હિદાયત કી થી.

ઉનકે જિસ્માની ખદો ખાલ કો દેખતે હુવે ડોક્ટર નં. ૧ (અય્યુબ) ઉમર અંદાઝન ૩૦ સાલ, ઉંચાઈ અંદાઝન ૫’ .૭”, દરમ્યાની કદ, ગોલ મુંહ, ગંદૂમી રંગ (ઘઉંવણો) સર મેં ભરચક કાલે કંઘી કીયે હુવે બાલ. ડોક્ટર નં. ૨ ઉમર અંદાઝન ૨૫ સાલ, થોડા સા દુબ્લા પતલા લેકિન મઝબૂત જિસ્મ કા, ઉંચાઈ અંદાઝન ૫’ .૮”, ગંદૂમી રંગ. ડોક્ટર નં. ૩ ઉમર અંદાઝન ૨૫ સાલ, મોટા વ મઝબૂત જિસ્મવાલા, ગંદૂમી રંગ, તીનોં ને પેન્ટ શર્ટ પેહને થે ઔર હિંદી મેં બાતચીત કરતે થે.

ઇન તીનોં મેહમાનોં કો ચાચ, પાની ઔર નાહને ધોને કા ઇન્તિઝામ કરને કે લીયે મૈંને મૌ. અબ્દુલ્લાહ સે કહા થા. ઇસી તરહ ઉન્હેં અહમદઆબાદ શહર કે હિંદુ ઇલાકોં કા સર્વે કરના થા ઇસલીયે આદમ કો રિક્ષા કા ઇન્તિઝામ

કરને કે લીધે કહા થા. દેઢ દો કલાક બાદ આદમ એક ઓટો રિક્ષા નં. GRW-3681 લેકર આયા થા. ઉસ વક્ત તીનોં મેહમાન યાય, પાની, નાશ્તા ઔર નાહ ધોકર ફારિગ હો ગયે થે.

ઉન્હેં અહમદઆબાદ કે મુખ્તલિફ ઈલાકોં કા સર્વે કરના થા, ઈસલીયે મેરી હિદાયત કે મુતાબિક આદમ ને ઉન્હેં દો એક રોઝ મેં મણીનગર, કાંકરીયા, S.T. સ્ટેન્ડ, લાલ દરવાઝા, અપના બઝાર, જિલ્લા પંચાયત, વાડીલાલ હોસ્પિટલ, આંબાવાડી, સિવિલ હોસ્પિટલ, પાલડીમેં વિશ્વ હિંદુ પરિષદ કી ઓફીસ, ખાનપુર મેં B.J.P. કી ઓફીસ, ઈસી તરહ મુખ્તલિફ મંદિર જૈસે કે ગીત મંદિર, સારંગપુર રણછોડરાય કા મંદિર, જગન્નાથ કા મંદિર, ભદ્રકાલી મંદિર, કાલુપુર સ્વામીનારાયણ મંદિર, વાસણા ધરણીધર દેરાસર, શાહીબાગ અક્ષર પુરૂષોત્તમ મંદિર, દેવજીપુરા મહાકાલી મંદિર વગૈરહ જગાએં દિખાઈ થીં.

ઉપર કી તફસીલાત કે મુતાબિક મેહમાનોં ને અહમદઆબાદ મેં મુખ્તલિફ મકામાત કા સર્વે કરને કે બાદ ઉન્હેં ગાંધીનગર સચીવાલય, વિધાનસભા ગૃહ, સેક્ટર-૨૮ કા બગીચા ઔર અક્ષરધામ દિખલાને કે લીયે મૈંને આદમ કો કહા થા, ઉસકે મુતાબિક દૂસરે દિન ઉન જગાઓં કો દેખ આને કે બાદ અચ્ચુબ ને મુઝે કહા થા કે આજ ઈતવાર કા દિન હોને કી વજહ સે બાગીચે ઔર અક્ષરધામ વાલી જગા પર બહોત લોગ થે. જિસ્કી વજહ સે ઉન્હેં વારદાત અંજામ દેને કે લીયે અક્ષરધામ વાલી જગા મુનાસિબ માલુમ હોતી હૈં. ઈસીલીયે ઉન્હોંને ઉસ જગા કા દો કલાક તક બારીકી સે મુઆયના કરકે સબ બરાબર દેખ લિયા હૈ.

ઉસકે બાદ ગાંધીનગર સે બવાહીર હોલ આકર અચ્ચુબ ને બતાયા થા કે કલ હમારે દૂસરે દો સાથી સામાન (હથીયાર) લેકર આ જાએંગે ઔર હમ ફિર સાથીયોં કે સાથ સર્વે કર લેંગે, કલ આદમ કી ઝરૂરત નહીં હૈ. ઉસ વક્ત મૈંને સામાન (હથીયાર) લેકર આનેવાલે અફરાદ કે મુતાલિક બહુત સવાલાત કીયે થે લેકિન અચ્ચુબ ને કોઈ ભી બાત નહીં બતાઈ થી ઔર કિસી તરહ કી કોઈ બાત ઝાહિર ન હો જાએ ઈસીલીયે ઉન્હોંને આદમ કો આને સે મના કિયા થા. એસા મુઝે મહસુસ હુવા થા. ઉસકે બાદ રાત દેર સે આદમ ઉન તીનોં કો સોને કે લીયે

દુધેશ્વર લાભ શંકર કી ચાલ કે કિનારે અપને ભાઈ કે ઘર લે ગયા થા. ઈસ તરહ એક દો રાતેં મેહમાનોં ને વહાં કયામ કિયા થા ઓર એક દો રાતેં હમારે યહાં દરીયાપુર મેં ઠેહરે થે. ઉસ્કે બાદ યાની પીર કે રોઝ રાતમેં અય્યુબ તન્હા હમારી ઓફીસ પર આયા થા ઓર ઉસને બતાયા થા કે સામાન (હથીયાર) લેકર આદમી આ ચુકે હેં, કલ દોપહર મેં ઝોહર કી નમાઝ કે વક્ત વોહ તીનોં યહાં દુઆ કે લીયે આએંગે. ઉસ વક્ત મુઝે ઓર દોનોં ફિદાઈન (ડોક્ટર નં. ૨ ઓર ડોક્ટર નં. ૩) કો અલગ અલગ તરીકે સે અક્ષરધામ જાના હૈ. ઈસલીયે મુઝે લે જાને કે લીયે દોપહર કો ઝોહર કી નમાઝ કે વક્ત આદમ કો રિક્ષા સાથ બુલા લેના ઓર યે “કત્લે આમ” મુસલમાનોં પર હુવે હદ સે ઝ્યાદહ ઝુલ્મ કે ઇન્તિકામ કે તૌર પર થા. એસી દો ચિઢીયાં ઉર્દૂ મેં લિખ કર રખના. ઓર લિખનેવાલે કે તૌર પર ગુજરાત કા બદલા લેનેવાલી જમાઅત યાની તહરીકે કિસાસ ગુજરાત કા નામ લિખના, એસી બાતેં કર કે અય્યુબ ચલા ગયા થા, વોહ કહાં ગયા થા ? મુઝે માલૂમ નહીં.

ઉસ રાત દેર સે હમારી ઝનકાર સાઉન્ડ વાલી ઓફીસ કી શટર બંદ કરકે મૈંને ઓર મૌલ્વી અબ્દુલ્લાહ ને બાહમ મશ્વરા કરને કે બાદ મૈંને હાથોં સે ઉર્દૂ ઝબાન મેં દો ચિઢીયાં લિખી થી. જિનમેં મૈંને લિખા થા કે ગુજરાત મેં મુસલમાનોં પર હુવા ઝુલ્મ બરદાશત સે બાહર થા. જિસસે મુસલમાનોં મેં ઇન્તિકામ કા જઝબા ભડક ઉઠને પર અબ હિંદુઓં, પુલીસ વગૈરહ કા ખુન બહેગા, અબ શીવસેના, V.H.P. ઓર મંદિર જલેંગે, ઉસસે મુસલમાનોં કો સુકૂન પહોંચેગા ઓર મુસલમાનોં કો એલાન કિયા થા કે વોહ તમામ કંધે સે ખંધા મિલા કર શહાદતોં કા બદલા લેં, જીયો તો ઇઝ્ઝત સે જીયો ઓર મરો તો ઇઝ્ઝત સે મરો. યે કત્લે આમ કા તોહફા મોદી ઓર અડવાણી કે લીયે હૈ. ઈસ તરહ લિખકર લિખનેવાલે કે તૌર ગુજરાત કી બદલા લેનેવાલી તન્ઝીમ યાની તહરીકે કિસાસ ગુજરાત વગૈરહ લિખા ગયા થા. યે દોનોં ચિઢીયાં ઓર પેન દૂસરે રોઝ ફિદાઈન કો દેને કે લીયે કેહ કર મૈંને મૌ.અબ્દુલ્લાહ કો સુપુર્દ કર દી થી.

ઉસકે દૂસરે રોઝ તારીખ ૨૪-૯-૨૦૦૨ મંગલ કે દિન દોપહર મેં તકરીબન ૧:૦૦ બજે આદમ રિક્ષા નં. GRW-3681 લેકર બવાહીર હોલ પર આ ગયા થા ઔર તીનોં મેહમાન ભી આ ગયે થે, ઉસ વક્ત હાજીસખી કી મસ્જિદ મેં ઝોહર કી નમાઝ કા વક્ત હો જાને પર મેં ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ મસ્જિદ મેં નમાઝ અદા કરકે ઓફીસ મેં આએ થે. ઉસ વક્ત અય્યુબ ને દોનોં ફિદાઈન કે લીયે ઉનકે કામ મેં કામ્યાબી, હિફાઝત ઔર જન્નત નશીની કી દુઆ કે લીયે દો રકઅત નફલ અદા કરને કી બાત કહી થી, જિસ પર ઉસી વક્ત ડોક્ટર નં. ૨ (મુર્તજા) ઔર ડોક્ટર નં. ૩ (અશરફ) કો ફૌરન ગુસ્લ કરને કે લીયે હાજી સખી કી મસ્જિદ મેં ભેજા થા. વોહ લોગ ગુસ્લ કરકે નયે કપડે પહન કર ઓફીસ મેં આ ગયે થે. જિસ પર વોહ તીનોં મેહમાન મેં ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ ને ઓફીસ કા શટર ગિરા કર થોડા સા ખુલા રખ કર બાહર આદમ કો ખડા કર દિયા તાકે કોઈ ખલલ ન પહોંચાએ ઔર હમ પાંચો ને ઓફીસ મેં દો રકાઅત નફલ નમાઝ અદા કી. ઔર ડોક્ટર નં. ૨ (મુર્તજા) ઔર ડોક્ટર નં. ૩ (અશરફ) કી કામ મેં કામ્યાબી, હિફાઝત ઔર શહીદ હો જાને કી સુરતમેં જન્નત નશીની કી દુઆ કે લીયે મેંને દોનોં ફિદાઈન કો અપને સહીહ નામ ઔર ઠિકાને બતાને કે લીયે કહા. જિસ પર ડોક્ટર નં. ૨ (મુર્તજા) ને અપના સહીહ નામ હાફિઝ યાસિર, વતન લાહોર, પાકિસ્તાન. ઔર ડોક્ટર નં. ૩ (અશરફ) ને અપના સહીહ નામ મુહમ્મદ ફારૂક વતન રાવલપીંડી, પાકિસ્તાન હોને કી બાત બતાઈ. ઉનકે લીયે દુઆ કે લીયે નમાઝ અદા કરને કે બાદ હમ પાંચોં ને આપસ મેં મુઆનકા ક્રિયા થા. ઉસ વક્ત મૌ. અબ્દુલ્લાહ ને ગુઝશ્તા રાત મેરી લિખી હુઈ દોનોં ઉર્દૂ ચિઢીયાં મેરી હિદાયત કે મુતાબિક દોનોં ફિદાઈન કો એક એક દે દી થી ઔર મુસ્તકબિલ મેં અગર ચિઢીયાં પકડી જાએ તો ફિદાઈન હી ને લિખી હૈ યે તઅસ્સુર દેને કે લીયે કલમ ભી ઉન્હેં દે દી થી.

ઉસકે બાદ શટર ખોલ કર અય્યુબ ને બતાયા થા કે ઉનકે પ્લાન કે મુતાબિક ઉસે આદમ કે સાથ રિક્ષા મેં પેહલે હી અક્ષરધામ પહોંચના હૈ ઔર દોનોં ફિદાઈન યહાં સે અપને તૌર પર નિકલ કર રેલ્વે સ્ટેશન સે કિસી ભી તરહ અપને દૂસરે સાથીયોં સે સામાન (હથીયાર) હાસિલ કરકે પહોંચ જાએગે. ઈસકે મુતાબિક અય્યુબ

આદમ કી રિક્ષા GRW-3681 મેં બેઠ કર અક્ષરધામ જાને કે લીયે ચારવાટ તરફ રવાના હુવા થા. જબ કે દોનોં ફિદાઈન કો કિરાયે કી રિક્ષા મેં બિઠાને કે લીયે મૌ. અબ્દુલ્લાહ પોપટીયાબડ તરફ રવાના હુવે થે. વોહ દસેક મિનટ મેં વાપસ આએ થે ઔર કહા થા કે કિરાયે કી રિક્ષા મેં દોનોં ફિદાઈન કો રવાના કર દિયા હૈ.

ઉસકે બાદ મેં ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ ખબર કે ઈન્તિઝાર મેં થે, ઉસ વક્ત શામ મેં તકરીબન ૬/૭ બજે આદમ ઉસ્કી ઓટો રિક્ષામેં અચ્ચુબ કો બિઠા કર આ ગયા થા, ઉસને હમેં બતાયા કે વોહ લોગ અક્ષરધામ પહોંચ ગયે થે. ઉસ્કી કુછ હી દેર બાદ શામ કે તકરીબન ૪:૩૦ બજે દોનોં ફિદાઈન કોટ કુદ કર હથીયારોં સાથ અક્ષરધામ મેં દાખિલ હો ગયે થે ઔર ઉન્હોંને અવામ પર બોંબ ફેંકે થે ઔર મશીન ગન સે ફાયરીંગ શુરૂ કર દી થી. જિસસે વહાં મૌજૂદ લોગોંને બહોત હી ઝયાદહ ગભરાહટ કે મારે ચિલ્લાના શુરૂ કિયા થા. અક્ષરધામ મેં ભયાનક દહશત કા માહોલ હો ગયા થા. લોગ અપની જાન બચાકર ભાગતે હુવે દરવાઝે સે બાહર નિકલને લગે. ઉન્કે સાથ શામિલ હોકર હમ ભી બાહર નિકલ કર વહાં આ ગએ. ઈસ તરહ કી બાતેં કરતે હુવે હમ ચારોં ને આપસ મેં મુસાફહા કર કે મુબારકબાદ દી થી.

ઉસ વક્ત અચ્ચુબ ને કહા થા કે અબ મુઝે ફોરન અહમદઆબાદ છોડના હોગા, ઉસ્કા સામાન ચુકે પેક કી હુઈ હાલતમેં તૈયાર થા. વોહ ફોરન આદમ કી રિક્ષા મેં રખા ગયા ઔર મેંને આદમ સે કહા કે અચ્ચુબ કો કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશન છોડ દો. જિસસે આદમ ઉસે રિક્ષા મેં લેકર રવાના હુવા ઔર તકરીબન એક ઘંટે કે બાદ વાપસી પર આદમ ને બતાયા કે રિક્ષા મેં અચ્ચુબ કરીબ કે કિસી બડે રેલ્વે સ્ટેશન કે મુતાલ્લિક પુછને પર મેંને ઉસે બરોડા બતાયા થા. જિસપર અચ્ચુબ ને બરોડા જાને કી બાત કેહતે મેંને કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશન સે ૮૦૦/- કિરાયે પર એમ્બેસેડર ટેક્ષી મેં ઉસે બરોડા રવાના કર દિયા હૈ.

ઉસકે બાદ લોગોં મેં હુઈ ચર્ચા, T.V. ઔર અખ્બારોં સે હમેં મઝીદ તફસીલાત માલૂમ હુઈ થી કે “અક્ષરધામ મંદીર મેં દહશતગદોં ને હમ્લા કરકે ૩૦ સે ૪૦ અફરાદ કો હલાક કર દિયા હૈ.” ઈસ દોરાન મુસલ્લેહ (હથીયારધારી)

દસ્તોં કે સાથ મુઠભેડ મેં વોહ દોનોં દહશતગદ્ ભી મારે ગએ હેંં ઔર ઉન દોનોં કી જેબ સે એક કિસ્મ કી ઉદ્દૂં તહરીરવાલી એક એક ચિઠ્ઠી બરામદ હુઈ હૈ. ઉન ચિઠ્ઠીયોં ઔર મારે ગએ દોનોં દહશતગદ્ કી તસ્વીરેં બાદ મેં હમને T.V. ઔર અખ્બારોં મેં દેખી થી ઔર હમ પેહચાન ગએ થે કે વોહ દોનોં ચિઠ્ઠીયાં વહી હૈ જો મૈંને ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ ને આપસી મશ્વરે કે બાદ મેરે હાથોં સે લિખી થી. ઔર મરનેવાલે દોનોં આતંકવાદી ડોક્ટર નં. ૨ (મુર્તઝા) હાફિઝ યાસિર ઔર ડોક્ટર નં. ૩ (અશરફ) મુ. ફારૂક થે.

ઉસ્કે બાદ ઉસ (હમ્લે) મેં હમારે મુલવ્વસ હોને કા કિસીકો શક ન હો ઇસલીયે મૈંને ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ ને આદમ કો આઈદા બવાહીર હોલ પર બારબાર ન આને ઔર બારબાર હમારી મુલાકાત ન લેને કી હિદાયત દી થી ઔર હમનેં ભી ખામોશી ઇખ્તિયાર કર લી થી.

ઉસ્કે બાદ અચ્ચુબ કહાં ગયા થા ? ઔર ઉસ્કે દૂસરે સાથી કૌન થે ? ઔર વોહ કહાં સે આએ થે ? ઉસકી મુઝે કોઈ જાનકારી નહીં.

મઝીદ મેં યે બાત બતલા રહા હું કે ઇસ સે કબ્લ મુઝે કોર્ટ મેં પેશ કીયે જાને કે વક્ત કભી ભી મેરે કિસી ભી રિશ્તેદાર, વકીલ યા સલાહકાર વગૈરહ ને બરાહે રાસ્ત યા વાસ્તે સે લિખકર યા ઝબાની કેહકર મુઝે કબુલાતનામા દેને સે મના નહીં કિયા. ઇસી તરહ મુઝ સે હુઈ ગલતીયોં કા એહસાસ હોને પર ઔર ઉસ પર નદામત વ શર્માદગી હોને પર મૈંને ઉપર બયાન કિયા મેરા કબુલાતનામા લિખાયા હૈ.

યે મેરી લિખાઈ હુઈ તમામ તફ્સીલાત બરાબર ઔર સહીહ હૈ.

રૂબરૂ

દસ્તખ્ત (નહીં પઢી જા સક્તી)

(એસ.કે.ગઢવી)

નાયબ પુલીસ કમિશ્નર

ઝોન-૪, અહમદઆબાદ શહેર

મુલ્કિમ ને આજ તારીખ ૨૫-૯-૨૦૦૩ કો શામ ૫:૦૦ બજે મેરી હાઝરી મેં અપને ઉપર ઝિક કીયે બયાન મેં દસ્તખત કી હૈ. મુલ્કિમ કો ઉસ્કા બયાન પળકર સુનાયા ગયા હૈ ઔર ઉસે ઉન્હોંને કબુલ કરતે હુવે અપને કબુલાતનામે મેં દસ્તખત કિયે હેં.

તા : ૨૫-૯-૨૦૦૩

દસ્તખત (નહીં પળ્હી જા સક્તી)

અહમદઆબાદ

ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ,

અહમદઆબાદ (દીહાત)

પુરાની હાઈકોર્ટ, અહમદઆબાદ.

યે હૈ વોહ કબુલાતનામા જો કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી કે મુતાબિક મેંને અપને ગુનાહોં કી નદામત પર અપની રજામંદી ઔર ખુશી સે દિયા થા. હાલાંકે હકીકતે હાલ કુછ ઔર હૈ જો આગે બયાન કી જા ચુકી હૈ. ફિર ભી અગર કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી સહીહ માન લી જાએ તબ ભી ઈસ કબુલાતનામે મેં બેશુમાર ખામીયાં ઔર ગલતીયાં હેં, જિસપર મેરે કાબિલે ફખ્ર વકીલોં ને ઔર નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ કે ઈન્સાફ પસંદ જજ હઝરાત ને ખુબ રોશની ડાલી હૈ. યહાં મેં કુછ મોટી મોટી બાતોં કી જાનિબ તવજજુહ દિલાના ચાહતા હું.

★ કાઈમ બ્રાંચ ને ફિદાઈન કે બારે મેં ત્રીન નુક્તએ નઝર પેશ કીયે, યહાં લિખા હૈ ફિદાઈન હૈદરાબાદ સે આએ થે, ચાંદખાન કે કબુલાતનામે લિખા કશ્મીર સે આએ થે ઔર કહીં લિખા પાકિસ્તાન સે આએ થે. કૌન થે ? કહાં સે આએ થે? ઉસ્મેં ખુદ કાઈમ બ્રાંચ ભી કિસી યકીની બાત પર મુત્તફિક નહીં હો સકી હૈ. જિસપર સુપ્રિમ કોર્ટ ને બડી બઝાહત સે તબસેરહ કિયા હૈ. સુપ્રિમ કોર્ટ ને લિખા હૈ...

“હમ અપને આપકો નીચલી અદાલતોં કી ઈન વુજૂહાત કે સાથ મુત્તફિક નહીં કર સકતે. ક્યુંકે મૌજૂદહ કેસ મેં ન સિર્ફ A. ૧ સે A. ૫ તક કોઈ ભી A. ૬ કો નહીં જાનતા. બલકે A. ૪, A. ૨ ઔર A. ૬ ને ભી અલગ અલગ કહાનીયોં કી જાનિબ ઈશારા

કીયા હે જિનમેં હર એક મેં વિરોધાભાસ હે. જો દર હકીકત ફરીયાદ પક્ષ કે નઝરીયા કે લીયે મૌત હે. નીચલી અદાલતોં ને મશીની અંદાઝ મેં અપને ઝહનોં કા ઇસ્તેમાલ કીયે બગૈર મુલ્કિમીન કી તરફ સે ઉન્કે કાબિલ વકીલોં કી ઇસ દલીલ કો રદ કર દિયા.”
(સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ, પેજ નં. ૨૬૮, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૧૯૨)

- ★ આદમભાઈ ને મેરી હિદાયત પર ઉન્હેં ગીતા મંદિર, સારંગપુર રણછોડરાય કા મંદિર, શાહીબાગ અક્ષરપુરુષોત્તમ મંદિર, દેવજીપુરા મહાકાલી મંદિર ઔર દીગર ઇતને મંદિર દિખાએ કે શાયદ કાઈમ બ્રાંચ કે ઇન અફસરોં ને ભી ઉન મંદિરોં કે દર્શન નહીં કીયે હોંગે. ક્યા એક મુસલમાન હોને કી હૈસીયત સે હમેં ઇતને મંદિરોં કે નામ વ પતે માલૂમ હોના મુશ્કિન હૈ?
- ★ ગાંધીનગર સે વાપસી પર ઐયૂબ ને મુઝે કહા કે આજ ઇતવાર કા રોઝ થા ઇસલીયે બાગીચે મેં ઔર અક્ષરધામ મેં બહુત ભીડભાડ થી. આઈન્દા કલ આદમ કી ઝરૂરત નહીં. ઔર કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી કે મુતાબિક ઉન્હોંને દૂસરે રોઝ પીર કો ફિર અક્ષરધામ કા મુઆયના કીયા. બેચારે કાઈમ બ્રાંચ વાલોં ને કભી અક્ષરધામ કે દર્શન હી નહીં કીયે હોંગે ઇસલીયે વહાં કે ઉસૂલો આદાબ ઔર કવાનીન સે વાકિફ નહીં થે. ઉન્હેં પતા હી નહીં થા કે દૂસરે રોઝ પીર થા. ઔર પીર કે રોઝ અક્ષરધામ મેં છુટ્ટી હોતી હૈ.

કબુલાતનામા દર્જ કરનેવાલે P.W.78 A.C.P. સંજય ગઢવી ને કબુલાતનામા દર્જ કરને કે તઅલ્લુક સે સુપ્રિમ કોર્ટ કી જાનિબ જારી કી ગઈ હિદાયત મેં સે કિસી ભી હિદાયત પર અમલ નહીં કિયા. (તફસીલ કે લીયે દેખીયે સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ પેજ-૧૨૮, ગુજરાતી તરજમા પેજ-૮૫)

- ★ C.J.M. સુરેશકુમાર પાઠ્યા કે બયાન મેં ઇસ બાત કી વઝાહત હૈ કે :
- ★ આંક 569 કે તહત A.C.P. સીંઘલ સા. ને એક યાદી C.J.M. કો ભેજ થી જિસ્મેં દૂસરે પેરેગ્રાફ કી ચોથી લાઈનમેં “બયાન લીયા જના હૈ” લિખા

હૈ. માલુમ હુવા ગઢવી કે પાસ અબ તક બયાન નહીં લિયા ગયા થા ઔર વાકિઅતન સૂરતે હાલ ભી યહી થી. ઈસ ગલતી સે હી સારી પોલ ખુલ જાતી હૈ. ક્યુકે કાનૂનન કબુલાતનામા તો ગઢવી કે પાસ લિયા જાના થા C.J.M. કે પાસ તો સિર્ફ ઉસ્કી તસ્દીક હોની થી.

★ સુપ્રિમ કોર્ટ ને C.J.M. કે કિરદાર પર ભી બડા બેહતરીન તબસેરા કીયા હૈ :

“CJM કે ઉપર ઝિક્ર કીયે ગયે બયાન સે યે કયાસ (તર્ક) કિયા જા સક્તા હૈ કે ઉન્હોંને આધે ઘંટે મેં મુલ્કિમીન કે બયાનાત દર્જ કર લીયે, ઉનકો પળ્હકર સુના ભી દિયા, ઔર કીસી ભી તરહ કે તશદુદ ઔર સખ્તી કે બારે મેં પુછતાછ ભી કર લી. સબ કુછ (સિર્ફ) આધે ઘંટે મેં. યે બાત બિલ્કુલ ના કાબિલે યકીન હૈ કે ૧૫ સર્ફો સે ઝયાદહ કા કબુલાતનામા ઉન્હે આધે ઘંટે કે અંદર પળ્હકર સુનાયા જા સકે. P.W.99 કા બયાન ઝબાની ઔર જરહ મેં ઉનકી જાંચ પર જો ઉપર બયાન કીયા ગયા હૈ ઉસસે યે સાફ ઝાહિર હોતા હૈ કે ઉન્હોંને ઉન બુન્યાદી મુતાલબાત કે બારે મેં માલુમાત હી હાસિલ નહી કી જિન સે ઉનકા વાકિફ હોના ઝરૂરી હૈ (કે મુલ્કિમીન કે ખિલાફ ઈમાનદારી સે જાંચ કે યકીન કે લીયે) ઉસકા પોટા કી કલમ 32 (5) કે તહત દીયા હુવા બયાન દર્જ કરને કે તાલ્લુક સે ઉસકા અમલ સીર્ફ યે ઝાહીર કરતા હૈ કે એક નાકારા ઔર નાખુશ ઓફીસર સિર્ફ એક રસમી કારવાઈ પુરી કરનેમેં અપને આપ કો શામિલ કર રહા હૈ.” (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ, પેજ નં. ૧૪૧, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૮૪)

કબુલાતનામે દર્જ કરને મેં ઔર ભી બેશુમાર ગલતીયાં હૈં. યહાં ઉન્કા ઇલાતા મુશ્કિન નહીં. તાહમ ઇકબાલિયા બયાન કો બિલકુલ સહીહ માન લિયા જાએ તબ ભી હમને ચુકે જેલ કસ્ટડી કે બાદ ઉન કબુલાતનામોં સે ઇનકાર વ ઇન્હિરાફ કર લીયા થા. ઈસ સૂરત મેં કબુલાતનામે કી કોઈ કાનૂની હૈસીયત બાકી નહીં રહ જાતી. ઈસ પર મેં યહાં સુપ્રિમ કોર્ટ હી કા તબસેરા નકલ કરતા હું....

120. ફરીયાદ પક્ષ કી સ્ટોરી હર મરહલે ઉંધે મુંહ ગિર રહી હે. નિહાયત હી અહમતરીન બાત યે હે કે ઉપર બયાન કીયે ગએ જિન કેસોં પર એતેમાદ કીયા ગયા હે ઉનસે તો યે પતા ચલતા હે કે અગર મુલ્કિમ ને કબુલાતનામે સે ઇન્હિરાફ કર લીયા હે તો ઉસ્કે કબુલાતનામે પર ભરોસા નહીં કીયા જા સકતા. જબ તક કે દીગર આઝાદ સુબૂતોં સે ઉસ્કી તાઈદ ન હો જાએ. (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ, પેજ નં. ૨૪૫, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૧૭૭)

(૩) P.W. 51 ને અવ્વલ કાઈમ બ્રાંચ કે તશદુદ્દ ઔર ધમકીયોં સે ડર કર અગરયે મેરે ખિલાફ બયાન દીયા. જો મેરે કબુલાતનામે હી કા એક હિસ્સા થા. લેકીન ઉલટ તપાસ મેં ઉસને કાઈમ બ્રાંચ કી સારી પોલ ખોલ દી. ઉસકી ઉલટ તપાસ કે કુછ જરૂરી પેરેગ્રાફ યે હેં.

- ★ યે બાત સહીહ હે કે મેરે જવાબ સે ૬૦ રોઝ પેહલે સે મુઝે કાઈમ બ્રાંચ મેં લે ગએ થે. મુઝે બહોત મારા પીટા ગયા થા. જિસસે મેરા અંગુઠા ભી ટુટ ગયા થા.
- ★ મુઝે કહા ગયા થા કે તેરે પુરે ખાનદાન કો ઈસ મુકદમે મેં ડાલ દેંગે.
- ★ મેં આજ ભી કોર્ટ મેં કાઈમ બ્રાંચ સે આ રહા હું. મુઝે આજ સુબહ ૮:૩૦ બજે બુલાયા થા. ઔર ગુઝિશ્તા કલ શામ કો ૬:૦૦ બજે ભી બુલાયા ગયા થા. મેંને આગે બયાન મેં જો લિખાયા હે કે ગોધરાકાંડ કે બાદ મુફ્તી અબ્દુલ કૈયુમ ઔર મૌલ્વી અબ્દુલ્લાહ મિલે થે. યે મેંને કાઈમ બ્રાંચ કે કેહને પર લિખવાયા હે.
- ★ મુઝે કાઈમ બ્રાંચ ને કહા થા કે મેહમાન યાની દહશતગર્દ એસા મુઝે કોર્ટ મેં બતાના હે.
- ★ યે બાત સહીહ હે કે મેજિસ્ટ્રેટ સાહબ ને કાઈમ બ્રાંચ કે બયાન હી સે ૧૬૪ કે બયાન કી નકલ કી થી.
- ★ યે બાત સહીહ નહીં હે કે મુઝે મુલ્કિમીન કી જાનિબ સે ધમકી મિલી થી. જિસ્કી વજહ સે મેં ઈસ તરહ કી ગવાહી દે રહા હું.

- ★ ये बात सहील नही है के गुजिश्ता मुदत पर मेरी गवाही के बाद मुझे धमकीयां दी गઈ थीं.

ઈન સારી બાતોં કે બાવજુદ નીચલી કોર્ટોં ન ઈસ્કી ગવાહી કો હમારે ખિલાફ માના ઔર કબુલાતનામે કી તાઈદ મેં ઈસે કુબૂલ કિયા !!!

P.W.52 મુનાફ રેડીયેટર કા મુકમ્મલ બયાન હમારે ખિલાફ હૈ. લેકિન ઈસ્કી ઉલટ તપાસ કે કુછ પેરેગ્રાફ હસબે જૈલ હૈં :

- ★ આદમભાઈ ને મૌલવી અબ્દુલ્લાહ કે સાથ આહિસ્તા આહિસ્તા બાત કી થી. ઉન્હોંને ક્યા બાત કી મુઝે માલૂમ નહીં.
- ★ અક્ષરધામ કા હાદસા કિસ તારીખ કિસ મહીના ઔર કિસ સન મેં હુવા મુઝે યાદ નહીં.
- ★ ઉસ્કે બાદ મુઝે કભી ભી યે ડર નહીં લગા થા કે મુઝે ઈસ કેસ મેં ફંસાયા જાએગા. આગે ગવાહ ને બઝાતે ખુદ યે કહા કે મૈં ઈસ્કે મુતાલ્લિક કુછ ભી નહીં જાનતા ફિર મુઝે કિસ બાત કા ડર?
- ★ બયાન કે આખિર મેં મૈં (અબ્દુલ કય્યુમ) ને ઈસ ઝૂટે ગવાહ કો કુઆને પાક ઉઠાકર કસમ દેને કી દરખાસ્ત કી થી જિસે ખુસૂસી પોટા કોર્ટ ને નામંજૂર કર દીયા ઔર ઉસ્કે બયાન કો હમારે ખિલાફ માન કર કબુલાતનામે કી તાઈદ મેં ઈસ્તેમાલ કીયા. ઈસ ઝૂટે ગવાહ કી પુરી ગવાહી કો સહીહ માન ભી લીયા જાએ તબ ભી વોહ કહાં કાબિલે એતેમાદ હૈ? યુનાંચે ઈસપર સુપ્રિમ કોર્ટ ને ખૂબ તબસેરા કીયા હૈ....

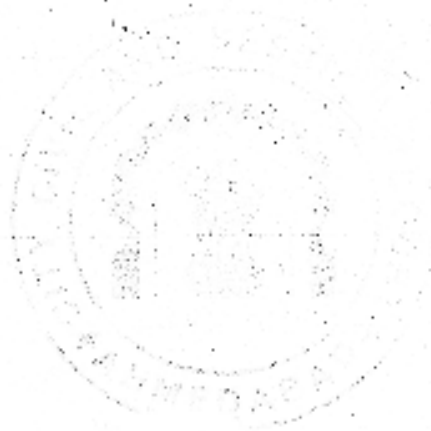
P.W.51 કી જાનિબ સે ઉલટ તપાસ કે દૌરાન જો બયાન દીયા ગયા હૈ ઔર ઈસ અદાલત ને જો કાનૂની ઉસૂલ બનાએ હૈં વોહ દોનોં હમેં ઈસ ફૈસલે કી રહનુમાઈ કર રહે હૈં કે તફતીશી એજન્સી ને ઈન શરીકે જુર્મ અફરાદ કે બયાનાત કી મદદ સે મુલ્કિમીન કે ખિલાફ ગલત કેસ બનાને ઔર ઉન્હેં ફંસા દેને કી પુરીપુરી સીરીયસ કોશિશ કી થી. ક્યુંકે વોહ લોગ હાદસે કે તકરીબન એક સાલ બાદ ભી ઈસ કેસ કો હલ નહીં કર સકે થે. (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ, પેજ નં. ૧૮૮, ગુજરાતી જજમેન્ટ પેજ નં. ૧૩૩)

ਪੰਨਾ: ੩੯ ਨੰ., ੧੫ ਜੁਲਾਈ ੨੦੦੮

94

۱۳۳۳

متم اعلیٰ درجہ کے محکمہ تعلیم و تربیت
متم جے بی اے کے محکمہ تعلیم و تربیت
A/57A (A) AO 196/03

[illegible]

 بم اہل جلی اور جیکو
 جم جسیر و
 A/FB (3) 11-17/103

ये दोनों उन उर्दू चिट्ठीयों की फोटो कोपी (जेरोक्ष) हैं जो मुअय्यना तौर पर फ़िदाईन की जैबों से बरामद हुई थी. दोनों चिट्ठीयों में जिन लफ्ज़ों व हर्कों पर दायरद बना हुआ है ये माहिरे तहरीरात जनाब जे.जे. पटेल साहब ने बनाया है. उनके केलने के मुताबिक दायरद कीये हुवे लफ्ज़ों और हर्कों का उन्होंने मेरी तहरीर से मुवाजना किया था. और दोनों में यकसानियत पाई थी. और जनाब ने दोनों तहरीर मेरे हाथों से लिखी गई होने की राय दी थी.

[illegible]

ہم اہل خانہ عجمیہ ہونے کے باعث
 ہم جب یہ عورت ہوتے ہیں تو
 ہمارے لئے یہ ہے

(4)

સમસ્ત કુલ દેવતાઓને
 સમસ્ત કુલ દેવતાઓને
 સમસ્ત કુલ દેવતાઓને

8115A9

યે દોનોં તહરીર મેરી હૈ જો કાઈમ બ્રાંચ કે ઓફિસરોં ને મુઝ સે ઝબરદસ્તી લિખવાઈ થી. ઓર જૈસા કે મૈં લિખ ચુકા હું કે હત્તલ ઇમ્કાન મુઝે ફિદાઈન સે બરામદ હુઈ ચિઠ્ઠીયોં સે હૂબહૂ નકલ કે લીયે મજબૂર કિયા ગયા થા. તાહમ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઇન દોનોં ચિઠ્ઠીયોં ઓર મેરી તહરીર મેં બિલ્કુલ વાઝેહ ફર્ક હૈ. આપ ખુદ અંદાઝા લગા સકતે હૈં. મગર અફસોસ ! જે.જે. પટેલ સાહબ કે નઝદીક દોનોં તહરીરાત મેં કોઈ ફર્ક નહીં થા. ઓર હો ભી કેસે સકતા હૈ? ગધા ઝાફરાન ઓર ધાગે મેં કહાં ફર્ક કર સકતા હૈ ?

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

તહરીકે કિસાસ ગુજરાત, હિંદ.

کتاب علیکم القصاص

સૂરએ બકરહ, અલ-કુર્આન

તરજમા : તુમ પર બદલા લેના ફર્જ કર દિયા ગયા હૈ.

હિંદ કે ગદાર ઓર ઝમીર ફરોશ મુસલમાનોં કે દુશ્મનોં કે નામ.

ગુજરાત કા સુલ્મ હકીકી મુસ્લિમ કી બરદાશત સે બાહર થા, યે વોહ સુલ્મ જિસને ચંગેઝીયત કો માત દે દી. ઇસ નાકાબિલે બરદાશત સુલ્મ કો દેખ કર શૈતાન ભી મુરઝા ગયા, ઇસ નાકાબિલે બરદાશત સુલ્મ ને મુસલમાનોં કે દિલોં મેં જઝબએ જિહાદ ઓર કિસાસ કી તડપ પૈદા કી ઓર ચંદ લોગ ઇસ કિસાસ કે લીયે ઉઠ ખડે હુવે. અબ ખુન હિંદુઓં કા બહેગા, પુલીસ કા બહેગા ઓર શહીદોં કી રૂહોં કો સુકૂન મિલેગા. અબ તહરીકે કિસાસ તહરીક કા હર નવજવાન શહીદ મુસલમાનોં કા બદલા લેગા. શહીદ હુવે બચ્ચે, બુળ્હે, ઓરતેં, જલે ઘર, જલી મસ્જિદોં કે ધુંવા કી જગા અબ ઇનકે બદલે મેં હિંદુ જલેંગે, શીવસેના કે ગુંડે, વિશ્વ હિંદુ પરિષદ કે કટ્ટર સાધુ ઓર મંદીર જલેંગે, ઓર ફિર હકીકી મુસલમાનોં કો સુકૂન પહોંચેગા. ગુજરાત કે મુસલમાનોં આઓ તહરીકે કિસાસ કે નવજવાનોં કે કંધે સે કંધા મિલાકર કદમ સે કદમ મિલાકર અપની મસ્જિદોં કી દોબારહ તામીર કરેં, મુસલમાનોં કી શહાદતોં કા બદલા લેં, મરેં તો ઇઝ્ઝત કી મૌત, અગર જીયેં તો ઇઝ્ઝત સે જીયેં, ઇસ્મેં દુન્યા ઓર આખિરત કી બેહતરી હૈ, અલ્લાહ હમેં મુસલમાનોં કી સહીહ રહબરી કરને કી તૌફીક અતા ફરમાએં ઓર તહરીકે કિસાસ કો ઉસ વક્ત તક ઝિંદા રખે જબ તક હર શહીદ કા બદલા ના ચુકા લિયા જાએ. (આમીન)

અનકરીબ હમ એસી હી કારવાઈયાં કર કે સાબિત કરેંગે કે હમ ગુજરાત કે શહીદોં કે હમ હી વારિસ હેં, યે અડવાણી ઓર મોદી કો પેહલા તોહફા હૈ. આઈંદા જલ્દ ઈન્તિઝાર કરના. ઈન્શાઅલ્લાહ.

મિનજાનિબ : ગુજરાત કી મુસલમાનોં કી સહીહ તરજુમાન જમાઅત તહરીકે કિસાસ ગુજરાત

(ચિઢી કે પીછે યે અજીબ વ ગરીબ શેઅર લિખા હુવા થા) :

હમ એહલે જકી ઓર ઝુકેં મૌત કે આગે

હમ જબ ભી મરે મૌત પર એહસાન કરેંગે

યે વોહ ઉર્દૂ ચિઢીયાં હૈ જિનકે લિખને કા મુઝ પર ઇલ્લામ થા. હાલાંકે ઝુલ્મો તશદ્દુદ ઓર મકરો ફરેબ સે યે મુઝ સે લિખવાઈ ગઈ ઓર મેરે રાઈટીંગ કી જે.જે. પટેલ ને તસ્દીક ભી કર દી થી.

- ★ યે ઉર્દૂ ચિઢીયાં કાઈમ બ્રાંચ કે કેહને કે મુતાબિક ફિદાઈન કી પેન્ટોં કી જેબોં સે બરામદ હુઈ થી. ઈન ચિઢીયોં કે મુતાલ્લિક P.W.91 મેજર જયદીપ લાંબા કા કેહના યે હૈ કે “ચિઢીયોં કે મઝમૂન સે પતા ચલા થા કે ફિદાઈન પાકિસ્તાન કે “અટોક” ઇલાકે કે બાશીદે થે.”

આપ દેખ સકતે હેં કાઈમ બ્રાંચ કી ઈન ચિઢીયોં મેં કહીં ભી ખુલ કર યા ઇશારે મેં પાકિસ્તાન યા અટોક કા કોઈ ઝિક નહીં હૈ. માલૂમ હુવા કાઈમ બ્રાંચ ને ચિઢીયાં હી બદલ દી થીં.

- ★ “એહલે જકી” કા મતલબ ભી કાઈમવાલે હી બતા સકતે હેં.
- ★ મૌકાએ વારદાત પર ગાંધીનગર સેક્ટર ૧૮ કે ઇમામ મૌલાના દાઉદ કૌસર અશરફી સે ઈન ચિઢીયોં કા તરજમા કરવાયા ગયા થા. (અક્ષરધામ વેબસાઈટ) લેકિન વણઝારા એન્ડ કંપની કે ઝૂટ ઓર ધોકાબાઝી કી ઇન્તિહા દેખીયે. ઉન્હોંને ગવાહ હી બદલ દિયા ઓર અદાલત મેં મલેક બાપુ નામી અપને એક આદમી કો બતૌરે ગવાહ પેશ કીયા.

- ★ PW.121 મલેક બાપુ કે મુતાબિક દોનોં ચિઢીયાં દો અલગ અલગ અફરાદ ને લિખી થી.
- ★ બકૌલ P.W.121 મલેક બાપુ ચિઢીયાં અરબી ઝબાન મેં થી. મૈંને અરબી સે ઉર્દૂ ઔર ઉર્દૂ સે ગુજરાતી મેં તરજમા ક્રિયા થા. (તફસીલ કે લીયે દેખીયે સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ પેજ-૧૮૮, ગુજરાતી તરજમા પેજ-૧૪૦)
- ★ P.W.89 માહિરે તહરીરાત જે.જે. પટેલ જિસને ઈન ચિઢીયોં કી તહરીર મેરી હોને કી રાય દી થી. ઉન્કી કાબિલીયત કા યે હાલ થા કે જબ ઉનસે પુછા ગયા કે આપ ઉર્દૂ ઝબાન જાનતે હેં? તો જવાબ દિયા કે મૈં ઉર્દૂ ઝબાન લિખ, પળ નહીં સકતા. હાં, કિતાબ કા સહારા લેકર પળ સકતા હું!!! (કૌન સી કિતાબ ઔર કેસા સહારા લેકર પળ સકતે હેં? જબ દોનોં હી હાય કટે હુવે હેં (ન લિખ સકતે હેં ન પઢ સકતે હેં) તો લાઠી કેસે પકડેંગે? યે તો ખુદ જે.જે. પટેલ હી બતા સકતે હેં)

મઝીદ અપની કાબિલીયત ઈન અલ્ફાઝ મેં બયાન કરતે હેં કે મૈં ઉર્દૂ, ફારસી, અરબી ઔર સીંધી ઝબાન કી તહરીર મેં ફર્ક નહીં કર સકતા.

ઈસ્કે અલાવહ કાઈમ બ્રાંચ કા કેહના યે હૈ કે યે ઉર્દૂ ચિઢીયાં હિંદુ કૌમ બિલખુસૂસ ગુજરાતીયોં કે ખિલાફ ઈન્તિકામી કારવાઈ કા પૈગામ થા. ક્યા ઉનકો પતા નહીં થા કે હિંદુ ઔર ખાસકર હમારે ગુજરાતી ભાઈ ઉર્દૂ કહાં સમઝતે હેં કે ઉન્હેં ઉર્દૂ મેં પૈગામ દિયા જાએ. ફિર ભી અગર કાઈમ બ્રાંચ કો ઉન્હેં ઉર્દૂ હી મેં પૈગામ દેના થા તો બકૌલ ઉન્કે ફિદાઈન પાકિસ્તાની થે. યકીનન વોહ મુઝસે બેહતર ઉર્દૂ જાનતે હોંગે. વોહ ખુદ તહરીર કર લેતે. હિકમત ઔર કામિલ સાઝિશ કા તકાઝા ભી યહી થા કે વોહ ખુદ તહરીર કરતે ઔર સારે સુબૂત અપને સાથ લેકર મરતે.

હાં, અગર ગુજરાતી ભાઈયોં કી રિઆયત કરતે હુવે ગુજરાતી ઝબાન મેં ચિઢીયાં લિખવાઈ જાતીં ઔર ઉન ચિઢીયોં કે લિખને કા મુઝ પર ઈલ્લામ હોતા તો બાત કુછ સમઝ મેં આનેવાલી થી. ક્યુંકે ગુજરાતી ઝબાન મેં અચ્છી તરહ જાનતા હું. (યે કિતાબ પળકર શાયદ વોહ અફસોસ કરેંગે કે કાશ હમને ગુજરાતી ઝબાન મેં ચિઢીયાં લિખવાઈ હોતી!!)

★ દૂસરી અહમ બાત કાઈમ બ્રાંચ કી કાબિલે રહમ સ્ટોરી મેં યે થી કે મૈંને જેલ પેન ઈન ફિદાઈન કો દે દી. તાકે પકડે જાને કી સૂરત મેં યે માલૂમ હો કે ઉન્હોંને ચિઢીયાં લિખી થીં. જબ કે કાઈમ બ્રાંચ કી તહકીક યે હૈ કે વો ચિઢીયાં તીન પેનોં સે લિખી ગઈ થીં. પુરી ચિઢી કા મઝમૂન કાલી પેન સે લિખા હુવા થા. કુછ બાતેં ઔર આયતેં બલ્યુ પેન સે લિખી હુઈ થી. ઔર ઉન પર લાલ પેન સે નિશાનાત કીયે હુવે થે. અબ સવાલ યે હૈ કે જબ તીન તીન પેનેં ઈસ્તેમાલ હુઈ થી તો સિર્ફ એક હી પેન મૈંને ઉન્હેં કયું સુપુર્દ કી ? ક્યા સિર્ફ એક હી પેન મેં મરે લીયે ખતરા થા? બાકી દો પેનોં મેં નહીં થા? મઝીદ દિલચસ્પ બાત યે હૈ કે કાઈમ બ્રાંચ કા કેહના યે હૈ કે યે જેલ પેન અક્ષરધામ મંદિર મેં દરવાઝા નંબર ૩ ઔર ૪ કે દરમ્યાન સે બરામદ હુઈ થીં. દેખીયે ફિદાઈન વો ચિઢીયાં તો અપને સાથ જેબોં મેં લેકર ગએ ઔર મરને કે બાદ વોહ કરામતી ચિઢીયાં ઉન્કી જેબોં સે બિલકુલ સહી સલામત બરામદ ભી હુઈ. લેકિન પેન રાસ્તે મેં દરવાઝા નંબર ૩ ઔર ૪ કે દરમ્યાન ફેંક દી. તાકે ઉનકે પાસસે પકડી ન જાએ. પતા નહીં કાઈમ બ્રાંચ ને પેન કે મામલે મેં ઉનસે યે એહતિયાત ઔર કિલાબી તકવે (કુત્તે કે તકવે) પર અમલ કયું કરવાયા? (કુત્તા એક ટાંગ ઉઠાકર પેશાબ કરતા હૈ તાકે નાપાક ન હો. બાકી તીન પૈર નાપાક હો તો કોઈ હર્જ નહીં !!!) કે ખુદ મારે જાએ, ચિઢીયાં પકડી જાએ કોઈ ગમ નહીં. લેકિન પેન ઉન્કે પાસ સે નહીં પકડી જાની ચાહીયે.

★ મૈંને અપને ઈઝાફી બયાન (Further Statement) મેં કોર્ટ કો ફિદાઈન કી જેબ સે બરામદ હોનેવાલી ચિઢીયોં મેં ૧૭ સે ઝ્યાદહ ફર્ક કી નિશાનદહી કી થી. હત્તા કે કુર્આને પાક કી આયત (کُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقَضَائُ) ભી ગલત લિખી હુઈ થી. કિસાસ ઔર ઈન્તિકામ કા લફઝી મઅના ઔર ઈત્લાક કા ફર્ક ભી બતલાયા થા. લેકિન પોટા કોર્ટ ને ઈન સારી બાતોં કી તરફ તવજજુહ નહીં દી થી.

★ દોનોં ફિદાઈન કો ૪૮ ઔર ૬૦ ગોલીયાં લગી થીં, ઉન્કે જિસ્મ ઇલની હો ગએ થે. કપડોં કી ધજજીયાં ઉડ ગઈ થીં. પાની કી વજહસે ઉનકે જિસ્મ

ઔર કપડે કીચડ સે તરબતર થે. પેન્ટ કી દાહની જેબ જહાં સે યે ચિઢીયાં નીકલી થી વહાં ભી યે સુરાખ થે. ઉસ્કે બાવુજૂદ ભી યે દોનોં ઉઢૂ ચિઢીયાં બિલકુલ સહી સલામત બરામદ હુઈ. ખૂન ઔર કીચડ કે દાગ નહીં થે. પાની સે ભીગી હુઈ નહીં થી. ગોલીયોં કે સુરાખ નહીં થે, ગનપાવડર નહીં થા. જલી હુઈ નહીં થી. ફીંગરપ્રીન્ટસ નહીં થી. હત્તા કે મુડી હુઈ નહીં થી. હઝરત યૂસુફ અ.સ. કે કુરતે કે મુઆમલે મેં ભેડીયે ને જો એહતિયાત ક્રિયા થા. યહાં ઇન ચિઢીયોં કે મુઆમલે મેં કાઈમ બ્રાંચ કા વહી કમાલે એહતિયાત નઝર આતા હૈ. સુપ્રિમ કોર્ટ ને ઈસપર બડી હૈરત કા ઈઝહાર ક્રિયા હૈ :

તીસરી બાત યે હૈ કે દો ઉઢૂ ચિઢીયાં જિનકે બારે મેં યે દાવા ક્રિયા ગયા થા કે વો ફિદાઈન કી પેન્ટોં સે બરામદ કી ગઈ થી. (Exb.658) જિન પર ખૂન કા એક કતરા ભી નહીં હૈ, મિટ્ટી કે દાગ યા સુરાખ ભી નહીં હૈ. હમારી જાનિબ સે જબ ઉન પેન્ટોં કા જાઈઝહ લિયા ગયા યે પેન્ટેં મુદામાલ મેં શામિલ હેં. હમને દેખા કે ફિદાઈન કે જેબોં કે ઉપર પેન્ટોં કે કપડોં પર ગોલીયોં કે સુરાખ થે. ઔર હાદસે કે ૧૨ સાલ બાદ ભી સુખે હુવે ખૂન કે નિશાનાત થે. ખુસુસી પોટા કોર્ટ ને ઈસ બાત કી જાંચ કરને કી એહમિયત હી નહીં સમઝી કે ફિદાઈન કી પેન્ટોં કી જેબ સે નીકલી હુઈ ચિઢીયાં બગૈર દાગ ધબ્બે કે કેસે રહ ગઈ? (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ પેજ નં. ૨૬૯, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૧૮૨)

- ★ મંદીર કા એક રઝાકાર નિશીત કનુભાઈ આચાર્ય યે કેહતા હૈ કે મેરી મૌજૂદગી મેં લાશોં કા ઔર ઉસકે અતરાફ કા પંચનામા ક્રિયા ગયા થા ઔર લાશોં પર સે કોઈ ચીઝ દસ્તયાબ નહીં હુઈ થી.
- ★ એક પંચ શંકરભાઈ ઈશ્વરભાઈ કહાર ને તો ઝુટ કી ઇન્તિહા કર દી. ઔર કહા મૈંને મુલ્કિમ અબ્દુલ કયુમ કો દેખા વોહ અપને દાહને હાથ સે લિખ રહા થા.

ઉસ બેવકૂફ કો માલૂમ હી નહીં થા કે મૈં દાહને હાથ સે લિખ હી નહીં સકતા. મૈં બાયેં હાથ સે લિખતા હું. (મૈં લેફટી હું)

લેકિન ઇન સબ બાતોં કે બાવજુદ પોટા કોર્ટને મહઝ કબુલાતનામે કી બુન્યાદ પર ઇન ચિઠ્ઠીયોં કો માન લિયા. ઔર હાઈકોર્ટને મશહૂર અંગ્રેઝી જુમ્લા “Truth is Strenger Than Fiction” (સચ્ચાઈ કભી કભી કાલ્પનિક બાતોં સે ભી ઝયાદહ અજબ ઔર નાકાબિલે યકીન હોતી હૈ) કા હવાલા દે કર ઇન ચિઠ્ઠીયોં કો માન લિયા. ક્યુકે ન માનને કી સુરતમેં પુલીસ, N.S.G. પંચ તમામ જુઠે સાબિત હો રહે થે.

★ હાલાંકે જેલ કસ્ટડી કે બાદ જબ યે ઇતમિનાન હો ગયા કે મેં કાઈમ બ્રાંચ કે ખુની પંજે સે આઝાદ હું તો મૈંને તારીખ ૨૮-૯-૨૦૦૩ હી કો અપની આપબીતી પોટા કોર્ટ કો લિખ ભેજી થી, હમારે મુલ્ક મેં કોઈ કામ વક્ત પર નહીં હોતા, ફિર મેરા જો ઇન્હિરાફી બયાન વ કારગુઝારી જો બઝરીયએ ડાક ભેજી ગઈ થી, કેસે વક્ત પર મિલ જાતી ? જબ કે ડાક ખાતે કે મુતાલ્લિક સુસ્ત રફતારી કે બહોત સે વાકેઆત સુન રખે થે. યહાં તક સુના થા કે એક ખત અપને પતે પર ૧૬ સાલ કે બાદ પહોંચા થા, ખૈર મેરે રીટ્રેકશન મેં ઇતની દેર તો નહીં હુઈ, બલ્કે કુછ હી દિનોં કે બાદ તારીખ ૩૦-૧૦-૨૦૦૩ કો ઇન્હિરાફી બયાન પોટા કોર્ટ કો મિલ ગયા, જિસ્મેં મૈંને આગે કે સફહાત મેં બયાન કીયે કાઈમ બ્રાંચ કે સારે મઝાલિમ, ધોકાબાઝી ઔર કિસ મકરો ફરેબ સે મુઝે ઇસ કેસ મેં ફસા દિયા ગયા યે સારી બાતેં મુખ્તસરન લિખી થી ઔર પોટા કોર્ટ કે અલાવહ દીગર ૧૧ જગાહોં પર રવાના કી થી જો યે હૈં :

- (૧) ચીફ જસ્ટીસ સુપ્રિમ કોર્ટ ઓફ ઇન્ડીયા
- (૨) ચીફ જસ્ટીસ ગુજરાત હાઈકોર્ટ
- (૩) નેશનલ લીગલ સર્વિસ ઓથોરિટી
- (૪) ચેરમેન N.H.R.C.
- (૫) નેશનલ માઈનોરિટીઝ કમિશન
- (૬) M.N.S.T. ઇન્ટરનેશનલ
- (૭) સદર જમહૂરિય્હ હિન્દ (રાષ્ટ્રપતિ શ્રી)
- (૮) શ્રી સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ સાબરમતી સેન્ટ્રલ જેલ

(૯) એડવોકેટ જનાબ મુશ્તાક અલી અબ્બાસ અલી સૈયદ

(૧૦) અમીર જમીઅત ઉલમા એ હિંદ

(૧૧) સદર ઔલ ઇન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લો બોર્ડ

ઈસી તરહ જેલ કસ્ટડી કે બાદ પોટા કોર્ટ કે સામને તારીખ ૦૫-૧૧-૨૦૦૩ કો સબસે પેહલી પેશી પર મેંને ઝબાની ભી અપની મઝલૂમીયત વ બેકસુરી કી દાસ્તાન સુનાઈ.

ઔર ફિર હમારે દિક્કાઅ (બચાવ) મેં કંઈ ગવાહ થે. જિનમેં જેલ ઔર સિવીલ હોસ્પિટલ કે ડોક્ટર હઝરાત ભી થે જો ખુદ સરકારી અમલદાર (કર્મચારી) થે. લેકિન નીચલી કોર્ટોને ઉસ પર ભી કોઈ તવજજુહ નહીં દી. હત્તા કે મેરી ગૈરકાનુની હિરાસત કે ભી ગવાહ થે. નીચલી અદાલતોં ને અપને જજમેન્ટ મેં ઉસ ગવાહ (રાબીયાબહેન મનસુરી) કા ઝિક્ક તક નહીં કિયા. જિસપર સુપ્રિમ કોર્ટ ને યે કહા :

“બહરહાલ ૨૦૦૩ કી FIR નંબર ૩૦૯૦ (દસ્તાવેઝ નં.૭૩૩) મોજૂદહ કેસ મેં યે બતાતી હે કે D.W.3 કો કુછ દીગર ઔરતોં કે સાથ IPC કી કલમ ૧૮૮ કે તહત ગિરફતાર કિયા ગયા થા. ક્યુંકે વોહ લોગ અપને ઇલાકે કે કુછ લોગોં કી ગિરફતારી કે ખિલાફ વિરોધ કર રહે થે. ઇસકો જબ G.P.K./V.S./774/2003 કે ઉસ એલાન કે સાથ મિલાકર સમઝા જાએ જોકે અહમદઆબાદ કે પુલીસ કમિશ્નર ને જારી કિયા થા કે તારીખ ૧૬-૮-૨૦૦૩ કો ૦૦:૦૦ બજે સે તારીખ ૩૧-૮-૨૦૦૩ ૨૪:૦૦ બજે તક ૪ લોગોં સે ઝયાદહ ઇકદ્દા હોના, મીટીંગ કરના ઔર કિસી ભી તરહ કા વિરોધ પ્રદર્શન કરના મના હે. તો સચ્ચાઈ કે નીચે છુપી હુઈ એસી કહાની સામને આતી હે જિસ્કો પુલીસ ને છુપા દિયા થા ઔર નીચલી કોર્ટોને ઉસે નઝરઅંદાઝ કર દિયા થા.” (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ પેજ નં. ૨૭૭, ગુજરાતી તરજમા પેજ નં. ૧૯૮)

દહશતગદી, ઇસ્લામ ઓર મીડીયા કા રોલ

સુપ્રિમ કોર્ટ કે જજમેન્ટ કે બાદ મુઝે અપની સફાઈ પેશ કરને કી ઝરૂરત નહીં. લેકિન મૌજૂદ હાલાત મેં એક મુનઝૂમ આલમી સાઝિશ કે તહત ઇસ્લામ ઓર મુસલમાનોં કો લેકર દહશતગદી કા તઅના દીયા જાતા હૈ. ઓર મુસલમાનોં કો શક કી નિગાહોં સે દેખા જાતા હૈ. આમ મુસલમાન ઇસ સાઝિશ કા શિકાર હોકર એહસાસે કમતરી ઓર એહસાસે જુર્મ મેં મુબ્તલા હો જાતે હૈં.

આઈયે હમ દેખેં કે વાકિઅતન ઇસ્લામ દહશતગદી કી તઅલીમ દેતા હૈ?

વોહ મુકદ્દસ મઝહબ કે જિસ્કે નામ હી મેં અમન (ઈમાન) ઓર સલામતી (ઈસ્લામ) કે મઅના મૌજૂદ હોં વોહ દહશતગદી કા હામી કેસે હો સકતા હૈ?

ઈસ્લામ અમન વ આશતી ઓર સુલહ વ સલામતી કા મઝહબ હૈ. ઇસને ઇન્સાની ઝિંદગી કી હુરમત કો ઇતની એહમિયત દી હૈ કે એક બેકસૂર કે કતલ કો પુરી ઇન્સાનિયત કે કતલ સે ઓર એક બેકસૂર કી ઝિંદગી બચાને કો ઇન્સાનિયત કે બચાને સે તાબીર ક્રિયા હૈ.

مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا

وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا

ઈસ્લામ મેં દેહશતગદી (યાની લોગોં કો ખૌફ વ હરાસ મેં મુબ્તલા કરના) ઓર ઝુલ્મ કી સખ્ત વઈદ હૈ. કુઅને પાક મેં એક જગહ ફરમાયા :

ولا يجرمنكم شنآن قوم على ألا تعدلوا، اعدلوا هو أقرب للتقوى

કિસી કૌમ કી દુશમની તુમ્હે નાઈન્સાફી ઓર ઝુલ્મ પર ન ઉભારે, ઇન્સાફ કરો, યહી તકવા કે કરીબ કી બાત હૈ.

એક ઓર જગહ ઇશાદ ફરમાયા :

ولا يجرمنكم شنآن قوم أن صدوكم عن المسجد الحرام أن تعتدوا،

وتعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الإثم والعدوان

કિસી કૌમ કી ઈસ બાત કો લેકર દુશ્મની કે ઉન્હોને તુમ્હે
મસ્જિદે હરામ સે રોકા થા. તુમ્હેં યે દુશ્મની ઝુલ્મ કરને પર માઈલ ન કરેં
ઔર નેકી ઔર તકવા કે કામોં કે લીયે આપસ મેં મદદ કરો,
ઔર ગુનાહ વ ઝુલ્મ પર આપસ મેં મદદ મત કરો.

દહશતગર્દી કિસે કેહતે હેં ?

દહશતગર્દી, આતંકવાદ યા Terrorism કા મઅના ખૌફ વ હરાસ ઔર હૈબત વ દહશત ફૈલાને કે હેં. અપને મક્સદ કે હુસૂલ કે લીયે માસુમ બેગુનાહ, બેકસૂર લોગોં કી જાન-માલ, ઈઝ્ઝત-આબરૂ ઔર મઝહબ વ મઝહબી ઈબાદતગાહોં કો નિશાના બનાના, ડરાના-ધમકાના, ખૌફો હરાસ કા માહૌલ પૈદા કરના યે દહશતગર્દી હૈ.

યાદ રખીયે ! સિર્ફ બોંબ ધમાકે કરના હી આતંકવાદ નહીં. બલ્કે ઝુલ્મો સિતમ ઔર ખૌફો હરાસ ફૈલાનેવાલી હર હરકત આતંકવાદ હૈ. હાકિમ કા અપની રિઆયા પર ઝુલ્મ કરના, મહકૂમ વ મજબૂર હકવાલોં કા હક મારના ઔર હક કી આવાઝ દબાને કે લીયે કી જાનેવાલી તમામ કોશીશ વ હરબે આતંકવાદ હૈ. બેકસૂર વ મઝલૂમ લોગોં પર પુલીસ કા ઝુલ્મ ઔર કાનુન કા ગલત ઇસ્તેમાલ કરકે ઉન્હેં જેલોં મેં બંદ કર દેના ભી આતંકવાદ હૈ. નકસલી જો કત્લે આમ કરેં વોહ ભી આતંકવાદ હૈ. માઓવાદી જો ખૂન કી હોલી ખેલેં વોહ ભી આતંકવાદ હૈ. ઉલ્ફા કા ઝુલ્મ ભી આતંકવાદ હૈ. ફિક્કાવારાના ફસાદ બરપા કરકે મુસલમાનોં ઔર અકલ્લિયતોં કા કત્લે આમ કરના ભી આતંકવાદ હૈ. ભગવા તન્ઝીમોં કા ઘરવાપસી કે નામ સે મુલ્ક મેં બદઅમની ઔર ખૌફ વ હરાસ ફૈલાના ઔર બેબસો કમઝોરોં કો મઝહબ બદલને પર મજબૂર કરના ભી આતંકવાદ હૈ. તોગડીયા ઔર ઉસ જૈસી ગંદી ઝહનીયત રખનેવાલે લોગોં કા ગરીબોં ઔર મુસલમાનોં કો અપને ઘર ઔર બસ્તીયાં ખાલી કરને પર મજબૂર કરના ભી આતંકવાદ હૈ. ઈસાઈયોં, સીખોં ઔર દીગર અકલ્લિયતોં પર ઝુલ્મ કરના, ચર્ચ જલાના, દલિત લડકિયોં કો નંગી કરકે ગાંવ મેં ઘુમાના ભી આતંકવાદ હૈ. અકલ્લિયતોં કો ઉન્કે આઈની બુન્યાદી હુકૂક સે મહરૂમ કર દેના ભી આતંકવાદ

હૈ. ઈસ્લામ તમામ કિસ્મ કે આતંકવાદ કી મઝમ્મત કરતા હૈ. લેકિન અફસોસ કે આજ લોગોં ને આતંકવાદ ઔર દહશતગર્દી કો નાપને ઔર જાંચને કે દો પૈમાને બના રખે હૈં.

અવ્વલ તો કોઈ ભી વારદાત હો ઈસ્લામ કે સાથ જોડ દિયા જાતા હૈ. લેકિન ફિર કભી ઈમાનદારી વ દયાનતદારી સે તહકીક પર કિસી હિંદુ તન્જીમ યા અફરાદ યા માઓવાદી, નકસલવાદી, ઉલ્ફા વગૈરહ કા નામ સામને આતા હૈ તો કિસી ન કિસી તરહ ઉનકી ઈસ હરકત કી તાવીલ કરને ઉસે જાઈઝ ઠહરાને યા હલ્કા વ મામુલી સાબિત કરને કી કોશીશ કી જાતી હૈ. હાલ હી મેં બેંગલોર ધમાકે મેં અવ્વલ તો મુસલમાન હી કો શકમંદ બતાયા ગયા ઔર તરહ તરહ કી દહશતગર્દાના ખબરેં ઉસસે જોડી ગઈ. લેકિન ઈત્તિફાક સે વોહ શકમંદ હિંદુ શપ્સ નિકલા તો કેહ દિયા ગયા કે વોહ તો મંદબુદ્ધિ (બેઅકલ) શપ્સ થા. ઔર યહી નહીં ઐસે બેશુમાર વાકેઆત હૈ કે ઈસ્લામ ઔર મુસલમાનોં કે નામ પર દહશતગર્દી કરનેવાલે, ધમકીયાં દેનેવાલે, ખૌફો હરાસ ઔર અફવાહેં ફૈલાને વાલે સહીહ તહકીક વ જાંચ પર ગૈર મુસ્લિમ સાબિત હુવે હૈં. ઔર મીડીયા ને ઉન વાકિઆત પર પર્દા પોશી યા યશ્મ પોશી સે કામ લેતે હુવે અપને મન્સબ સે ખયાનત કી હૈ.

મીડીયા કિસી ભી મુલ્ક કી તીસરી આંખ હોતી હૈ. મુલ્ક કે બનાને યા બિગાડને મેં મીડીયા કા બડા રોલ હોતા હૈ. પુલીસ ઔર મીડીયા મુલ્ક સે વફાદારી ઔર સચ્ચાઈ કા અહદ કર લેં ઔર મુલ્ક કા નિઝામ ચલાને મેં અપના ગૈર જાનિબદારાના કિરદાર અદા કરેં તો ઈન્શાઅલ્લાહ હમારે મુલ્ક મેં કોઈ દહશદગર્દાના વારદાત નહીં હોગી. ઔર મુલ્ક અમન વ અમાન કા ગેહવારા બન જાએગા. લેકિન અફસોસ..! પુલીસ તો દૂર કી બાત, હમારી મીડીયા ભી ઈસ જુઠ, તઅસ્સુબ (કોમવાદ) ઔર બેવફાઈ કા શિકાર હૈ.

કિસી બેકસૂર મુસલમાન કી ગિરફતારી પર પુલીસ કી ઝૂટી સ્ટોરી કો લેકર તો ઇલેક્ટ્રોનીક મીડીયા ઔર પ્રીન્ટ મીડીયા મેં બડી સુરખિયાં બનાઈ જાતી હૈં ઔર મુલ્ક ભર કા મીડીયા આસમાન સર પર ઉઠા લેતા હૈ. લેકિન જબ કોર્ટ મેં

પુલીસ કા જુઠ બેનકાબ હો જાતા હૈ ઔર સચ્ચાઈ સામને આતી હૈ, તબ મીડીયા કો સાંપ સુંઘ જાતા હૈ.

યુનાંચે યહી કુછ મેરે સાથ ભી હુવા હૈ. મીડીયા પેહલે રોઝ સે સારી સચ્ચાઈયાં જાનતા થા. કભી કભી ઉન સચ્ચાઈયોં કી ઝલક ભી અખ્બારાત મેં દિખાઈ દેતી થી. લેકિન આમ તૌર પર કાઈમ બ્રાંચ કી જુઠી સ્ટોરીયાં હી ઉનકે અખ્બારાત કી ઝીનત બનતી થીં. ઈબ્તિદા મેં રોઝાના નઈ નઈ મસાલેદાર ચટોકેદાર કહાનીયાં શાએઅ કરકે મુસલમાનોં કો એહસાસે જુર્મ ઔર એહસાસે કમતરી મેં મુબ્તલા કરને કી કોશિશ કી જાતી થી. લેકિન અફસોસ ૧૧ સાલ કે એક તવીલ અરસે બાદ નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ કે ઝરીયે સારી સચ્ચાઈયાં સામને આ ગઈ. તો હમારી ગિરફતારી કી સુર્ખીયાં બનાનેવાલે રિહાઈ કી ઈસ ખબર કો અપને પેહલુ મેં છોટી સી જગા દેને પર ભી રઝામંદ નહીં થે.

બાઝે મુકદ્દમાત મેં તો મીડીયા કા રોલ નિહાયત હી તઅસ્સુબભરા ઔર શર્મનાક હોતા હૈ. જજોં ઔર કોર્ટોં કા ઝહન બિગાડને કે મક્સદ સે બાકાયદા નફ્સીયાતી હમ્લે કીયે જાતે હૈં. ઔર કોર્ટ કી સિમાઅત ઔર ટ્રાયલ સે પેહલે હી મીડીયા અપની ટ્રાયલ પુરી કરકે મુલ્હિમ કો મુજરિમ કરાર દેકર સઝાએ ભી સુના દેતી હૈં. યુનાંચે હમારે મુન્સિફ જજોંને અપીલ કી સિમાઅત કે દૌરાન “અરૂસી” (તલવાર ફેમેલી) કે કત્લ કે કેસ કો લેકર મીડીયા કી શર્મનાક હરકત પર બડે અફસોસ કા ઈઝહાર કીયા થા.

હાલ હી મેં હમારે વઝીરે દાખલા ઔર વઝીરે માલીયાત ને “આશારામ” મુઆમલે મેં કુછ ઈસી તરહ કા ઈઝહારે ખયાલ કીયા હૈ.

બહરહાલ જિહાદ એક મુકદ્દસ અમલ હૈ. હમેં અપને નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બદર, ઓહદ ઔર ફત્હે મક્કા કી અદાઓં પર ભી ફ્રખ હૈ. ઔર સિર્ફ ઈસ્લામ હી નહીં દુન્યા કે તમામ મઝાહિબ વ કૌમોં ને મઝહબ કે નામ પર જંગોં કી હૈં. યહૂદીયોં ઔર ઈસાઈયોં ને મઝહબ કે નામ પર જો જંગ લડી હૈં વોહ મોહતાજે બયાન નહીં. હિંદુ ધર્મ મેં ભી મહાભારત ઔર રામાયણ કી

જંગોં કો મુકદ્દસ વ ધર્મયુધ્ધ કે નામ સે યાદ કિયા જાતા હૈ. યહાં ઇસ મઝમૂન પર તફ્સીલ કી ગુંજાઈશ નહીં.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને તો એન જિહાદ વ કિતાલ ઔર જંગ કે મોકે પર ભી બચ્ચોં, ઔરતોં, બુણ્હોં, કમઝોરોં, બીમારોં ઔર મઝહબી લોગોં કો કતલ કરને સે મના કિયા હૈ. મઝહબી ઇબાદતગાહોં કી બેહુરમતી સે મના ફરમાયા હૈ. જબ આમને-સામને કી લડાઈ મેં ભી ઇન હઝરાત કી રિઆયત કા હુકમ દિયા ગયા હૈ તો બોમ્બ ધમાકે કર કે યા દહશતગદાના વારદાત કે ઝરીયે ઇન્હેં નુકસાન પહોંચાના તો કેસે જાઈઝ હો સકતા હૈ ?

ઇન્સાનોં કે હુકૂક તો બહોત બડી બાત હૈ, ઇસ્લામ ને તો જાનવરોં, હત્તા કે ચ્યુંટી (કીડી) કે ભી હુકૂક દીયે હૈં. ચુનાંચે મુસ્લિમ શરીફ મેં હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદી.) કી એક રિવાયત હૈ કે હુઝૂરે પાક સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા : અગલે અંબિયા અ.સ. મેં સે એક નબી અ.સ. ને એક દરખ્ત કે નીચે પડાવ કિયા. ચુનાંચે ચ્યુંટીયોં કે ઝુંડમેં સે એક ચ્યુંટી ને આપ કો કાટ લિયા. ઉન્હોંને તમામ ચ્યુંટીયોં કો જલા દેને કા હુકમ દિયા તો અલ્લાહ તઆલા ને વહી ભેજી કે આપને સિર્ફ ઉસી કાટનેવાલી ચ્યુંટી કો ક્યું નહીં જલાયા ? (યાની દૂસરી બેકસૂર ચ્યુંટીયોં કો ક્યું જલા દિયા ? ઇસ્લામ હી કુત્તે કો પાની પિલાને પર જન્નત કી બશારત ઔર બિલ્લી કો મારને પર જહન્નમ કી વઈદેં સુનાતા હૈ.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેં ન આતંકવાદી થા ન હું. હાં અલ્હમ્દુલિલ્લાહ, મૈંને ઝુલ્મ કે ખિલાફ આવાઝ ઉઠાઈ હૈ. મઝલૂમોં, કમઝોરોં કી મદદ કી બાત કી હૈ. આઈન ઔર બંધારણ ને હમેં જો હુકૂક દીયે હૈં ઉસ્કે હક મેં આવાઝ બુલંદ કી હૈ. ઔર ઇન્શાઅલ્લાહ આઈન્દહ ભી કરતા રહુંગા. લોગ ઇસે જો ચાહે નામ દે સકતે હૈં.

જેલ ક્યા હૈ ?

ઇન્સાની દુન્યા મેં કદીમ ઝમાને સે જેલ ઔર કેદખાને કા તસવ્વુર હૈ. ગુનેહગારોં કો સજા દેને ઔર ગુનાહોં પર રોક થામ કે લીયે દુન્યા કે તમામ મુલ્કોં વ મઝાહિબ ને કેદખાને કી ઝરૂરત કો મહસૂસ કિયા હૈ. ઇસ્લામ મેં અગરચે તાઝીરાત વ હુદૂદ હૈ. તાહમ કુદ્ર મુકદ્દમાત વ મામલાત મેં કેદ કી ભી ગુંજાઈશ વ ઝરૂરત કો બયાન કિયા ગયા હૈ. હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ગઝવએ બદર કે મુશ્રિકીન કો કેદ કિયા થા. સીરતે તય્યેબા મેં કેદ કીયે જાને કે ઔર ભી કુદ્ર વાકેઆત વ નઝીરેં મિલતી હૈં. દુન્યા કા નિઝામ ઔર ઉમૂરે સલ્તનત કે લીયે જહાં કેદખાને ઔર જેલ કા ઇસ્તેમાલ હોતા ચલા આયા હૈ. વહીં મુખાલિફીન કો ઝેર કરને, સિયાસી હરીફોં ઔર તરહીકોં કો ખત્મ કરને કે લીયે, લોગોં કો મરઉબ કરને ઔર દહશત ફૈલાને કે લીયે, હક કી આવાઝ કો દબાને કે લીય, કદીમ ઝમાને સે ઇસકા ઝાલિમાના ઔર નાજાઈઝ ઇસ્તિમાલ ભી હોતા ચલા આ રહા હૈ.

હઝરત યૂસુફ અ.સ. જૈસે બે-દાગ, બેકસૂર ઔર પાકીઝહ નબી કો અઝીઝે મિસ્ર કી બીવી ઇસી કેદ કી ધમકી દેતી હૈ ઔર અપની સહેલીયોં કે સામને બડે ફપ્ર સે કેહતી હૈ :

ولقد راودته عن نفسه فاستعصم ولئن لم يفعل ما أمره ليسجنن
وليكوناً من الصاغرين

(બેશક મૈંને ઇન્હેં અપની જાનિબ માઈલ કરને કી કોશીશ કી, લેકિન યે બચ ગએ. લેકિન અગર ઇન્હોંને મેરી બાત નહીં માની તો ઇન્હેં ઝરૂર કેદખાને મેં ડાલ દિયા જાએગા. ઔર બહોત ઝલીલ વ ખ્વાર હોગા) આગે ફરમાયા :

ثم بدا لهم من بعد ما راو الآيات ليسجننه حتى حين.

ફિર ઉન લોગોં કો (હઝરત યૂસુફ અ.સ. કી પાક દામની કી) બહોત સી નિશાનિયાં દેખ લેને કે બાદ યે મુનાસિબ માલુમ હુવા કે એક ઝમાને તક આપકો કેદ મેં ડાલ દિયા જાએ.

(અઝીઝે મિસ્ર કી બીવી કો બદનામી સે બચાને ઔર ખાત દબાને કી ગર્ઝ સે આપકો કેદમેં ડાલ દિયા ગયા)

ઝાલિમ વ જાબિર હુકમરાન ફિરઔન ને હઝરત મુસા અ.સ. કો ઈસી કેદ વ બંદ કી સઉબતોં ઔર સપ્તીયોં સે ડરાયા. કેહને લગા :

قال لئن اتخذت إلهاً غيرى لأجعلنك من المسجونين.

(આપને અગર મુછે છોડ કર કિસી ઔર કો અપના મઅબૂદ બના લિયા તો મેં કેદીયોં કે સાથ આપ કો ભી કેદખાને મેં ડાલ દુંગા)

બનૂ અબ્બાસ ને હુકૂમત કી બાગડોર સંભાલતે હી સબસે પેહલે બનુ ઉમૈયા કે અપને સિયાસી હરીફોં ઔર લીડરોં કો કેદ કરને કા કામ કિયા થા. યુનાંચે હર દૌર મેં ઈસકા જાઈઝ, નાજાઈઝ ઈસ્તિમાલ હોતા રહા હૈ.

ગલત મકાસિદ વ નાજાઈઝ ઈસ્તેઅમાલ કી વજહ સે આજ કે કેદખાને તરબિયત વ ઈસ્લાહગાહ કી બજાએ જુર્મ કી તાલીમગાહ ઔર મુજરિમ બનાને કી ફેક્ટરીયાં બનતી જા રહી હેં. યહાં ગુનાહ કે મુખ્તલિફ તરીકે સિખાનેવાલે ઝરૂર મિલતે હેં. લેકિન ઈસ્લાહ ન દારદ.

હાં, પારગી સાહબ જેસે આટે મેં નમક કે બરાબર કુછ અફસરાન કેદખાને વ કેદીયોં કી ઈસ્લાહ કે હામી વ હુકૂકે ઈન્સાની કે અલમ બરદાર ઝરૂર હૈ. લેકિન જબ તક હુકૂમત વ કોર્ટ ઔર ઈસ્લાહી તન્ઝીમોં કો પુરા તઆવુન ન હોં તો યે કોશિશેં કારગર નહીં હો સક્તીં.

જેલ કી યે અજીબ વ ગરીબ દુન્યા બઝાહિર બાહર કી દુન્યા જૈસી હી હોતી હૈ. બાહર કી દુન્યા જૈસે હી ઈન્સાન, વહી શકલેં, સૂરતેં, વહી રાત-દિન ઔર મૌસમોં કી આમદ વ રફત, સારી ચીઝોં મેં યકસાનિયત કે બાવજુદ બુલંદ ચાર દીવારીયોં ઔર કિલ્આનુમા ફસીલોં કે દરમ્યાન યે એક અલગ હી દુન્યા હૈ.

યુનાંચે પ્રોફેસર ખુરશીદ અહમદ સાહબ ને જેલ કી તારીફ ઈન અલ્ફાઝ મેં કી હૈ :

જેલ એક દૂસરી હી દુન્યા કા નામ હૈ. ચંદ એકર ઝમીન કા વો ટુકડા જિસ પર જેલ વાકેઅ હૈ, બઝાહિર ઈસી ખાકે વતન કા એક હિસ્સા હૈ. યહાં ભી

ઉઠીં ઈંટોં ઔર પથ્થરોં સે કોઠડીયાં ઔર ખોલીયાં તામીર હોતી હેં, જિનસે બાહર કી ઈમારતેં બનતી હેં. યહાં ભી વૈસી હી શકલો સુરત કે ઈન્સાન પાચે જાતે હેં જો બાહર કી દુન્યામેં બસતે હેં. લેકિન ઈન સબ કે બાવજુદ કેદખાના એક દૂસરી હી દુન્યા કા નામ હૈ, ઝાહિરન ચાહે કિતની હી મુમાસલત વ યક્સાનિયત હો લેકિન હકીકત યે હૈ કે યહાં કી હર ચીઝ મુખ્તલિફ, હર બાત નિરાલી, હર શય મુન્ફરીદ હૈ. યહાં કે પુરે માહોલ પર એક મખ્સૂસ ફિઝા તારી હૈ. ગુઠન, પરાગંદગી, જુર્મ વ મઅસીયત કા સાચા હર ચીઝ સે ઝાહિર હોતા હૈ. બેબસી ઔર પાબંદી યહાં કા દસ્તૂર વ કાનૂન હૈ. આઝાદી, ખુદ્દારી ઔર ઈઝ્ઝતે નફ્સ કી પરછાઈયાં ભી યહાં નઝર નહીં આતીં. હર ચીઝ પર એક સોગવારી ઔર માતમ છાયા હુવા હૈ. યહાં કી હર ચીઝ ઝબાને હાલ સે પુકાર પુકાર કર કેહતી હૈ મૈં કેદી હું. જેલ કી ચાર દીવારી મેં કદમ રખતે હી ગુઠન વ બેબસી ઔર મજબુરી વ બેચારગી કા એહસાસ હોને લગતા હૈ. (તઝકિરએ ઝિન્દાં)

ઔર બકૌલે હઝરત મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ (રહ.)

કેદખાને મેં ભી સૂરજ તુલૂઅ વ ગુરૂબ હોતા હૈ, યહાં ભી રાતમેં તારે ચમકતે હેં. યહાં કી સુબ્હ ભી અંધેરે કો ચીર કર રોશની લાતી હૈ, યહાં ભી ખિઝાં કે બાદ બહાર આતી હૈ. યહાં ભી સુબ્હમેં પરિંદે ચહકતે હેં. મગર ઈનકે મઆની બહાર કી દુન્યા સે મુખ્તલિફ હોતે હેં. રિહાઈ કે લીયે પલ પલ ગિનકર ઈન ચીઝોં કા જાઈઝહ લેના એક કુદરતી અમલ થા. બહાર કે આને કી ઉમ્મીદ લીયે કંઈ બહારેં બીત જાતી થી. મગર ફિર ભી બહાર કા ઈન્તિઝાર બાકી રહતા થા. (કેદી નં. ૧૦૦ ભારતી ઝિન્દાં મેં મેરે શબો રોઝ)

જેલ કી કરન્સી રિશ્વત કા સિક્કા :

સાબરમતી જેલ ભી ઈસસે મુખ્તલિફ નહીં થી. વહી સારી બેબસી વ બેક્સી, મજબુરીયાં વ લાચારીયાં યહાં ભી નઝર આતી થીં, કદમ કદમ પર પાબંદીયાં વ ગુલામી કા એહસાસ હોતા થા. લેકિન યે સારી પાબંદીયાં ઔર સખ્તીયાં ગરીબ ઔર બેબસોં હી કે લીયે થી. ગુનેહગારોં, માલદારોં ઔર રૂપિયા બહાનેવાલોં કે લીયે યહાં જંગલ મેં મંગલ કા સમાં થા. રિશ્વત કા ચલન થા. રિશ્વત દેને પર સારી હી મમ્નુઆત બડી આસાની સે હાસિલ હો જાતી થીં. રિશ્વત દેકર માલદાર

જહાં સારી ગૈરકાનૂની સહૂલતેં હાસિલ કર લેતે થે વહીં ગરીબ અપને જાઈઝ વ કાનૂની હુકૂક કે લીયે ભી રિશ્વત દેને પર મજબૂર થે. શેર બાઝાર કી તરહ યહાં રોઝાના બીડી, સિગરેટ, તંબાકુ વ દીગર મમ્નુઆત કે દામ બહાર પડતે થે. બીડી તંબાકુ કે તલબગાર ગરીબ કૈદીયોં કે હિસ્સે મેં લોગોં કે મુંહ તકના યા દૂર હી દૂર સે આંખેં ઠંડી કર લેના હોતા થા. બાઝે લોગ જેલમેં ગુંદ ઔર બડ કે દરખ્ત કે પત્તોં કી બીડી બનાકર અપની પ્યાસ બુઝા લેતે થે. હાં, બહોત સે કૈદી ઐસે ભી થે જો એક બીડી ઔર તંબાકુ કી એક ચુટકી કે લીયે માલદાર કૈદીયોં કે કપડે, બરતન, ઝાડુ કર દેતે થે. ઔર અપની યે નફસાની આગ બુઝાતે થે.

લેકિન યે જેલ અપની તમામતર સખ્તીયોં ઔર પાબંદીયોં કે બાવજૂદ બહોત સે ગરીબ વ બેબસ બેસહારા કૈદીયોં કે લીયે રાહત વ સહારે કા કામ ભી દેતી થી. મેંને કઈ કૈદી ઐસે દેખે જો બારિશ કી મૌસમ મેં હર સાલ બાકાયદા ઈરાદતન કેસ બનાકર વક્ત ગુઝારી કે લીયે જેલ મેં ચલે આતે થે. કઈ ઐસે થે જો રોઝી રોટી કી જદો જહદ સે પરેશાન સાલમેં કઈ કઈ મરતબા જેલ મેં આતે થે. ક્યુંકે યહાં દો વક્ત ચાય ઔર દો વક્ત કી રોટી આસાની સે મયસ્સર હો જાતી થી. ઔર સર છુપાને કો છત મિલ જાતી થી. બહોત સે ગરીબ વ દિહાતી કૈદી કો જેલ વ કોર્ટ કી જાનિબ સે સાલ મેં ૧૪ રોઝ કી છુટ્ટી (ફર્લો) મિલતી થી. લેકિન ઘર પર કોઈ પુરસાને હાલ નહીં હોતા થા ઔર યે બેચારે ૪-૫ દિન પેહલે હી જેલ મેં વાપસ ચલે આતે થે. જેલમેં ઈતવાર ઔર બુધ કે રોઝ થુલી કા સિરા બનતા થા. ખાને કે શોકીન કઈ કૈદી ઐસે થે જો યે થુલી ખાને કે લીયે અપની છુટ્ટી ખત્મ હોને સે દો-દો, તીન-તીન દિન પેહલે હી જેલ મેં ચલે આતે થે. બાઝ કૈદી ઐસે ભી થે જો અપની રિહાઈ કી ખબર સુનકર ગમગીન હો જાતે થે. ઉન્હેં મુસ્તકબિલ કી ફ્રિક સવાર હો જાતી થી. હમારે યહાં દસ ખોલી મેં રાજકોટ કા એક ગરીબ કૈદી થા. દિનભર કૈદીયોં કે કપડે ધોકર અપના ગુઝર બસર કરતા થા. જબ ઉસે રિહાઈ કી ખબર સુનાઈ ગઈ તો બડે ગમનાક લહજે મેં કેહને લગા કે મેં ઘર જાના નહીં ચાહતા. મુઝે કૈદીયોં સે કપડોં કી ધુલાઈ કે પૈસે લેના બાકી હૈ. લેકિન ઉસે જબરન જેલ સે બાહર નિકાલા ગયા. મજબૂરી વ બેબસી કી યે લંબી દાસ્તાન હૈ જો યહાં બયાન નહીં કી જા સકતી.

જેલ કી તારીક દુન્યા મેં (સાબરમતી સેન્ટ્રલ જેલ)

શહર અહમદઆબાદ મેં બેહતી સાબરમતી નદી કે સામને કિનારે સાબરમતી રેલ્વે સ્ટેશન કે સામને રાણીપ નામી બસ્તી કે કરીબ બડે વસીઅ વ અરીઝ ખિત્તે મેં યે સાબરમતી જેલ વાકેઅ હૈ. સન ૧૮૮૫ મેં અંગ્રેઝ ને યે જેલ તામીર કી થી. જેલ મેં જાને કે ગમ પર કાઈમ બ્રાંચ કે મઝાલિમ સે નજાત પાને કી ખુશી ગાલિબ આ ગઈ. ઔર જેલ કી બુલંદ વ મઝબુત કિલ્આનુમા દીવારોં પર નઝર પડતે હી કુછ સુકૂન હો ગયા !

જેલ ઈલાતે મેં ગાડી રખકર જેલ કે બડે દરવાઝેમેં બની ખિડકી સે હમેં અંદર દાખિલ કિયા ગયા, જેલ મેં દાખિલ હોતે હી બાયેં હાથ પર કાઉન્ટર ટેબલ પર ઝરૂરી કાનુની કારવાઈ પુરી કરને કે બાદ દાહને હાથ પર પહેલી ઓફીસ મેં ઉસ વક્ત કે સીનીયર જેલર જનાબ મકવાણા સા. કે સામને પેશ કિયા ગયા. ઓફીસ મેં C.C.T.V. કી સ્ક્રીન પર મૈંને દેખા મૌલ્વી અબ્દુલ્લાહ સા. વ દીગર કુછ મુસલમાન (જિનસે બાદમેં તઆરૂફ હુવા) એક છોટે સે બગીચે મેં અસર કી નમાઝ અદા કર રહે થે, જિસે દેખ કર બહોત હી સુકીન હુવા. મકવાણા સા. ભી મેરે ચેહરે કે ઉતાર ચળહાવ કો જાન ગયે થે. કેહને લગે ઈન્કે પાસ જાના હૈ ? મૈંને કહા જી હાં, કેહને લગે કોઈ શિકાયત નહીં આની ચાહીયે, મૈંને કહા ઈ.અ. નહીં આએગી. કહા ઠીક હૈ, ઈન્હેં હાઈ સિક્યુરીટી ભેજ દો. વહાં સે હમેં સામને બાયેં હાથ પર બની મુખ્તલિફ ઓફીસોં સે ગુઝાર કર આખિર મેં એક વસીઅ કમરે મેં લે ગયે, જહાં લિખા હુવા થા “અંડર ટ્રાયલ વિભાગ” વહાં કુર્તા ઉતાર કર પુશ્ત વગૈરહ ચેક કી ગઈ ઔર ચેહરે, પુશ્ત, બાઝુ જહાં કહીં ભી શનાખ્ત કી કોઈ ઈમ્તિયાઝી પેહચાન નઝર આઈ ઉસે નોટ કર લિયા ગયા. ઈસે ચેહરા નિશાની કહા જાતા હૈ.

હાઈ સિક્યુરીટી

સાબરમતી જેલમાં વાકેઅ હાઈ સિક્યુરીટી ઝોન અ'અરાફ કી હૈસીયત રખતા હૈ. કાઈમ બ્રાંચ કે ભયાનક મઝાલિમ સે ગુઝર કર જેલમાં આનેવાલે કો હાઈ સિક્યુરીટી બાવજુદ અપની તમામ સપ્તીયોં ઔર બંદિશોં કે જન્નત માલુમ હોતી હૈ. ઔર જેલ હી મેં વાકેઅ બડા ચક્કર, છોટા ચક્કર ઔર દીગર યાર્ડોં સે અગર કિસી કેદી કો હાઈ સિક્યુરીટી મેં ડાલ દિયા જાએ તો હાઈ સિક્યુરીટી ઉસે જહન્નમ બલ્કે જહન્નમ કા આખરી તબ્કા માલુમ હોતી હૈ. હાઈ સિક્યુરીટી મેં એક અંડે કી શકલ કી ઈમારત હૈ. જિસ્મેં તકરીબન આંઠ ખોલીયાં હૈ. યે જેલ કી સબસે ખતરનાક જગા સમઝી જાતી હૈ, ઈસે અંડા સેલ કહા જાતા હૈ. જેલમેં રેહ કર ભી જરાઈમ કરનેવાલોં ઔર ખતરનાક કેદીયોં કો, ઈસી તરહ જિન્કી જાન કો ખતરા હો ઈસ કિસ્મ કે કેદીયોં કો યહાં રખા જાતા હૈ. જેલ કે આમ હિસ્સોં કે મુકાબલેમેં યહાં હિફાઝતી ઈકદામાત ઝયાદહ સપ્ત ઔર જેલ મેન્યુઅલ પર કુછ ઝયાદહ સપ્તી સે અમલ કિયા જાતા હૈ. જેલ કે મેઈન ગેટ, યાર્ડ ગેટ કે અલાવહ તીન તાલોં મેં ઈન્હેં બંદ કિયા જાતા હૈ. પહેલા તાલા અંડા સેલ કે મેઈન દરવાઝે પર, ઉસસે દો તીન કદમ પર દૂસરા તાલા ઔર તીસરા તાલા ખોલી પર લગાયા જાતા હૈ.

હમ હાઈસિક્યુરીટી મેં દાખિલ હુવે. ગેટમેં દાખિલ હોતે હી બાએ હાથ પર એક છોટા સા કેબીનનુમાં હુજરા થા. જિસે જેલકી ઈસ્તિલાહમેં પેટી કહા જાતા હૈ. વહાં હમારી એન્ટ્રી હુઈ ઔર બાહર બરામદે મેં બની હુઈ ખોલી નં. ૩ મેં હમેં સામાન રખને કે લીયે કહા. વહાં ઈસ્તિકબાલ મેં મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. વ દીગર હઝરાત મૌજૂદ થે. યહાં અ.વહ્હાબભાઈ (મહુમ) શાહપુરવાલે, જાવેદખાન ઔર સલીમભાઈ ઔર કુછ દૂસરે મુસલમાન ઔર ગેર મુસ્લિમ ભાઈઓં સે મુલાકાત વ તઆરૂફ હુવા. ઈન હઝરાત ને કાફી હમદર્દી કા ઈઝહાર કિયા ઔર હોસલા દિલાયા.

સાથીયોં સે તઆરૂફ વ અસર કી નમાઝ ઔર ખાને સે ફરાગત કે બાદ થોડી હી દેર મેં બંદી આ ગઈ.

જેલકે શબો રોઝ વ ઇસ્તિલાહાત (બોલ-ચાલ)

અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્જત ને બાહર જો આઝાદી ઔર અપની બેશુમાર નેઅમતોં સે નવાઝા થા. હંમેશા ઉસકી નાકદરી ઔર ગલત ઇસ્તેમાલ કરતા રહા. ખુલી ઔર આઝાદ ફિઝા કી સાંસેં જો અલ્લાહ તઆલા કી એક અઝીમ તરીન નેઅમત હૈ ઉસકા એહસાસ જેલકી પાબંદીયોં, બંદીશોં ઔર ગુલામી કા એહસાસ દિલાનેવાલે સખ્ત કવાનીન કો દેખકર હુવા. ઘર પર માં-બાપ, બીવી-બચ્ચે ઔર રિશ્દેદારોં કે પાસ બેઠને, ઉનકી ખિદમત કરને, હુકૂક અદા કરને ઔર સિલા રહમી કા વક્ત નહીં મિલતા થા. દિન ભર કી મશગૂલી કે બાદ રાત કા અકસર હિસ્સા ફુઝૂલ ગોઈ ઔર તફરીહાત મેં ગુઝર જાતા થા. ઘર કી હૈસીયત એક મુસાફિરખાને યા ગેસ્ટ હાઉસ કી સી રહ ગઈ થી. સિર્ફ ખાને ઔર દેર રાત સોને જાતા થા. આજ જબ પેહલી હી રાતમેં શામ તકરીબન ૫:૪૫ કે કરીબ હમેં ખોલી નં. ૩ મેં બંદ ક્રિયા ગયા તબ અલ્લાહ તઆલા કી ઇન સારી નેઅમતોં કી કદર હો રહી થી. માં-બાપ, બીવી-બચ્ચે રિશ્તેદારીયાં, દોસ્ત અહબાબ, આઝાદ ફિઝાએં, ખુલી હવાએં, રાત કી મહફિલેં સબ કુછ યાદ આ રહા થા. લેકિન અબ શર્મિદગી વ નદામત ઔર તૌબા ઇસ્તિગ્ફાર કે સિવા કયા ક્રિયા જા સકતા થા ? હાઈ સિક્યુરિટી કી યે બાહર કી ખોલીયાં ભી ડબલ લોકવાલી થી. પેહલે ખિડકીનુમાં દરવાઝા થા. ઉસ્મેં સે ઝુક કર અંદર જાતે, ફિર તકરીબન ૪-૫ કુટ કા બરામદે જૈસા છોટા કમરા થા. ફિર દુસરા દરવાઝા થા, દોનોં પર તાલે લગાએ ગએ. મેરે સાથ ખોલી મેં મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા., આદમભાઈ ઔર મંઝુર (હૈદરાબાદ) કો બંદ ક્રિયા ગયા. હમારી ગિનતી કી ગઈ ઔર દોનોં દરવાઝોં પર તાલે લગા કર સિપાહી ચલે ગએ. જેલ કી પેહલી રાત અપની પાબંદીયોં ઔર સખ્ત કવાનીન કે બાવજુદ બડી પુર સુકૂન માલુમ હો રહી થી. ચાલીસ દિન કી મુસલસલ મસાઈબ વ તકાલીફ કે બાદ આજ પહેલી બાર સાથીયોં સે પુર સુકૂન માહોલમેં બાત કરને કા મૌકા મિલા. મૌ. અબ્દુલ્લાહ સા. સે તો મેરા તઆરૂફ થા. આદમભાઈ કા તઆરૂફ હુવા ઔર કાઈમ કે ઝુલ્મો સિતમ ઔર કેસ સે મુતાલ્લિક કુછ બાતેં કરતે હુવે મગરિબ કે બાદ હી હમ તમામ સાથી સો ગયે ઔર રાત દેર સે ૧ બજે કે કરીબ

ઇશા કી નમાઝ બા જમાઅત અદા કી. કાઈમ બ્રાંચ મેં ખૌફ વ હરાસ કી વજહ સે આંખોં સે નીંદ ગાઈબ હો ચુકી થી. અબ યહાં ઉસ્કી તલાફી હો રહી થી. યુનાંચે ઈબ્તિદા મેં કઈ રાત યહી હુવા કે બાવજુદ હઝાર કોશીશ કે મગરિબ બાદ હી નીંદ આ જાતી ઔર દેર રાત ઉઠકર ઇશા કી નમાઝ અદા કરતે થે.

કારીઈને કિરામ ! યહાં મુનાસિબ માલુમ હોતા હૈ કે જેલ કી કુછ ઝરૂરી ઈસ્તિલાહાત વ અહકામ અર્જ કર દું તાકે આઈંદા ઉન અલ્ફાઝ કો સમજના આસાન હો.

- I.G.P. : ઈન્સપેક્ટર જનરલ ઓફ પ્રીઝન (જેલ)
- D.I.G. : ડેપુટી ઈન્સપેક્ટર જનરલ ઓફ પ્રીઝન (જેલ)
- સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ : નિગરાને અઅલા.
- સીનીયર જેલર : સબ સે બડે જેલર (PI. રેન્જ)
- જેલર : (P.S.I. રેન્જ)
- સુબેદાર, જનરલ સુબેદાર,
હવાલદાર, સિપાહી. : જેલ સ્ટાફ મેં મુખ્તલિફ ઓહદેદાર
- અંડર ટ્રાયલ કેદી : જિનકે કેસ ઝેરે સિમાઅત હૈં.
- પક્કે કેદી : (કન્વીક્ટેડ) જિન્હેં સજા હો ચુકી હૈ.
- આસાન : જિન્હેં આસાન સજા હૈ ઈન્હેં પ્રાઈવેટ કપડે,
પ્રાઈવેટ બિસ્તર કી ઈજાઝત હોતી હૈ. લેકિન
ઈન્હેં માહાના સાત રોઝ કી માફી નહીં દી જાતી.
- સફેદ ટોપી : જિન્હેં પાંચ સાલ સે કમ કી સજા હુઈ હો.
- પીલી ટોપી : જિન્હેં પાંચ સાલ યા ઉસસે ઝયાદહ કી સજા હુઈ
હો.
- લાલ ટોપી : જો કેદી (સજા કે બાદ) જેલ સે યા રજા કે દૌરાન
ઘર સે (કોર્ટ સે) ભાગ ચુકા હો તો દો બારહ

ગિરફતારી કે બાદ ઉસે લાલ ટોપી પેહનાઈ જાતી હૈ, ઉસે લાલ ટોપી કહા જાતા હૈ. (જેલ કી જાનિબ સે મિલનેવાલી માફી ઔર દીગર બહોત સી રિઆયાત સે યે કેદી મહઝૂમ હો જાતા હૈ.)

વોર્ડર : કેદીયોં મેં સે હી કુછ કેદીયોં કો યાર્ડ ઔર સેલ મેં બતૌર નિગરાન તય ક્રિયા જાતા હૈ. જિનમેં સે સીનીયર વ કાબિલ કો વોર્ડર બનાયા જાતા હૈ. ઇન્હેં પીલી ઇઝાર, બેલ્ટ ઔર ડંડા દિયા જાતા હૈ. જેલ કી જાનિબ સે ઇન્હેં માહાના તન્ખાહ ભી દી જાતી હૈ.

વોચમેન : યાર્ડ ઔર સેલ કા કેદી નિગરાન. (માહાના તન્ખાહ દી જાતી હૈ)

સેવક : સજા યાફતા કેદીયોં મેં સાલાના ઇન્તિખાબ હોતા હૈ ઔર કુછ લોગોં કો કેદીયોં કી નુમાઈદગી કે લીયે ચુના જાતા હૈ. ઇન્હેં કાફી ઇજ્તિયારાત દીયે જાતે હેં ઔર તન્ખાહ ભી દી જાતી હૈ.

મેટન : ખવાતીન કેદીયોં કી નિગરાન.

નર્સીંગ ઓર્ડલી : બીમાર કેદીયોં કા તીમારદાર ઔર મુઆલિજ.

બંદી કરના ઔર ખોલના : શામ ૫:૪૫ કે કરીબ હમેં ખોલી નંબર તીન મેં બંદ ક્રિયા ગયા. ઉસ્કા તરીકા યે થા કે શામ ૫:૪૫ બજે કે કરીબ જેલ કે કેદીયોં કો અપને અપને સેલ મેં બંદ કર દીયા જાતા. સેલ મેં સિપાહી આતે ઔર કેદીયોં કી નોઈચ્ચત કે એઅતબાર સે ગિન્તી કરતે થે. ફિર કુલ ગિન્તી હોતી થી. મસલન : ઝેરે સિમાઅત, સજાવાલે, ફિર સજા મેં આસાન, સફેદ ટોપી, પીલી ટોપી, લાલ ટોપી, ફાંસી

વગૈરહ ગિનતી કરને કે બાદ સારી ગિનતી બડે દફતર (જિસે જેલ ઇસ્તિલાહ મેં બડી પેટી કહા જાતા હૈ) પર પહોંચાઈ જાતી થી.

જબ પુરી જેલ કા મજમૂઆ મિલ જાએ તબ હી શામવાલે સિપાહી કો છુટ્ટી દી જાતી હૈ. ઇસે બંદી કહા જાતા હૈ. રાત ભર બંદ રખા જાતા થા ઔર સુબહ ૬:૦૦ બજે બાદ ઇસી તરહ ગિનતી કે બાદ દોપહર ૧૨:૦૦ બજે તક હમે ખોલ દિયા જાતા થા. ઇસે બંદી ખોલના કેહતે હૈં. દોપહર મેં ૧૨:૦૦ સે ૩:૦૦ બજે તક ફિર બંદ કર દિયા જાતા થા. કેદી કો નાહને ધોને, યાર્ડ મેં ધુમને ફિરને, વરઝિશ કરને, ખેલને, કુઆને પાક ઔર દીન, દુન્યા સીખને સિખાને ઔર દીગર તમામ ઝરૂરિયાત પુરી કરને કે લીયે વક્ત દીયા જાતા થા. ઇસી દૌરાન સુબહ ૮:૦૦ બજે દોપહર કા ખાના દે દિયા જાતા થા. સુબહ કી ઘર કી મુલાકાત, વકીલ મુલાકાત ભી ઇસી વક્ત મેં નિમટાઈ જાતી થી. ૧૨:૦૦ બજે બાદ બંદી હી મેં ઝોહર કી નમાઝ અદા કી જાતી થી. દોપહર મેં ૩:૦૦ બજે બંદી ખુલને પર ચાચ દી જાતી થી. ૩:૦૦ બજે સે ૬:૦૦ બજે તક નાહના, ધોના ઔર દીગર સારી ઝરૂરતેં પુરી કરને કે લીયે વક્ત દિયા જાતા થા. તકરીબન ૪:૦૦ બજે શામ કા ખાના દે દીયા જાતા થા. જેલ મેન્યુઅલ કે એતેબાર સે શામ ૬:૦૦ બજે સે પેહલે રાત કા ખાના ખા લેના ઝરૂરી હોતા થા. બસૂરતે દીગર ૬:૦૦ બજે બાદ અગર બંદી મેં ખાના રખા ઔર ઝડતી (ચેકીંગ)

में जाना पकड़ा गया तो कैदी पर जटला होता था और उसे सजा दी जाती थी. (छाई सिक्कुरीटी में इस कानून पर बड़ी सप्ती से अमल होता था. दूसरी जगहों पर इस मामले में आम तौर पर सिपाही यशम पोशी और रहम नजर रखते थे)

जडती

: जेल में मन्मूअ यीजों की रोकथाम के लीये बाकाईदा जडती दस्ता भी था. मोबाईल फोन, बीडी, तंबाकू, रोकडरकम वगैरह की बरामदगी के लीये यार्डों और बेराकों की कभी कभी तलाशी ली जाती. कैदीयों के जिस्मों और कपड़ों की भी तलाशी ली जाती थीं. उत्ता के मश्कूक अफ़राद को बरहना करके सिर्फ़ टुवाल पेहना कर भी चेक किया जाता था. जेल अमला और आई.जे. के बाजे अफ़सरान जडती करने और मन्मूअ यीजों की बरामदगी में बड़ी ही मछारत रखते थे. इसके अलावल कभी कभी काँच व मुप्तलिफ़ अेजन्सीयां भी तलाशी के लीये आती थी. लेकिन इन सब के बावुजूद सारी ही मन्मूआत यहां मिल जाती थी. यहां कभी शटडाउन नहीं होता था. ये सारी यीजें कहां से आती थी बयान करने की जरूरत नहीं.

सीटी

: जेल की बोल-चाल में सब से अतरनाक लफ़्ज़ है सीटी बजना.

आम छालात में जेल का माछोल सर्ट मगर पुरसुकून होता है. जेल क्वानीन की पाबंदी पर

યહાં ઝુલ્મો સિતમ ઓર મારપીટ નહીં હોતી. જેલ સ્ટાફ ઓર વોર્ડર વોચમેન કે ડંડે ઓર પટ્ટે કે ઇસ્તેઅમાલ કી આમ તોર પર નૌબત નહીં આતી. ખાસકર સજાવાલે કેદીયોં કે સાથ ઇન હઝરાત કા સુલૂક બડા હમદદના ઓર નરમ હોતા હૈ. લેકિન અગર જેલમેં કોઈ હાદસા પેશ આ ગયા યા કિસી કેદી ને જેલ સ્ટાફ કે સાથ દસ્ત દરાઝી કર દી ઓર જેલ પુલીસ ને સીટી બજા દી તો કયામત બરપા હો જાતી હૈ. ઉસ વક્ત જેલ પુલીસ ઝુલ્મ વ દરીદગી કે સારે રેકૉર્ડ તોડ દેતી હૈ. સીટી કી આવાઝ પર જેલ સ્ટાફ, વોર્ડર વોચમેન ઓર કારકુનાન ડંડે ઓર પટ્ટે લેકર બાકાઈદા હમ્લાવર ફૌજ કી તરહ યાડોં ઓર બેરેકોં મેં હલ્લા બોલ દેતે હૈં. ઉસ વક્ત ગુનેહગાર ઓર બેગુનાહ મેં કોઈ ફર્ક નહીં કીયાં જાતા. નિહાયત હી બેદદાઈ ઓર બેરહમી સે કેદીયોં કો પીટા જાતા હૈ. બાઝ મરતબા તો કેદીયોં કો અપની બેરેકોં મેં બંદ કરને કે બાદ બારી બારી એક એક કેદી કો નિકાલ કર પીટા જાતા હૈ. ઉસ વક્ત ઝુલ્મ વ તશદ્દુદ કા જો મંઝર હોતા હૈ ઉન્કે સામને કાઈમ બ્રાંચ કે મજાલિમ હલ્કે માલૂમ હોતે હૈં. હાલાંકે એસા બહોત કમ હોતા હૈ. ૧૧ સાલ કે અરસે મેં તકરીબન ૪-૫ મરતબા હી સીટી બજા થી. યુનાંચે ઇસી તરહ કા એક વાકિઆ ૨૭ માર્ચ ૨૦૦૮ જુમ્મહ કે રોઝ પેશ આયા થા. લેકિન ઉસ વક્ત ભી અલ્લાહ તઆલા ને હમ તમામ કી હિફાઝત ફરમાઈ થી.

જેલ કે મુખ્તાલિફ શોઅબે વ હુનર

- સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ કી ઓફીસ :
સીનીયર જેલર કી ઓફીસ :
અંડર ટ્રાયલ : ઝેરે સિમાઅત કેસોં સે મુતાલ્લિક દસ્તાવેઝ વ ઝરૂરીયાત કી ઓફીસ.
જ્યુડીશીયલ : સઝા યાફતા કેદીયોં સે મુતાલ્લિક દસ્તાવેઝ વ ઝરૂરીયાત કી ઓફીસ.
મહકમ : કેદીયોં કે મની ઓર્ડર, વેજસ, ભથ્થા (ખાના, ચાય વગૈરહ) કે હિસાબ કિતાબ કી ઓફીસ.
મુલાકાત રૂમ : કેદીયોં કો અપને રિશ્તેદારોં સે હફ્તેમેં એક બાર જહાં મુલાકાત દી જાતી હૈ.
વકીલ મુલાકાત રૂમ : કેદી કો અપને વકીલ સે મુલાકાત કે લીયે એક રૂમ.
દવાખાના : યહાં તકરીબન તીન M.B.B.S. ડોક્ટર ખિદમત અંજામ દેતે હૈં, આઉટડોર O.P.D. કે અલાવહ મામુલી બીમારીયોં કે લીયે ઇન્ડોર કા ભી ઇન્તિઝામ હૈ. બડી બીમારી ઔર એક્સ-રે, સોનોગ્રાફી વગૈરહ કે લીયે સીવીલ હોસ્પિટલ ભેજા જાતા હૈ.
ટેલી મેડીસીન : કભી કભી બીમારી કી તશખીસ વ ઇલાજ કે લીયે જેલ કે ડોક્ટર હઝરાત સીવીલ કે ડોક્ટર સે વીડીયોં કોન્ફરન્સ કે ઝરીયે સલાહ મશ્વરા ભી કરતે હૈં, ઇસે ટેલી મેડીસીન કહા જાતા હૈ.

કોર્ટ રૂમ

: યહાં 268 વાલોં કા કેસ ચલતા હૈ.

કેન્ટીન

: જેલ મેં કેન્ટીન કી સહૂલત ભી મુહય્યા હૈ. કેદીયોં કે લીયે નાહને ધોને કે સાબુન, સેમ્પુ, ટુથપેસ્ટ, બ્રશ, તેલ વ દીગર ઝરૂરીયાત કી ચીજોં બેચી જાતી હૈં. ઇસી તરહ યહાં કી બેકરી કા તૈયાર ક્રિયા ગયા નાશ્તા ભી બેચા જાતા હૈ. ઇસી તરહ તકરીબન રોઝાના દોપહર કે બાદ પકી હુઈ મુખ્તલિફ સબ્જીયાં ભી મુનાસિબ દામસે ફરોખ્ત કી જાતી હૈં. સુરંગકાંડ સે પેહલે મહીને મેં એકાદ મરતબા મુરઘી ભી બનાઈ જાતી થી. લેકિન ૨૦૧૨ મેં સુરંગકાંડ કે બાદ મુરઘી બંદ કર દી ગઈ થી. જેલ કી જાનિબ સે દી જાનેવાલી સબ્જી આમ તૌર પર લઝીઝ નહીં હોતી થી. ઇસીલીયે લોગ કેન્ટીન સે સબ્જી ખરીદ કર કામ ચલા લિયા કરતે થે.

વી.સી.

: કેદીયોં કા લંગરખાના હૈ. યહાં રોઝાના તકરીબન ૩ હઝાર કેદીયોં કા ખાના પકતા હૈ. મુસ્તકિલ ભઠીયારે નહીં હોતે, બલ્કે યહાં કેદીયોં હી કો નોકરી પર રખા જાતા હૈ, ઔર કેદીયોં હી કી નિગરાની મેં યે લંબા ચોડા ઇન્તિઝામ ચલતા હૈ.

એજ્યુકેશન

: જેલમેં કેદીયોં કી દુન્યવી અસરી તાલીમ કા ભી મુસ્તકિલ ઇન્તિઝામ હૈ. ઇગ્નુ (ઇંદીરા ગાંધી ઓપન યુનિવર્સિટી), ડો. બાબ સા. આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અન્ના

માલાઈ યુનિવર્સિટી જેસે તઅલીમી ઇદારોં
કી જાનિબ સે ઇમ્તિહાનાત વ સનદ તક્સીમ
કે બાકાયદા પ્રોગ્રામ ભી હોતે હૈં. ઇસકે
અલાવહ કોમ્પ્યુટર ક્લાસ, હોન્ડા રીપેરીંગ
ગેરેજ જેસે ક્લાસીસ ભી હૈં.

સુથાર ખાતા, લુહાર ખાતા, : જેલમેં કસબ વ હુનર ઔર ઝરીયએ
કપડા બુનાઈ, રેંટીયા વિભાગ, મઆશ કે મુખ્તલિફ શોઅબે હૈં, જહાં
ધોબીખાતા, દરજી, બેકરી, કેદીયોં કો હુનર સીખને ઔર કામ કરને
વાયરીંગ ક્લાસ, લકડા ફેલ, કા મૌકા દિયા જાતા હૈ ઔર સુબ્હ ૮ બજેસે
હજામ ફેલ, કુડા (સફાઈ) ફેલ, શામ તકરીબન ૫:૦૦ બજે તક કામ
ફેક્ટરી... લિયા જાતા થા ઔર તન્ખાહ ભી દી જાતી
થી. તન્ખાહ કી આધી રકમ ઉન્હેં હર માહ
દે દી જાતી થી ઔર આધી રકમ પોસ્ટલ
એકાઉન્ટમેં જમા કી જાતી થી ઔર રિહાઈ
કે વક્ત વોહ જમા કી હુઈ રકમ ઉસે દે દી
જાતી થી.

ઓડીટેરીયમ : યે એક ઓપન થીયેટરનુમા ઇમારત હૈ ઔર
સામને બડા બાગીચા હૈ. યહીં ઇદકી નમાઝ
હોતી હૈ. ઇસી તરહ ઇસ્લાહી વ તફરીહી
પ્રોગ્રામ ભી યહાં હોતે થા.

છોટા ચક્કર, બડા ચક્કર, : યે કેદીયોં કી કયામ ગાહ કે નામ હૈં...
નવી બેરેક, હાઈ સિક્યુરીટી, મુખ્તલિફ કેદીયોં કો ઉનકી નૌઈયત્ત કે
આઉટ સેક્શન, ભગતસિંહ યાર્ડ, હિસાબ સે મુખ્તલિફ સેલ ઔર યાર્ડ મેં
૧૦ ખોલી, ૫ ખોલી, બુઢ્ઢા બેરેક બંદ કિયા જાતા થા.

૪ આફ્ટર : યહાં પાગલ કેદીયોં કો રખા જાતા થા.

- બાઈ વોર્ડ : યહાં ખવાતીન કેદીયોં કો રખા જાતા થા.
- તિલક ચાર્ડ : યહાં અંગ્રેઝી દૌર મેં લોકમાન્ય તિલક કો રખા ગયા થા.
- સરદાર ચાર્ડ : યહાં વલ્લભભાઈ પટેલ કો રખા ગયા થા.
- ગાંધી ખોલી : સન ૧૯૨૨ મેં યહાં મહાત્મા ગાંધીજી કો રખા ગયા થા.
- કોરંટી : સજાયાફતા કેદીયોં કે પ્રાઈવેટ કપડે, બિસ્તર વગૈરહ યહાં જમા કિયે જાતે હેં, ઔર યહીં સે કેદી લિબાસ, કેદી બિસ્તર વૈગરહ તક્સીમ કિયે જાતે હેં.
- વેલ્ફેર ખોલી : બડે ઓફીસર ઔર રાજકીય કેદીયોં કો યહાં રખા જાતા હૈ.
- પંજા બેરાક : યે નિહાયત હી વસીઅ વ અરીઝ હોલ જૈસી એક બેરેક હૈ. યહાં પેહલે કારકુન કેદીયોં કો રખા જાતા થા. અબ યહાં છોટે બડે ઈસ્લાહી વ તફરીહી પ્રોગ્રામ હોતે હેં.
- ટી.બી. ખોલી : ટી.બી. કે મરીઝોં કો યહાં રખા જાતા થા.
- ફાંસી ખોલી : જિસે ફાંસી કી સજા હોતી હૈ ઉસે યહાં રખા જાતા થા.
- મુર્દા ખોલી : જેલ મેં મરનેવાલા કેદી જિસ્કા કોઈ વારિસ ન હો ઉસ્કી આખરી રૂસૂમાત યહાં અદા કી જાતી થી.
- ઓપન જેલ : જેલ કી ખેતીબાડી ઔર ગાય, ભેંસ સંભાલનેવાલે ઔર ભજ્યા હાઉસ મેં નોકરી કરનેવાલે કેદીયોં કો યહાં રખા જાતા થા.

નઈ જેલ

: સાબરમતી સેન્ટ્રલ જેલ સે કરીબ હી રાણીપ બસ્તીમેં એક નઈ જેલ બનાઈ ગઈ હૈ, ૨૦૦૮ મેં ઈસકા ઈફતિતાહ હુવા. યહાં ઝેરે સિમાઅત (અંડર ટ્રાયલ) કેદીયોં કો રખા જાતા હૈ.

જેલ કા ખાના

સુબહ બંદી ખુલને કે બાદ તકરીબન ૭:૦૦ બજે જેલ કી જાનિબ સે ૧૦૦ મિલીગ્રામ ચાપ દી જાતી ઔર હફ્તે મેં ત્રીન રોઝ દસ ગ્રામ સીંગ, દસ ગ્રામ ચણે, એક ટુકડા ગુળ દિયા જાતા.

સુબહ ખાને મેં પીર, બુધ ઔર જુમ્મહ કો તુવેર કી દાલ હોતી, મંગલ, જુમેરાત ઔર સનીચર ચને કી દાલ, ૨૦૦ મિલીગ્રામ દાલ કે સાથ કોબીજ, કરેલે, બેગન યા કોઈ ઔર સબ્જી કા એક ચમ્મચ દિયા જાતા. સાથ મેં પિયાઝ કા એક ટુકડા દિયા જાતા. શામ કો બેગન, આલુ, આલુ પિયાઝ, કોબીજ વગેરહ કોઈ ભી સબ્જી હોતી. આમ કેદીયોં કો એક સે ડેઢ ચમ્મચ સબ્જી ઔર દો યા પાંચ રોટી દી જાતી. ઈતવાર કે રોઝ સુબહ કઢી હોતી ઔર સાથમેં થુલી યા શીરા હોતા, ઈસી તરહ બુધ કે રોઝ ભી થુલી યા શીરા હોતા, જિસ્કી વજહસે રોટી મેં કમી કર દી જાતી ઔર ઈતવાર ઔર બુધ કો છોટી રોટી ૩ ઔર બડી રોટી હોતો સિર્ફ એક એક રોટી દી જાતી થી.

સુબહ કી દાલ, ચાવલ, રોટી તો કિસી તરહ ખાને કે કાબિલ હોતે થે. લેકિન શામ કી સબ્જી ખાસ કર કોબીઝ ઔર બેગન તો અલ્લાહ કી પનાહ! તેલ ઔર મીરચ મસાલા કી તો તવક્કુઅ રખના હી બેકાર થા. કમ અઝ કમ રોટી પર શોરબે કા અસર દિખાઈ દે તબ ભી ગનીમત હોતા. લેકિન જેલ અમલા કો હમારી સિહત વ હાઝમે કા ઝયાદહ ખ્યાલ રહતા, ઈસીલીયે એસા લંબા પાની હોતા થા કે રોટી ડુબાને કે બાદ જબ બાહર નિકાલી જાતી તો ઉસ પર શોરબે કે કોઈ આસાર નઝર ન આતે. બસ ઉસ વક્ત મદરસે કે લઝીઝ ઔર અનવારાત વ બરકાત સે ભરપુર ખાને કી કદર હોતી થી.

યે ખાના અગરચે આમ કેદીયોં કા થા. ફાંસીવાલે કેદીયોં કો ખાના ખિલાકર તૈયાર કરના હોતા હૈ ઓર ફંદે કે કાબિલ બનાના હોતા હૈ. ઇસલીચે ખાને કે મામલે મેં ઉનકે સાથ રિઆયત હોતી થી. તેલ ભી હોતા ઓર વાફિર મિકદાર મેં ખાના દિયા જાતા થા. હમ અપની ઝરૂરત કે બકદ્ર લેકર બાકી ઝરૂરતમંદ કેદીયોં કો તકસીમ કર દેતે થે. હમ ઇસ ખાને કી ઇસ્લાહ કર કે ખાને કે કાબિલ બના લેતે થે. ઇસી તરહ આમ તૌર પર શામ કે વક્ત જેલ કી કેન્ટીન સે મુખ્તલિફ (પકી હુઈ) સબ્જીયાં ફરોખ્ત હોને કે લીચે આતી તો ઉસે ખરીદ કર કામ ચલા લેતે થે. કેન્ટીન કી સબ્જી ઓર જેલ કે ઇસ ઇસ્લાહ શુદહ ખાને ઓર દૂધ કી મુખ્તલિફ ચીઝેં (ખીર, પનીર, શીખંડ) બનાકર આપસ મેં દાવતેં ભી કી જાતી થી. જિસકા મકસદ વક્ત ગુઝારી ઓર ગમોં કો હલ્કા કરના હોતા થા.

વકીલ મુલાકાત

તારીખ ૨૬-૦૮-૨૦૦૩ જુમ્આ કો જેલ કસ્ટડી હુઈ ઓર દૂસરે હી દિન ૨૭-૦૮-૨૦૦૩ સનીચર કો સુબ્હ ૧૧:૦૦ બજે કે કરીબ હમારે વકીલ જનાબ શૌકતભાઈ શેખ મુલાકાત કે લીચે આએ. ઇસે જેલ ઇસ્તિલાહમેં વકીલ મુલાકાત કહા જાતા હૈ. જિસમેં મુલ્કિમ કો અપને વકીલ સે મિલને ઓર કેસ કે મુતાલ્લિક કાનુની સલાહ મશ્વરા કરને કી ઇજાઝત હોતી હૈ. વકીલ કો મુલાકાત કા ફોર્મ ભરને કે બાદ જેલ અમલા કી નિગરાની મેં એક કમરે મેં યે મુલાકાત દી જાતી હૈ. કાનુનન વકીલ અપને અસીલ સે કોર્ટ કી ઇજાઝત સે કભી ભી મુલાકાત કર સકતા હૈ. લેકિન હમેં સિર્ફ હફ્તે મેં એક દિન સનીચર કો વકીલ મુલાકાત દી જાતી થી ઓર બાદ મેં ૨૭ માર્ચ ૨૦૦૮ કે બાદ સે ઇસમેં ભી કમી કર દી ગઈ ઓર માહાના સિર્ફ દો મુલાકાત પેહલે ઓર તીસરે સનીચર કો દી જાતી થી. તકરીબન ૨૦/૨૫ મિનટ કી ઇસ મુલાકાત મેં વકીલ કે સાથ કેસ કી નૌઈયત, સ્ટેટસ ઓર દિફાઅ પર બાતચીત હોતી થી. ઇસ પેહલી વકીલ મુલાકાત મેં વકીલ સાહબ ને બતલાયા કે આપને કન્ફેશન દિયા હૈ. ઉસ વક્ત મુઝે પતા ચલા કે યે કન્ફેશન ક્યા બલા હૈ?

ઉંઘોને તસલ્લી દી ઓર ચલે ગયે. દૂસરે રોઝ ઈતવાર થા, ઈતવાર કે રોઝ સુબહ ૬:૩૦ કે કરીબ બંદી ખોલી જાતી થી ઓર ૧૨:૦૦ બજે બંદી નહીં કી જાતી થી, બલ્કે ૩:૦૦ બજે હમેં બંદ કર દિયા જાતા ઓર દૂસરે રોઝ સુબહ ૬:૩૦ બજે તક તકરીબન સાડે પંદરહ ઘંટે તક હમેં મુસલસલ બંદ રખા જાતા થા. ઈતવાર કે રોઝ ઝોહર કે અલાવહ સારી નમાઝેં બંદી હી મેં અદા કી જાતી. શામ કા ખાના ભી બંદી મેં હોતા થા.

ઈતવાર કા રોઝ જહાં લોગોં કે લીયે ઘૂમને ફિરને, હોટલોં ઓર પીકનીક પોઈન્ટસ જાનેકા દિન હોતા હૈ. ઓર શિદ્દત સે ઈસકા ઈન્તિઝાર રહતા હૈ. વહીં હમ કૈદીયોં કે લીયે યે દિન બડા હી સખ્ત ઓર બોર કર દેનેવાલા હોતા થા. ઓર સનીયર હી સે હમેં ઈતવાર કી આમદ કા ટેન્શન રહતા થા. દોપહર મેં ૩:૦૦ બજે બંદી કે બાદ બંદર, બિલ્લી, મોર વગૈરહ જાનવર અપને બચ્ચોં કે સાથ હમારા દીદાર કરને આતે થે. હમેં પીંજરે મેં બંદ દેખ કર ઈન મખ્લૂકાત કો બડી હૈરત ઓર તઅજજુબ હોતા થા. ઓર હમારી બેબસી પર શાયદ ઉંઘેં ભી તરસ આ જાતા થા. બંદરોં કે બચ્ચે અપની ભોલી શરારતોં સે હમારી દિલજોઈ કરને કી કોશિશ કરતે થે. બિલ્લીયાં બડી મસ્કનત કે સાથ હમારા મુંહ તકતે રહતી. ઓર બડે નરમ લબો લેહજે મેં હમારી ગુરબત ઓર બેબસી કી પુરી રિઆયત કરતે હુવે હમારે પાસ જો કુછ ખાના હાઝિર હો ઉસ્કા મુતાલબા કરતે થે. જેલ કી ઈસ મહદૂદ દુન્યા મેં જહાં હમેં હી બડી મુશ્કિલ સે ગોશ્ત મિલતા થા યે બેચારી કહાં ઉમ્મીદ રખ સકતી થી? યુનાંચે ઉંઘોને ભી હાલાત સે સમજોતા કર લિયા થા ઓર પૂરી, શકરપારે, ગાંઠીયે વગૈરહ ચીઝોં પર ગુઝારા કર લેતી થીં. હમારે મહદૂદ વસાઈલ કા ઉંઘેં ઈસ શિદ્દત સે એહસાસ થા કે વોહ બજાએ દૂધ કે પાની કે શરબત (રસના) સે કામ ચલા લેતી થી.

મુલાકાત ઔર ખત વ કિતાબત (આબે હયાત)

જેલ મેં દો ચીઝેં આબે હયાત કા કામ કરતી હૈ. એક મુલાકાત ઔર દૂસરી ખત વ કિતાબત. ઇન્હી દો ચીઝેં કે સહારે કેદી ઝિંદા કે શબો રોઝ કાટતા હૈ. ઔર યહી વોહ દો ચીઝેં હેં જો કેદી કો કુછ દેર કે લીયે અપને મહબૂબ વ રિશ્તેદારોં ઔર બાહર કી દુન્યા સે જોડ દેતી હૈ.

મુલાકાત કે દિન કા બડી શિદ્દત સે ઇન્તિઝાર રહતા હૈ. દો રોઝ પેહલે સે ઉસકી તૈયારી ઔર બાદ કે દો રોઝ ઉસ્કી જુગાલી હોતી હૈ. હમ મુલાકાત કે રોઝ સુબહ જલ્દી ગુસ્લ કર કે અપને પાસ જેલ કે જો ઉમ્દા સે ઉમ્દા (?) કપડે હોં પહન કર ઇંદ કી તરહ બન સજ કર તૈયાર મુલાકાત ફોર્મ કા ઇન્તિઝાર કરતે થે. મુલાકાત કી અહમિયત ઔર ખુશીયોં કા આપ ઈસ બાત સે અંદાઝહ લગા સકતે હેં કે જબ સુબહ મુલાકાત રૂમ કા કેદી કારકુન મુલાકાત કે નામ સુનાને કે લીયે આતા. હમ સારે ઉસકે ઇર્દ ગિર્દ જમા હો જાતે ઔર મુલાકાત આને પર આપસ મેં મુબારકબાદ દેતે થે. જિસ કેદી કો મુલાકાત કી તવક્કુઅ હો ઔર ઉસ રોઝ મુલાકાત ન આએ તો ઉસકા રંજો ગમ ઔર એહસાસે મહરૂમી સે ભરા ચેહરા હમારે દિલોં કો ભી રૂલા દેતા. કેદી કે ઘરવાલે સહૂલત કે લીયે મુલાકાત કા દિન તય કર લેતે થે. યુનાંચે મેરી મુલાકાત આમ તૌર પર મંગલ કે રોઝ આતી થી, કભી ઐસા ભી હુવા કે રિશ્તેદાર કિસી ઉઝર કી વજહ સે મંગલ કો નહીં આ સકે ઔર વસાઈલ કી કમી કી વજહ સે પેશગી ઇતિલાઅ ભી નહીં ભેજ સકે. મેં મંગલ કો સુબહ સે તૈયાર હોકર મુલાકાત કા ઇન્તિઝાર કરતા ઔર મુલાકાત કે નામ પુકારનેવાલે પાસ ભાગ કર જાતા ઔર મેરા નામ ન સુનકર સારી બશાશતેં ઔર મુસ્તઈદી ગાઈબ હો જાતી. પૈરોં સે જાન નિકલ જાતી. બેબસ વ મજબૂર ગમગીન ચેહરા લેકર બડી મુશ્કિલ સે બેરેક મેં વાપસ જાતા. મુલાકાત આને પર જો સુરૂર વ ખુશી હોતી થી ઉસકા અંદાઝહ એક કેદી હી લગા સકતા હૈ. યુનાંચે હમારે મુલક કે પેહલે વઝીરે આઝમ પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ જો ઈસ દારે વહશત કા મઝહ ચખ ચુકે હેં,

લિખતે હૈં : મુલાકાત કા દિન કેદીયોં કે લીયે ઈદ કા દિન હોતા હૈ. દો રોઝ પેહલે સે ઈન્તિઝાર રહતા. મન્સૂબે બનતે, મુલાકાત મેં યે કહુંગા વોહ કહુંગા. મુલાકાત મેં જાતે વક્ત રાસ્તે મેં ભી કામ કી બાત રટતા. લેકિન જૈસે હી મુલાકાત રૂમ મેં દાખિલ હોતા. રિશ્તેદારોં, અકરિબા ઔર દોસ્તોં ઔર મહબુબોં કે ચેહરે દેખતા તો સબ ભુલ જાતા. બસ આપસમેં ખૈર ખૈરીયત ઔર એક દૂસરે કે ચેહરે દેખતે રેહને મેં હી મુલાકાત કા યે વક્ત ખત્મ હો જાતા.

બચ્ચોં કા મુઝ મુઝ કર દેખના ઔર તા હદે નિગાહ અપને છોટે છોટે હાથોં સે અલવિદાઈ ઇશારે કરના ઔર ઘરવાલોં કી ઠંડી આહેં ઔર બોઝલ કદમ સે વાપસી કા મંઝર હમારે દિલોં કો છલની કર દેતા. ઔર યહી મુલાકાત જિસકા બે સબ્રી સે ઈન્તિઝાર હોતા થા. હો જાને પર હમેં ગમગીન કર કે ચલી જાતી થી.

જબ તક મિલે ન થે તો જુદાઈ કા થા મલાલ
અબ યે મલાલ હૈ કે તમન્ના નિકલ ગઈ

ઔર જહાં તક ખતો કિતાબત કી બાત હૈ તો મૈં બિલા ગુલુ યે બાત લિખુંગા કે યહી વોહ ટોનિક વ દવા થી જિસકે ઝરીયે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ને મેરે દિલો દિમાગ કો સાબિત વ સાલિમ રખા ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ જેલ કી તન્હાઈયોં મેં ઈસી કી બરકત સે ઈલ્મે દીન સે ભી કુછ મુનાસબત બાકી રહી. લંબે ચૌડે ખુતૂત લિખતા થા ઔર બઈસ્સાર બાહર સે જવાબ ભી મંગવાતા થા, જો ન સિર્ફ મેરે લીયે સુકૂન વ તસલ્લી કા ઝરીયા બનતે બલ્કે મૈં સમઝતા હું કે બાહર મેરે ઘરવાલોં ઔર મેરે મોહસીનોં, હમદદોં કે લીયે ભી હિમ્મત અફઝાઈ, હોસલા અફઝાઈ ઔર કેસ સમઝને મેં મદદગાર હોતે થે. ખુશી ઔર ગમોં કે મોકે પર યે ખુતૂત બઝા સહારા બનતે થે. યુનાંચે મૈં યહાં એક સાહબ કી એક બહોત બડી નેકી કા ઝિક કરના ઝરૂરી સમઝતા હું. હમારે મોહલ્લે કે જનાબ રશીદભાઈ છાવા કા યે મામુલ થા કે હર ઈદ, બકરી ઈદ પર હમ મુસલમાન કેદીયોં કો બડી પાબંદી સે ઈદ કાર્ ભેજતે થે. યકીનન યે ભી બડી હોસ્લા અફઝાઈ થી. કોઈ તો હમેં ઈદ મુબારક કેહનેવાલા થા. અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં ખૂબ જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ. (આમીન)

મુલાકાત કા તરીકા

યુનાંચે તારીખ ૩૦-૦૮-૨૦૦૩ મંગલ કે રોઝ મેરે ઘરવાલે પેહલી બાર મેરી મુલાકાત કે લીચે આએ. ઈસે ઘર / ફેમીલી મુલાકાત કહા જાતા હૈ. જિસ્કી તરતીબ ચે હૈ, સુબહ ૮:૦૦ બજે જેલ પર આકર મુલાકાત રૂમ સે બાહર મુલાકાત કા ફોર્મ ભરના હોતા થા. એક સે પાંચ અફરાદ તક કે નામ લિખે જાતે થે. ઉનકી ઉમર, મુલ્કિમ સે રિશ્તા, કારોબાર, પતા ઔર મુલાકાત કી ગર્ઝ ફોર્મ મેં લિખી જાતી, ઉસ્કે બાદ હમારે ઘરવાલોં કો ૧૧:૦૦ બજે વાપસ બુલાયા જાતા ઔર આમ કેદીયોં કે બાદ આખિર મેં હમેં મુલાકાત દી જાતી થી. મુલાકાત રૂમ કે બીચ મેં તકરીબન ચાર ફુટ કી દીવાર કે બાદ બીચમેં એક ફુટ કે ફાસલે પર દો તરફા બારીક જાલી થી, જાલી કે અંદર રૂમમેં હમેં ખડા ક્રિયા જાતા ઔર બાહર કી જાનિબ કે રૂમ મેં હમારે ઘરવાલોં કો ખડા ક્રિયા જાતા ઔર ૨૦/૨૫ મિનટ મુલાકાત દી જાતી થી. હમારી મુલાકાત સે પેહલે A.T.S., I.B. ઔર કાઈમ બ્રાંચ કો હમારી મુલાકાત કે ફોર્મ કી ઝેરોક્ષ રવાના કરકે ઉન્હેં ઇત્તિલાઅ દી જાતી થી. ઔર ઇન એજન્સીયોં કી ઝેરે નિગરાની હમેં મુલાકાત દી જાતી થી. ચે પેહલી મુલાકાત જિસકા શિદ્દત સે ઇન્તિઝાર થા, બડી જઝબાતી રહી, મેરે વાલિદ, સલમાન, મેરે બચ્ચે વ દીગર લોગ થે. વોહ મેરી કેદ દૈખકર ઔર મેં ઉનકા ગમ દેખકર રો રહા થા. મેરા માસૂમ બેટા મુઆવિયહ પુછ રહા થા “અબ્બુ તુમ ઈસ મદરસે મેં કબ તક રહોગે? ઘર કબ આઓગે? ઘર આઓ તો મેરે લીચે કીકેટ ખેલને કા બેટ લેકર આના” વગૈરહ ફરમાઈશોં કર રહા થા. (ઘર કે બચ્ચોં સે મેરી ગિરફતારી છુપાઈ ગઈ થી ઔર કહા ગયા થા કે મૈં દૌબારહ મદરસે મેં તાલીમ હાસિલ કરને ગયા હું.)

મેરે વાલિદ વ સલમાન વગૈરહ અપને ગમો જઝબાત કો છુપાને કી નાકામ કોશીશ કરતે હુવે મુઝે તસલ્લી દેને કી કોશીશ કર રહે થે. ઇધર મેં સમઝતા થા કે મુઝ સે ઝયાદહ તસલ્લી કી ઝરૂરત મેરે વાલિદ, સલમાન ઔર મેરે ઘરવાલોં કો થી. ક્યુંકે જેલ કસ્ટડી સે કમ અઝ કમ મુઝે વક્તી તૌર પર ઇતના સુકૂન તો ઝરૂર હો ગયા થા કે કાઈમ બ્રાંચ કે નાકાબિલે બયાન ઝુલ્મ વ તશદ્દુદ ઔર ઝહની

વ જિસ્માની અઝિયતોં સે નજાત મિલ ગઈ થી. જબ કે મેરે ઘરવાલોં કે લીયે તો કાઈમ બ્રાંચ, કોર્ટ ઔર જેલ સબ કુછ હી મુસીબત થા. મેં મેરે ગ્યારહ સાલ તો કિસી તરહ ઝરૂર બયાન કર સકતા હું, લેકિન મેરે ઘરવાલોં, મેરે દોસ્તોં ઔર મેરે મુતાલ્લિકોં કી તો મેં એક ઘડી ભી બયાન નહીં કર સકતા, ઔર મેં યકીન રખતા હું કે મેરે ગ્યારહ સાલ કે મસાઈબ ઈનકી ઝહની અઝિયતોં ઔર જિસ્માની થકાવટોં કે સામને કોઈ હૈસીયત નહીં રખતે.

ખૈર જાનિબૈન સે રોતે ધોતે હોસલા રખને ઔર તસલ્લી કી બાતેં હુઈ ઔર મેરી યે પેહલી મુલાકાત ખત્મ હો ગઈ. ઉસ્કે બાદ શુરૂઆત કી કઈ મુલાકાતેં રોને, ધોને ઔર કારગુઝારી કી નઝર હો ગઈ. આહિસ્તા આહિસ્તા હાલાત સે સમઝોતા કર કે મુલાકાતોં મેં કેસ કી સંગીની પર સંજીદગી સે ગૌર વ ફિક્ક શુરૂઆત કિયા. ઇબ્તિદા મેં જો ખૌફ વ હરાસ કા માહૌલ થા ઉસ્કી વજહ સે લોગ મુલાકાતોં મેં આને સે ભી ડરતે થે. આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસમેં ભી થોડી કમી આઈ ઔર કુછ હમદર્દોં, મોહસિનોં ને ભી આના શુરૂ કિયા. મેરે અસાતિઝહ વ બુઝુર્ગોં કી જાનિબ સે ભી હોસલા અફઝાઈ હોતી રહી, ઉસ્કે બાદ મેરે દોસ્તોં કો વકીલ રોકને કી ફિક્કર હુઈ ઔર જનાબ નુરબેગ ઔર હુસૈની સાહબ ને આર.કે. શાહ સે રબત કીયા. ઉસ અરસે મેં મૈંને ફિદાએ મિલ્લત હઝરત અકદસ મૌલાના સૈયદ અસ્અદ મદની (રહ.) કો એક ખત લિખા થા. હઝરત ખત પબ્લિકર આબદીદહ હો ગએ ઔર ફરમાયા ઈન મઝલૂમોં કી મદદ કરના હમારા ફર્જ હૈ. ઔર ફિર જમીઅત ઉલમાએ હિંદ ને હમારે કેસ કી પૈરવી પર આમદગી ઝાહિર કી. ઔર કુછ અરસા બાદ મુલાકાત મેં ભાઈ સલમાન વગૈરહ ને બતાયા કે જમીઅત ઉલમાએ હિંદ હમારા કેસ લડને કે લીયે તૈયાર હૈં, ઉસ્કે બાદ ઈન હઝરાત ને આપસી મશ્વરા કે બાદ મેરે ઔર આદમભાઈ કે લીયે મી. R.K. શાહ (સીનીયર એડવોકેટ સેશન કોર્ટ વ હાઈકોર્ટ ગુજરાત)

મૌલાના અબ્દુલ્લાહ, સલીમ હનીફ શેખ ઔર અલ્તાફ હુસૈન કે લીયે એચ.એન. ઝાલા (સીનીયર એડવોકેટ સેશન્સ કોર્ટ વ હાઈકોર્ટ) કો નામઝદ કિયા. ચાંદખાન કી જાનિબ સે હાશિમ કુરેશી, જાવેદખાન ઔર ખાલિદભાઈ

પૈરવી કર રહે છે. ઈન્કે અલાવા જનાબ મુનવ્વર હુસૈન લાલીવાલા, દર્શન શાહ, મુશ્તાક સૈદ, મુહમ્મદ અલી સૈયદ, એજાઝ કુરેશી વગૈરહ હઝરાત ભી હમારે દિફાઅ કે લીયે તય કીયે ગએ છે.

દોહરી મુસીબત :

મુલકાત ઔર ખત વ કિતાબત જહાં આબે હયાત કા કામ કરતી હૈં. વહીં દો ચીઝેં જેલ મેં બહોત બડી મુસીબત વ આઝમાઈશ સમઝી જાતી હૈં. (૧) બીમારી ઔર (૨) અપને રિશ્તેદારોં મેં સે કિસી કી મૌત. બીમારી કે ઈલાજ કે લીયે અગરચે હોસ્પિટલ થી. દવા ભી મિલ જાતી થી. લેકિન ઈયાદત, તીમારદારી, રિશ્તેદારોં ઔર મુતઅલ્લિકીન કી જાનિબ સે હોસલા અફઝાઈ, પરહેઝ કા ખાના વગૈરહ ચીઝેં જો બીમારી દૂર કરને મેં દવા જિતની હી અહમ વ ઝરૂરી હોતી હૈં ઉસસે હમ મહઝૂમ છે. દવા તો મયસ્સર હો જાતી થી લેકિન કોઈ પુરસાને હાલ નહીં હોતા થા. આમ કેદીયોં કો તો કભી કભી સીવીલ હોસ્પિટલ ભી ભેજ દીયા જાતા થા. લેકિન હમેં કલમ ૨૬૮ કી વજહ સે સીવીલ હોસ્પિટલ ભી નહીં ભેજા જાતા થા. સખ્ત બીમારી કી સુરત મેં જેલ સ્ટાફ ઔર હાઈકોર્ટ મેં બાર-બાર અર્જ કરને પર હમેં હિફાઝતી દસ્તે કી નિગરાની મેં શાયદ હી સીવીલ હોસ્પિટલ જાના નસીબ હોતા થા.

૧૧ સાલ મેં મુઝે સિર્ફ તીન મરતબા સીવીલ ભેજા ગયા થા.

અપને રિશ્તેદારોં મેં સે કિસી કી મૌત કી ખબર સુનને પર ભી હમારી હાલત નાકાબિલે બયાન હોતી થી. અસ્બાબ વ વસાઈલ કી કમી બડી શિદત સે મહસૂસ હોતી થી. ઔર હમ મરનેવાલે કે બજાએ અપની બેચારગી પર ઝ્યાદહ આંસૂં બહાતે છે.

ઇન્સ્પેક્શન રાઉન્ડ

જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ યા ઉસ્કે માતહત આઅલા અફસરાન ઇન્તિઝામી ઉમૂર કી નિગરાની ઔર કૈદીયોં કી અર્જ વ રૂજૂઆત સુનને કી ગર્જ સે રોઝાના જેલ કે મુખ્તલિફ શોઅબોં ઔર યાર્ડોં કા ચક્કર લગાતે હૈં. કૈદીયોં કો અપને શનાખ્તી કાર્ડ કે સાથ કતાર મેં ખડા ક્રિયા જાતા હૈ, સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ ઉનકે હાલ હવાલ પુછતે હૈં. જેલ મેન્યુઅલ કે તહત કૈદીયોં કે જાઈઝ મુતાલબાત વ અરજોં સુની જાતી હૈં ઔર ઉનકે મુતાબિક ઇકદામ વ અહકામાત જારી કીયે જાતે હૈં. ઇસે ઇન્સ્પેક્શન રાઉન્ડ કહા જાતા હૈ. હાઈ સિક્યુરીટી ઝોન મેં યે રાઉન્ડ જુમેરાત કો આતા થા. યુનાંચે તારીખ ૨-૧૦-૨૦૦૩ જુમેરાત કો સુબહ તકરીબન ૧૦ બજે સારે કૈદી ઔર સ્ટાફ અટેન્શન હો ગએ, ઔર ઉસ વક્ત કે જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ મી. સંજીવ ભટ્ટ સા. (I.P.S.) તશરીફ લાએ. કૈદીયોં કી અર્જો સુનતે સુનતે મેરે કરીબ આકર રૂક ગયે. કેહને લગે અક્ષરધામ કેસ મેં હો? મેં ને કહા : જી હાં સર, લેકિન મેં બેકસુર હું, કેહને લગે મેં સબ જાનતા હું. મેરે ઇખ્તિયાર મેં હોતા તો મેં આપ કો રિહા કર દેતા. લેકિન મેં મજબુર હું. હાં, મેં યહાં આપકો કોઈ તકલીફ નહીં હોને દુંગા. યહાં કિસી ચીઝ કી ઝરૂરત હો, કોઈ તકલીફ હો તો બતાઓ. મૈને ઔર ઇસ કેસ કે ટૂસરે સાથીયોં ને કહા કે સર હમેં બહોત માર કર ઝબરદસ્તી યે જુર્મ કબુલ કરવાયા ગયા હૈ. હમને અપને માર કે દર્દ કી ભી શિકાયત કી ઔર મૈને કોર્ટમેં અપની કારગુઝારી લિખને કે લીયે કાગઝાત તલબ કીયે. દીગર સાથીયોં ને ભી કાગઝાત તલબ કીયે. ભટ્ટ સા. ને ફૌરન હમેં બકદરે ઝરૂરત કાગઝાત દીયે. ઔર હમ તમામ કો જેલ હોસ્પિટલ ભેજ દિયા. ઉસ વક્ત ડોક્ટર ઝવેરી સા.થે. ઉન્હેં હમારા મેડીકલ ચેકઅપ કરને ઔર પુરી હિસ્ટ્રી લિખને ઔર ઝરૂરત પડને પર સીવીલ હોસ્પિટલ ભેજને કે લીયે કહા. ડોક્ટર સા. ને મુઝે બરહના કરકે સબ કુછ ચેક ક્રિયા ઔર માર કે નિશાનાત ઔર પુરી હિસ્ટ્રી લિખી. ઔર હમેં સીવીલ હોસ્પિટલ ભેજા ગયા. ચુંકે કાઈમ બ્રાંચ મેં ઇન્તિલાઅ દી જા ચુકી થી ઇસલીયે જનાબ સીંઘલ સા. અપને પુરે કાફલે સમેત વહાં ઇસ્તિકબાલ કે લીયે મૌજૂદ થે. પુલીસ હેડ ક્વાટર સે હમારે સાથ ભેજે ગયે પુલીસ ઝાબતે કે કમાન્ડો કે હાથ સે

ગન લેકર જનાબ M.D. ચૌધરી સા. ને હમારી પુશ્ત સે લગા દી ઔર બડી હી બેહુદહ ઝબાનમેં કહા કે ભાગને કી કોશીશ મત કરના વરના છલની કર દુંગા. ઔર ઈસી તરહ ગન કે સાથે મેં હમેં ડોક્ટર કે પાસ લેકર ગયે.

વનાર ઔર આર.આઈ. પટેલ ને વહાં ભી હમેં ધમકીયાં દેના શુરૂઅ કી, ઔર કહા કે ડોક્ટર કો અગર કુછ ભી કહા તો તુમહારી ખૈર નહીં હૈ. સીંઘલ સા. ઉન્હેં કેહન લગે ઈન્હેં જો કેહના હૈ કેહને દો, હમને અપના કામ પુરા કર દિયા હૈ, અબ કોઈ ફર્ક નહીં પડતા. ખૈર યહાં ભી કાઈમ બ્રાંચ કા મન્હૂસ સાયા હમ પર મુસલ્લત રહા. હમેં બારી બારી ડોક્ટર કે પાસ પેશ કિયા ગયા. જબ મુઝે પેશ કિયા ગયા તો M.D. ચૌધરી ઔર દૂસરે કુછ હઝરાત સાથ થે. ઉન્હોંને ડોક્ટર સે હમારા તઆરૂફ કરવાયા કે યે અક્ષરધામ મંદીર પર હમ્લા કરનેવાલે આતંકાવાદી હેં, બસ ફિર ક્યા થા ? ડોક્ટર સા. બડી બે રૂખી સે પેશ આને લગે.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અબ ચુંકે વાપસ કાઈમ બ્રાંચ નહીં જાના થા. અલ્લાહ તઆલા ને થોડી સી હિમ્મત ભી દે દી થી. મૈંને ડોક્ટર સે કહા કે આપ ડોક્ટર હેં. મુઝે ચેક કરના ઔર મેરી તકલીફેં સુનના ઔર કેસ પેપર મેં ઉસે લિખના આપકા ફર્જ હૈ ઔર રહી બાત કે મૈં આતંકવાદી હું ઔર મૈંને અક્ષરધામ મંદીર પર હમ્લા કરવાયા હૈ યા નહીં? ઈસકા ફૈસલા અલ્લાહ તઆલા કરેંગે. મૈં અપને માલિક સે સચ્ચાઈ બેનકાબ કરને કી દુઆ કરતા હું. બાદિલે નાખાસ્તા ડોક્ટર સા. ને ચેક કિયા. કેસ હિસ્ટ્રી મેં લિખા ઔર દવાએં દી. ઈસી તરહ સલીમભાઈ કે સાથ ભી મામલા હુવા. ઉનકે પૈરમેં ફેક્યર પાયા ગયા. લેકિન બાદમેં કાઈમ બ્રાંચ ઔર જેલ ઓથોરીટી ને સાઝિશ કરકે ઈન પેપરોં ઔર એકસ રે પ્લેટ કો ભી ગાઈબ કર દિયા.

પ્રમુખ સ્વામી સે મુલાકાત :

ભટ્ટ સાહબ એક રોઝ ઈન્સ્પેક્શન રાઉન્ડ મેં અક્ષરધામ મંદિર કે પ્રમુખ સ્વામી જી ઔર દીગર સંતો મહંતો કો ભી લેકર આએ. ઔર ઉનકે સામને હમેં પેશ કિયા ઔર કહા કે ઈન્હેં અપની રૂદાદ સુનાઓ. મૈંને મુખ્તસરન અપની રૂદાદ સુનાઈ જિસસે પ્રમુખ સ્વામી કાફી મુતઅસ્સિર હુવે ઔર કહા “હમ સે ક્યા

ઉમ્મીદ રખતે હો?” મૈંને કહા સર, મેરે કેસ કી C.B.I. જાંચ દિલાને મેં આપ હમારી મદદ કરો, અગર C.B.I. જાંચ મેં હમ કસુરવાર સાબિત હો તો હમૈં ફાંસી લગા દેના. બસ યે સુન કર વોહ ચલે ગએ.

ઈધર રમઝાનુલ મુબારક કી આમદ કી તૈયારી થી, રમઝાનુલ મુબારક સે પેહલે રાઉન્ડ મેં જનાબ ભટ્ટ સા. ને કહા કે રમઝાનુલ મુબારક મેં જો લોગ છોટા ચક્કર જાના ચાહતે હૈં અપના નામ, નંબર પેટી પર લિખવાકર અપના બિસ્તર વ સામાન લે લો. મૈં મૌલવી અબ્દુલ્લાહ સા, આદમભાઈ, સલીમભાઈ, અલ્તાફભાઈ વ દીગર કુછ હઝરાત તૈયાર હો ગયે. ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઉસ રોઝ સે રિહાઈ તક અલ્લાહ તઆલા ને હાઈ સિક્યુરીટી કી સખ્તીયોં ઔર તંગીયોં સે નજાત અતા ફરમા દી. (જૈસા કે મૈં લિખ ચુકા હું કે કાઈમ બ્રાંચ સે આનેવાલોં કે લીયે યે યકીનન સુફૂન કી જગહ હૈ, લેકિન જેલ મેં રેહનેવાલે આમ કેદીયોં કે લીયે યે જહન્નમ હૈ.)

મેરે કેદી સાથી

હાઈ સિક્યુરીટી સે નિકાલ કર હમેં છોટા ચક્કર ૪ આફ્ટર મેં ભેજ દિયા ગયા, યે પોલ્ટી ફાર્મ કી શકલ કી એક બડી બેરેક થી, જો તકરીબન તીન ફુટ કી ઉંચાઈ કી દીવાર કે બાદ ઉપર તક લોહે કી સલાખેં લગી હુઈ પીંજરાનુમા શકલ કી થી. અંદર હી ઈસ્તિન્જા કે લીયે ૩ બચતુલ ખલા થે ઔર નાહને ધોને કા ઈન્તિઝામ થા. બડી કુશાદહ યાર્ડ થી જિસ્મેં ખુલી બંદી કે દૌરાન વોલીબોલ, ક્રીકેટ વગૈરહ ખેલને કી ભી ગુંજાઈશ થી, ઈસી તરહ ખુલી બંદી કે દૌરાન નાહને ધોને ઔર દીગર ઝરૂરીયાત કે લીયે બચતુલખલા, ગુસલખાને વગૈરહ ભી થે. યહાં હમ સે પેહલે હી ૪૦-૫૦ દૂસરે કેદી થે. જિનમેં બહોત સે માઅરૂફ ચેહરે ભી નઝર આએ. કુછ લોગોં કા બાદમેં તઆરૂફ હુવા. જિનમેં ચંદ કાબિલે ઝિક્ર યે હૈં :

(૧) અઝીઝમ ઉસ્તાઝી હઝરત મુફતી તાહિર સુરતી સા. (સુરતલાલ વાલા કેસ, D.C.B. કેસ) (૨) રફીકભાઈ R.D. (D.C.B. કેસ) (૩) ગુલાલભાઈ (૪) મુફતી સઈદ અકબર હૈદરાબાદી (૫) મૌલાના અહમદ હુસૈન મનસુરી (૬) મુનવ્વર બેગ (કેપ્ટન) (૭) અફઝલખાન (બાબુ) (૮) અત્હર

પરવેઝ ભાઈ (૯) રૈહાન પુઠાવાલા (૧૦) પરવેઝ શેખ (૧૧) રિયાઝ ઉર્ફ ગોરૂ (૧૨) હાફિઝ યુસુફ સા. મનીયાર (૧૩) ઈદરીસખાન (૧૪) ઝહીર (૧૫) મહમુદ રજા શાહ (૧૬) હાજી ફારૂક (૧૭) તારિક વગૈરહ.

ઈન હઝરાત કે અલાવહ દીગર બહોત સે ભાઈયોં કે સાથ ઈદ કે બાદ મુખ્તલિફ મૌકોં પર મુલાકાત હુઈ, જિનમેં મુહમ્મદ ખાન, ફિરોઝ ફોર યુ, હમીદખાન, યુનુસખાન, હારિસ અન્સારી, જુનૈદ સૈયદ, રફીક, વગૈરહ કાબિલે ઝિક હેં, ઈન હઝરાત ને બડી મુહબ્બત ઔર હમદદી કા ઈઝહાર કિયા ઔર અપની રિહાઈ તક બરાબર મેરી હિમ્મત વ હોસલા અફઝાઈ કરતે રહે. ઈન હઝરાત સે મુલાકાત કે બાદ જેલ ઔર આસાન મેહસૂસ હોને લગીં ઔર તઆરૂફ વ કારગુઝારી, મસ્અલે, મસાઈલ, ખેલ કુદ ઔર હંસી મઝાકમેં વક્ત આસાની સે ગુઝરતા રહા.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ યે સારે હી હઝરાત મેરી રિહાઈ સે બહોત કબ્લ રિહા હો ચુકે થે. અબ સિર્ફ મેરે ચાર સાથી (૧) જનાબ હનીફ ભાઈ પાકીટવાલા (૨) અનસ માયીસવાલા (૩) કલીમ કરીમી ઔર (૪) હબીબ હવા બાકી રેહ ગએ હેં. અલ્લાહ તઆલા જલ્દ અઝ જલ્દ ઉનકે લીયે ભી ખૈર કે, ખુશીયોં કે આફીયત કે, બાઈઝૂઝત રિહાઈ કે ફૈસલે ફરમાએ. (આમીન)

જેલ મેં રમઝાનુલ મુબારક કી આમદે બાબરકત

૪ આફ્ટર મેં ડાલે જાને કે દો તીન રોઝ બાદ હી અપને બેશુમાર અનવારાત વ બરકાત, ઔર અન ગિનત ફઝાઈલ કે સાથ રમઝાનુલ મુબારક કી આમદે બા સઆદત હુઈ. મેં સમઝતા હું કે આમ ઈન્સાનોં ઔર મુસલમાનોં કે લીયે તો માહે મુબારક બાઈસે ખૈર વ બરકત હૈ હી લેકિન કેદીયોં કે હક મેં યે મુબારક મહીના કુછ ઝયાદહ હી ખૈર કા બાઈસ બન જાતા હૈ. વલ્લાહ મૈંને ઈસ મુબારક માહ મેં કેદખાને મેં દસ્તરખાન પર વોહ નેઅમતેં દેખી ઔર ખાઈ હેં જો મૈંને બાહર નહીં ખાઈ થી ઔર બેશુમાર ગરીબ મુસલમાન બાહર આઝાદ હોતે હુવે ઉન નેઅમતોં સે મહરૂમ હેં.

કૈદીયોં કો ખાના ખિલાના

રમઝાનુલ મુબારક કી યે બેશુમાર નેઅમતે કહાં સે આતી થી ?

હઝરત યુસુફ અલયહિસ્સલામ ને કૈદખાને મેં દુઆ ફરમાઈ થી: યા અલ્લાહ ! મેરે ઈન કૈદી ભાઈઓં કો બાહર કી દુન્યા કે લઝીઝ ખાનોં સે આશના ઔર બાહર કી ખબરોં સે વાકિફ રખના.

બસ યે યુસુફ અ.સ. કી દુઆ કી બરકત ઔર તાસીર સમઝીયે કે ઈસ ચાર દીવારી કે બીચ ભી અલ્લાહ તઆલા અપની બેહતરીન વ લઝીઝતરીન નેઅમતેં ખિલાતે પિલાતે રહે.

શહર અહમદઆબાદ કે મશહૂર તાજિર વ ખિદમતગુઝાર મહુમ જનાબ મુસાભાઈ પટેલ બરસહા બરસ રમઝાનુલ મુબારક મેં કૈદીયોં કે લીયે ફુટ વ દીગર ઝરૂરીયાત મુહય્યા કરને કી ખિદમત અંજામ દેતે રહે. પુરા મહીના દોડભાગ કર કે એહલે ખૈર હઝરાત કે તઆવુન સે ઈતની ઝયાદહ મિકદાર મેં ફુટ ભેજતે કે હમારી હી નહીં બલ્કે બહોત સે ગૈર મુસ્લિમ કૈદી ભાઈયોં કી ભી ઝરૂરત પુરી હો જાતી થી. તારીખ ૧૧-૧૨-૨૦૦૫ કો હમારે જનાબ મુસાભાઈ અલ્લાહ કો ખ્યારે હો ગએ. અલ્લાહ તઆલા ઉનકી ઈન ખિદમાત કો કબુલ ફરમાએ, જન્મત મેં અપની નેઅમતોં, રહમતોં ઔર બરકતોં સે માલામાલ ફરમાએ, ઉનકી બેઈન્તિહા મગફિરત ફરમાએ, અપને મુકર્રબીન મેં શુમાર ફરમાએ ઔર કૈદી કો ખિલાને ઔર ઉનકી ઝરૂરત પુરી કરને પર કુઅનિ પાક વ અહાદીસ મેં જો ફઝાઈલ બયાન કીયે હેં સારે ફઝાઈલ વ બરકાત સે માલામાલ ફરમાએ. (આમીન)

મહુમ મુસાભાઈ પટેલ કે બાદ અબ ઉનકે બેટે જનાબ દાઉદભાઈ ઔર ભત્તીજે જનાબ ઈલ્યાસ ભાઈ યે ખિદમત અંજામ દે રહે હેં. અલ્લાહ તઆલા ઈન હઝરાત કી યે બે લૌસ ખિદમાત કો કબુલ ફરમાકર બેહતરીન બદલા અતા ફરમાએ. (આમીન)

હુસૂલે જન્નત કા આસાન અમલ :

કૈદી કો ખાના ખિલાના, ઉસ્કી ઝરૂરત પુરી કરના યે મામુલી નેકી નહીં, કુઆની કરીમ મેં અલ્લાહ તઆલાને અબ્દાર (જન્નતી લોગોં) કે અવસાફ બયાન કીયે હૈં...

ان الابرار يشربون من كأسٍ كان مِزاجها كافورًا. عَيْنًا يشربُ بها عباد الله
يفجرونها تفجيرًا. يوفون بالندى ويخافون يومًا كان شره مستطيرًا.

ويطعمون الطعام على حبه مسكينًا ويتيمًا وأسيرًا.

ઈન આયાત મેં અલ્લાહ તઆલા ને જન્નત મેં લે જાનેવાલે અઅમાલ ઓર જન્નત કી નેઅમતોં કા બડી તફસીલ સે ઝિક્ર ક્રિયા. મિન જુમ્લા અઅમાલ વ અવસાફ કે યે ભી બયાન ફરમાયા કે (યે નેક લોગ) અલ્લાહ કી મુહબ્બત મેં મિસ્કીન, યતીમ ઓર કૈદી કો ખાના ખિલાતે હૈં.

માલૂમ હુવા કે કૈદી કો ખાના ખિલાના ભી હુસૂલે જન્નત કા બાઈસ હૈ. ઓર યે આમ હૈ મુસ્લિમ, ગૈર મુસ્લિમ તમામ કૈદીયોં કો શામિલ હૈ. બલ્કે મુફસ્સિરીન ને તો યે લિખા હૈ કે આયત કે નુઝૂલ કે વક્ત મુસ્લિમ કૈદી થે હી નહીં. ગૈર મુસ્લિમ કૈદી કે સાથ યે સુલૂક પર અલ્લાહ ને યે બશારત સુનાઈ હૈં. ઓર અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા ગઝવઅે બદર કે કૈદીયોં કે સાથ નિહાયત હી કરીમાના સુલૂક ઇસ કી તાઈદ કરતા હૈ.

સોચીયે ગૈર મુસ્લિમ કૈદી કે સાથ એહસાન કરને પર અલ્લાહ તઆલા ઇતના નવાઝ રહે હૈં તો મુસલમાન કૈદી પર એહસાન કરને, ખાના ખિલાને, ઉસ્કી ઝરૂરિયાત પુરી કરને ઓર ઉસ્કી રિહાઈ કી કોશીશ કરને પર ક્યા અજરો સવાબ અતા ફરમાએંગે. હમ ઉસ્કા અંદાઝહ નહીં લગા સકતે.

ઈસ્કે અલાવહ ઇબ્તિદા મેં હમારે ઘરોં સે ટિફિન ભી આ જાતે થે. ઓર કભી કભી બાઝ નેઅમતેં વહમો ગુમાન કે ખિલાફ ભી મયસ્સર હો જાતી થીં.

હઝરત ખુબૈબ બિન અદી (રદી.) ઓર હઝરત ઝૈદ બિન દસિના (રદી.) કે વાકેઆ મેં લિખા હૈ કે મુતઈમ બિન અદી કે રિશ્તેદારોં કે યહાં કૈદ કે ઝમાને મેં અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં અંગુર ખિલાતે થે. જબકે ઉસ દૌર મેં મક્કા મેં અંગુર કા નામો નિશાન નહીં થા.

ગુમાન કે ખિલાફ રિઝક :

મૈને કૈદખાને મેં પાલનપુર કે એક ગરીબ મુસલમાન કો દેખા હૈ. જેલ મેં છતોં કે નલીયે દુરૂસ્ત કરને કી મઝદૂરી કરતે થે. એક રોઝ છત પર નલીયે દુરૂસ્ત કરતે હુવે સાથી સે કેહને લગે બડા અરસા હુવા મછલી નહીં ખાઈ હૈ. યા અલ્લાહ તઆલા મછલી ખિલા દે. વલ્લાહ અભી ચંદ સેકન્ડ ભી નહીં ગુઝરે થે કે એક ચીલ ઉડતે હુવે ઉનકે સર પર સે ગુઝરી ઔર અપની ચાંચ મેં પકડી તકરીબન એક ફુટ બડી મછલી ઉનકે કરીબ ગિરા કર ચલી ગઈ. ઈસ તરહ કે ઔર ભી કુછ મુશાહદાત હૈં. બહરહાલ કૈદખાને મેં ભી અલ્લાહ તઆલા ને ઘર કે ખાને ઔર અપની નેઅમતોં સે મહરૂમ નહીં રખ્યા. ૨૬ માર્ચ ૨૦૦૮ તક બરાબર ઘર કા ખાના નસીબ હોતા રહા ઔર ઉસ્કે બાદ ભી મેરી રિહાઈ તક અલ્લાહ તઆલા અપની લઝીઝ તરીન નેઅમતોં સે માલામાલ ફરમાતે રહે.

ઔર જહાં તક બાહર કી ખબરોં કી બાત હૈ બાવજૂદ મહદૂદ વસાઈલ કે હમને બારહા ઈસકા તજરબા કીયા હૈ કે કઈ અહમ ખબરેં હમારે વકીલ ઔર ઘરવાલોં કી નિસ્બત હમેં પેહલે માલૂમ હો જાતી થી ઔર હમ મુલાકાત મેં ઉન્હેં વોહ ખબરેં સુનાતે થે.

ફક્કુલ આની (કૈદી કો છુડાઓ)

અલ્લાહ તઆલા ને ઈન્સાન કો ફિતરતન આઝાદ પૈદા ફરમાયા હૈ. એક આદમી અપની મરજી સે એક ખોલી મેં બરસ હા બરસ તન્હાઈ કી ઝિંદગી ઝરૂર ગુઝાર સકતા હૈ, લેકિન યહી શખ્સ કિસી કે હુકમ પર એક ઘડી કી બંદીશ બરદાશત નહીં કર સકતા. યહી વજહ હૈ ઈસ્લામ ને બહોત હી સાઝો નાદિર મઆમલાત મેં કૈદી કી ભરપુર રિઆયત વ હુકૂક કી પાસદારી કે સાથ કૈદ કી ઈજાઝત ઝરૂર દી હૈ, લેકિન કૈદ વ બંદ વ ગુલામી કી તાઈદ કભી નહીં કી હૈ. ક્યુંકે કૈદ વ બંદ કી મુસીબત ગુલામી સે ઝયાદહ સખ્ત હૈ. ગુલામ તો કિસી તરહ આઝાદ ફિઝા કી સાંસે લે સકતા હૈ. લેકિન કૈદી કો તો આઝાદ સાંસેં ભી મયસ્સર નહીં. યહી વજહ હૈ કે જનાબ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને

ગઝવએ બદર કે કેદીયોં કે સાથ બડા મુશકિનાના મામલા ફરમાયા ઔર મામુલી ફિદયા લેકર રિહા કર દિયા.

કુઆનિ પાક મેં કફ્કારોં કે બયાન મેં, ઈસી તરહ બહોત સી અહાદીસ મેં જગહ જગહ ગુલામોં કે આઝાદ કરને કી તાકીદ વ ફઝીલત નઝર આતી હે. યહી વજહ હે કે હઝરાતે સહાબા ને અપની હયાતી મેં ૨૮૨ ૩૭ ગુલામ આઝાદ કીયે.

હુદૈબિયા કે મોકે પર મક્કા કે ૮૦ કાફિર જો આપ પર આપ કે સહાબા પર શબખુન કે ઈરાદે સે આએ થે. ગિરફતાર હો ગએ. આપને તમામ કોબગૈર ફિદયા કે છોડ દિયા. બનુલ મુસ્તલિક કે ૧૦૦ ખાનદાન કો ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત જુવૈરિયહ (રદી.) સે શાદી કી બરકત સે મામુલી ફિદયે પર આઝાદ કર દિયા.

હુનૈન કે મોકે પર મુસલમાનોં કો સપ્ત નુકસાન પહોંચાનેવાલે કબીલએ હવાઝિન કે ૬૦૦૦ ખુંખાર કેદીયોં કો બિલા શર્ત વ ફિદયા કે રિહા કર દિયા. બનુ કુરૈઝા કે એક હઝાર યહૂદી કેદીયોં કો હઝરત સાબિત ઈબ્ને કેસ (રદી.) ઔર હઝરત ઉમ્મે મુન્ઝિર (રદી.) કી સિફારિશ પર બિલા શર્ત આઝાદ કર દિયા. બનુ તમીમ કે ૧૧ મર્દ, ૧૧ ઔરતેં ઔર ત્રીન બચ્ચોં કો હઝરત ઉયયના ઈબ્ને હિસ્ન ફિઝારીને કેદ કિયા થા. ઉનકે કબીલે કે લોગોં કી દરખાસ્ત પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને તમામ કો બિલા ફિદયા કે ફૌરી રિહા ફરમા દિયા. કેદીયોં કો રિહા કર દેના ન સિર્ફ આપકા અમલ થા. બલ્કે આપને ઉમ્મત કો ભી ઈસકી ખુબ તાકીદ વ તાલીમ ફરમાઈ. યુનાંચે બુખારી શરીફ કી રિવાયત મેં હે :

عن ابي موسى قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فكروا العاني
يعنى الاسير واطعموا الجائع وعودوا المريض

હઝરત અબૂ મૂસા અશ્શરી રદી. બયાન કરતે હેં : રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા “કેદીયોં કો રિહાઈ દિલાઓ, ભુકોં કો ખાના ખિલાઓ ઔર બીમાર કી ઈયાદત કરો.” (બુખારી શરીફ/૨/૨૮૨)

એક ઔર જગા ઈશાદ ફરમાયા : ભુકોં કો ખાના ખિલાઓ, મરીઝ કી ઈયાદત કરો ઔર કેદી કો છુડાઓ. (બુખારી શરીફ/૩/૩૭૭)

હઝરત જાબિર (રદી.) કી રિવાયત મેં હે કે અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા ત્રીન કામ એસે હેં કે ઈમાન વ યકીન ઔર હુસ્ને

નિચ્ચત સે કિયે જાએં તો અલ્લાહ કે ઝિમ્મે યે હક હો જાતા હૈ કે ઉસકી મદદ કરેં
 ઔર ઉસ કામ મેં બરકત અતા ફરમાએં.

(૧) જો શખ્સ અલ્લાહ કી ઝાત પર યકીન ઔર હુસ્ને નિચ્ચત કે સાથ
 કિસી કેદી કો આઝાદ કરાને કી કોશીશ કરેં. (૨) મુદ્દા ઝમીન ઝિંદા કરે (૩)
 શાદી કરેં (અલ-મુઅજમુલ વસીત)

કેદીયોં કે તઆવુન કી સૂરતેં :

આજ આતંકવાદ ઔર દહશતગર્દી કે જુઠે ઇલ્લામાત મેં બેશુમાર બેકસૂર
 મુસલમાન કેદોં મેં બંદ હૈ. હર આદમી કોટોં કે મસારિફ (ખર્ચે) બરદાશત નહીં કર
 સકતા. હર કોઈ સુપ્રિમ કોર્ટ તક નહીં પહોંચ પાતા.

● **પેહલી સૂરત :** ઇન બેકસૂર કેદીયોં કી રિહાઈ કે લીયે કોશિશ કાનુનન
 જાઈઝ અસ્બાબ મેં તઆવુન ઉમ્મત કા ફરીઝા હૈ. કાશ ઉમ્મત ઇસે ભી દીન
 સમઝે.

● **દૂસરી સૂરત :** હમ કેદીયોં કી રિહાઈ કી કોશિશ નહીં કર સકતે, વકીલ
 ઔર કાનુની ઇખ્રાજાત મેં તઆવુન નહીં કર સકતે. તો દૂસરા દરજા ઉસકી ઔર
 ઉસકે ઘર કી ઝરૂરિયાત કા ખ્યાલ કરના ઔર કફાલત કરના હૈ. ચુંકે કેદખાના
 સિફ કેદી કે લીયે નહીં બલકે ઉસકે ઘરવાલોં કે લીયે ભી સઝા હૈ. બલકે કેદીકે
 મુકાબલે મેં ઘરવાલોં કી ઇબ્તિલા વ આઝમાઈશ ઝયાદહ સખ્ત હોતી હૈ. દર-દર
 કી ઠોકરેં ખાના, મારે મારે ફિરના, સમાજ વ મુઆશરહ કી લઅન-તઅન ઔર
 શકો શુબ્હાત સે ભરી નિગાહોં કા બરદાશત કરના, કેદી ઔર ઉસકે ઘરવાલોં કા
 મોરલ તોડ દેતી હૈ. ઔર એહસાસે કમતરી મેં મુબ્તલા કર દેતી હૈ. હાં કુછ
 મુકદ્દમાત મેં જમીઅત ઉલમા જૈસી તન્ઝીમેં વકીલ કે ઇખ્રાજાત ઝરૂર દેતી હૈ.
 લેકિન ઘરેલુ મસારિફ વ ઝરૂરિયાત તમામ કે સાથ લગે હુવે હેં. કેદી કે માં-બાપ,
 બીવી-બચ્ચોં કે ઇખ્રાજાત કા ક્યા ? મૈંને કઈ એસે ગરીબ કેદી દેખે જો અપને
 ઘરકા વાહિદ સહારા થે. એક હી આદમી કમાનેવાલા થા, બુખ્હી માં હૈ, બાપ
 નહીં હૈ, બચ્ચે છોટે હેં. માં ઔર બીવી બીમાર હૈ, કેદી અપને પીછે કોઈ ખઝાના
 છોડકર નહીં ગયા. અબ ઇસ કે ઘર કી કફાલત કોન કરેગા ? ગોધરાવાલે કઈ
 મઝલૂમ એસે દેખે કે એક હી ઘર કે તીનોં ભાઈ કો કેદ મેં ડાલ દિયા. બાપ ઔર દો
 બેટોં કો ડાલ દિયા. હત્તા કે કલમ ૪૮૮ જહેઝ ઔર બીવી જલાને કે કેસ મેં તો પુરે

પુરે ખાનદાન કો ગલત તરીકે સે કેસ મેં ડાલ દિયા જાતા હૈ. પુરા ખાનદાન તિત્તર બિત્તર હો જાતા હૈ. બચ્ચે મારે મારે ફિરતે હૈં. કોર્ટ કે મસારિફ વ ઘરેલુ ઇખરાજાત બડે માલદાર વ સરમાયાદાર લોગોં કો ભી તોડ દેતે હૈં. વોહ બેચારે તો દુન્યા કે સામને અપની ઇઝ્જત વ મકામ કો બરકરાર રખને કી જદો જહદ કરતે હૈં. લેકિન ઝબાન હાલ ઔર ઉન્કી બોડી લેંગ્વેજ સે આપ હકીકતે હાલ માલૂમ કર સકતે હૈં. યે હઝરાત આપકે સદકાત વ ખૈરાત ઔર આપકી કફાલત વ હમદદી કે ઝ્યાદહ મુસ્તહિક હૈં. યુનાંચે કુઅનિ પાક મેં હૈ :

للفقراء الذين احصروا في سبيل الله لا يستطيعون ضرباً في الارض يحسبهم الجاهل اغنياء من التعفف تعرفهم بسيماهم لا يسألون الناس الحافاً.

સદકાત (ખુસીસિયત કે સાથ) ઉન હાજતમંદોં કે લીયે હૈં જો અલ્લાહ કી રાહ મેં ઘિર કર રહ ગએ હૈં. ઝમીન મેં (કમાને કે લીયે) કોઈ કોશિશ નહીં કર સકતે. ઉન્કી ખુદ્દારી કી વજહ સે નાવાકિફ શખ્સ ઉન્હેં માલદાર સમઝતા હૈ. આપ ઉન્કી પેશાનીયોં સે ઉન્હેં પેહચાન સકતે હૈં. વોહ લોગ લોગોં સે ચિમટ કર સવાલ નહીં કિયા કરતે ઔર આપ લોગ જો ભી ખૈર (સદકાત) ખર્ચ કરોગે અલ્લાહ તઆલા ઉસે જાનતે હૈં.

આખરી દરજે મેં હમ ઉમ્મત કે ઇન મઝલૂમીન કે લીયે દુઆ તો કર સકતે હૈં. યાદ રખીયે! દુન્યા કે કિસી કાનૂન મેં દુઆ કરના ગુનાહ નહીં હૈ. હમ ઇનકે લીયે ઇજતિમાઈ, ઇન્ફિરાદી, જુમ્હુર કે ખુત્બે કે વક્ત, હજજ-ઉમરહ મેં, રમઝાન મેં ઇફતાર કે વક્ત, તહજજુદ કે વક્ત, શબે કદ્ર કી તલાશ મેં રાતોં કી ઇબાદતોં મેં દુઆ કરેં, અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કેદીયોં કે નામ લેકર દુઆ ફરમાતે થે :

كان النبي صلى الله عليه وسلم يدعوفى القنوت اللهم انج سلمة بن هشام.

اللهم انج الوليد بن وليد اللهم انج عياش بن ابى ربيعة

اللهم انج المستضعفين من المؤمنين

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કુનૂત મેં યે દુઆ ફરમાયા કરતે થે. અય અલ્લાહ, સલમા બિન હિશામ (રદી.) કો કેદ સે નજાત અતા ફરમાં, યા અલ્લાહ, વલીદ બિન વલીદ (રદી.) કો રિહાઈ અતા ફરમા, યા અલ્લાહ, અયાશ

બિન રબીઆ (રદી.) કો રિહાઈ અતા ફરમા, યા અલ્લાહ તમામ કમઝોર વ મઝલૂમ મુસલમાન કૈદીયોં કો રિહાઈ અતા ફરમા. (બુખારી શરીફ)

હમારે આકા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જબ એક એક કૈદી કા નામ લેકર દુઆ કર સકતે હૈં? તો હમ ક્યું નહીં? હમ ભી દુન્યા ભર કે કૈદખાનોં મેં ફંસે હુવે હમારે બેકસૂર મઝલૂમ ભાઈયોં કે લીયે દુઆ ફરમાએ. અલ્લાહ તઆલા ઉન તમામ કો જલ્દ અજ જલ્દ બાઈઝૂજત રિહાઈ અતા ફરમાએ. આમીન.

કૈદખાને મેં યે મેરા પેહલા રમઝાનુલ મુબારક થા. કૈદખાને મેં ભી અલ્હમ્દુલિલ્લાહ તરાવીહ મેં મુકમ્મલ કુર્આન પાક સુનને કી સઆદત નસીબ હુઈ. ઉસ્તાઝે મોહતરમ હઝરત મુફતી તાહિર સા. ઓર હાફિઝ યુસુફ સા. ને તરાવીહ પજ્હાઈ. યહી નહીં બલ્કે હઝરત મુફતી તાહિર સા. જબ તક જેલ મેં રહે રાતમેં નફલ નમાઝ મેં રોઝાના ૮-૧૦ પારે પજ્હને કા મામુલ રહા. બા હિમ્મત લોગ બશાશત કે સાથ ઈસમેં ભી શિર્કત ફરમાતે થે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ટુટી કુટી ઈબાદતોં ઓર ઉમદા ખાનોં કે સાથ રમઝાનુલ મુબારક ગુઝર ગયા ઓર ઈદ બા સઈદ કા ચાંદ હો ગયા.

જેલ મેં ઈદ ઓર બફરા ઈદ

રમઝાનુલ મુબારક કે રોઝોં ઓર મુસલસલ મુજાહદોં કે બાદ ઈદ કી આમદ જહાં સારે જહાં કે મુસલમાનોં કે લીયે ખુશીયોં કા પૈગામ લેકર આતી હૈ. હર જગા, હર ચેહરે પર ખુશી હી ખુશી નઝર આતી હૈ, હફતોં પેહલે સે ઈદ કી તૈયારી ઓર એહતેમામ, બેહતરીન લિબાસ, ઉમદા ખાનેં, બેહતરીન ચપ્પલ વ દીગર લવાઝિમાત ઈન સબ કે સાથ માં, બાપ, બીવી બચ્ચે, ભાઈ, બહન, દોસ્ત, અહબાબ ઓર આમ મુસલમાનોં કે સાથ ઈદ કી મુબારકબાદીયોં કા તબાદલા ઓર ખુશીયોં કા બાંટના ઈદકી ફરહત વ શાદમાની કો ચાર ચાંદ લગા દેતા હૈ.

વહીં કૈદખાને મેં ઈદ કી આમદ હમારે દિલ કે બોઝ કો બજા દેતી થી. દિલ કે ઝખ્મ તાઝા હો જાતે થે. માં, બાપ, બીવી, બચ્ચોં, રિશ્તેદારોં ઓર દોસ્ત, અહબાબ સે જુદાઈ ઓર ફિરાક કા બડી શિદ્દત સે એહસાસ હોતા થા. અપની બેબસી, કમઝોરી ઓર ગુલામી કા એહસાસ દિલ કો ગમગીન ઓર આંખોં કો

ગરમ પાની કા ચશ્મા બના દેતા થા. કિસી તરહ ઈદ કી નમાઝ તો અદા કર લેતે. કેદી ભાઈયોં સે મુસાફરા, મુઆનકા ઓર મુબારકબાદીયાં ભી હો જાતી. લેકિન ઉસ વક્ત અપને ટુટે દિલ ઓર મજરૂહ જઝબાત પર કંટ્રોલ કરના બડા મુશ્કલ હોતા. હમારી આહો ઝારી ઓર જઝબાત કી નુમાઈદગી કરનેવાલી હિચક્રિયાં વ સિસક્રિયાં આસ્માન કો રૂલાને કે લીયે કાફી હો જાતી. ખુલી બંદી કા વક્ત તો કિસી તરહ મુલાકાતોં મેં ખાને, પીને ઓર “અથ્યામે ખાલિયા” કી નેઅમતોં ઓર આઝાદ ફિઝા કી રાહતોં કી યાદ ઓર જુગાલી કરને મેં ગુઝર જાતા થા. લેકિન દોપહર મેં ૩:૦૦ બજે જબ કે ઈદ અપને ઉરૂજ પર હોતી હૈ. બીવી, બચ્ચોં ઓર દોસ્ત અહબાબ કે લીયે રિશ્તેદારોં કે યહાં મિલને જુલને કા વક્ત હોતા હૈ. પિકનીક પોઈન્ટસ ઓર તફરીહ ગાહેં ખુશ વ ખુર્મ ચહરોં ઓર બચ્ચોં કી માસૂમ કિલબિલાહટ સે જગમગાતી હૈં. આઝાદી વ ખુશી કા ભરપુર લુત્ફ ઉઠાયા જાતા હૈ એન ઉસ વક્ત હમેં બેરેકોં મેં બંદ કર દિયા જાતા થા.

હાય! મેં ઉસ વક્ત કી દિલી કેફીયત, અપની બેબસી, કમઝોરી ઓર મઝલૂમિયત કો કેસે બયાન કરું? મૈને અક્સર કેદીયોં કો દેખા બંદીમેં બેચારે સર સે પૈર તક કફનનુમાં સફેદ ચાદર ઓળહ લેતે ઓર અપને ગરમ આંસુઓં સે બિસ્તર ભિગાતે રેહતે. ઉનકી સર્દ આહેં ઓર ખોલતી હાંડી કી તરહ કી આવાઝ ઉનકે છુપે માતમ કી ચુગલી કર દેતી થી.

હાલાંકે હમારે ભાઈ સલમાન, નુરબેગ, અઝીમભાઈ, ગ્યાસુદ્દીનભાઈ ઓર દીગર એહલે ખૈર હઝરાત ઈદ કી ઈસ ખુશી મેં હમેં શામિલ કરને ઓર હમારી દિલજોઈ મેં કોઈ કસર બાકી નહીં રખતે થે. બડે બડે ટીફીનોં મેં શિરખુર્મા, સમોસે, કબાબ ઓર કિસ્મ કિસ્મ કે લઝીઝ ખાનેં, ઉમ્દા લિબાસ ઓર કીમતી ઇત્ર ભેજતે થે. લેકિન ઈન નેઅમતોં પર એહસાસે ગુલામી ગાલિબ આ જાતા થા.

ઈબ્તિદા મેં પેહલી હી ઈદ કો જેલ અમલા ને ફી મુલાકાત દી થી. જિસ્કે નતીજે મેં બેશુમાર હમદર્દ મુલાકાત મેં ચલે આએ થે. અરસા બાદ ઈન ચેહરોં કો દેખ કર દિલ કે ઝખ્મ ઓર ગેહરે હો ગએ. સન ૨૦૦૮ તક ઈદ કે રોઝ ઝાતી કપડે પહેનને કી ઈજાઝત થી. લેકિન સન ૨૦૦૮ કે બાદ હમેં ઝાતી કપડોં સે ભી

મહરૂમ કર દીયા ગયા. ઔર ઈદ કે રોઝ ભી કૈદી કપડે પહેનને પર મજબૂર ક્રિયા જાતા થા.

ખૈર ઈદ ભી ગુઝર ગઈ ઔર ઈદ કે ત્રીસરે રોઝ હમેં છોટા ચક્કર ચાર્ડ નં. પ મેં ભેજ દિયા ગયા, વહાં પ/૧, પ/૨, દો ચાર્ડ થી, જિસ્મેં કતાર બંદ છોટી છોટી ૮/૮ ખોલીયાં થી, ઔર ટહલને ઔર ખેલને કે લીયે છોટા સા મૈદાન થા, ઈબ્તિદા મેં મુઝે પ/૧ ખોલી નં. ૩ મેં રખા ગયા, યહાં મેરે સાથી મૌલાના અહમદહુસૈન મન્સુરી ઔર સિકંદરખાન થે. તકરીબન એક હફતા ઉનકે સાથ રહને કે બાદ મેં સામને પ/૨ ખોલી નંબર ૩ મેં ચલા ગયા. યહાં મેરે સાથ રૈહાન પુઠાવાલા, રિયાઝ ઉર્ફે ગોરૂ, શાહનવાઝ ગાંધી ઔર પરવેઝ શેખ થે. ઈન સાથીયોં કે સાથ તકરીબન એક સાલ રહા.

હિફઝે કુઆને પાક કી દૌલત

અલ્લમ્દુલિલ્લાહ સન ૧૯૯૭ મેં ઈફતા સે તકમીલ કે બાદ શહર અહમદઆબાદ હી મેં મુખ્તલિફ ઈદારોં ઔર મસ્જિદોં મેં ઈમામત ઔર તદરીસ વ ઈફતા કી ખિદમત કી. જુમ્મહ મેં હાજીસખી કી મસ્જિદ મેં બયાન ભી કરતા થા. લેકિન હાફિઝ ન હોને કા શિદ્દત સે એહસાસ રહતા થા. બારહા કોશીશ ભી કી કે હિફઝ કર લું લેકિન બાહર કી દૌડ ભાગ વ મશગુલી ઔર સુસ્તી વ કોતાહી કી વજહ સે ઈરાદે કી તકમીલ નહીં હો પાતી થી. એસા ભી હુવા કે એક આધા પારા યાદ ક્રિયા ઔર ફિર ગફલત ગાલિબ આ ગઈ. ઔર હિફઝ અધૂરા છોડ દિયા. લેકિન અબ જેલ મેં તો ફુરસદ હી ફુરસદ થી. રમઝાનુલ મુબારક મેં તરાવીહ મેં કુઆન પાક સુનને કે બાદ હિફઝે કુઆન કા શૌક વ જઝબા ઔર બળ્લ ગયા. અબ કે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કે ફઝલ સે મુકમ્મલ વ પુખ્તા ઈરાદે કે સાથ તકરીબન તારીખ ૧૨ શવ્વાલ સે હિફઝે કુઆન કી ઈબ્તિદા કી ઔર હઝરત ઉસ્તાઝી મુફ્તી તાહિર સા. કો સુનાના શુરૂઅ ક્રિયા. મુ. તાહિર સા. ને યે તરતીબ બનાઈ કે સુબહ બંદી ખુલતે હી સબક સુનાતા. ફિર કુછ દેર કે બાદ સબક પારા સુનાતા ઔર દોપહર બંદી ખુલને કે બાદ દૌર સુનાતા, સૂરએ હુજુરાત સે સબક

સુનાના શુરૂઆત કર્યા. મગરિબ બાદ, તહજજુદ મેં ઓર સુબહ કી નમાઝ કે બાદ સે બંદી ખુલને તક મેં સબક યાદ કરતા થા. સબક સુનાને કે બાદ કુછ દેર સબક પારા યાદ કરતા થા. ઓર ફિર દોપહર મેં ખાને કે બાદ તકરીબન એક ઘંટા કયલુલા કરતા. ૧:૦૦ બજે ઉઠ જાતા ઓર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ દૌર યાદ કરતા થા.

... **ولقد يسرنا القرآن للذكر** કી બરકાત અપની આંખોં સે દેખી ઓર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ છ મહીને કે અરસેમેં (જિસમેં મુલાકાત, કોર્ટ મેં સિમાઅત, ટેન્શન ઓર જુમ્અહ કે દિન કી છુટ્ટીયોં કે સાથ) તારીખ ૧૨ રબીઉલ અવ્વલ સે પેહલે અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલો કરમ સે હિફઝ મુકમ્મલ હો ગયા. હઝરત મૌલાના હુસૈન અહમદ ઉમરજી (રહ.) ગોધરાવાલે કી સદારત મેં હમારી યાર્ડ હી મેં એક છોટા સા ઈજલાસ મુઅકિદ કર્યા ગયા થા. ખત્મે કુર્આન પર હઝરત મૌલાના ને દુઆ ફરમાઈ. ઓર એક છોટી સી દાવત ભી કી ગઈ થી. બાહર ભી મેરે ઘર પર હઝરત મૌલાના અ.ગની સા. (રહ.) અઝીઝમ મુફ્તી ઈમ્તિયાઝ સા., મુફ્તી યહયા સા., મુફ્તી રિઝવાન સા., જનાબ સલમાન ભાઈ, નુરબેગ સાહબ વગૈરહ ને ભી દુઆ વ દાવત કા એહતામામ કર્યા થા.

فجزاهم الله احسن الجزاء

ઉસ્કે બાદ ૫/૨ કી ખોલી નંબર ૭ મેં મુન્તકિલ હુવા. વહાં મેરે સાથ હઝરત મુફ્તી તાહિર સા., અય્યુબ ખાન વગૈરહ થે. હઝરત મુફ્તી તાહિર સા. કે સાથ બહોત હી આસાની સે વક્ત કટતા રહા. કુર્આન પાક સુનાને ઓર ઈલ્મી ઈસ્તિફાદહ મેં બહોત સહૂલત હો ગઈ. મેં ઉન્કે ઈલ્મ સે મુસ્તફીદ હોતા ઓર વોહ મેરી નાદાન શરારતોં સે મહઝુઝ હોતે થે. આપકો જિતના હી ટેન્શન ક્યું ન હોતા. મેં અપની જહાલત વ શરારત કે દો ચાર નમુને પેશ કર કે ઉન્હેં ખુશ કર દેતા. મેં ઉનસે અર્ઝ કરતા “હઝરત બઆવાઝે બુલંદ મુસ્કુરા દીજીએ” કભી કેહતા “જહરન તબસ્સુમ” ફરમા દીજીયે. બસ ફિર ક્યા થા સારા ગમો ગુસ્સા દૂર હો જાતા ઓર ઉસ વક્ત આપકી “જહરન મુસ્કુરાહટ” દેખને કે કાબિલ હોતી થી.

દૂસરે સાલ ઉનકે સાથ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કુર્આન પાક સે તરાવીહ પબ્હાઈ. લાલવાલા કેસ મેં સઝા કે બાદ તીસરે સાલ હઝરત હાફિઝ યુસુફ સા. કે સાથ

તરાવીહ પળાઈ, ઔર સજા હોને તક ઈસી ખોલી મેં રહા. હાં કભી કભી ઉક્તાહટ હો જાતી તો ચેંજ કરને કે લીયે હારિસ, અફઝલખાન ઉર્ફે બાબુ વગૈરહ કી ખોલી મેં ભી બંદ હો જાતા થા. ઈબ્તિદા મેં જબ સહૂલત થી તો કભી કભી ગોધરા બેરેક મેં ઈસી તરહ હાજી મુશ્તાક કી બેરેક મેં ભી બંદ હો જાતા થા.

ઇન્ફિરાદી વ ઇજિતમાઈ અઅમાલ વ દુઆએ

ઈબ્તિદા મેં ઇજિતમાઈ અઅમાલ ભી ખુબ હુવે. ઇજિતમાઈ અઅમાલ કે બાદ સાથીયોં કો દુઆ કરને કા મૌકા દીયા જાતા થા. દુઆ માંગને કે લોગોં કે મુખ્તલિફ ઔર નિરાલે અંદાઝ થે. હમારે યહાં “કડી” કે એક સાહબ નકલી નોટોં કે કેસ મેં થે. વોહ અપની દુઆ મેં અલ્લાહ તઆલા કો જેલ કે સાત દરવાઝે ગિનવાતે ઔર કેહતે યા અલ્લાહ, હમારી બેરેક કા દરવાઝા, યાર્ડ કા દરવાઝા, સર્કલ કા દરવાઝા, ચક્કર કા દરવાઝા, બડા ચક્કર કા મેઈન દરવાઝા, ઝડતી રૂમ કા દરવાઝા, મેઈન ગેટ કા પેહલા દરવાઝા, મેઈન ગેટ કા આખરી દરવાઝા. યા અલ્લાહ તમામ દરવાઝે ખોલ દે ઔર મુઝે અભી, ફિલહાલ, ઈસી વક્ત, ફૌરન, તાત્કાલિક, અરજન્ટ, ઈમીજેટલી રિહાઈ અતા ફરમા. અપની ફૌરી રિહાઈ કે લીયે ભી સાત અલ્ફાઝ ઇસ્તેઅમાલ કરતે થે. ઔર વાકિઅતન બહોત જલ્દ રિહા ભી હો ગએ. કાઠીયાવાડ કે એક સાહબ દુઆ મેં કેહતે યા અલ્લાહ. મેરે રાત કે ગુનાહોં કો મુઆફ ફરમા દે. હમને એક બાર ઉનસે પુછા કે આપ સિર્ફ રાત કે ગુનાહોં કી બખ્શિશ ક્યોં ચાહતે હો ? દિન કે ગુનાહોં કા કોઈ ઝિક્ક ક્યું નહીં કરતે ? કેહને લગે ભાઈ, મેં તો ચોર થા. રાત મેં ચોરી કરતા થા ઔર દિન ભર સો રહતા થા. ઈસલીયે દિન મેં તો ગુનાહોં કા સવાલ હી પૈદા નહીં હોતા !!!

હઝરત મુફતી તાહિર સા. કી નિગરાની મેં ખત્મે ખ્વાજગાં, આયતે કરીમા, યા હલીમુ, યા અલીમુ, યા અલિયુ, યા અઝીમુ કા વિર્દ, (૧,૫૧,૦૦૦ મરતબા)

દુરુદે નામરિયહ...

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَوةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًّا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوةً تَحِلُّ بِهِ الْعُقَدُ وَتَنْفَرُجُ بِهِ الْكُرْبُ وَتَقْضِي بِهِ الْحَوَائِجُ وَتَنَالُ بِهِ الرِّغَائِبُ وَحَسَنَ الْخَوَاتِمِ وَيَسْتَسْقِي الْغَمَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفْسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَ.

(૪૪૪૪ મરતબા કા વિદે હોતા ઓર ઇજતિમાઈ દુઆ હોતી થી.)

દુરુદે તુનજજીના...

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَلَوةً تَنْجِينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ، وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتَطْهَرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السِّيَّاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ عَلَى الدَّرَجَاتِ وَتَبْلَغُنَا بِهَا أَقْصَى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاتِ وَبَدِّ الْمَمَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

(૭૦ મરતબા)

और दुआये (रोजाना १०० मरतबा) फिराऊँल्ले ममाँ कालूँवाँ कानँ एन्दँल्ले वजिहँ. अनस (रही.) (इजर और मगरिब के बाद),

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ

شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

(રોજાના ફજર બાદ ઓર મગરિબ બાદ ત્રીન મરતબા)

और रोजाना ४० मरतबा सूरअे यासीन शरीफ की तिलावत करते थे.

મઝફૂરહ અવરાદ વ દુઆઓ કે અલાવહ હઝરત અકદસ મૌલાના ઇફતિખારુલ હસન કાંધલવી દામત બરકાતુહુમ ને કુર્આન પાક કી આયતે કરીમા.. انا كفيئك المستهزئين.. રોજાના રાતમેં ૧૦૦૦ મરતબા પઘહેને કે લીયે કહા થા, ઉસ પર અમલ કરતે થે.

કોર્ટ મેં હમારી તારીખ કે રોઝ ભી બડે એહતમામ સે લોગ ઇજિતમાઈ અઅમાલ વ દુઆઓં મેં શિર્કત ફરમાતે થે ઔર હમારે લીયે, ટીફીન બોંબવાલે ભાઈયોં કે લીયે, ગોધરાવાલે મઝલૂમીન કે લીયે ઔર પુરે આલમ કે મુસલમાનોં કે લીયે દુઆએં કી જાતી થી.

અય્યામે બીજ કે રોઝોં કી ભી કભી કભી તૌફીક હો જાતી થી. ઇસી તરહ પીર જુમેરાત કે રોઝે ભી હો જાતે થે. બહરહાલ ગંદે દિલ વ બુરે અઅમાલ કે બાવજુદ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ટુટી ફુટી નેકીયોં કે ઝરીયે અલ્લાહ તઆલા કો રાઝી કરને કી કોશીશ કરતે ઔર અલ્લાહ તઆલા કી રહીમ વ શફીક, હલીમો બુદબાર ઝાત હમારે ઇન મતલબી ઔર વક્તી અઅમાલ કો ભી ઝાએઅ ન ફરમાતી. ઇન અઅમાલ કી કબૂલિયત વ અજરો સવાબ તો ઇન્શાઅલ્લાહ આબિરત મેં મિલેગા હી. હમ કેદખાને મેં ભી ઇન બાબરકત અઅમાલ કે અનવારાત વ બરકાત કો મહસુસ કરતે થે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ લોગ રિહા હોતે ગએ ઔર આબિરમેં હમ ૮ સાથી પોટા મેં રહ ગએ થે.

ખુસૂસી પોટા કોર્ટ કા જજમેન્ટ

તારીખ ૩૦-૬ કો હમારે જજમેન્ટ કી તારીખ દી ગઈ, હમ લોગ ઔર હમારે પોટા કે તમામ સાથી બહોત ખુશ થે. ચુંકે અવ્વલ તો જુઠા કેસ થા ઔર ફિર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અસ્બાબન હમારે વકીલોં ને મેહનત ભી અચ્છી કી થી ઔર ઐસા માલુમ હોતા થા કે તકરીબન પુરા કેસ હમારી ફેવર (હક) મેં ચલા હે ઇસલીયે રિહાઈ ચકીની નઝર આ રહી થી.

ઈસ્લામને સજાઓં ઔર હુદૂદ કે બારે મેં જો પ્યારા ઉસૂલ બનાયા હૈ કે الحدود تندرة بالشبهات (યાની શકો શુબ્હાત કી વજહ સે સજાએં માફ હો જાયા કરતી હૈ.) ચહી ઉસૂલ હમારે મુલક કે કવાનીન મેં ભી હૈ કે મુલ્હિમ કો શક કા ફાયદા (બેનીફીટ ઓફ ડાઉટ) દિયા જાએ ઔર ઇસ સિલસિલે મેં હમારે મુલક કે ઇન્સાફ પસંદ હઝરાત ને યહાં તક કહા હૈ કે સો મુજરિમ બચ જાએ ઉસકા કોઈ ગમ નહીં, લેકિન એક બેકસુર કો સજા નહીં દી જા સકતી.

પહાં તો એક શુબ્હા નહીં બલ્કે શકો શુબ્હાત કી ભરમાર થી. અવ્વલ તો કેસ હી જુઠા થા. ઔર ફિર ઈન અફસરાન ને તાકત કે નશે ઔર ઓવર કોન્ફીડન્સ મેં બેશુમાર ગલતીયાં કી થી.

ઈસલીયે હમ તમામ બહુત ખુશ થે કે ઈન્શાઅલ્લાહ આજ રિહાઈ હો જાએગી. બલ્કે કુછ સાથી તો તારીખ પર જાને સે પેહલે હી આપ તો આજ રિહા હોનેવાલે હો. અબ આપ કો ઈન ચીઝોં કી કહાં ઝરૂરત હૈ કેહતે હુવે મેરી બહોત સી ચીઝોં ઔર સામાન ભી લેકર ચલે ગયે થે.

તારીખ ૩૦-૬-૨૦૦૬ કી સુબ્હ હમારે તમામ સાથીયોં ને ઈજિતમાઈ અઅમાલ ઔર દુઆ કી. અગલે રોઝ શામ મેં ઔર આજ સુબ્હ સવેરે હિફાઝતી અમલા કે ડોગ સ્કોલ. બોંબ સ્કોલ વગૈરહ ને આ કર હમારી યાર્ડ કી ચેકીંગ કી ઔર ફિર સુબ્હ તકરીબન ૧૦:૩૦ બજે હમેં જેલ અમલા કે હિફાઝતી દસ્તે કી નિગરાની મેં જેલ સીટીંગ કોર્ટ મેં પેશ કિયા ગયા. વકીલોં સે મુલાકાત કે બાદ હમેં કોર્ટ મેં લે જાકર બિઠા દિયા ગયા. કુછ રસમી કારવાઈ કે બાદ કોર્ટ ને “ટાઈપ મશીન કી ખરાબી” કી વજહ સે અગલે રોઝ યાની તારીખ ૧-૭-૨૦૦૬ કો જજમેન્ટ કા એલાન કિયા. ફિર દૂસરે રોઝ ઈસી તરહ હમ કોર્ટ પહોંચે. હિફાઝતી અમલે કે અલાવહ મીડીયા વગૈરહ કે ભી બહોત અફરાદ થે. કોર્ટ ને અપની કારવાઈ શુરૂઅ કી ઔર હમ તમામ છ અફરાદ કો ઈસ જુર્મ કા મુરતકિબ કરાર દેકર મુખ્તલિફ સઝાએ સુનાઈ, જિસ્મેં મુઝે ફાંસી કે અલાવહ ઉમર કેદ વ મુખ્તલિફ સઝાએ ઔર જુર્માના ભી આઈદ કિયા.

સઝા સુનકર કોર્ટ મેં સન્નાટા છા ગયા. મેરે કુછ સાથીયોં ને મારે ગમ કે રો દિયા. ઉનકી હાલત દેખકર મેરી આંખોં મેં ભી આંસુ આ ગએ. હમને આપસ મેં એક દૂસરે કો તસલ્લી દી. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ વહીં બઆવાઝે બુલંદ અઝાન પબ્હકર ઝોહર કી નમાઝ ભી બડે ઈત્મિનાન સે અદા કી. ઉસ્કે બાદ લંબી ચોડી કારવાઈ ઔર ખાનાપુરી હોની થી. ઈસલીયે અસર, મગરિબ ભી વહીં કોર્ટ રૂમ સે બાહર અદા કી. સઝા સુન કર મૈંને જઝબાત મેં આકર ચે કહા કે “ઈન્શાઅલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા આપ તમામ ઝાલિમોં કી પકડ ફરમાએંગે. વોહ કિસી કો ભી

નહીં છોડેંગે” મેરી બાત સુનકર વહાં મૌજૂદ કાઈમ બ્રાંચ કે એક ઓફીસર P.I. અગ્રવાત સા. દમબખુદ રહ ગએ ઔર ઉન્હોંને મેરા હાથ પકડ લિયા ઔર કુછ દેર તક વોહ કુછ ભી બાત ન કર સકે. ઈફાકે કે બાદ ઉન્હોંને કહા મુફતી સાહબ ક્યા આપ કે સાથ મૈંને કોઈ જુલ્મ કિયા થા ? મૈંને કહા નહીં. ફિર પુછને લગે મૈંને આપકા કેસ બનાયા ? મૈંને કહા નહીં. કેહને લગે ફિર મુજે ક્યું બદદુઆ દી? મૈંને કહા માફ કરના મૈં જઝબાત મેં બેહ ગયા થા, મેરા મકસદ આપકો બદદુઆ દેના નહીં હૈ. ઉન્હેં સુકૂન હો ગયા ઔર ઉસકે બાદ ઉન્હોંને અપની ઝબાન સે યે કહા કે આપ સબર કરના, આપ પર જિન્હોંને જુલ્મ કિયા હૈ માલિક કિસી કો ભી નહીં છોડેગા. ઉસકે બાદ ઉન્હોંને હમેં P.I. એ.એ. ચૌહાણ કી ઈબરતનાક મૌત કે હાલાત સુનાએ. મૈંને સુના થા કે મુઝ સે ગુનાહ કબુલ કરવાને કે લીયે એન્કાઉન્ટર કા ડ્રામા કરનેવાલે યે સાહબ બિસ્તરે મર્ગ પર ખુદ અપને ગુનાહોં કા ઈકરાર ફરમા રહે થે. (વલ્લાહુ અઅલમ)

અલ્લાહ તઆલા ઉન્કી મગફિરત ફરમાએ. (આમીન)

જબ હમેં ફાંસી કી સજા સુનાઈ ગઈ તો સીંધલ સાહબ ને ફાતિહાના અંદાઝ મેં હાથ બુલંદ કર કે અપની ઈસ અઝીમ કામયાબી કા જશન મનાયા. ઉન્હેં કહાં માલૂમ થા કે મૌત વ હયાત કે ફૈસલે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ફરમાતે હેં. ૮ સાલ તક ફાંસી કી સજા કે તહત મૌત કે સાયે મેં રહનેવાલે બાઈઝ્ઝત બરી હો ગએ ઔર સીંધલ સાહબ કા બેટા જો બેચારા મૌત કે સાયે સે ભી બઝાહિર કોસોં દૂર થા ખુદકુશી કર લી!

જેલ મેં એક મરતબા જનાબ સે મેરી મુલાકાત હુઈ થી. સીંધલ સાબ ને અગરયે હમારી ફાંસી પર જશન મનાયા થા. મૈંને ઉનસે કહા દેખીયે આપ ને મુઝ પર જુલ્મ કિયા. યે મેરા ઔર આપ કા મુઆમલા હૈ લેકિન મુજે આપ કે બેટે કી ખુદકુશી કા રંજ હૈ. વોહ શરમિંદહ હો ગએ. મૈંને ઉન્હેં તસલ્લી દી ઔર કહા ફિક મત કરના અલ્લાહ તઆલા સબ અચ્છા કર દેંગે. ઔર મેરે લાઈક કોઈ કામ હો તો ઝરૂર કેહના. ઉન્હોંને ભી કહા કોઈ કામ હો તો મુજે કહના. ઉસ વક્ત સુપ્રિમ કોર્ટમેં હમારા કેસ ઝેરે સિમાઅત થા. ચુનાંચે મૈંને કહા સાહબ અગર આપ

મેરે લીયે કુછ કરના ચાહતે હૈં તો એક કામ કીજીયે. મેરા કેસ સુપ્રિમ કોર્ટ મેં ઝેરે સિમાઅત હૈ. યે આખરી મરહલા હૈ. અગર આપકો માલિક (અલ્લાહ) કા ખૌફ હૈ ઔર ઝમીર કી આવાઝ હૈ તો આપ સુપ્રિમ કોર્ટ મેં હક્કિયા બયાન (એફીડેવીટ) લિખ કર દે દીજીયે કે મૈને ગલત કેસ બનાયા હૈ ઔર યે હઝરાત બેકસૂર હૈં. તો કેહને લગે યે તો નહીં હો સકતા. ફિર કહા કે મુઝે માલૂમ નહીં થા કે આપ બેકસૂર હૈં. ઔર ફિર સારા ઇલ્લામ વણઝારા કે સર થોપ દીયા. અલબત્તા ઉન્હોને એક બાત બિલ્કુલ સહીહ કહી કે વણઝારા તો ઇસ કેસ મેં તુમ્હારે દોસ્તોં ઔર બહોત સે બેકસૂર મુસલમાનોં કો ભી ફંસાના ચાહતા થા. લેકિન મૈને બડી મુશ્કિલ સે ઉસે ઇસ ઇરાદે સે બાઝ રખા થા. ફિર કેહને લગે કે આપ યહાં સે રિહા હો જાતે લેકિન નીચલે અદાલતોં પર “ઊપર” સે દબાવ થા. ઇસીલીયે હાઈકોર્ટ ને આપ કા જજમેન્ટ ૨ સાલ સે ઝયાદહ અરસે તક રોકે રખા થા. લેકિન આપ બેફિક રહો, સુપ્રિમ કોર્ટ સે આપ (ઇન્શાઅલ્લાહ) રિહા હો જાઓગે.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા ને મેરી રિહાઈ સે પેહલે હી કુછ લોગોં સે તો અપના ઇન્તિકામ લે લિયા. બાઝોં કો ઢીલ દી હૈ ઔર ઢીલ દેને કે બાદ કા ઇન્તિકામ ઇન્શાઅલ્લાહ ઝયાદહ સખ્ત હોગા. **إِنْ بَطُشَ رَيْكَ لَشِدِيدٌ**

મેરે વાલિદ કી પેશીંગોઈ

મૈને અપને વાલિદ મર્હુમ કી એક પેશીંગોઈ અપની આંખોં સે પુરી હોતે દેખી. મેરે વાલિદ અપને સાથીયોં સે કેહતે થે કે જિન લોગોં ને મેરે લડકે કો કેંદ મેં ડાલા હૈ વોહ ખુદ કેસોં મેં અંદર જાએંગે, ઉસ્કે બાદ મેરા લડકા રિહા હો જાએગા. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી બાત રખ લી, લેકિન અફસોસ મેરી રિહાઈ દેખને કે લીયે વોહ હયાત નહીં થે.

ખૈર ફાંસી કી સજા સુનાએ જાને કે બાદ મૈને અપને વકીલ સે કાગઝાત લેકર અપને ઘરવાલોં ઔર દોસ્તોં કે નામ સબ્ર, તસલ્લી ઔર હિમ્મત અફઝાઈ કી ચિઠ્ઠી લિખી ઔર ચુંકે સનીચર કે રોઝ સજા સુનાઈ ગઈ થી, પીર કે રોઝ મુલાકાત મેં આને કે લીયે લિખા.

પીર કે રોજ કી ઈસ મુલાકાત મેં થોડા રોના ધોના ભી હુવા ઔર ઉસકે બાદ હાઈકોર્ટ મેં અપીલ ઔર વકીલ કે તાલ્લુક સે બાતચીત હુઈ, પોટા કોર્ટ સે ફાંસી કી સજાએ સુનાએ જાને કે બાદ દોસ્તી ઔર હમદર્દી કા દમ ભરનેવાલે બહોત સે અપને ભી બેગાને હો ગએ. બહોત સે મસાઈલ, પરેશાનીયાં ઔર તકાજે અજ સરે નવ ખડે હો ગએ. મેરે દોસ્તોં કો હાઈકોર્ટ કી ફિક સવાર હો ગઈ. યે હઝરાત હાઈકોર્ટ મેં વકીલોં કી નામઝદગી ઔર ફીસ કે લીયે તઆવુન કી દરખાસ્ત લે કર એક સાહબ કે પાસ પહોંચે. ઉન્હોંને યે કેહતે હુવે કિસી ભી તરહ કી ઈમદાદ કરને સે સાફ ઈન્કાર ફરમા દિયા કે અબ તો આપ મુજરિમ સાબિત હો ચુકે હેં. ઔર હમ મુજરિમોં કી પૈરવી નહીં કરતે. લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત ને યહાં ભી હમારે હમદર્દ વ મોહસીન ખડે કર દીયે ઔર જનાબ ઉવેશભાઈ સરેશવાલા, મુખ્તારભાઈ પુઠાવાલા વગેરહ ને હાઈકોર્ટ મેં અ.કયુમ, આદમભાઈ, મૌ.અબ્દુલ્લાહ ઔર સલીમભાઈ હમ ચાર કી જાનિબ સે દિફાઅ ઔર વકાલત કે લીયે બમ્બઈ કે મશહૂર સીનીયર વકીલ જનાબ અ.મજીદ મેમણ સાહબ કો નામઝદ કિયા ઔર ઉનકે સાથ તઆવુન ન કે લીયે જનાબ પરવેઝ મેમણ સા. ઔર જનાબ એજાઝ કુરેશી કો તય કિયા ગયા. ઔર અલ્તાફભાઈ ને H.N. ઝાલા કો નામઝદ કિયા. ચાંદખાન કી જાનિબ સે જાવેદખાન પઠાણ, ખાલિદભાઈ ઔર એલ.આર. પઠાણ સાહબ ને વકાલત નામે દાખિલ કીયે ઔર તારીખ ૩૧-૦૭-૨૦૦૬ કો હમારી જાનિબ સે અપીલ દાખિલ કી ગઈ. સામને ગુજરાત સરકાર ને ભી કન્ફરમેશન અપીલ દાખિલ કી. ઔર મુખ્તલિફ તારીખોં પર મુખ્તલિફ બેંચોં ને NOT BEFORE ME (હમ નહીં ચલાએંગે) કિયા ઔર આખિર મેં જસ્ટીસ રેખા બહેન દોષિત ઔર જસ્ટીસ K.M. ઠાકર કેસ સુનને કે લીયે તૈયાર હુવે.

દસ ખોલી

પોટા કોર્ટ કી જાનિબ સે સઝા સઝા સુનાએ જાને કે એક રોઝ બાદ હમારી દોબારહ ફીંગર પ્રીન્ટસ વ દીગર કાનુની કારવાઈ કે બાદ હમારે પ્રાઈવેટ કપડે બિસ્ટર વગૈરહ જમા કર લીયે ગએ ઔર હમેં દસ ખોલી ભેજ દિયા ગયા. દસ ખોલી યાર્ડ જેલ કી બુલંદ દીવાર સે બિલકુલ કરીબ થી. દીવાર સે મુત્તસિલ હી બાહર કી જાનિબ સ્ટાફ ક્વાટર્સ થા. યહાં બાહર કી દુન્યા કી આવાઝેં ભી આતી થી. પેહલી મરતબા જબ યહાં હમને કુત્તે કી આવાઝ સુની થી હમ ઈસ પર ભી ખુશ હુવે થે ઔર મૈંને ઔર અનસ માચીસવાલા ને મારે ખુશી કે મુઆનકા ક્રિયા થા ! ઈસે ભી જેલ કે આમ યાર્ડ ઔર સેક્શન કી બનિસ્બત ઝયાદહ સખ્ત સમઝા જાતા હૈ. લેકિન અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા ફઝલ થા કે અલ્લાહ ને યહાં ભી હમેં બેશુમાર નેઅમતેં અતા ફરમાઈ ઔર સારી સખ્તીયાં ખત્મ કર દી. હમ સે પેહલે જો લોગ યહાં બંદ થે ઉનકે મુતાલ્લિક સુના થા કે વોહ લોગ જેલ અમલા ઔર નિગરાન કો દૌરાને બંદી બાતચીત કે લીયે ભી પૈસે દેતે થે ઔર વહાં સે નિકલને કે લીયે ભી બહોત ઝયાદહ પૈસે અદા કરને પડતે થે. લેકિન હમારે બાદ અલ્લાહ તઆલાને વોહ સહૂલતેં અતા ફરમાઈ કે લોગ પૈસે દેકર વહાં આના ચાહતે થે.

યહાં દસ ખોલી મેં અવ્વલ બડી બેરેક મેં હમ પાંચ ઔર દો નિગરાન (વોચમેન) સમેત કુલ સાત લોગોં કો રખા ગયા. કુછ અરસે બાદ ખોલી મેં ડાલ દિયા. એક છોટી સી ખોલીમેં મૈં, આદમભાઈ ઔર ભરૂચ કે એક સાથી ઈકબાલ ભાઈ પટેલ રહતે થે. યહાં હમારે અલાવહ હૈદરાબાદ કે ભી પોટા કે સાથી થે. બાદમેં હરેન પંડયાવાલે સાથીયોં કો ભી સઝા કે બાદ યહીં રખા ગયા. હઝરત મુફ્તી તાહિર સા. ભી બડે ચક્કર સે યહીં તશરીફ લે આએ થે. તાલીમ વ તઅલ્લુમ, ખેલ-કુદ, વરઝિશ ઔર હંસી મઝાક મેં સાથીયોં કા વક્ત ગુઝરતા રહા. અલ્લાહ તઆલા ને યહાં હમેં દુન્યાભર કી સહૂલતેં અતા ફરમાઈ થી લેકિન ઉસ્કી નાકદરી હુઈ જિસ્કે નતીજે મેં અલ્લાહ તઆલા નારાઝ હુવે ઔર જેલ મેં કતલ ઔર સીટી કા એક સંગીન હાદસા પેશ આયા. જિસે મૈં પીછે બયાન કર ચુકા હું.

બડા ચક્કર મુન્તાકિલી

૨૭ માર્ચ ૨૦૦૮ કો સીટી બજને કે બાદ હમેં દસ ખોલી સે બડી ઝિલ્લત વ રૂસ્વાઈ કે સાથ નિહાયત હી બે સરો સામાની કે આલમ મેં નિકાલા ગયા ઔર દો તીન સાથીયોં કો હાઈ સિક્યુરીટી મેં ઔર બાકી હમ તમામ કો બડા ચક્કર મુખ્તલિફ બેરેકોં મેં ડાલ દિયા ગયા. મુઝે બેરેક નં. ૩/૩ મેં ડાલા ગયા. યહાં મેરે સાથ મૌ. અહમદ, અત્હર પરવેઝ ભાઈ ઔર ઈકબાલભાઈ પટેલ ઔર ભી ૧૫-૨૦ મુસલમાન થે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ, યહાં ભી નમાઝ બા જમાઅત હોતી થી, સીખના સિખાના ભી હોતા થા, કુઅનિ પાક કે હિફ્ઝ કે બાદ યહીં પર મેંને ફુરસદ સે ફાયદા ઉઠાતે હુવે હઝરત ઉસ્તાઝી મુફ્તી તાહિર સાહબ સે અંગ્રેઝી સીખના ભી શુરૂઅ કિયા ઔર કુછ હી અરસે મેં અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કાફી અંગ્રેઝી ભી સીખ લિયા.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ આફીયત કે સાથ વક્ત ગુઝરતા રહા. બડે ચક્કર ૩/૩ મેં કુછ મહીને ગુઝરે થે કે જેલ કે ઉસ વક્ત કે એક નિહાયત હી તઅસ્સુબ પરસ્ત (કોમવાદી) ઓફીસર વ્યાસ સાહબ કો હમારા બાજમાઅત નમાઝ પળહના ઔર ઈજતિમાઈ અઅમાલ વ દુઆઓ કરના અચ્છા નહીં લગા ઔર ઉન્હોંને હમ તમામ કો મુખ્તલિફ બેરેકોં મેં તકસીમ કર દિયા ઔર હિંદુ મુસ્લિમ દોનોં કેદીયોં કો ઈસ તરહ ખલ્ત મલ્ત કર દિયા કે દોનોં કો અપની અપની ઈબાદાત વ મઝહબી રૂસૂમાત મેં ખલલ હો. યહી નહીં બલ્કે ઈસ ઓફીસર ને મુઝે હાઈકોર્ટ કે જજમેન્ટ સે કુછ રોઝ પેહલે બુલાયા ઔર પુછા તુ કિસ કેસ મેં હૈ? મેંને કહા અક્ષરધામ કેસ મેં હું. ઉસ પર ઉસને અચાનક અપને તેવર બદલ લીયે ઔર ધમકી ભરે અંદાઝ મેં કહા “યાદ રખના કે કોર્ટ ચાહે તુઝે છોડ દે લેકિન તુ હમારી કસ્ટડી સે ઝિંદા નહીં જા સકેગા.”

હિંદુ કૈદીયોં કા સુલૂક

કૈદખાને કી સલાખોં કે પીછે ૧૧ સાલ મેં મેરે ખિલાફ કોઈ ભી શિકાયત નહીં થી. જેલ કવાનીન કી હત્તલ ઈમ્કાન પાસદારી કી થી. યહાં તક કે જબ જેલ મેં નરમી હોતી થી. લોગ ઈધર ઉધર ટહલ સકતે થે, ઉસ વક્ત ભી મેં બગૈર ઝરૂરત કભી ભી ઘર મુલાકાત ઔર વકીલ મુલાકાત કે અલાવહ યાર્ડ સે બાહર નહીં નિકલતા થા. હત્તા કે બગૈર શદીદ તકાલીફ વ ઝરૂરત કે હોસ્પિટલ ભી નહીં જાતા થા. આપ કો શાયદ તઅજજુબ હોગા કે ગ્યારહ સાલ રહને કે બાદ મુઝકો મુશ્કિલ સે ચંદ ગિનતી કે અફસરાન કા નામ માલુમ થા. જેલ અમલા મેં સે બહોત કમ લોગોં કો નામ સે જાનતા થા. યહી નહીં બલ્કે મેરે પોટા કે સાથીયોં કે અલાવહ કુછ ગીનતી કે કૈદીયોં કે નામ માલુમ થે.

મેં હર કૈદી સે ઘુલ મિલ કર રહતા થા. શાયદ આપ કો જાન કર તઅજજુબ હોગા કે ઈન ગ્યારહ સાલોં મેં કભી ભી કિસી હિંદુ કૈદી કે સાથ મેરી કોઈ લડાઈ નહીં હુઈ. કભી ભી કિસી હિંદુ કૈદી ને મેરે સાથ ગલત સુલૂક યા બદતમીઝી નહીં કી થી. ચુંકે સારે હી લોગ જાનતે થે કે યે બિલ્કુલ ગલત કેસ હૈ. ઔર મુઝે ઝૂટા ફંસાયા ગયા હૈ. વોહ લોગ ભી ઈઝ્ઝત વ એહતરામ ઔર બડી હમદર્દી સે પેશ આતે થે. વોહ લોગ ભી કેહતે થે કે ઈન્શાઅલ્લાહ છૂટ જાઓગે. બહોત સે હિંદુ મેરે પાસ તાવીઝ ઔર પાની પળહાને કે લીયે આતે થે. અપને ઝાતી ઔર ઘરેલુ મસાઈલ મેરે સામને પેશ કરતે ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેં હસ્બે ઈસ્તિતાઅત ઉન્કે મસાઈલ હલ કરને મેં મદદ કરતા થા. બહોત સે પાગલ કૈદી ભી થે. વોહ ભી મુઝે બાઈઝ્ઝત રિહાઈ કી બશારત દેતે રહતે થે. એક વાકિઆ ઝિક્ર કરના મુનાસિબ સમઝતા હું.

બેરેક ચાર આફ્ટર મેં આમ તૌર પર પાગલ કૈદીયોં કો રખા જાતા થા. જિનમેં બિપીન ભાઈ નામ કા એક પાગલ કૈદી થા. બહોત હી ઝયાદહ પળહા લિખા થા. મૈંને ઉસ્કો દેખા વોહ યાર્ડ મેં ઘૂમતા ફિરતા ગુજરાતી અખ્બારાત તલાશ કરતા ઔર ફિર ગુજરાતી અખ્બાર પળહતા ઔર ઉસ્કા અંગ્રેઝી ઝબાન મેં બિલકુલ

સહીહ સહીહ તરજમા કરતા થા. ઉસ્ને મેરી રિહાઈ સે તકરીબન એક હફ્તે પેહલે મુઝે સુબ્હ ટહેલતે હુવે બુલાયા ઔર કહા મિસ્ટર કૌન સે કેસ મેં હો? મૈંને કહા અક્ષરધામ કેસ મેં હું. યે સુન કર મુસ્કુરાયા ઔર કેહને લગા : ફિક્ક મત કરો બાઈઝ્ઝત બરી હો જાઓગે. ઔર ફિર મેં ઉસ્કે મુંહ સે એક બિલકુલ સહીહ બાત સુન કર હૈરાન રહ ગયા. કેહને લગા અક્ષરધામ હમ્લા બાહર સે આએ હુવે દો ફિદાઈન ને કિયા થા ઔર ઈસ પુરે કેસ ઔર સાઝિશ મેં અહમદઆબાદ કે મુસલમાનોં કી કોઈ શિકત નહીં થી.

આમ હિન્દુ તો દરકિનાર, કૌમી ફસાદાત કે મુકદ્દમાત મેં કૈદ હોનેવાલે ભી મુઝ સે બડે એહતરામ સે પેશ આતે. બહોત સે લોગ કેસ ઔર વકીલ કે મુતાલ્લિક મશ્વરે કે લીયે ભી આતે થે.

સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ વ જેલ સ્ટાફ

૧૧ સાલ મેં જેલ મેં કઈ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ તબ્દીલ હુવે જિનકા મુખ્તસર તઆરૂફ હસ્બે ઝૈલ હૈં.

(૧) જનાબ સંજીવ ભટ્ટ સા. (I.P.S.)

નિહાયત હી રહમદિલ વ ઈન્સાફ પસંદ ઓફીસર થે. હમારી જેલ કસ્ટડી કે વક્ત યહી સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ થે. ઈન્હોંને કાનૂની તૌર પર હમારી બહોત મદદ ફરમાઈ થી. જિસ્કી તફસીલાત આપ પિછલે સફલાત મેં પળહ ચુકે હૈં. ગોધરા ફસાદાત કે વક્ત I.B. મેં થે. ગુજરાત ફસાદાત કો લેકર ઈનકા હુકૂમત સે ઈખ્તિલાફ ભી હુવા. લેકિન અફસોસ કિસીને ઈસ મર્દે હક કા સાથ નહીં દિયા.

જેલ મેં કેદીયોં કે સાથ બહોત રિઆયત વ રહમ નઝર સે મિલતે. કાનૂન કે દાયરે મેં રહેતે હુવે કેદીયોં કો બહોત સી સહૂલિયાત ફરાહમ કી. જિસપર ઉન્કા તબાદલા (ટ્રાન્સફર) કર દિયા ગયા.

(૨) ઉનકે બાદ કુછ દિનોં કે લીયે જનાબ ભાભોર સાહબ જો સીનીયર જેલર થે, ઉન્હેં યે ચાર્જ દિયા ગયા. ઉનકે બાદ જનાબ એલ.વી. ખરાડી કો સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ બનાયા ગયા. ચુંકે જેલ પુલીસ હી સે થે ઇસલીયે જેલ ચલાને કી બડી મહારત રખતે થે.

(૩) એસ.પી. જાડેજા સાહબ (I.P.S.) :

કઈ ખૂબયોં ઔર સિફાત કે માલિક થે. સૈયિદિના હઝરત ઉમર ફારૂક રહી. કી તરહ રાત કે અંધેરે મેં કેદીયોં કે હાલાત વ ઝરૂરત માલૂમ કરને કે લીયે તને-તન્હા નિકલ પડતે થે. લેકિન ઘરેલુ એતેબાર સે બહોત પરેશાન ઔર ટેન્શન મેં રેહતે થે. ઇનકે દૌર મેં જેલ મેં એક બહોત હી મશહૂર (ચકચાર) ચેતન બેટરી મર્ડર હોને કે બાદ ઇન્હેં તબ્દીલ કર દિયા ગયા થા. ઔર ઉસકે કુછ અરસે બાદ ઉનકા ઇન્તિકાલ હો ગયા.

(૪) જનાબ બુનેટ સા. (I.P.S.) :

લંબે ઉંચે નિહાયત હી ખૂબસૂરત ઔર બારોઅબ શખ્સ થે. ઉર્દૂ ઝબાન કે બડે દિલદાદહ થે. જબ ભી રાઉન્ડ મેં આતે હઝરત ઉસ્તાઝી મુફતી તાહિર સાહબ સે કેહતે કે ઉર્દૂ બડી પ્યારી ઝબાન હૈ. મેં આપસે ઉર્દૂ સીખના ચાહતા હું. લેકિન શાયદ બહોત હી મશગૂલી કી વજહ સે વક્ત નહીં નિકાલ પાતે થે.

(૫) જનાબ ચંદ્રશેખર રાવ સા. (I.P.S.) :

માર્ચ ૨૦૦૮ મેં જેલ મેં એક મર્ડર કે મૌકે પર યે નયે નયે સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ થે. ઇસલીયે ઇન્હોંને સારી સહૂલિયાત ખત્મ કર દી. ઔર બડી સખ્ત, પાબંદીયાં આઈદ કી થી. ઇસલીયે આમ કેદીયોં કી નિગાહ મેં યે બડે સખ્ત ઓફીસર થે. લેકિન મેરે સાથ ઇનકા રવૈયા બડા હમદદના રહા. એક મરતબા રાઉન્ડ મેં ઉન્હોંને મેરા હિસ્ટ્રી કાર્ડ દેખા. મેરા નામ ઔર ફાંસી કી સઝા પળકર પુછા કિસ કેસ મેં હો? મૈંને કહા અક્ષરધામ મંદીર કેસ મેં હું. તો બગૌર મેરા ચેહરા દેખને લગે, ફિર પુછા અપીલ કી હૈ? મૈંને કહા જી હાં.

પૂછને લગે અભી કેસ કિસ સ્ટેજ પર હૈ? મૈંને કહા હાઈકોર્ટ મેં જજમેન્ટ પેન્ડીંગ (બાકી) હૈ. કેહને લગે બાહર ક્યા કરતે થે? મૈંને કહા સર મૈં બિલકુલ બેકસૂર હું, મૈં મદ્રસા વ ઇમામત કરતા થા. બડે મુતાસ્સિર હો રહે થે, કેહને લગે ઠીક હૈ, અગર તકલીફ હો તો કેહના. હાઈકોર્ટ સે સજા બરકરાર રેહને પર એક બાર ફિર મેં ઉનકે સામને પેશ હુવા થા. ઉસ વક્ત ભી બડી હમદદી કા ઇજહાર કિયા થા. તકરીબન એક સાલ તક રેહને કે બાદ ૨૦૧૦ મેં ઇનકા તબાદલા હો ગયા.

(૬) જનાબ પારગી સાહબ :

બહોત હી નમ્ર તબીયત કે બા-અજ્લાક આદમી થે. કેદીયોં સે બડી મોહબ્બત કરતે ઔર બહોત રહમદિલી સે પેશ આતે થે. અંડર ટ્રાયલ કેદીયોં કો છોટે ભાઈ ઔર સજા યાફતા કેદીયોં કો બડે ભાઈ કે નામ સે પુકારતે થે. કેદીયોં કી ઝરૂરિયાત વ તકલીફોં કા બહોત ખ્યાલ રખતે થે. રાઉન્ડ મેં તમામ કી અરજેં બગૌર સુનકર ઝરૂરિયાત પુરી ફરમાતે. કેદીયોં કે તાલ્લુક સે બડે હમદદના ઔર મુસ્બત (પોઝીટીવ) ખ્યાલાત રખતે થે. એક બાર હમેં બતાયા કે લોગ જેલ કો મન્દૂસ જગહ સમઝતે હૈં. હમારે (I.P.S.) હઝરાત મેં અગર કિસી કા તબાદલા જેલ મેં હો જાએ તો ઉસે બહોત મન્દૂસ સમઝા જાતા હૈ ઔર જેલ પર તબાદલા કી ખબર સુનકર ઉનકે ઘરોં મેં માતમ છા જાતા હૈ. લેકિન મેરા જેલ પર તબાદલા હુવા તો મૈં બહોત ખુશ હુવા થા કે ચલો ઇન મુસીબત ઝદહ લોગો કે બીચ રહ કર ઇન કી મુસીબતેં, હાલાત વ મજબૂરીયાં જાનને ઔર ઉન્હેં સામને રખકર અપની ઇસ્લાહ કા મૌકા મિલા હૈ.

વોહ કેહતે થે કે બાહર કે આઝાદ લોગોં કી બનિસ્બત મૈં કેદીયોં કો કમ ગુનેહગાર સમઝતા હું. ક્યુંકે યહાં કી ચાર દીવારી મેં બહોત સે ઐસે ગુનાહ હૈં જિન્હેં કેદી ચાહતે હુવે ભી નહીં કર સકતા. કેદીયોં કી ખૈર ખ્વાહી કરના, ઉનકી ઝરૂરિયાત પુરી કરના ઇસે યે નેકી સમઝતે થે. ઇસી વજહસે ઉન્હોંને હત્તલ ઇમ્કાન ખાના દુરૂસ્ત કરને કી ભી બહોત કોશિશ

કી. કેદીયોં કી ઈસ્લાહ, તઝકિયાએ બાતિન ઔર ઈસ્લાહે મુઆશરહ કે બહે હામી થે. ઈસલીયે મુખ્તલિફ મૌકોં પર મુખ્તલિફ મઝાહિબ કે રહનુમાઓં કે બયાનાત કા પ્રોગ્રામ કિયા જાતા. યુનાંયે મુસલમાનોં કી જાનિબ સે હઝરત મૌલાના સજજાદ સાહબ નૌમાની દામત બરકાતુલુમ વ દીગર ઉલમા વ દાનિશવરોં કે ભી પ્રોગ્રામ રખે ગયે થે.

ઈનકે અલાવહ કેદીયોં કી સિહત ઔર ઉન્હેં ફિકરોં સે આઝાદ (ટેન્શનમુક્ત) રખને કે લીયે યોગા, વરઝીશ, બુખ્લોં કે લીયે લાફીંગ ક્લબ કે અલાવહ તફરીહ કે ભી બહોત સે પ્રોગ્રામ રખતે થે. હિંદુ મુસ્લિમ તહેવારોં પર કેદીયોં કી ખુશી મેં શરીક હોતે ઔર કાનૂન કે દાયરે મેં રેહતે હુવે ખાને કી દાવત વ દીગર તકરીબાત કી ભી ઈજાઝત દેતે થે. યુનાંયે ઈન કે ઝમાને મેં ઈદ, બકરા-ઈદ કે મૌકે પર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ બાહર સે એહલે ખૈર હઝરાત કી જાનિબ સે બેહતરીન દાવત કે પ્રોગ્રામ ભી હોતે થે. લેકિન સન ૨૦૧૨-૨૦૧૩ મેં જેલ મેં મુબય્યના સુરંગ ખોદે જાને કે વાકિએ કે કુછ અરસે બાદ ઈનકા ભી તબાદલા હો ગયા.

(૭) જનાબ ભગોરા સા. (I.P.S.) :

ગોધરાકાંડ કે બાદ કે ફસાદાત મેં “બિલ્કીસબાનું” કેસમેં યે સાહબ ખુદ ભી મુલ્કિમ કી હૈસીયત સે જેલ મેં રહ ચુકે થે. ઈસી સે ઈન્કી શખ્સીયત કા અંદાઝા લગાયા જા સકતા હૈ. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેરા ઈનસે ઝયાદહ સાબકા નહીં હુવા. સિર્ફ મેરી રિહાઈ કે રોઝ હી ઈનસે બાત હુઈ થી જિસે મેરી રિહાઈ કે ઉન્વાન મેં ઝિક્ક કરુંગા.

પુલીસ સ્ટેશન ઓર હમારી પુલીસ

અંગ્રેજોં ને હમારે મુલ્ક મેં પુલીસ એક્ટ બનાયા થા, જિસકા વાહિદ મકસદ ઝુલ્મો સિતમ ઓર તશદુદ કે ઝરીયે બિરાદરાને વતન ઓર હિંદુસ્તાનીયોં કે દિલો દિમાગ સે વતન કી આઝાદી કા જઝબા ઓર તસવ્વુર મિટા દેના થા. જિસકે લીયે પુલીસ કો ઇન્વેસ્ટીગેશન, ઇન્ટ્રોગેશન ઓર રીમાન્ડ જૈસે લફ્તોં કે તહત ઝુલ્મો તશદુદ કી ખુલી આઝાદી દે રખી થી. યહાં ઉસ દૌર કે અંગ્રેજી મઝાલિમ કો ઝિક્ક કરને કા મૌકા નહીં, મુખ્તસરન આઝાદીએ વતન કા જઝબા કુચલને કે લીયે યે પુલીસ ફોર્સ તૈયાર કી ગઈ થી.

લેકિન અફસોસ અંગ્રેજોં કે જાને કે બાદ ઓર હમારા મુલ્ક આઝાદ હોને કે બાદ આજ ભી આમ ઝહનોં ઓર ખાસ કર શરીફ લોગોં મેં પુલીસ સ્ટેશન કી વહી અંગ્રેજી દૌર કી પહચાન હૈ કે પુલીસ સ્ટેશન વોહ હૈ જહાં સે ગાલી ગલોચ કી આવાજોં આતી હો. જહાં કિસી કો નિહાયત હી બેરહમી સે મારા પીટા જા રહા હો, ઉસકી રહમ કી ભીખ પર ગાલી ઓર ઉસકી આહોં ઓર સીસ્કીયોં કા જવાબ કહકહા હો. જહાં ન સિર્ફ મુદ્દઆ અલયહી (જિસ્કે ખિલાફ ફરીયાદ હો) કી મારપીટ કી જાતી હૈ. બલ્કે ફરીયાદ કરનેવાલા ભી વહાં કી નવાઝિશાત સે મહરૂમ નહીં રહતા. બલ્કે યે સુના હૈ કે આમ તૌર પર ફરીયાદ કરનેવાલા હી પેહલે પુલીસ કી સખ્તીયોં કા શિકાર હોતા હૈ, યહી વજહ હૈ કે લોગ હત્તલ ઇમ્કાન પુલીસ સ્ટેશન જાને સે કતરાતે હૈં. ગુંડો કી શરાસ્ત, દાદાગીરી, ધાક-ધમકીયાં, ખંડણી, બેટીયોં કી આબરૂ રેઝી સબ કુછ ઇસલીયે બરદાશત કર લેતે હૈં કે ઉન્હેં શાયદ પુલીસ સ્ટેશન મેં ઇસસે ઝયાદહ કડવા તજરબા હો.

ઘર મેં એક ઓરત જલ રહી હૈ લેકિન ઇસકે રિશ્તેદાર ઓર પડોસી ઉસકે કરીબ નહીં જાતે ઓર ઉસે બચાને કી કોશિશ નહીં કરતે ક્યુંકે ઉન્હેં ડર હૈ કે પુલીસ ઉન્હેં ભી ઇસ કેસ મેં ડાલ દેગી. એકસીડન્ટ ઓર હાદસોં કે વક્ત લોગ મુસીબતઝહલ ઓર ઝખ્મીયોં કી સિર્ફ ઇસી વજહસે મદદ નહીં કરતે કે પુલીસ જવાબતલબી ઓર રિપોર્ટ કે નામ સે ઉન્હેં ભી પરેશાન કરેગી. ઇસ્કે અલાવહ

ભી આપ અપને અતરાફ મેં મુઆશરે કે ખિલાફ બેશુમાર હરકતેં દેખેંગે જિન્કે ખિલાફ લોગ સિર્ફ ઈસલિયે આવાઝ ઉઠાના પસંદ નહીં કરતે કે વોહ પુલીસ કે ચુંગલ મેં ફંસના નહીં ચાહતે. જબકે યહી અંગ્રેઝ જન્હોંને હમેં પુલીસ ઓર પુલીસ સ્ટેશન કા યે ભયાનક તસવ્વુર દિયા. આજ ઉન્કે મુલ્કોં મેં પુલીસ ફોર્સ નહીં, બલ્કે પુલીસ સર્વિસ હૈ. ઓર સુના ગયા હૈ કે વાકેઅતન વોહ એક ખાદિમ હી કી તરહ અવામ કે સાથ પેશ આતે હેં. અંધોં, બુળ્હોં, બચ્ચોં કો રાસ્તા પાર કરવાના, બુળ્હોં ઓર કમઝોરોં કો સહારા દેના, હાઈવે પર આપકી ગાડી મેં પેટ્રોલ, ઈંધન ખત્મ હો ગયા ઓર કરીબ મેં કહીં પેટ્રોલ પંપ નહીં તો આપકે લીયે ઈંધન કા ઇન્તિઝામ કરના ઓર દીગર બેશુમાર ખિદમાતી કામ કરતે હેં. ઓર ઇન સબ કે બાવજુદ ગુનાહ હલ કરને ઓર ગુનેહગારોં કો પકડને મેં ભી કાફી મહારત રખતે હેં. ચુંકે ઉન્કે પાસ અપને લેટેસ્ટ તકનીકી આલાત હેં. બેપનાહ મેહનત હૈ ઓર ફિર પુલીસ કે અચ્છે અખ્લાક વ ખિદમાત સે મુતઅસ્સિર અવામ કા ભી ભરપુર તઆવુન હાસિલ હૈ.

જબ કે હમારી પુલીસ કે અખ્લાક તો આપ જાનતે હી હેં. ઈસલિયે શરીફ લોગ ઓર અવામ સે તો મદદ કી ઉમ્મીદ હી બેકાર હૈ. આમ તૌર પર યે દેખા ગયા હૈ કે પુલીસ બજાતે ખુદ મેહનત વ દૌડભાગ ઓર અપને દિમાગ કી સલાહિયત ઓર લેટેસ્ટ ટેકનોલોજી સમઝને ઓર ઇસ્તેમાલ કરને કી બજાએ અપને મુખબિર હઝરાત હી પર એતેમાદ કરતે હેં. ઓર યે મુખબિર હઝરાત બસા અવકાત, ઝુઠી ઇત્તિલાઅ ભી દેતે હેં, બેગુનાહ લોગોં કો ભી ફંસા દેતે હેં. ઝાતી દુશ્મનીયાં ભી પુરી કરતે હેં. અપના વર્યસ્વ બનાને કી રાહ મેં જો આડ વ કાંટે દિખતે હોં ઉન્હેં ભી ઠિકાને લગાતે હેં. ઓર ફિર યે હઝરાત ખુદ ભી કોઈ દુધ સે ધુલે નહીં હોતે, બલ્કે પુલીસ સે તાલ્લુકાત કી આડ મેં જુવા, શરાબ, ખંડણી, દાદાગીરી ઓર પુલીસ કે નામ વ તાલ્લુકાત કા નાજાઈઝ ઇસ્તેમાલ કર કે લોગોં કી મિલ્કતેં હડપ કર લેના યા સસ્તે દામોં સે લેકર બિલ્ડર બન જાના યે સારે ગોરખધંધે હોતે રેહતે હેં. ઓર ન સિર્ફ પુલીસ ખામોશ તમાશાઈ બની રહતી હૈ બલ્કે ઇન મુખબિરીન હઝરાત કો ઇસકી બાકાયદા ઇજાઝત હોતી હૈ ઓર કભી કભી તો ઉન્કે સાથ ઇન નાજાઈઝ કારોબારોં મેં કુછ પુલીસ કી શિર્કત ઓર હિસ્સેદારી ભી હોતી હૈ.

ઇન હઝારત કી એક ગલીઝતરીન ઔર શર્મનાક હરકત લિખતે હુવે કલમ લરઝ જાતી હૈ, લિખને કો દિલ નહીં ચાહતા લેકિન “નકલે કુફુ કુફુ નબાશદ” કો સામને રખતે હુવે સિફ ઇસલીયે લિખ રહા હું કે શાયદ કિસી કો તૌબા કી તૌફીક હો જાએ. કુછ અરસા જેલ મેં આનેવાલે એક સાહબ ને મેરે સામને અપની ઇન ધીનૌની હરકતોં કા કુછ ઇસ તરહ એતેરાફ કિયા. મૈંને ઉનસે પુછા ફુલાં સાહબ કેસે આદમી હૈં ? કેહને લગે હમારે પેશે કે હૈં. મૈંને પુછા ક્યા મતલબ ? તો કેહને લગે મુખબિરી ભી કરતે હૈં, ચમડી કા કારોબાર ભી હૈ. મૈંને પુછા ક્યા મતલબ ? તો કેહને લગે કે હમારી બહન બેટીયોં કો ખુદ ભી ઇસ્તિમાલ કરતે હૈં ઔર ઓફીસરોં કી ખુશ્નુદી ઔર તર્કુબ હાસિલ કરને કે લીયે ઉન્હેં ભી પેશ કરતે હૈં. (અલ્લાહ હિફઝત ફરમાએ)

હમારે મુલ્ક કી અદાલતેં ઊઝમા (સુપ્રિમ કોર્ટ) ને બારહા પુલીસ કી ઇસ છાપ (ઇમેજ) કો સુધારને ઔર પુલીસ એક્ટ મેં ઇસ્લાહ કી બાત કહી હૈ.

મૌજૂદહ P.M. ને ભી પુલીસ સેમીનાર મેં ઇસ દર્દ કો મહસુસ કિયા થા. હાલાંકે ઐસા નહીં હૈ કે સારા હી પુલીસ ડિપાર્ટમેન્ટ ખરાબ હૈ, અચ્છે લોગ ભી હૈં, બલ્કે બહોત હી અચ્છે ઔર ઇમાનદાર લોગ ભી હૈં જો ઇસ સિસ્ટમ કી ઇસ્લાહ ચાહતે હૈં, લેકિન ઉનકી આવાઝ દબ કર રહ જાતી હૈ. મુઝે અચ્છી તરહ યાદ હૈ A.T.S. કે મી. વિપુલ વિજોય ઔર મી. કે.કે.પટેલ ઔર દીગર કુછ અફસરાન ને અક્ષરધામ કેસ બનાને સે મના કિયા થા કે હમ ગલત કેસ નહીં બનાએંગે. ઉન્હીં કે પાસ ઇસ કેસ કી જાંચ થી. લેકિન ઉનકી ઇમાનદારી પર યે કેસ વણઝારા સાહબ વગૈરહ કો દિયા ગયા. જિસે ઉન્હોંને ખુશી ખુશી કબુલ કર લિયા. મૈંને કાઈમ બ્રાંચ મેં ભી ઇમાનદાર વ શરીફ ઓફીસરોં કો દેખા થા. કશ્મીર કે સફર મેં જબ ઉનસે કરીબ હોને કા મૌકા મિલા તો ઉનકી શરાફત કો મહસુસ કિયા. હમારે સાથ તીન P.S.I. થે, તીનોં બડી હમદર્દી સે પેશ આતે થે. ખાસ કર એક P.S.I. સાહબ જો ગૈર મુસ્લિમ થે. નિહાયત હી નરમ દિલ થે. મેરી બહોત હોસલા અફઝાઈ ફરમાતે ઔર કેહતે સૂરએ યાસીન શરીફ કુર્આન પાક કા દિલ હૈ ઉસકી તિલાવત કરતે રહના ઔર અલ્લાહ સે મદદ માંગના વગૈરહ વગૈરહ. ઇસસે કબ્લ ઇન્ડીયન

આર્મી, કશ્મીર પુલીસ વ દીગર એજન્સીયોં કે ઈમાનદાર અફસરોં કા ઝિક્ક આપ પબ્લ ચુકે. જેલ કે સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ જોકે અકસર બાઅપ્લાક વ રહમદિલ થે. જિનકા ઝિક્ક તફસીલ સે ગુઝર ચુકા હૈ, બલ્કે જેલ અમલા મેં શ્રીમાલી સાહબ, હનુમાનદાદા નામ કે કુછ લોગ ઈતને ભલે થે કે હમ લોગ આપસ મેં કેહતે કે યે હઝરાત અગર મુસલમાન હોતે તો બહોત બડે વલી હોતે.

શાયદ આપકો યે સુનકર તાજજુબ હોગા કે ૧૧ સાલ કે અરસે મેં મુઝે સિવાય એક ઓફીસર (વ્યાસ) કે કભી ભી કિસી ભી હિંદુ ઓફીસર ને કોઈ તકલીફ નહીં દી. હમેશા ઈઝ્ઝત વ એહતરામ સે દેખા. હાં એક મુસલમાન ઓફીસર ને ઝરૂર તકલીફ દી. ઔર શરાત કા કોઈ મૌકા નહીં છોડા. કાઈમ બ્રાંચ મેં ભી યહી હોતા થા. આમ તૌર પર એક મુસલમાન ઓફીસર ઝરૂરત સે ઝયાદહ વફાદારી બતાને કે લીયે ઝુલ્મ મેં હમેશા આગે રેહતા થા.

યાદ રખીયે! મુલક સે મોહબ્બત, વફાદારી, બેશક બરહક વ ઝરૂરી હૈ. લેકિન બેકસૂરોં, બેબસોં પર ઝુલ્મ કરના, ઝુલ્મ મેં સાથ દેના, જુઠે ઔર ગલત કેસ બનાના વફાદારી નહીં બલ્કે ગદારી હૈ. ઔર જિન લોગોં કી ખુશ્નુદી હાસિલ કરને કે લીયે યે હઝરાત ઐસી ઘીનૌની હરકતેં કરતે હેં ઉન્કે યહાં ભી ઈન્કા શુમાર વફાદારોં મેં નહીં બલ્કે ખુશામદખોરોં ઔર ચાપલૂસોં મેં હોતા હૈ. (ખસિરદુન્યા વલ આબિરહ)

ઈન મીર સાદિકોં કો અપને અંજામ કી ફિક્ક કરની ચાહીયે.

પુલીસ સ્ટેશન ઔર મેરા તજરબા

રિહાઈ કે બાદ મેરે મોબાઈલ ચોરી કી શિકાયત કે સિલસિલે મેં કારંજ પુલીસ સ્ટેશન જાના હુવા. વહાં નિહાયત ઈકરામ વ એહતરામ સે મુઝે બૈઠને કે લીયે કુરસી દી ગઈ ઔર બડે મુહઝ્ઝબ અંદાઝ મેં બાત કી ગઈ. પી.આઈ. સાહબ ઔર મુન્શી સાહબ કે અપ્લાક દેખ કર અવ્વલ તો મુઝે ગલત ફેહમી હુઈ કે મેં ગલ્તી સે કિસી હોટલ યા શોરૂમ મેં તો નહીં પહોંચ ગયા? લેકિન નહીં, વોહ પુલિસ સ્ટેશન હી થા જિસ્ને મુઝે પુલિસ સ્ટેશન કે મુતાલ્લિક અપને નઝરીયે પર નઝરે સાની કે લીયે મજબૂર કર દિયા. લેકિન અફસોસ બહોત જલ્દ દરિયાપુર

પુલિસ સ્ટેશન કે સ્ટાફ ને મેરી ખુશફેહમી દૂર કર દી. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મેરી રિહાઈ કે બાદ મેરા પાસપોર્ટ મુઝે લૌટા દિયા ગયા. લેકિન ઉસ્કી મીઆદ ખત્મ હો ચુકી થી. મૈંને તજદીદ (રીન્યુ) કી દરખાસ્ત કી. જિસ પર દરિયાપુર પુલિસ સ્ટેશન કો જાંચ સુપુર્દ કી ગઈ. મૈંને ઉન્હેં જજમેન્ટ કોપી ઔર ગુજરાત રાજ્ય ઔર કાઈમ બ્રાંચ કી નઝરે સાની કી અપીલ (રીવ્યુ પીટીશન) કે જજમેન્ટ કી કોપી ભી દી. ઈન હઝરાત કી કાબિલીયત કા યે આલમ થા કે મુઝે કેહને લગે યે તો અંગ્રેઝી ઝબાન મેં હૈ. મૈંને કહા : યે સુપ્રિમ કોર્ટ કા જજમેન્ટ હૈ જો અંગ્રેઝી હી મેં હોતા હૈ. કેહને લગે : હમેં તો અંગ્રેઝી નહીં આતી. આપ હી પઢકર સુના દીજીયે ઈસમેં ક્યા લિખા હૈ ? મૈંને ઉન્હેં જજમેન્ટ કે કુછ પેરેગ્રાફ પળકર સુનાએ. કેહને લગે ઈસ્કા ગુજરાતી નહીં હો સકતા? મૈંને કહા : મૈં ઈસ્કા ગુજરાતી તરજમા કર રહા હું. તો કેહને લગે ઈસ્કી એક કોપી હમેં ઝરૂર દેના. ખૈર મુઝ સે મીઠી મીઠી બાતેં કી ઔર હફતા ભર મુઝે ખેલ લગાતે રહે ઔર આખિરકાર યે રિપોર્ટ લિખ ભેજા કે “મઝકૂરહ શખ્સ અક્ષરધામ કેસ કા મુલ્કિમ હૈ. ૧૧ સાલ સાબરમતી જેલ મેં રહ ચુકા હૈ ઔર સુપ્રિમ કોર્ટ ને ઈસ્કો બાઈઝૂઝત રિહા કર દીયા હૈ. ઈસ્કે બાવજૂદ હમ ઈસે પાસપોર્ટ દીયે જાને કે હક મેં નહીં હૈ.”

સુપ્રિમ કોર્ટ કે ફૈસલે કે બાદ ભી ઈન હઝરાત કી ઝહનીયત ઔર ગંદી સોચ કા ઈસસે બળ્હ કર ક્યા સુબૂત હો સકતા હૈ?

મેરે વાલિદ વ દીગર મુતાલ્લિકીન કી ગમનાક વફાત

૧૧ સાલ કે ઈસ લંબે અરસે મેં અગરચે મેરી દુન્યા મુન્જમિદ (ઠેહરી હુઈ) થી લેકિન બાહર કી દુન્યા અપની સુરઅત વ રફતાર સે ચલતી રહી. શબો રોઝ કા તગય્યુર અપને સાથ બેશુમાર તગય્યુર વ તબ્દીલીયાં લાતા રહા. બચ્ચે જવાન હોને લગે, જવાન અધેડ ઔર અધેડ બુળહે હો ગએ. ઔર બુળહે અપની આખરી મંઝિલ કી જાનિબ કૂચ કર ગએ. મેરી ગૈર મૌજૂદગી મેં બહોત સે કરીબી વ મુતાલ્લિકીન દુન્યા સે રહલત ફરમા ગયે. જો અપને પીછે અપની યાદેં ઔર

મેરે દિલ પર ગમ કા એક અસર છોડ ગયે ઔર મੈં ઉનકી નમાઝ ઔર જનાઝે મેં ભી શિર્કત સે મેહરૂમ રહા.

યુનાંચે તારીખ ૩૦-૦૫-૨૦૦૭ કો હઝરત મુફતી તાહિર સાહબ, હમીદખાન, ઈદરીસખાન, ગુલાલભાઈ વગૈરહ ને અવ્વલ મેરે વાલિદ કી તબીયત સીરીયસ હોને કી ઔર કુછ દેર બાદ ઈન્તિકાલે પુલ મલાલ કી ખબર સુનાઈ.
 إنا لله وإنا إليه راجعون.

ઈસ અલમનાક હાદસે કા મેરે દિલ પર ક્યા અસર હુવા હોગા આપ અંદાઝહ લગા સકતે હૈં. ઝિંદગી કા અકસર હિસ્સા મેં અપને વાલિદ કી સોહબત સે દૂર રહા, અવ્વલ ૧૯૮૪ સે લેકર ૯૭ તક ૧૪ સાલ મદરસે મેં રહા, ૧૯૯૭ મેં ફરાગત કે બાદ ૪ મહીને જમાઅત મેં ગયા ઔર ફિર ૨૦૦૦ મેં કંડલા, નવલખી વગૈરહ મેં પુર આયા, ફિર ૨૦૦૧ મેં ભુજ ઔર દીગર મકામાત પર ઝલઝલા, ૨૦૦૨ મેં ગોધરાકાંડ ઔર ઉસકે બાદ કે ફિરકાવારના ફસાદાત મેં ખિદમાતી કામોં મેં દૌડભાગ કી વજહ સે કભી ઈત્મિનાન સે અપને વાલિદ કે પાસ બૈઠને કા મૌકા વ તૌફીક નહીં હુઈ. હાં વોહ કભી કભી મુલાકાત મેં આતે, મુઝે દેખતે, કેસ કે હાલાત સુનતે. કભી મેરા ટેન્શન દેખ કર બેચારે ખામોશ ખડે રેહતે. ઔર ગમનાક આંખેં લેકર વાપસ ચલે જાતે. કમ અઝ કમ આજ ઉનકે ઈન્તિકાલ પર મેં આખરી બાર ઉનકા ચેહરા દેખ લેતા. ઉન્હેં કાંધા દે દેતા, ઉનકી જનાઝે કી નમાઝ પળહતા, ઔર ઉન્હેં કબર મેં ઉતાર કર અપને આપ કો કુછ તસલ્લી દે દેતા.

મેરે હમદર્દોં, મેરે મોહસીનોં, સલમાનભાઈ, નુરબેગભાઈ, ગ્યાસુદ્દીનભાઈ શેખ, મુહમ્મદ હુસૈનભાઈ મમ્મી, અખ્તરભાઈ (શીતલ પંપ), મુખ્તારભાઈ વગૈરહ ને બહોત કોશીશ કી. I.G. મેં ગએ, હાઈકોર્ટ ગએ. લેકિન અફસોસ હાઈકોર્ટ ને કુછ નહીં સુના ઔર યે કેહ કર કે “ગંભીર કેસ” હૈ, મુઝે એક ઘંટે કી પેરોલ દેને સે ભી મના કર દિયા.

ફાંસી કે કેદી કો ફાંસી લગાને સે પેહલે આખરી ખ્વાહીશ પુછી જાતી હૈ ઔર જહાં તક મુમ્કીન હો ઉસ્કી ખ્વાહીશ પુરી કી જાતી હૈ. જબ કે અભી તો મેરી

સજા કન્ફોર્મ ભી નહીં હુઈ થી, અભી મેરી હાઈકોર્ટ/સુપ્રિમ કોર્ટ બાકી થી. મેં ઈસ એતેબાર સે અભી સિર્ફ મુલ્કિમ ઓર અંડર ટ્રાયલ કેદી થા. કાશ મેરી ખ્વાહિશ પુરી કી જાતી!

માફ કરના મેં કિસી ભી અદાલત કી તૌહીન કરના નહીં ચાહતા. મુઝે સજા દેનેવાલે સ્પે. પોટા કોર્ટ કે જજ જબ સજા સુનાકર જાને લગે થે ઉસ વક્ત ભી મેં ઉનકે એહતરામ મેં ખડા હુવા થા. લેકિન સિસ્ટમ મેં કહીં ના કહીં. કુછ ખામી ઝરૂર હૈ. ઈસ સિસ્ટમ કે શિકાર સિર્ફ મુસલમાન હી નહીં બલ્કે બહોત સે બેચારે ગરીબ હિંદુ ભી હેં. ચુનાંચે હમારે I.G.P. જનાબ પી.સી. ઠાકોર સાહબ ને ખુદ ઈસ બાત કા એતેરાફ કરતે હુવે એક તકરીબ મેં કહા કે એક આદીવાસી કો સિર્ફ ૫૦/- રૂપીયે કી ચોરી કે ઈલ્લામ મેં ૩૮ સાલ જેલ મેં ગુઝારને પડે થે. (ગુજરાત ટુડે - ૨૦-૧૨-૨૦૧૪, રવિવાર)

મેંને ખુદ યહાં સાબરમતી જેલ મેં એક કેદી કો દેખા ૬૫૦ ગ્રામ ડાંગર કી લૂટ કે કેસ મેં બેચારે કો ૧૦ સાલ ગુઝારને પડે થે. ઓર એસે તો કઈ કેસ દેખે ૪૮૮ કી કલમ મેં, બીવી ને ખુદકુશી કી યા વાકેઅતન ઉસે શોહર ને જલાયા. લેકિન ઈસ જુર્મમેં માં, બેટી, બહન, દેવરાની, જેઠાણી, પડોસી ઓર પતા નહીં પુરે પુરે ખાનદાન કો કલમ ૪૮૮ કે તહત સજા દે દી જાતી હૈ. એક સાહબ અપની બીવી કે સાથ અલગ રહતે થે. ઓર ઉનકા બચ્ચા આમ તૌર પર અપને દાદા-દાદી કે પાસ રહતા થા. મિયાં-બીવી મેં ઝગડા હુવા, બીવી ને ખુદકુશી કર લી યા શોહર ને જલા દિયા. અલ્લાહ બેહતર જાને. લેકિન ઝુલ્મ કી હદ તો ઉસ વક્ત હુઈ જબ બીવીને મરને સે પેહલે ઉસકે રિશ્તેદારોં કે બેહકાવે મેં આકર અપને ડી.ડી. (ડાઈંગ ડેક્લેરેશન) મેં અપને સાસ, સસરા કા નામ ડાલ દિયા. ઓર વોહ દાદા, દાદી જો અપને પોતે કો સંભાલતે, ઉસકી તરબીયત કરતે થે, ઉનકી ખિદમાત કા યે સિલા મિલા કે આજ વોહ તકરીબન ૧૩ સાલ સે જેલ મેં હૈ. કમાલ યે હૈ કે હાદસે કે વક્ત ભી પોતા અપને દાદા કે ઘર થા.

એસે કઈ મુકદ્દમાત હેં જિન્હેં બયાન કરને કી યહાં ગુંજાઈશ નહીં.

ઇસકે બિલમુકાબિલ બહોત સે ઐસે લોગોં કો ભી દેખા જો ૧૫-૨૦ કેસ લેકર આતે. ઉનપર લૂટ કે, ૩૦૭, ૩૦૨ ઔર ઇસ કિસ્મ કે કઈ સંગીન કેસ હોતે. લેકિન યે લોગ બડે એતેમાદ કે સાથ કેહતે, લુટવાલે કેસ મેં જામીન હો ગઈ, આઈંદા હફતે મેં ૩૦૭ મેં જામીન કરા લુંગા, દૂસરે ૪ કેસ મેં આજ જામીન હો જાએગી. ૨ મહીને મેં મર્ડર વાલા કેસ પુરા હો જાએગા. વહાં તક દૂસરે તમામ કેસ ભી પુરે કરવા લુંગા ઔર ફુલાં તારીખ તક છુટ જાઉંગા. ઔર ફિર ઉનકી બતાઈ તરતીબ કે એતેબાર સે હી ઝમાનતેં હોતી ચલી જાતી. કેસ ચલ જાતે ઔર ઉનકી દી હુઈ તારીખ પર વોહ રિહા ભી હો જાતે થે.

ઇબ્તિદા મેં એક સાહબ કો મૈંને દેખા થા. વોહ કોર્ટ મેં જજ સાહબ કે સામને કેહતે કે જજ સાહબ, અગર આપ મુઝે છોડ દોગે તો મેં ફુલાં સાહબ કા મર્ડર કર દુંગા. ઉસકે બાવજૂદ કેસ ચલને પર વોહ રિહા હો ગએ, હાલાંકે બાદ મેં ઉન્હીં કા મર્ડર હો ગયા થા.

એક સાહબ મેરે સાથ ખોલી મેં રેહતે થે. જબ ઉનકો પેહલી તારીખ પર જજ કે સામને પેશ કિયા ગયા તો યે ભાઈ ને કહા મુઝે યકીન નહીં હોતા કે આપ જજ હેં, ઔર યે અદાલત હૈ. જજ સાહબ ને પુછા ક્યું? કેહને લગે, યહાં “સત્ય મેવ જયતે” લિખા હુવા નહીં ઔર ઈન્સાફ કી દેવી નહીં. જજ સાહબ ને ઇધર ઉધર નિગાહ દોડાઈ ઔર કેહને લગે હાં યાર તેરી બાત સહીહ હૈ. ફૌરન સ્ટાફ કો હુકમ દિયા કે યહાં સત્યમેવ જયતે લિખાઓ ઔર તરાઝુવાલી દેવી લગાઓ. ફિર દૂસરી તારીખ પર પેશી પર ફિર ઉસને કહા અભી ભી મુઝે આપ પર એતેમાદ નહીં હૈ કે આપ જજ હેં. પુછને લગે અબ ક્યા બાત હૈ? ઉસને કહા ગાંધી બાપુ કી તસ્વીર નહીં હૈ. ફિર જજ સાહબ ને દીવારોં પર નઝર દોડાઈ ઔર સ્ટાફ કો ગાંધી બાપુ કી તસ્વીર લગાને કા હુકમ દિયા. બિલ્આખિર કેસ ચલને પર જજ સાહબ ને ઉસે બાઈઝૂઝત રિહા ભી કર દિયા. હમારે યહાં એક બાપ ઔર ઉસકા એક જવાન બેટા દોનોં એક હી કેસ મેં ઉમર કેદ કી સઝા મેં થે. અબ ઇસી બેટે કી શાદી કે ઉન્વાન પર બાપ બેટે ને પેરોલ (છુટ્ટી) કી અર્ઝ કી. આમ તૌર પર યે હોતા હૈ કે એક હી કેસ કે દો યા ઝયાદહ આદમીયોં કો બચક વક્ત પેરોલ નહીં દી જાતી.

યુનાયે કોર્ટ ને બાપ કો તો શાદી મેં શિર્કત કે લીયે પેરોલ દે દી. ઉસકે બેટે કો પેરોલ નહીં દી જિસકી શાદી હોની થી. ઔર ભી બેશુમાર વાકેઆત આએ દિન હોતે હી રહતે હૈં, મૈં યે નહીં કેહતા કે કોર્ટોં કી ગલતી હોતી હૈં બલ્કે આમ તૌર પર પુલીસ કી ગૈરઝિમ્મેદારાના ઔર કોતાહી ભરી જાંચ ઔર તૈયાર કીયે ગયે ગલત કાગઝાત કી વજહ સે ભી યે સબ કુછ હોતા હૈં.

બહરહાલ મૈં અપને વાલિદ કે જનાઝે મેં શિર્કત નહીં કર સકા. મૈંને અંદર સે જનાઝહ કી નમાઝ મેરે ચાચા મુહમ્મદ હુસૈન (અપનભાઈ) યા સલમાન કો પળહાને કી ઈજાઝત કેહલા દી. હમ લોગોં ને હઝરત ઈમામ શાફઈ રહ. કે મસ્લક પર અલ કરતે હુવે ગાઈબાના નમાઝે જનાઝા પળહી ઔર મેરે વાલિદ ઔર ઉમ્મત કે મહૂમીન કે હક મેં દુઆએ મગફિરત ફરમાઈ. મેરે પોટા કે સાથી, ગોધરાવાલે સાથી, ગેંગવાલે ઔર બહોત સે મેરે મુતાલિલક હિંદુ મુસ્લિમ કેદી તાઝીયત કે લીયે આએ, અપની ગમખ્વારી, હમદર્દી ઔર દુઃખ મેં શિર્કત કા ઈઝહાર કિયા ઔર મેરા ગમ હલ્કા કરને કી કોશીશ કી.

તારીખ ૦૨-૦૪-૨૦૦૮ કો મેરે મોહસીન વ હમદર્દ દોસ્ત અઝીઝમ હઝરત મુફતી ઈમ્તિયાઝ સાહબ (રહ.) કી વફાત કી ગમનાક ખબર મિલી. *إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ*. મૌસૂફ કે મુઝ પર બહોત સે એહસાનાત થે. જિનકે બયાન કા યહાં મૌકા નહીં. સિર્ફ એક અઝીમ નેકી કા ઝિક્ર યહાં ઝરૂરી સમઝતા હું. મેરી મુલાકાત મેં ભાઈ સલમાન ઔર નુરબેગ સા. આતે. કેસ કે તાલ્લુક સે કભી ઉનકે સાથ સખ્ત કલામી ભી હોતી, ઉન્હેં ડાંટતા, ધમકાતા, યે બેચારે ટુટે દિલ ઔર હોસલા શિકન હાલાત લેકર માયૂસ વ ગમઝદા હઝરત મુફતી ઈમ્તિયાઝ સા. કે પાસ પહોંચતે. હઝરત મુફતી સા. ઈનકી બાતેં સુનકર ઈનકી હિમ્મત અફઝાઈ વ હોસલા અફઝાઈ ફરમાતે. કેદી પર ખર્ચ કરને ઔર ઉસે આઝાદ કરને કે ફઝાઈલ સુનાતે. મુફીદ મશ્વરે દેતે ઔર ઉનકી બેટરી ચાર્જ ફરમા દેતે થે. યે એક ઐસી નેકી હૈં જિસકા કોઈ સાની નહીં હો સકતા. તાલિબે ઈલ્મી કે ઝમાને મેં હમ દોનોં મેં પેહલે નંબર કે લીયે બડા તકાબુલ રહતા, લેકિન અલ્લાહ ને બતા દિયા કે પેહલા નંબર ઉન્હી કા હૈં. ઔર મેરી ઉનકે સામને કોઈ હૈસીયત નહીં.

ઇસી અસ્નાઅ મેં અમીરે દઅવત વ તબ્લીગ હઝરત મૌલાના અ.ગની સા. (રહ.), અમીરે દઅવત વ તબ્લીગ હઝરત અકદસ મૌલાના મુહમ્મદ ઝુબૈર સા. (રહ.), મેરે બડે યાયા જનાબ ગુલામનબી ભાઈ મનસુરી (બાબુચાયા), મેરી નાની મોહતરમા, મેરી એક નિહાયત હી હમદદ ઔર કરીબી રિશ્તેદાર ખાતૂન ખૈરુમા, હઝરત શૈખુલ હદીસ મૌલાના મો. ઇકરામ સા. (રહ.) હઝરત મૌલાના વાજિદ હુસૈન સા. દેવબંદી (ઉસ્તાઝે હદીસ જામિઆ ડાભેલ), હઝરત મૌલાના હુસૈન અહમદ ઉમરજી જો ગોધરા કેસ સે રિહા હુવે થે ઔર કુછ અરસા બાદ ઇન્તિકાલ હો ગયા. ઇસી તરહ કેદખાને કે સાથી હઝરત મુફ્તી તાહિર સાહબ કી વાલિદહ મોહતરમહ, મૌ. અબ્દુલ્લાહ સાહબ કી વાલિદહ મોહતરમહ, મૌ. અહમદહુસૈન સા. કે ભાઈ ઔર ઇનકે અલાવહ અંદર ઔર બાહર કે બહોત સે મુતાલ્લિકીન દુન્યાસે રહલત ફરમા ગએ. إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

કેદખાને કે આખરી દિનોં મેં મેરે ખાલાઝાદ ભાઈ મુહમ્મદ શીસ કા આફ્રીકા અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ઇન્તિકાલ હો ગયા. જો મેરે લીયે એક મુસ્તકિલ આઝમાઈશ થી. ક્યુંકે ઉનકે ભાઈ ઇદરીસ ભાઈ જોકે મેરે બહોત સે કામકાજ સંભાલતે થે. મેરે ઘર મેરી વાલિદહ કે લીયે બડા સહારા થે. અબ વોહ ખુદ તન્હા હો ગએ થે ઔર ઉન્હેં સહારે કી ઝરત થી.

અલ્લાહ તઆલા તમામ કી બેઈન્તિહા મગફિરત ફરમાએ. ઉનકી કબરોં પર અપની રહમત વ અનવારાત નાઝિલ ફરમાએ, કબ્ર, હશર ઔર આખિરત કી તમામ મંઝિલેં આસાન ફરમાએ, ઉનકે પસમાંદગાન કો સબ્રે જમીલ, અજરે જઝીલ અતા ફરમાએ. (આમીન)

ગુજરાત હાઈકોર્ટ કા જજમેન્ટ

“Truth Strenger Than Fiction”

ગુજરાત હાઈકોર્ટ મેં તારીખ ૨૫-૦૩-૨૦૦૮ સે કેસ કી સિમાઅત શુરૂઅ હુઈ. હમારી જાનિબ મજદ મેમણ સા. ને ત્રીન રોઝ તક બેહતરીન દલાઈલ કીયે. સામને કાઈમ બ્રાંચ વ સરકાર કી જાનિબ સે J.M. પંચાલ, કમલ પંચાલ, ઉમેશ ત્રિવેદી વગૈરહ પેશ હુવે, ઔર પંચાલ સા. ને તકરીબન ૧૫ રોઝ તક આરગ્યુમેન્ટ કીયે. ઔર તારીખ ૨૫-૪-૨૦૦૮ કો આરગ્યુમેન્ટ પુરે હો ગએ.

હાઈકોર્ટ સે ભી હમેં રિહાઈ કી બહોત હી ઉમ્મીદ થી. ઈસીલીયે શિદ્દત સે જજમેન્ટ કા ઇન્તિઝાર થા. લેકિન અફસોસ હાઈકોર્ટ ને તકરીબન ૨૬ મહીને તક પતા નહીં કિસ મસ્લિહત કી વજહ સે હમારા જજમેન્ટ રોકે રખા ઔર બાર બાર હમારી જાનિબ સે મેન્સન કીયે જાને પર આબિર કાર તારીખ ૧-૬-૨૦૧૦ કો અપના જજમેન્ટ સુનાયા. ઔર હમ તમામ કી સઝાઓં કો બરકરાર રખા. ઔર હમેં સુપ્રિમ કોર્ટ મેં અપીલ કે લીયે ૬૦ રોઝ દીયે. (પોટા કોર્ટ, હાઈકોર્ટ કે જજમેન્ટ પર મેં કોઈ તબસેરહ કરના નહીં ચાહતા. ઈન કોર્ટોં કે જજમેન્ટ કે નુક્સ વ ગલતીયોં કો મેરે કાબિલ વકીલોં ને કાનુન કે દાયરે મેં રેહતે હુવે બેહતરીન તરીકે સે બયાન કિયા હૈ ઔર નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ ને બડી બારીક બીની સે ઉન્હેં જાંચ કર બડી વઝાહત સે તબસેરહ કિયા હૈ.)

સુપ્રિમ કોર્ટ ઓફ ઇન્ડિયા, જમીઅત ઉલમાએ હિંદ (મો.અરશદ મદની) ઔર જમીઅત ઉલમાએ મહારાષ્ટ્ર કા કિરદાર

હાઈકોર્ટ ને તારીખ ૧-૬-૨૦૧૦ કો જજમેન્ટ દિયા ઔર ઉસ્કે એક હફ્તે બાદ સર્ટીફિકેઈડ કોપી હમં દી ગઈ. જિસ્મેં હમં અપીલ કે લીયે ૬૦ રોઝ કા વક્ત દિયા ગયા થા. જિસ્મેં એક છોટા સા વેકેશન ભી શામિલ થા. અગર ૬૦ રોઝ મેં આપ ફાંસી પર સ્ટે નહીં લા સકે તો આપ કા કાઉન્ટ ડાઉન (ઉલ્ટી ગિનતી) શુરૂઅ હો જાએગા. અવ્વલ તો ફાંસી કા ખૌફ ઔર બચાવ કી તદબીર કે લીયે મહદૂદ વક્ત. યે દોનોં બાતેં જમા હો જાએ તો વૈસે હી આદમી કી અકલ મફલૂજ (લક્વા) હો જાએ કે અબ ક્યા હોગા? લેકિન અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા કરોડો એહસાન હૈ કે ઉસ અઝીમ ઝાત ને મેરે દોસ્તોં ઔર મેહનત કરનેવાલોં કો બડા હોસલા અતાફરમાયા. હઝરત મુફતી ઈમ્તિયાઝ સાહબ કી વફાત કે બાદ અઝીઝમ મુફતી યહયા સાહબ ઔર મુફતી રિઝવાન સાહબ કેસ પર નિગરાની ઔર ઈન પર વાજિબુલ એહતરામ હઝરત અકદસ ઉસ્તાઝે મોહતરમ હઝરત મુફતી અહમદ સાહબ દામત બરકાતુલુમ વ સાહબઝાદએ હઝરત મુફતી અસઅદ સા. (મ.ઝિ.) કી પુરી નિગાહ વ તવજજુહાત રહતી થી.

યુનાંચે મુફતી રિઝવાન સાહબ ને મૌલાના મુફતી યૂસુફ સાહબ (ઈમામ વ ખતીબ જમા મસ્જિદ, ખાર, મુંબઈ) (ખલીફા હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ દા.બ.) સે રાખ્તા કીયા. ઈસ સે પેહલે સન ૨૦૦૮-૨૦૦૯ મેં અઝીઝમ મુફતી રિઝવાન સાહબ સફરે હજ મેં થે. વહીં પર હરમ શરીફ મેં હઝરત મુફતી સાહબ સે મુલાકાત હુઈ થી. ઉસ વક્ત હમારે કેસ કા ઝિક્ક હુવા થા. હઝરત મુફતી સાહબ કે ઈસ્તિફસાર પર મુફતી રિઝવાન સાહબ ને બતાયા થા કે ફિલહાલ હાઈકોર્ટ મેં જજમેન્ટ પેન્ડીંગ હૈ. ઉસ વક્ત હઝરત મુફતી યૂસુફ સાહબ ને બવક્તે ઝરૂરત તઆવુન કી પેશકશ કી થી. ઉસ્કે બાદ ૨૦૧૦ મેં હઝરત મુફતી યૂસુફ સાહબ કા રાજસ્થાન સફર થા. રાસ્તે મેં અહમદઆબાદ કયામ કે દૌરાન હઝરત મુફતી

રિઝવાન સાહબ સે ફિર મુલાકાત હુઈ. ઈસ વક્ત હાઈકોર્ટ સે હમારા ફેસલા હો ચુકા થા. ઔર મેરે સાથી સુપ્રિમ કોર્ટ કી તૈયારી કો લે કર બડે પરેશાન થે. મુફતી રિઝવાન સાહબ ને ઉન્હેં હાલાત સે આગાહ કિયા. મુફતી યૂસુફ સાહબ ને ફરમાયા કે કુલાં તારીખ કો આપ મુંબઈ આ જાઓ. યુનાંચે અઝીઝમ મુફતી રિઝવાન સાહબ, નૂરબેગ ઔર ભાઈ સલમાન મુંબઈ પહોંચે. વહાં હઝરત મુફતી સાહબ ને જનાબ ગુલ્ઝાર આઝમી સાહબ, મૌલાના મુસ્તકીમ સાહબ વ દીગર અરાકીન સે મુલાકાત કરાઈ. ઈન હઝરાત ને બડી બશાશત સે ઈસ મુકદ્દમા કી પૈરવી પર આમાદગી ઝાહિર કી. ઈસી અસ્નાઅ મેં જામિઅહ ડાભેલ કે સાલાના ઈજલાસ મેં નમૂનએ શેખુલ ઈસ્લામ, મોહસિને મિલ્લત હઝરત અકદસ મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની સાહબ દામત બરકાતુલુમ કી તશરીફ આવરી હુઈ. ઈસ અમ્ર મેં મઝીદ તાઈદ વ તઆવુન કી ગર્જ સે હઝરત મુફતી યૂસુફ સાહબ ને મુફતી રિઝવાન સાહબ કો ડાભેલ જાકર હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની સાહબ સે મુલાકાત વ દરખાસ્ત કરને કે લીયે કહા. યુનાંચે યે હઝરાત ડાભેલ પહોંચે. વહાં હઝરત મૌલાના કે સામને યે દરખાસ્ત રખી ગઈ. હઝરત મુફતી અહમદ સાહબ કી સિફારિશાત ભી શામિલ થી. હઝરત મૌલાના અરશદ સાહબ ને ઈસી વક્ત ફરમાયા : ઠીક હૈ. હમ ઈસ મુકદ્દમે કી પૈરવી ઔર ઈખરાજાત બરદાશત કરને કે લીયે તૈયાર હૈ. અબ યે બતલાઈયે કે વકીલ આપ તય કરેંગે યા હમ અપને તૌર પર તય કર લેં? મુફતી રિઝવાન સાહબ ને કહા હઝરત હમ સોચ કર જવાબ દેતે હેં. ફરમાયા ઠીક હૈ. યે હઝરાત મસ્જિદ મેં આઐ. દો રકઅત નમાઝ પઢકર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત સે ખૂબ આહો ઝારી કી. મસ્જિદ સે નિકલ રહે થે કે હઝરત કારી અહમદુલ્લાહ સાહબ સે મુલાકાત હુઈ. હઝરત કારી સાહબ ને પુછૂ ક્યા હુવા? મુફતી રિઝવાન સાહબ ને માજરા બતાયા. હઝરત કારી સાહબ ને ફરમાયા અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કી ઝાત પર તવક્કુલ કરતે હુવે આપ હઝરત કે તાબેઅ હો જાઐ. ઈન્શાઅલ્લાહ ઈસ્મેં ખૈર હૈ. યુનાંચે યે હઝરાત હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ સાહબ કી ખિદમત મેં પહોંચે ઔર હઝરત સે અર્ઝ કિયા કે હઝરત આપ અપને તૌર પર મુનાસિબ સમઝે કરે. હઝરત ને વહીં સે સુપ્રિમ કોર્ટ કે વકીલ જનાબ અનીસ સહરવર્દી સાહબ કો ફોન કિયા ઔર ઈસ મુકદ્દમે કી તૈયારી કરને કે લીયે કહા.

ઉસ વક્ત હઝરત ને ફરમાયા કે ઈન હઝરાત કા કેસ લડના હમારી મગફિરત કા ઝરીયા બનેગા. ઈન્શાઅલ્લાહ. ઈસ કેસ પર અગર એક કરોડ રૂપીયે ભી ખર્ચ હોં તો હમ દેંગે. ઔર ફિર હઝરત ને ભી જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર હી સે હમારે કેસ કી પૈરવી કરને કે લીયે કહા. વહાં હઝરત મૌલાના હલીમુલ્લાહ સાહબ કાસમી (જનરલ સેક્રેટરી જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર) ઔર હઝરત મૌલાના મુફતી યૂસુફ સાહબ (ખાજિન જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર, ખલીફા હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ દા.બ.) ઔર મર્દે મુજાહિદ જનાબ ગુલઝાર આઝમી સાહબ (સેક્રેટરી લીગલ સેલ, જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર) વગૈરહ હઝરાત જો પેહલે હી આમાદગી ઝાહિર કર ચુકે થે. અબ હઝરત કે હુકમ પર બડી બશાશત કે સાથ ઈસ કેસ કી તૈયારી ઔર પૈરવી મેં મશ્ગૂલ હો ગએ. મેરે સાથીયોં કો વકીલોં કે ઈન્તિખાબ વ નામઝદગી કે લીયે દિલ્હી રવાના કીયા. યે વોહ વક્ત થા કે અકસર બડે વકીલ વેકેશન કી વજહ સે દિલ્હી મેં મૌજૂદ નહીં થે. તાહમ મેરે ઈન કાબિલે ફખ્ર દોસ્તોં ને બડી જદો જહદ ઔર દિલ્હી વ અતરાફ કી ખાક છાનને કે બાદ કઈ વકીલોં સે મુલાકાત કી ઔર ઉન્કી ફીસ વ તરીકએ કાર માલૂમ કરકે આએ ઔર ફિર મશ્વરા કે બાદ A.O.R. (એડવોકેટ ઓન રેકોર્ડ) કે તૌર પર બડે હી કાબિલ વ માહિર વકીલ મોહતરમ જનાબ મુહમ્મદ અનીસ સાહબ સહરવર્દા કો નામઝદ કીયા. અબ સીનીયર વકીલોં કી તલાશ થી. ડેઢ મહીને સે ઝયાદ અરસા ગુઝર ગયા થા. ઈન હઝરાત ને સુપ્રિમ કોર્ટ કે એક મશ્હૂર વકીલ સુશીલકુમાર જૈન સે મુલાકાત કી. ઉન્હોંને હાઈકોર્ટ કા જજમેન્ટ ઔર દીગર કાગઝાત દેખકર કહા : મુલ્લાજી આપકે પાસ સિર્ફ પાંચ, છ: રોઝ બાકી હૈ. આપ જલ્દી S.L.P. ફાઈલ કર દો. વરના પાંચ છ: રોઝ બાદ આપ કે સાથીયોં કો ફાંસી પર લટકા દીયા જાએગા. મેરે દોસ્ત બડે ફિકરમંદ હુવે ઉસી વક્ત હઝરત મૌલાના અરશદ સાહબ સે રબત ક્રિયા હઝરત ને સૂરતે હાલ પર ગૌર કરને કે બાદ હઝરત મૌલાના સિરાજ સાહબ કે સાથ ઈન હઝરાત કો સહરવર્દા સાહબ કે પાસ રવાના કીયા ઔર ફૌરન S.L.P. દાખિલ કરને કી તાકીદ કી. ઔર સીનીયર વકીલોં કી હૈસીયત સે હિન્દુસ્તાન કી માયાએ નાઝ શખ્સીયત જનાબ K.T.S. તુલ્સી, જનાબ અમરીન્દર સરન ઔર મોહતરમા કામીની જયસ્વાલ કો નામઝદ કીયા. જનાબ

અનીસ સહરવર્દી સાહબ ને બડી મેહનત કે બાદ S.L.P. તૈયાર કી ઔર ૫૪વેં રોઝ ઇસપર સિમાઅત હુઈ. ઇસ મૌકે પર હમારી જાનિબ સે ઇન કાબિલ વકીલોં કે અલાવા હિન્દુસ્તાન કે મશહૂર વકીલ જનાબ હરીશ સાલ્વે કો ભી હાઝિર રખા ગયા થા. હમારી જાનિબ સે ઉસ રોઝ જનાબ K.T.S. તુલ્સી ને તકરીબન ૧૨ મિનટ કી અપની બહસ મેં કોર્ટ સે કહા કે વણઝારા, સીંઘલ એન્ડ કંપની જોકે નકલી એન્કાઉન્ટર કે મુલ્કિમીન હેં ઉન્કી મનઘડત ઔર ઝૂટી કહાનીયોં પર ત્રીન ત્રીન લોગોં કી મૌત કા ફેસલા નહીં ક્રિયા જા સકતા. ઇસ્કે અલાવા નિહાયત હી મુઅસ્સિર કાનૂની દલાઈલ કરકે કોર્ટ કો કાઈલ કર લિયા ઔર જસ્ટીસ સુદર્શન રેડ્ડી ઔર જસ્ટીસ એસ.એસ. નિજજર કી બેંચ ને ૫૮વેં રોઝ (સિર્ફ એક હી રોઝ પેહલે તારીખ ૬-૮-૨૦૧૦ કો) હમારી ફાંસી કી સજા પર સ્ટે દે દીયા. ઔર રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર, કાઈમ બ્રાંચ ઔર C,B.I. વગૈરહ કો નોટીસ જારી કીયે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ યે હમારી પેહલી કામયાબી થી. (ઇસ પેહલી હી તારીખ પર તકરીબન ૩૨ લાખ રૂપીયે ખર્ચ હુવે થે જો જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર ને અદા કીયે. ઔર હમારે ઇસ પૂરે કેસ મેં સિર્ફ સુપ્રિમ કોર્ટ કે વકીલોં કી ફીસ કે તૌર પર ૫૩ લાખ રૂપીયે ખર્ચ હુવે જો જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર હી ને અદા કીયે. (ફજજાહુમુલ્લાહ)

ઔર સિર્ફ અક્ષરધામ હી નહીં જમીઅતે ઉલમા મહારાષ્ટ્ર ને દીગર મુકદ્દમાત મેં ભી હમારી કિસી દરખાસ્ત યા સિફારિશ કો કભી મુસ્તરદ નહીં કીયા. પોટા કે અલાવહ દીગર કઈ કેસોં મેં ભી હમ પર અતેમાદ કરતે હુવે હમારી દરખાસ્ત ઔર સિફારિશ પર પૈરવી કે લીયે આમાદગી ઝાહિર કી. ઔર જિસ વક્ત જિસ વકીલ કા હમને મુતાલબા કીયા અપને ખઝાને ખોલ દીયે ઔર ઇસ મુઆમલે મેં કભી પશો પેશ યા કંજૂસી સે કામ નહીં લીયા.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ S.L.P. કી મંજૂરી કે કુછ હી અરસા બાદ નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ કી ઇસી બેંચ ને તારીખ ૩-૧૨-૨૦૧૦ કો મૌલાના અબ્દુલ્લાહ સાહબ કી ઝમાનત મંજૂર કી જો દૂસરી અઝીમ કામયાબી થી.

મેરે કાબિલ વકીલ

મુનાસિબ માલૂમ હોતા હૈ કે યહાં મેરે ઉન કાબિલ વકીલોં કા મુખ્તસર તઆરૂફ ઔર એહસાન શનાસી હો જાએ.

(૧) મી. K.T.S. તુલ્સી :

મી. K.T.S. તુલ્સી સીખ હૈ. ઔર રાજયસભા મેં કોંગ્રેસ કે મેમ્બર ઓફ પાર્લામેન્ટ હૈ. હિંદુસ્તાન કે બડે હી નામવર ઔર માહિર વકીલ હૈ. બડા ઉંચા સ્ટેટસ ઔર મકામ હૈ. લેકિન અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ને હમારે લીયે ઉનકે દિલ કો નરમ કર દિયા થા. હમારી જાનિબ સે તીન રોઝ આરગ્યુમેન્ટ કીયે. સરકારી વકીલ કે આરગ્યુમેન્ટ મેં ભી હાઝિર રહે. ઔર ફિર આખિર મેં તહરીરી આરગ્યુમેન્ટ (રીજોઈન્ડર) ભી રખા ઔર મેહનત કા હક અદા કર દિયા ઔર હમસે સિર્ફ ૧૧ લાખ રૂ. ફીસ લી થી. કોર્ટ ને ઈનસે સવાલ પુછા થા કે અચ્છા યે બતાઓ કે અબ્દુલ કય્યુમ બેકસૂર હૈ તો પુલીસ ને ઉસે હી ક્યું નિશાના બનાયા? ઉન્હોંને બરજસ્તા (ફૌરન) જવાબ દિયા જૈસે ઈન્દીરા ગાંધી કે કત્લ કે બાદ ઓપરેશન બ્લ્યુ સ્ટાર કે વક્ત હમ સીખોં કો નિશાના બનાયા ગયા થા. ઉસ વક્ત કિસી વજહ કી ઝરૂરત નહીં થી. બસ સીખોં પર ઝુલ્મ કરના થા, ઈસી તરહ ૨૦૦૨ કે બાદ મુસલમાનોં કો મારકર, ડરાકર, કેસોં મેં ફંસા કર ઝુલ્મ કરના થા. ઉસકે લીયે કિસી વજહ કી ઝરૂરત નહીં થી.

ઉર્દૂ ચિઠ્ઠીયોં પર ધારદાર દલાઈલ કરકે કોર્ટ કો ચિઠ્ઠીયાં ઔર ફિદાઈન કે કપડે દેખને પર કાઈલ કર લિયા થા. જો હમારી બહોત બડી કામયાબી થી ઔર શાયદ ઉસીસે કોર્ટ કો ઈસ કેસ કા જુદા ઔર બકવાસ હોના સમઝમેં આ ગયા થા.

(૨) મી. અમરીન્દર સરન :

કબુલાતનામોં ઔર ચિઠ્ઠીયોં પર જી તોડ કર મેહનત કી થી. રિહાઈ કે બાદ મેં ઈનકા શુક્રિયા અદર કરને કે લીયે ગયા થા વહાં, મેંને ઉનસે પુછા કે

“સર આપ કો યકીન થા કે મૈં બેકસુર હું?” ફરમાયા : બિલકુલ, કાગઝાત દેખકર સમઝ ગયા થા કે જુઠા કેસ હૈ. ફિર કેહને લગે “મુલ્લાજી! મૈંને દુન્યામૈં આપકી વકાલત કર દી, આપ ઉપર (અલ્લાહ કે યહાં) મેરી વકાલત કર દેના.” એક મૌકે પર ફરમાયા મૈં ગુનેહગારોં કે કેસ નહીં લડતા.

(૩) મોહતરમા કામીની જયસ્વાલ :

બડી હી કાબિલ ઔર ઈમાનદાર વકીલ હૈ, સુપ્રિમ કોર્ટ મૈં સેક્શન (પોટા કી કલમ કે લીયે ગૃહખાતે કી મંજૂરી) ઔર પુલીસ કે દાઈરએ ઈખતિયાર વગૈરહ પર બડી મુદલ્લલ બહસ કી થી. જિસે કોર્ટ ને તસ્લીમ ક્રિયા.

(૪) એડવોકેટ અનીસ સહરવર્દી ઔર આપ કી એહલીયા મોહતરમા, બેટે આતિફ ઔર જુનીયર મેહદી ઈમામ કી ભી મેહનત વ દિલી જઝબાત ઈસ મુકદ્દમે સે ઝુઝે હુવે થે. લેકિન સિમાઅત સે કબ્લ હી જનાબ અનીસ સહરવર્દી સાહબ કા ઈન્તકાલ હો ગયા. અલ્લાહ તઆલા ઈન્કી મગફિરત ફરમાએ. સહરવર્દી સાહબ કે બાદ ઉન્કે સાહબઝાદે ઔર સ્ટાફ હમારે કેસ કે સાથ જુઝે રહે ઔર પુરે દિલો જાન સે મેહનત કી.

(૫) એડવોકેટ ઓન રેકૉર્ડ - જનાબ ઈરશાદ અહમદ સાહબ :

જનાબ અનીસ સહરવર્દી કે બાદ હમારી જાનિબ સે ઈન્હેં A.O.R. (એડવોકેટ ઓન રેકૉર્ડ) નામઝદ ક્રિયા ગયા થા. યે U.P. ગવર્નમેન્ટ કી જાનિબ સે સુપ્રિમ કોર્ટ મૈં એડવોકેટ જનરલ ભી હૈં. વકાલત મૈં મહારત કે સાથ સાથ નમાઝ રોઝે કે પાબંદ ઔર બડે પરહેઝગાર ઔર બાઅખ્લાક શખ્સ હૈ. સાથી બતાતે થે કે જબ સુપ્રિમ કોર્ટ જાના હોતા ઔર ઈનકી ચેમ્બર મૈં જાતે. બડા એહતરામ ફરમાતે થે. વાપસી પર લિફ્ટ તક છોડને આતે ઔર ખુદ લિફ્ટ કા બટન દબાતે ઔર દરવાઝે ખોલતે ઔર બંદ કરતે. કભી ફીસ કા તકાઝા નહીં કરતે. હમારે સાથીયોં ઔર જમીઅત કી જાનિબ સે ઈસરાર ઔર પેશકશ પર કેહતે ઠીક હૈ. કેસ મૈં ઈન્શાઅલ્લાહ કામયાબી કે બાદ લુંગા. ઔર નિહાયત હી મામુલી ફીસ મૈં ઈતને બડે કેસ

મેં A.O.R. ભી રહે. ખુદ ભી મેહનત કી ઔર સીનીયર વુકલા સે ભી ખુબ કામ લિયા. *فجزاهم الله احسن الجزاء*

(૬) એડવોકેટ ખાલિદ જી. શેખ : ઔર

(૭) એડવોકેટ એજાઝ કુરેશી :

યે દોનોં પોટા કોર્ટ સે સુપ્રિમ કોર્ટ તક લગાતાર મેરે કેસ સે જુડે રહે. પોટા કોર્ટ, હાઈકોર્ટ મેં ચાહે યે દૂસરે મુલ્કિમ કે વકીલ થે. લેકિન પુરે કેસ પર બહોત હી બારીકી સે નઝર રખતે ઔર બડી ઈમાનદારી સે મેહનત કરતે થે. બલ્કે એડવોકેટ એજાઝ કુરેશી ને તો L.L.B. કી ડીગ્રી ભી હમારે કેસ કી ટ્રાયલ કે દૌરાન હાસિલ કી હૈ. ઇન્તિદા મેં જનાબ હાશિમ કુરેશી કે સાથ જુનીયર કી હૈસીયત સે તશરીફ લાતે. ઉસ વક્ત સે હમારે કેસ સે જુડે હુવે થે. ઉસકે બાદ L.L.B. કી ડીગ્રી મિલી. હાઈકોર્ટ મેં હમારે વકીલ જનાબ મજીદ મેમણ સા. કો બ્રીફીંગ (કેસ કી તૈયારી) કિયા ઔર સુપ્રિમ કોર્ટ મેં ખાલિદભાઈ ઔર એજાઝભાઈ ને જો તૈયારી કી થી ચકીનન કાબિલે તારીફ હૈ. વહાં કે વુકલા ઈસ અઝીમ કામ્યાબી કા સહરા ઈન દોનોં કે સર બાંધતે થે. ઈન દોનોં કા હમારે સાથ સિર્ફ પ્રોફેશનલ તાલ્લુક નહીં બલ્કે બડા હી હમદદના, દોસ્તાના તાલ્લુક થા. કભી ભી ઈન હઝરાત ને ઈસ કેસ કો કારોબારી એતેબાર સે નહીં દેખા. ઔર ન કભી બડે બડે સ્ટેટસ વ મકામ કો મસ્અલા બનાયા. ન કભી પ્લેન કી ટિકીટ તલબ કી. ન કભી ફાઈવ સ્ટાર યા અ'અલા મેઅયાર કી હોટલ મેં કયામ વ તઆમ કા મુતાલબા કિયા. બલ્કે તમામ કે સાથ વહીં જમીઅત કે દફતર પર કયામ કિયા ઔર વહાં કા સાંદગી ભરા બરકતી ખાના ખાયા. બલ્કે કભી કભી તો પુર પુરે દિન ભાગદૌડ કી વજહ સે ખાના ભી મયસ્સર ન હોતા. મુઝે ભાઈ સલમાન ઔર નૂરબેગ ને બતલાયા કે કભી કભી પુરા દિન ભૂકે રેહતે ઔર રાત દેર સે એક આધી સેન્ડવીચ પર ગુઝારા કર કે સો જાતે, હમ ભી સેન્ડવીચ સે ગુઝારા કર લેતે, વકીલ હઝરાત ભી ઉસી સે કામ ચલા લેતે થે. કઈ બાર ટ્રેન મેં ટિકીટ કન્ફોર્મ નહીં હોતી તો મેરે ઈન દોસ્તોં કે સાથ વકીલ હઝરાત

ભી ઝમીન પર ચાદર બિછાકર સો જાતે. કોઈ ગિલા-શિકવા નહીં કરતે થે. યહીં વજહ હે કે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ને જબ ઈસ કેસ મેં કામયાબી અતા ફરમાઈ ઔર નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ ને અપના જજમેન્ટ સુના દિયા તો મેરે યે કાબિલે ફખર દોસ્ત ઔર વકીલ બાહર નિકલકર આપસ મેં મુઆનકા કરકે ખૂબ રોએ. લોગ હૈરત વ તઅજજુબ સે દેખ રહે થે. કુદ્દુ લોગોં ને પુછા ભી આપ તો કેસ જીત ગએ, ફિર ક્યું રો રહે હો ? મેરે દોસ્તોં ને બતાયા કે અલ્લાહ ને જો કામ્યાબી દી ઉસ્કી ખુશી કે યે આંસુ હેં. તો કેહને લગે વકીલ ક્યું રો રહે હેં ? તો ઉન્હેં બતાયા કે યે વકીલ ઝરૂર હે લેકિન યે હમારે દોસ્ત હેં, મેહનત કે સાથ સાથ ઇનકે દિલી જઝબાત વ હમદદીયાં ભી કેસ સે જુડી હુઈ થીં. **فجزاهم الله احسن الجزاء**

ઇનકે અલાવહ વકીલોં કી એક લંબી ફેહરિસ્ત હે જિન્હેં જમીઅત ઉલમા ને મેરે ઔર દીગર સાથીયોં કે દિફાઅ કે લીયે મૈદાન મેં ઉતારા થા. જિન્કે ઝિક્ર કી યહાં ગુંજાઈશ નહીં.

અલ્લાહ તઆલા જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ. (આમીન)

મેરે હમદદ વ મોહસીનીન

لم يشكر الله من لم يشكر الناس

(જો લોગોં કા શુક્ર અદા ન કરે વોહ અલ્લાહ તઆલા કા ભી નાશુક્રા હૈ.)

આજ મેં હયાત હું ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ સારે હી ઈલ્લામાત સે પાક હું. ઈસ પર સબસે પેહલે તો મૈં અપને ખાલિક વ માલિક અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત હી કા શુક્ર ગુઝાર હું કે મેરે રબ ને અપના ભરપુર ફઝલ વ કરમ ફરમાયા. હમેં માયૂસ નહીં કિયા. સય કો ગાલિબ કિયા ઔર ફતેહ અતા ફરમાઈ ઔર બાતિલ વ જુઠ કો બેનકાબ કરકે ઝલીલ કિયા.

ઔર ફિર મૈં હમારે મુલક કે આઈન, અદાલતે ઉઝમા (સુપ્રિમ કોર્ટ) ઔર ખાસ કર હમારે જસ્ટીસ મી. એ.કે. પટનાયક સાહબ ઔર જસ્ટીસ

વી.ગૌપાલા ગૌડા સાહબ કા શુક્રગુઝાર હું, જિન્હોંને અપને બેમિસાલ ઈનસાફ કા દુન્યામેં ડંકા બજા દિયા. ઔર મેરે લુકલા જિન્હોંને બડી હી દયાનતદારી વ ઈમાનદારી સે મેરી વકાલત વ દિફાઅ કિયા, મેં યે બાત બડે ફઘ્ર કે સાથ કેહ સકતા હું કે મેરા ઔર મેરા સાથીયોં કા દિફાઅ કરનેવાલે ઔર હમારી બેગુનાહી કી વકાલત કરનેવાલે તીનોં સીનીયર વકીલ ગૈર મસ્લિમ થે. (મી.K.T.S.તુલ્સી, મી. અમરીન્દર સરન, મીસ. કામિની જયસ્વાલ) ઔર મેરા ફૈસલા કરનેવાલે દોનોં જજ સાહિબાન ભી ગૈરમુસ્લિમ થે.

ઈનકે અલાવહ હઝરત મૌલાના સૈયદ મુહમ્મદ અરશદ મદની સા. (દા.બ.), ફિદાએ મિલ્લત હઝરત મૌલાના સૈયદ અસ્અદ મદની સા. (રહ.)હઝરત મૌલાના મુસ્તકીમ અહસન સા. આઝમી, હઝરત મુફતી યૂસુફ સા. (ખાર), જનાબ ગુલઝાર સા. આઝમી ઔર તમામ અરાકીને જમીઅત ઉલમાએ હિંદ , હઝરતે ઉસ્તાઝ મૌલાના મુફતી અહમદ સા. દા.બ., હઝરત મુફતી અસ્અદ સા. દા.બ., હઝરત મુફતી અ.કાદિર સાહબ (દેહલી જમીઅત), હઝરત મૌલાના ગુલામ મુહમ્મદ વસ્તાનવી સા. (દા.બ.) હઝરત મૌલાના અહમદ સા. સિમલકી દા.બ. (મોહતમિમ-જામિઆ ડાભેલ), શૈખુલ હદીસ હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ હનીફ સા. દા.બ. (ખરોડ), હઝરત મુફતી ઇમ્તિયાઝ સા. (રહ.), હઝરત મુફતી રિઝવાન સા., હઝરત મુફતી યહયા સા., હઝરત અકદસ મૌલાના ઇબ્રાહીમ સા. દેવલા, દા.બ., હઝરત અકદસ મૌલાના અહમદ લાટ સા. દા.બ. (દેહલી મરકઝ), ઉસ્તાઝ હઝરત મુફતી તાહિર સા. વ બેશુમાર ઉલમા કે મુઝ પર એહસાનાત રહે.

ઈસી તરહ અખ્તરભાઈ શીતલ પંપ, મુખ્તાર ભાઈ પુઠાવાલા, ઉવેશભાઈ, મેરે ઘરવાલે, મેરે ચાચા, મેરે બહનોઈ, ઇબન્નાભાઈ, ઇકબાલભાઈ દાસ, આસિફ ભાઈ (ટીપ-ટોપ), ઇલ્યાસ ભુરા, હાફ્ઝન (ઝમઝમ), હા.ઈદરીસ સાહબ, ફઝલભાઈ મુલ્લાજી ડાઈંગવાલે (સુરત) ઔર ભી કઈ લોગ થે જિનકી મેહનત વ મુહબ્બત કા મુઝે આજ ભી એહસાસ હૈ. જહાં તક હમદર્દા, ખૈરખ્વાહી ઔર દુઆઓં કી બાત હૈ. મેરે ઈન અઝીમ મોહસીનોં કા ઇહાતા નામુશ્કિન હૈ.

આખિર મેં મેરે અઝીમ મોહસીન વ હમદદ સલમાન, નૂરબેગ, ઈદરીસભાઈ (બહનોઈ), મેરે ચાચા ઓર મુફતી રિઝવાન સાહબ કા કુછ તફસીલ સે ઝિક્ક કરુંગા.

મેરી ગિરફતારી કે બાદ મેરે ઘરવાલોં, મેરે રિશ્તેદારોં, મુતાલ્લિકીન, મેરે દોસ્ત અહબાબ વ મેરે મુકદમે પર મેહનત કરનેવાલોં પર ક્યા ક્યા મુસીબતેં આઈં ઓર કિન-કિન આઝમાઈશ ભરે હાલાત સે વોહ ગુઝરે, ઉન હાલાત કા ઈહાતા યહાં દુશ્વાર હૈ.

ગોધરા ફસાદાત ઓર ઉસકે બાદ ૨૦૦૩ ઓર ૨૦૦૪ કા અરસા, વણઝારા એન્ડ કંપની કા શબાબ કા દૌર થા, ઝુલ્મો સિતમ કી ખુલી આઝાદી થી.

જિસે ચાહે મુકદમાત મેં ડાલ દિયા જાતા, જિસે ચાહે ફર્જી મુઠભેડ (એન્કાઉન્ટર) મેં માર દિયા જાતા, ખાસ કર ૧૭ ઓગષ્ટ કો ગૈરકાનુની તૌર પર મકરો ફરેબ સે મુઝે ગિરફતાર કરને કે બાદ ખૌફ વ હરાસ ઓર દેહશત કા યે આલમ થા કે દરીયાપુર ચારવાટ ઓર લીમડી ચૌક જૈસે મોહલ્લે જહાં રાત તીન, ચાર બજે ભી દિન કા સમાં હોતા હૈ, લોગોં ને ખૌફ કે મારે રાત મેં બાહર નિકલના ઓર બૈઠના છોડ દિયા થા. મેરી દોસ્તી કા દમ ભરનેવાલે ઓર સફર વ હઝર મેં મેરે સાથ રેહનેવાલે લોગ ડરતે થે કે અબ હમારા ક્યા હોગા? અપને બેગાને હો ગએ થે. કોઈ પુરસાને હાલ ન થા. ઉસ રોઝ સે અઝીઝમ સલમાન, નુરબેગ ઓર કુછ મુખ્તિસીન અલ્લમ્હુલિલ્લાહ સારે ખૌફ વ હરાસ ઓર અફવાહોં સે બે પરવાહ મેરે ઓર મેરે ઘરવાલોં કે લીયે મસીહા બન કર આએ. ઓર રોઝે અવ્વલ સે મેરી રિહાઈ તક વો ખિદમાત કી કે દુન્યાભર કી નેઅમતેં ઉનકા ઈવઝ વ બદલા નહીં બન સકતી. હાલાંકે હુકૂમત વ પુલીસ કા ખૌફ, કાઈમ બ્રાંચ કી ધમકીયાં, કુછ અપનોં કી કરમ ફરમાઈયાં વ રડાર જૈસી નિગાહેં, કુછ હમદદોં કી પકડ ધકડ ઓર મુહાસબે, કુછ હાસિદોં કે તઅને તશનીઅ, ઓર હોસલા શિકની, ઓર ફિર અહલો અયાલ કી ઝિમ્મેદારીયાં વ હુકૂક ઓર દાવત વ તબ્લીગ કા કામ, સબ કુછ સાથ લગા હુવા થા. લેકિન હઝાર મશ્ગુલીયોં ઓર નામુવાફિક માહોલ કે બાવજુદ અલ્લમ્હુલિલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા ને ઈન હઝરાત સે ખુબ કામ લિયા ઓર ઈનકી બેલૌસ વ મુખ્તિસાના ખિદમાત કો કબુલ ફરમાતે હુવે ખૈર વા કામ્યાબી ઈનકે હાથોં મેં લિખ દી.

ઇન હઝરાત કી મેહનત વ ભાગ દૌડ કા આપ ઈસ બાત સે અંદાઝહ લગા સકતે હૈં કે યે હઝરાત મેરે કેસ કે સિલસિલે મેં દો મરતબા કશ્મીર ઔર ૧૪૩ મરતબા બમ્બઈ, દેહલી કા સફર કર ચુકે હૈં. ઈતા સફર ક્રિયા કે રાજધાની વ દીગર ટ્રેનોં કે હર ગાર્ડ નામ સે પેહચાનતે થે. જિસકા રિહાઈ કે બાદ મુઝે ભી તજરબા હુવા. કઈ રોઝે ઔર ઈદ ટ્રેન મેં યા દેહલી મેં હુઈ. યે હઝરાત બડે બડે બેગ ઔર કેસ કે કાગઝાત કા ઝખીરહ જો હઝારોં સફહાત પર મુશ્તમિલ “ટ” વોલ્યુમ મેં થા. ઔર ભી બેશુમાર કાગઝાત વ વઝન લેકર મારે મારે ફિરતે રહતે. જમીઅત કે દફતર સે સુપ્રિમ કોર્ટ, વકીલોં કે ચેમ્બર મેં ઔર કોન્ફરન્સ રૂમ વગૈરહ ભાગતે રહતે. ખાને-પીને, સોને-જાગને, નહાને-ધોને કા કોઈ નિઝામે અવકાત નહીં હોતા થા. ઔર ઈતની ભાગદૌડ વ મેહનત કે બાદ ભી બજાએ હોસલા અફઝાઈ ઔર કદરદાની કે બહોત સી મરતબા સિલેમેં મેરી ડાંટ-ડપટ મિલતી. એક મરતબા નામુવાફિક હાલાત સે બહોત હી માયૂસ ઔર નાઉમ્મીદ ઔર ખૌફ વ હરાસ કા શિકાર હો કર યે હઝરાત ડાભેલ હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપુરી કે પાસ મશવરા ઔર દુઆ કે લીયે ગએ. હઝરત ને ઈન્કો અપને સીને સે લગા કર ખૂબ દુઆઓં દીં ઔર કહા કે જાઓ બેખૌફ વ ખતર હો કર કામ કરો. ઈન્શાઅલ્લાહ, અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી હિફાઝત ફરમાઓંગે ઔર કામ્યાબી નસીબ ફરમાઓંગે. હઝરત કી તસલ્લી પર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ યાસ વ નાઉમ્મીદી કે બાદલ છટ ગએ, ખૌફ જાતા રહા ઔર યે હઝરાત ઈસ્તિકામત સે જમે રહે. ઔર અલ્લાહ ને કામ્યાબી અતા ફરમાઈ.

મેરે ઈન મોહસીનોં કે સાથ ઉનકે ઘરવાલોં ઔર દાવતો તબ્લીગ કે ઝિમ્મેદારાન કા ભી એહસાન થા કે ઈન હઝરાત ને મેરે ઈન મોહસીનોં કો ફારિગુલ બાલ કરકે મેરે લીયે ગોયા વક્ફ કર દિયા થા.

અલ્લાહ તઆલા ઈન હઝરાત કો ખૂબ જાઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ. અપની રઝા અતા ફરમાઓં ઔર દુન્યા વ આખિરત કા તમામ ખૈર અતા ફરમાઓં ઔર તમામ શર વ ફિતન સે હિફાઝત ફરમાઓં. (આમીન)

૨૦૭ લતીફ પર તવક્કુલ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મુઝે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત પર પુરા પુરા તવક્કુલ વ રિહાઈ કા ચકીન થા. યહી વજહ હૈ કે જેલ મેં કભી કભી બાઝ સાથી વરઝિશ કે લીયે કેહતે તો મૈં કેહતા થા કે રિહાઈ કે બાદ એક જીમ હી ખોલ લુંગા. કભી દાંતોં ઔર દાઢોં મેં દર્દ કી વજહ સે ડોક્ટર કે પાસ જાના હોતા. ડોક્ટર કેહતે કે દાઢ નિકલવા દો. મૈં કેહતા કે ઇન્શાઅલ્લાહ રિહાઈ કે બાદ નિકલવાઉંગા. તો ડોક્ટર સાહબ હૈરત સે મેરા મુંહ તકને લગતે ઔર કેહતે આપ જાનતે હો આપ કિસ કેસ મેં હો ? ઔર આપકો ક્યા સઝા હૈ ? મૈં કેહતા બિલ્કુલ જાનતા હું. લેકિન મૈં ઇન્શાઅલ્લાહ ઝરૂર રિહા હુંગા. જિસપર ડોક્ટર ખામોશ હો જાતે.

મેરે રિહાઈ સે તકરીબન એક દો મહીને પેહલે ફાંસી કી સઝા પાનેવાલે કેદીયોં કી તહકીકાત વ તઆવુન કી ગર્ઝ સે દેહલી લો યુનિવર્સીટી કે તલબા કા એક વફદ સાબરમતી જેલ પર આયા થા. હમેં ઉનકે સામને પેશ કિયા ગયા. ઉસમેં એક બહન “મીસીસ નેહા સીંઘલ” થીં. ઉન્હોંને મુઝ સે કુછ સવાલાત કીયે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મૈંને જવાબાત દીયે જિસસે વોહ કાફી મુતઅસ્સિર હુઈ. દોરાને બાતચીત મૈંને ઉનસે કહા કે મૈં ઇન્શાઅલ્લાહ રિહાઈ કે બાદ આપસે મિલુંગા. તો કેહને લગીં મુલ્લાજી આપ કિસ દુન્યા મેં હો ? માફ કરના મૈં આપકો ડરાના નહીં ચાહતી, લેકિન આપકી ખુશફહમી દૂર કરના ચાહતી હું. આપકી રિહાઈ મુશ્કિલ હૈ ઔર ઇસ સિલસિલેમેં કુછ બાતેં ઉન્હોંને કહી. મૈંને કહા મૈં ઇન્શાઅલ્લાહ ઝરૂર રિહા હો જાઉંગા. કેહને લગીં આપ ઇતને પુરઉમ્મીદ ક્યું હેં ? મૈંને કહા મુઝે અલ્લાહ કી ઝાત પર ભરોસા હૈ ઔર ફિર કોઈ એક દરવાઝે (સુપ્રિમ કોર્ટ) સે તો હમેં ઇન્સાફ કી ઉમ્મીદ રખની ચાહીયે. ઇસ પર વોહ ખામોશ હો ગઈ ઔર અપના વિઝીટીંગ કાર્ડ નિકાલ કર મુઝે દિયા ઔર કહા બહોત અચ્છી બાત હૈ અગર રિહા હો જાઓ તો મુઝસે ઝરૂર મિલના.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ૧૬-૫-૨૦૧૪ કો સુપ્રિમ કોર્ટ ને મુજે બાઈઝ્ઝત બરી ક્રિયા. ૧૭-૫-૨૦૧૪ કો જેલ સે મેરી રિહાઈ હો ગઈ. સિર્ફ ત્રીન રોઝ બાદ ૨૦-૫-૨૦૧૪ કો મેં દેહલી ગયા. બહોત કોશીશ કે બાદ ભી મોહતરમા નેહા સીંઘલ જી સે મુલાકાત નહીં હો પાઈ. ઉસકે બાદ ભી દો મરતબા જાના હુવા લેકિન મુલાકાત નહીં હો સકી.

હાં, બહોત સી મરતબા બશરી તકાઝે કી વજહસે ઔર આમ તૌર પર કેસ પર કી જા રહી મેહનત કો લેકર દૂસરે સાથીયોં કી તહકીક વ બેચેની કો લેકર મુજે ભી ટેન્શન હો જાતા થા. બસાઅવકાત મુલાકાત મેં કેસ કે તઅલ્લુક સે મેં ભાઈ સલમાન, નૂરબેગ, મેરે ચાચા, ઈદરીસભાઈ (મેરે બેહનોઈ) હતા કે મેરે વકીલ ખાલિદ ભાઈ કો ભી ખૂબ ડાંટતા થા. કભી કભી ઐસા હોતા કે વોહ લોગ બેચારે ડાંટ કે ડર સે મુલાકાત મેં હઝરત મુફતી રિઝવાન સા. યા હઝરત મુફતી યહયા સાહબ વગૈરહ કો લે આતે. જિસ પર મેં મુસ્કુરા કર કેહતા કે ઈન હઝરાત કો આજ ઢાલ બનાકર લેકર આએ હો ? ખૈર કભી કભી ટેન્શન ભી આતા થા, ડાંટતા ભી થા, લેકિન ફૌરન દૂસરે રોઝ માફીનામા ભેજ દેતા થા. ઔર ફિર યે ટેન્શન, ડાંટ-ડપટ ઔર નારાઝગી વ માફી કે સાથ એક બાત ઝરૂર થી, મેં ઉન્હેં હમેશા એક હી બાત કેહતા કે આપ લોગ અસ્બાબ સહીહ ઈજ્તિયાર કરો ઔર નતીજા અલ્લાહ કી ઝાત પર ઘોળ દો. સહીહ અસ્બાબ કે બાદ ખુદાના ખ્વાસ્તા મુજે ફાંસી હોતી હૈ તો મુજે કોઈ ગિલા શિકવા નહીં.

અબ મૌલાના કી ઝમાનત કે બાદ અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત પર તવક્કુલ ઔર રિહાઈ કી તવક્કુઅ ઔર બઢ ગઈ.

લોગોં કી દુઆઓં વ મુબશ્શરાત

સંગીન મુકદ્દમા ઔર ફાંસી કી સજા ઔર ઇસ પર હાઈકોર્ટ કી મંજૂરી કી મુહર ભી લગ ગઈ થી. આખરી કાનૂની મરહલા થા. ઇસ્કે બાવજૂદ મુઝે અલ્લહુલિલ્લાહ રિહાઈ કા જો યકીન થા ઉસ્કી કુછ વુજૂહાત થી.

અવ્વલ યે કે મેં અગરયે બહોત હી બડા ગુનેહગાર હું, ઝિંદગી અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની વ બદઅઅમાલીયોં મેં ગુઝર ગઈ, જેલ મેં ભી ગુનાહ હુવે, લેકિન અલ્લહુલિલ્લાહ મેરે અકાબિર, મુશ્ફિક અસાતિઝહ ઔર મેરે બુઝુર્ગોં કી કામિલ તવજજુહાત વ દુઆઓં મેરે સાથ થી.

હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની (દા.બ.), હઝરતુલ ઉસ્તાઝ મુફ્તી અહમદ સા. ખાનપુરી (દા.બ.), હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ ઇબ્રાહીમ સા. દેવલા (દેહલી મરકઝ), હઝરત અકદસ મૌલાના ખલીલુર્હમાન સજ્જાદ નોઅમાની (દા.બ.) વ દીગર કઈ અકાબિર ઉલમા કી કેસ પર ભરપુર તવજજુહાત થી. મેરે સાથીયોં સે કારગુઝારી ભી લેતે રેહતે ઔર અપની હર મજલિસ મેં અલ્લહુલિલ્લાહ મેરા નામ લેકર દુઆઓં ફરમાતે, અલ્લાહ તઆલા અપને ઇન બરગુઝીદા બંદોં કી દુઆઓં કેસે રાઈગાં ફરમાતે ?

ઇન હઝરાત કે તવક્કુલ કા યે આલમ થા કે મેરી રિહાઈ સે તકરીબન ૪ મહીને પેહલે હઝરત મુફ્તી અહમદ સાહબ ને સલમાન, નુરબેગ વગૈરહ કો બુલાકર કહા કે કોઈ ભી બેંચ હો કેસ ચલા ડાલો, ઇન્શાઅલ્લાહ રિહાઈ યકીની હૈ. ઇસી તરહ કી કુછ બાતેં હઝરત મૌલાના ઇબ્રાહીમ સાહબ દેવલા દા.બ. ને ભી ઇરશાદ ફરમાઈ થી.

ઇન બુઝુર્ગોં કી દુઆઓં કે સાથ અવામુન્નાસ ઔર ઉમ્મત કી દુઆઓં મેરે સાથ થી. હર શહર, હર બસ્તી, હર મસ્જિદ ઔર હર ઘર મેં છોટે બડે મર્દ, ઔરત તમામ બિલા તફરીક મેરે ઔર મેરે સાથીયોં કે લીયે દુઆ ફરમાતે થે. ફઝલભાઈ (મુલ્લાજી ડાઈંગવાલે, સુરત) કેસ કો લેકર બડે ફિકરમંદ રહતે ઔર હર તારીખ પર Whatsapp કે ઝરીયે પુરી દુન્યામેં દુઆ કે લીયે મેસેજ કરતે.

અલ્લમ્દુલિલ્લાહ હરમૈન શરીફૈન મેં ભી દુઆએં હોતીં થીં, લોગ નફલ રોઝે રખતે, એતેકાફ કરતે, ઈજતિમાઈ અઅમાલ કરતે, દુઆએં કરતે. ઈન સારે આઅમાલ વ દુઆઓં કી બરકાત તો ઝાહિર હોની હી થી. મુઝે એક સાહબ ને કહા કે જિતની દુઆએં આપકે લીયે કી ગઈ ઈતની શાયદ કિસી ઔર કે લીયે નહીં કી ગઈ હોગી.

મેરી રિહાઈ પર રિશ્તેદાર ખ્વાતીન ઔર મોહલ્લે કે કંઈ લોગ અપને છોટે છોટે માસૂમ સે બચ્ચોં કો લેકર આતે ઔર મુઝે દિખલા કર કેહતે કે દેખો યે મુફતી સાહબ હૈ.

ઔર ફિર પુરી બાત મુઝે બતાતે કે હમારે યે માસૂમ બચ્ચે જો અભી સહીહ બોલના ભી નહીં જાનતે, રમઝાનુલ મુબારક મેં ઈફતાર કે વક્ત ઔર આપકી તારીખોં કે દિન અપની માસૂમ વ તોતલી ઝબાન સે દુઆ કરતે “યા અલ્લાહ, હમારે મુફતી સાહબ કો રિહાઈ અતા ફરમા” ઔર ફિર કભી કભી દુઆ કરતે કરતે અપની માસૂમ અદા સે પુછતે કે યે મુફતી સાહબ કૌન હૈ ? ઈસલીયે આજ હમ ઉન્હેં આપકો દિખાને કે લીયે લાયે હૈં.

અલ્લાહુ અકબર, ઉમ્મત કે ઈસ અઝીમ એહસાન કા અલ્લાહ તઆલા ઉન્હેં અજરે અઝીમ અતા ફરમાએ. (આમીન) ઈન દુઆઓં પર અલ્લાહ તઆલા કો કયું રહમ ના આતા ?

મેં બડે ફખ્ર ઔર તહદીસે નેઅમત કે તૌર પર યે બાત કેહતા હું કે મુઝે અલ્લાહ તઆલા ને ૧૧ સાલ કી ઈસ કેદ કે ઈવઝ તીન અઝીમ નેઅમતેં અતા ફરમા દી કે શાયદ બાહર રેહતે હુવે મુઝે કભી ન મિલતી. (૧) અલ્લાહ તઆલા ને હિફઝે કુર્આન કી દૌલત સે માલામાલ કર દિયા. (૨) મેરે અકાબિર ઉલમા વ મશાઈખ કી કામિલ તવજજુહાત વ દુઆઓં કા મુસ્તહિક હો ગયા. ઔર (૩) અવામ વ ખવાસ કી મકબુલ દુઆએં મુઝે નસીબ હો ગઈ. ઔર અલ્લાહ તઆલા ને નિહાયત હી નાઝુક વ સંગીન મૌકોં પર દુઆ કી કબુલિયત કા મુઝે નમુના બના દિયા.

ઈસકે અલાવહ કુછ સચ્ચે ખ્વાબ વ મુબશ્શરાત ભી મેરે સામને થે.

(૧) હમારે મોહલ્લે કે એક સાથી નઈમભાઈ કી જમાઅત ખેડા જિલ્લે મેં ચલ રહી થી, વહાં ઉન્હેં સાઉથ ઈન્ડીયા કી એક જમાઅત મિલી. ઉસકે અમીર સાહબ ને એક રોઝ ઉનસે પુછા કે આપ અહમદઆબાદ મેં મુફતી અ.કય્યુમ, મૌલવી અબ્દુલ્લાહ સા. ઔર મૌલવી અહમદહુસૈન કો જાનતે હો? ઈન્હોંને કહા જી, હમારે મોહલ્લે હી કે હેં, લેકિન ફિલહાલ કૈદ મેં હેં. કેહને લગે મેં તો ઉનકો જાનતા નહીં, લેકિન મૈંને ખ્વાબ દેખા હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા મુફતી અ.કય્યુમ ઔર મૌ. અબ્દુલ્લાહ ઔર મૌલવી અહમદહુસૈન કો મેરે સલામ કેહના ઔર કેહના થોડા સખ્ર કરના. ઈન્શાઅલ્લાહ આખિરકાર અલ્લાહ કી મદદ આએગી ઔર રિહાઈ નસીબ હોગી.

(૨) સન ૨૦૦૪-૨૦૦૫ કે અરસે મેં હઝરત મુફતી અસ્અદ સાહબ ખાનપુરી જો મેરે બડે મોહસીન વ હમદદ હોને કે સાથ બડે બેતકલ્લુફ દોસ્ત ભી હેં. ઉસ વક્ત વોહ ભી બરોડા જેલ મેં થે ઔર ઈલાજ કે સિલસિલેમેં કુછ રોઝ કે લીયે અહમદઆબાદ જેલ મેં મુન્તકિલ હુવે થે. એક રોઝ હઝરત મુફતી અસ્અદ સાહબ, હઝરત મુફતી તાહિર સાહબ ઔર મેં જેલ સ્ટાફ કી ઈજાઝત સે ગોધરા બેરેક મેં ગોધરાવાલે મઝલુમ ભાઈયોં કે સાથ બંદ હુવે. ઈશા કી નમાઝ કે બાદ કુર્આન પાક કી તિલાવત, નઅત વ અશઆર વગૈરહ કી એક છોટી સી મજલિસ ભી હુઈ. ઉસ રાત દેર સે મૈંને એક ખ્વાબ દેખા થા જિસ્મેં કોઈ કેહનેવાલા કેહ રહા હૈ કે “યે જન્નતી કુર્તા હૈ. જિસ વક્ત હઝરત ઈબ્રાહીમ (અ.સ.) કો આંગ મેં ડાલા ગયા હઝરત જિબ્રઈલ (અ.સ.) ને યે કુર્તા ઉન્હેં પેહના દિયા થા. ઈસી તરહ હઝરત યૂસુફ (અ.સ.) કો કુંવેં મેં ડાલે જાને કે વક્ત ભી યે કુર્તા પેહનાયા ગયા થા. તુ ભી યે કુર્તા પહન લે. ઈન્શાઅલ્લાહ તુજે કુછ ભી નહીં હોગા.”

(૩) હઝરત મૌલાના ખૈરુરહમાન સાહબ (રહ.) કો એક બાર ખ્વાબમેં દેખા થા. હઝરત કે વહાં કોઈ ખુશી કી તકરીબ થી, લોગ ખુશી મેં નક્કારે બજાતે ઔર દુરૂદે તુનજજના પળડતે જા રહે થે. મુઝે પુરા ખ્વાબ અચ્છી તરહ યાદ નહીં. લેકિન હઝરત ને ગાલિબન મુઝે દુરૂદે તુનજજના કે વિર્દ કી તાકીદ કી થી. બસ તબસે એહતેમામ સે મેં ઔર મેરે સાથી દુરૂદે તુનજજના કા અમલ કરતે થે. ઈનકે

અલાવહ અકાબિર ને ઔર ભી અવરાદ વ વઝાઈફ દીયે થે જિનકી બરકાત યકીની થી.

(૪) કેદ કે ઇબ્તિદાઈ દિનોં મેં જુહાપુરા કે એક સાહબ ને ખ્વાબ દેખા થા કે કેદખાને મેં રોશની હી રોશની હૈ ઔર એક શોર મચ ગયા હૈ કે આકાએ નામદાર જનાબે મુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ તશરીફ લા રહે હૈં. લોગ આમને સામને કતાર લગાએ ખડે હૈં, નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ તશરીફ લાએ ઔર લોગોં સે મુસાફહા કરતે હુવે ૫/૨ કી ખોલી નંબર ૭ મેં તશરીફ લે ગએ. (અલહમ્દુલિલ્લાહ મુફતી તાહિર સાહબ ઔર મેં ઉસ ખોલી મેં રેહતે થે) ઔર લોગોં કો તસલ્વી વ દુઆએં દી.

ઇસકે અલાવહ ભી અંદર ઔર બાહર કી દુન્યામેં બહોત સે લોગોંને મુબશ્શરાત દેખે થે. યહાં સચ્ચે ખ્વાબ ઔર ઉસ્કી તાબીર કે મુતાલ્લિક ઝ્યાદહ કલામ કી ગુંજાઈશ નહીં. સિર્ફ ઇતના લિખ દેના કાફી સમઝતા હું “لم يبق من النبوة الا الميشرات” નબુવ્વત કે બરકાત, (અલ્લાહ કી જાનિબ સે વહી ઔર ગૈબ કે ઇશારાત) મેં સે કોઈ ચીઝ બાકી નહીં રહી. સિવાય (સચ્ચે) બશારત દેનેવાલે ખ્વાબોં કે” (હદીસ શરીફ)

ઇન મુબશ્શરાત, સચ્ચે ખ્વાબોં કા પુરા હોના ભી યકીની થા.

નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ કા ઇન્સાફ વ ઇન્સાનિયત સે ભરપુર તારીખી ફેસલા

૧૬ મે ૨૦૧૪ જુમેરાત કી રાત મેં મામુલ કે મુતાબિક અલ્હમ્દુલિલ્લાહ તહજજુદ કી નમાઝ પઢી ઔર ચુંકે સુબ્હ ૧૬ મે ૨૦૧૪ જુમ્આ કો ઇલેક્શન કે નતાઈજ ઝાહિર હોનેવાલે થે. ઇસલીયે અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્જત સે મુલ્ક વ મિલ્લત કી ખેર કે લીયે ખુબ દુઆ કી. હમેં ચુંકે હમારે જજમેન્ટ કી તારીખ કા ઇલ્મ હી નહીં થા. ઇસલીયે હમને ઇસ રાત મેં યા ૧૬ મે કી સુબ્હ મેં ઇજતિમાઈ અમલ યા દુઆ કા કોઈ એહતમામ નહીં કિયા થા. હાં, રોઝાના કે મામુલ કે એતેબાર સે બાઈઝત રિહાઈ કી દુઆ ઝરૂર કી થી. લેકિન ઝયાદહ તવજજુહ વ ટેન્શન ઇલેક્શન કે નતાઈજ કા થા. સુબ્હ તકરીબન ૮:૦૦ બજે બાદ ઇલેક્શન કે રૂજહાન વ નતાઈજ આના શુરૂઅ હુવે ઔર હમ મુસલમાન કેદીયોં કા ટેન્શન બળ્હના શુરૂઅ હુવા. હમારે એક સાથી જનાબ આઝમખાન ને દો તીન મરતબા B.J.P. કે આગે ચલને ઔર કુછ સીટોં પર જીતને કી ખબર દી. જિસ પર મેંને ઉનહેં ડાંટ દિયા. મેરે બિગડે મુઝ ઔર ટેન્શન ભરે ચેહરે કો દેખ કર મેરે સાથી મુઝ સે બાત કરને સે કતરા રહે થે. સુબ્હ ૧૦:૦૦ - ૧૧:૦૦ બજે તક તો મામલા બિલકુલ સાફ હો ચુકા થા. નરેન્દ્ર મોદી કી અગવાઈ મેં B.J.P. સરકાર બનાને જા રહી થી. જો સિફ મેરે યા મુસલમાન કેદીયોં કે લીયે હી નહીં. બલ્કે હર સેક્યુલર ઇન્સાન કે લીયે એક લમ્હાએ ફિકર થા. હમારે ચુંકે આરગ્યુમેન્ટ હો ચુકે થે. લેકિન અબી જજમેન્ટ આના બાકી થા. ઇસલીયે ન સિફ મેં ઔર મેરે કેસ કે દીગર સાથી બલ્કે હર હમદદ સાથી કો યે ફિકર સવાર હુઈ કે અબ ક્યા હોગા? જજમેન્ટ કબ ઔર કેસા આએગા? ચુનાંચે સુબ્હ ૧૧:૦૦ બજે કે કરીબ મેરે એક હમદદ સાથી સાબિરભાઈ ઔર દીગર કુછ સાથીયોંને મુઝ સે પુછા કે મુફતી સાહબ અબ ક્યા હોગા? ઇલેક્શન કે નતાઈજ કા આપ કે જજમેન્ટ પર કોઈ અસર તો નહીં પડેગા? મેંને કહા અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત બડી હૈ. અગર અલ્લાહ તઆલા મેરી રિહાઈ કા ઇરાદા ફરમાતે હેં તો ઇન્શાઅલ્લાહ ઇન નતાઈજ સે કોઈ ફર્ક નહીં

પડતા. મૈંને જવાબ દેને કો તો દે દિયા લેકિન બશરી તકાઝે ઔર ઈમાન કી કમઝોરી કે સબબ મુઝે ભી ફિકર ઝરૂર હુઈ ઔર મૈંને એક સાથી કે ઝરીયે બાહર મેરે મોહસીનોં કો મેસેજ ભેજા કે અપને વકીલોં કે રબત મેં રહો. ઔર જજમેન્ટ કબ આનેવાલા હૈ માલૂમ કરને કી કોશીશ કરો. બહરહાલ ૧૨:૦૦ બજે બેરેક બંદ હો ગઈ. રોઝાના દોપહર કો બડી મીઠી નિંદ આતી થી. આજ બેચેની કી વજહ સે નિંદ નહીં આ રહી થી. જેલ મેં ૧૧ સાલ કે ઈસ અરસે મેં અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા કી એક અજબ વ ગરીબ કુદરત કા બહોત હી કરીબ સે મુશાહદહ કિયા. વોહ યે કે જબ ભી મૈંને કોઈ બુરી ખબર સુની યા બુરા મામલા હુવા. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઉસી દિન યા ઉસી અરસે મેં અલ્લાહ તઆલાને કોઈ અચ્છી ખબર સુના દી યા અચ્છા મામલા હો ગયા. જિસસે બુરી ખબર કા તદારુક વ તલાફી હો ગઈ. ઈસી તરહ કભી કિસી ખુશી પર મૈં ઝરૂરત સે ઝયાદહ ઇતરાયા તો અલ્લાહ તઆલા ને ફૌરન કોઈ ફિકર દેકર મેરી ઇસ્લાહ ભી ફરમા દી. વલ્લાહ બારહા મેરે સાથ યે મામલા હુવા. યુનાંચે ઈસી મુશાહદે ઔર તજરબે કે પેશે નઝર બિસ્તર પર પડે પડે મૈં યે અલ્ફાઝ બઝબઝાને લગા કે “યા અલ્લાહ, ઇતન્ની બડી બુરી ખબર સુનાઈ હૈ, અબ ઐસી હી કોઈ બડી ખુશખબરી ભુ સુના દે. તાકે તલાફી હો જાએ.” બસ ઈસી તરહ કે અલ્ફાઝ ઝબાન પર જારી થે. ઝોહર કા વક્ત હો ગયા. ઝોહર બાદ ભી યહી દુઆ કી. ૩:૦૦ બજે બંદી ખુલ ગઈ. ઔર ઇલેક્શન કે નતાઈજ કો લેકર કેદી તબસેરહ કરને લગે. મૈં તંગ આકર બેરેક મેં ચલા ગયા ઔર એક પાગલ કેદી યુનુસ જમાલપુરી કે સાથ દિલ બેહલાને કી કોશિશ કરને લગા. તકરીબન ૩:૪૫ બજ રહે થે, મૈં યુનુસ કે સાથ ચાય પી રહા થા કે આદમભાઈ, સાબિરભાઈ ઔર બહોત સે મુસલમાન કેદી અલ્લાહુ અકબર કે નારે લગાતે હુવે દૌડ કર મેરી બેરેક મેં આએ ઔર “સબ છુટ ગએ, સબ છુટ ગએ” કરતે હવે મુઝસે ચીમટ ગએ. મૈં સમઝ નહીં પા રહા થા ક્યા હુવા? લોગ રો રહે થે ઔર મુઝ સે ચીમટ રહે થે. મૈંને પુછા બાત ક્યા હૈ? તો બતાયા કે અક્ષરધામ કેસ મેં આપ તમામ બાઈઝૂત બરી હો ગએ. الحمد لله على ذلك

મૈં તઝબઝુબ મેં મુબતલા થા. મૈંને પુછા આજ તો જજમેન્ટ કી તારીખ કી કોઈ ઇતિલાઅ હી નહીં થી. આપ કો કેસે માલૂમ હુવા? ઈન્હેં કિસી સિપાહી કે

ઝરીયે યા કિસી ઔર વાસ્તે સે યે મેસેજ મિલે થે. લેકિન મુઝે અબ ભી કુછ શક થા. લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ બાહરવાલે ભી ખબર પહોંચાને કે લીયે બડે ફિકમંદ થે. તકરીબન ૨:૦૦ બજે સે જેલ કે બાહર મેરે બહનોઈ ઈદરીસભાઈ ઔર ઝુબૈરભાઈ મુન્તાઝ મસાલેવાલે ઔર ફિરોઝ ફોર યુ જેલ કે બાહર ખડે કિસી તરહ અંદર ખબર ભેજને કી કોશિશ કર રહે થે. યુનાંચે ૪:૦૦ બજે કે કરીબ એક કેદી કારકુન નરેન્દ્રભાઈ મુલાકાત રૂમ સે મેરે નામ યે મેસેજ લેકર આ ગયે કે બાહર ફિરોઝભાઈ ઔર ઈદરીસભાઈ વગૈરહ આગે હુવે હેં ઔર ઉન્હોંને યે ખબર સુનાઈ હૈ કે અક્ષરધામ કેસ મેં આપ તમામ લોગ બાઈઝૂત બરી હો ગએ. ઔર ઈન્શાઅલ્લાહ આજ શામ તક યા આઈંદા કલ તક આપ લોગ જેલ સે નિકલ જાઓ એસી કોશિશ હો રહી હૈ.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ રિહાઈ કી તસ્દીક હોતે હી મેરી આંખોં સે ૧૧ સાલ સે રોકે રખે જઝબાત વ તશક્કુર કા સૈલાબ જારી હો ગયા. મેં રોતે હુવે સજદે મેં ગિર ગયા ઔર અપને રબ કા શુક અદા કિયા. કાઈમ બ્રાંચ મેં ખૌફ કે મારે ઝબાન પર અલ્લાહ તઆલા કી હમ્દ ઔર ઝિકો અવરાદ કે બેતરતીબ કલિમાત જારી રેહતે થે, આજ ખુશી કે મારે ઝબાન પર અલ્લાહ કી હમ્દ કે બેતરતીબ અલ્ફાઝ જારી હો ગએ. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ. ઉસ્કે બાદ દો રકાઅત નફલ નમાઝ અદા કી ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ખુબ હમ્દ વ સના, શુક ઔર મેરે ઔર પુરી ઉમ્મત કે લીયે ખાસ કર ગોધરા, પોટા વ દીગર મઝલૂમીન કી રિહાઈ કે લીયે ભી ખુબ દુઆ કી. લોગ આતે રહે ઔર મુબારકબાદ દેતે રહે. સુબહ ૧૨:૦૦ બજે તક લોગોં કે ચેહરે મુરઝાએ હુએ ઔર દિલ ફિકમંદ થે. ખાસકર મુસલમાન કેદીયોં મેં જો માતમ ઘાયા હુવા થા. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હમારી રિહાઈ કી ઈસ ખબર ને ઉસ બુરી ખબર કી તલાફી કર દી. લોગ અપના ગમ ભુલ ગએ, મુરઝાએ હુવે ચેહરે અબ ખુશીસે ચમક રહે થે. ઔર દિલોં કા ગમ વ ફિકર કિસી હદ તક કમ હો ગયા થા. ચાચ નાશ્તે કા દૌર ચલતા રહા. બહોત સે હિંદુ ભાઈયોં ને ભી ખુબ-ખુબ મુબારકબાદ દી. જેલ સ્ટાફ કો ભી માલુમ હો ગયા. વોહ લોગ ભી બહોત ખુશ હુવે ઔર મુબારકબાદી દી. ગમ થા તો સિર્ફ એક (મુસલમાન) જેલર કો થા. વોહ તો મેરે લીયે શાયદ જેલ હી મેં કબર કી જગા ભી તય કર ચુકા થા. ઝાહિર હૈ ઉસકી

મેહનત વ આરજી પર પાની ફિર ગયા થા. ઈસલિયે ઉસે ગમ હોના તો લાઝિમી થા. ઉસકે બરમુકાબિલ કુછ હિંદુ ઓફીસરોં કી ખુશી દેખને કે કાબિલ થી. ચુંકે સારે હી કેદી ઔર જેલ સ્ટાફ જાનતા થા કે મેં બિલકલ બેકસૂર હું, ઈસલીયે જેલ અફસરાન ને તો રિહાઈ કી ખબર કે બાદ ભી જેલ સે બાહર નિકલને તક ભરપુર તઆવુન કિયા. પોટા કે મેરે સાથી ઔર કુછ મુસલમાન કેદી જો દૂસરી બેરેકોં મેં બંદ હોતે થે ઉસ રાત જેલ અફસરાનને ઉન્હેં મેરે સાથ રાત ગુઝારને કા મૌકા દિયા. રાતભર લોગ જાગતે રહે. ખુશીયાં ભી મનાઈ, ઔર કુછ અપને મુસ્તકબિલ ઔર રિહાઈ કો લેકર ગમઝદ હી હુવે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ. લોગોં ને તહજજુદ ભી અદા કી. દુઆઓં ભી કી. ચાપ કા દૌર ભી ચલતા રહા ઔર ફજર કી નમાઝ કા વક્ત હો ગયા. લોગોં સે મુલાકાત મેં વક્ત આહિસ્તા આહિસ્તા ગુઝરતા રહા. સુબ્હ ૧૧:૦૦ બજે વકીલ મુલાકાત આ ગઈ. જનાબ ખાલિદભાઈ ઔર એજાઝ કુરેશી મેરી આખરી વકીલ મુલાકાત કે લીયે તશરીફ લાએ. ૧૧ સાલ ડાંટ ૩૫૮ ઔર નાકદરી કે બાદ આજ ચુંકે ઉનકી મેહનત વ ખિદમાત કા ફલ મિલ ચુકા થા. ઈસલીયે યે દોનોં હઝરાત બડે ખુશ થે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ આપસમેં મુસાફહા, મુઆનકા ઔર મુબારકબાદી કે બાદ જજમેન્ટ કી મુખ્તસરન હરબે ઝૈલ કારગુઝારી ઉન્કી ઝબાની સુની.

અગલે રોઝ યાની તારીખ ૧૫-૫-૨૦૧૪ જુમેરાત કો રાતમેં મેરે સાથીયોં કો પતા ચલા કે આઈદા કલ જજમેન્ટ હૈ. યે હઝરાત સલમાન, ખાલિદભાઈ શેખ ઔર એજાઝભાઈ કુરેશી, રાત કી ફલાઈટ સે દેહલી પહોંચે. નૂરબેગ ભાઈ પેહલે હી દેહલી પહોંચ ચુકે થે. ઔર રાત ભર તહજજુદ, દુઆઓં, અલ્લાહ કી મુનાજાત મેં ગુઝારી. રાતભર ઉનકે દિલોં કી ક્યા કેફીયત રહી હોગી ઔર વોહ કિસ પરેશાની ઔર ફિકરો ટેન્શન કા શિકાર હોંગે વહી હઝરાત બતલા સકતે હૈં. મેં તો ઈસ બાત પર ભી અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા કરોડ હા કરોડ એહસાન માનતા હું કે હમેં જજમેન્ટ કી તારીખ હી પતા નહીં થી. વરના વોહ રાત કેસી ગુઝરતી અલ્લાહ કી જાનતા હૈ. સુબ્હ ચાપ નાશતા વ ઝરૂરિયાત સે ફારિગ હોકર યે હઝરાત સુપ્રિમ કોર્ટ કી જાનિબ રવાના હુવે. વુકલા કી ચેમ્બર્સ મેં જાકર ફરદન - ફરદન વકીલોં કી મુલાકાત લી. જનાબ K.T.S. તુલ્સી સાહબ ઈન્ડીયામેં મૌજૂદ

નહીં થે. મીસીસ કામીની જયસ્વાલ ઔર જનાબ ઇરશાદ અહમદ સા. ઔર
 દીગર કુછ વકીલ ભી ઇનકે સાથ હો ગએ ઔર યે હઝરાત પ નંબર કી કોર્ટ મેં
 જાકર બેઠ ગએ. હમારે જજમેન્ટ સે પેહલે B.C.C.I. કા જજમેન્ટ થા. યુનાંચે
 જસ્ટીસ મી. એ.કે. પટનાયક સા. ઔર જસ્ટીસ ફકીર મુહમ્મદ ઇબ્રાહીમ
 કલીફુલ્લાહ સા. તશરીફ લાએ. કોર્ટ મેં મૌજૂદ તમામ લોગ કોર્ટ કે એહતરામ મેં
 ખડે હો ગએ. જજમેન્ટ દેકર યે હઝરાત ચેમ્બર મેં ચલે ગએ. ઉસકે બાદ કુછ હી
 દેરમેં જસ્ટીસ મી. એ.કે. પટનાયક સા. ઔર જસ્ટીસ મી. વી. ગૌપાલા ગૌડા
 સા. તશરીફ લાએ. ફિર લોગ એહતરામ મેં ખડે હો ગયે. તકરીબન ૧:૨૫ બજે
 જસ્ટીસ ગૌડા સાહબ ને જજમેન્ટ સુનાના શુરૂઅ ક્રિયા. ઇન જજોં ને અપને જજમેન્ટ
 મેં સરકારી વકીલ કે દાવે વ દલાઈલ કો ૮ પોઈન્ટસ મેં તક્સીમ ક્રિયા થા ઔર
 ૧૦ વેં પોઈન્ટ મેં અપના જજમેન્ટ લિખા થા. બકૌલ ખાલિદ ભાઈ વ સલમાન
 ભાઈ જબ ગૌડા સાહબ ને પોઈન્ટસ ગિનાના શુરૂઅ કીયે તો યે હઝરાત ધડકને
 ચુક ગએ ઔર દમ બખુદ રહ ગએ. હાથ પૈર બુરી તરહ કાંપને લગે, કલેજા મુંહ
 કો આને લગા. લેકિન યે કાબિલે એહતરામ જનાબ ગૌડા સાહબ ઔર એ.કે.
 પટનાયાક સા. કા બેમિસાલ તરીકે ઇન્સાફ થા. ઉન્હોંને ફરીકે મુખાલિફ કે સારે
 દાવોં ઔર દલાઈલ કા ફરદન ફરદન ૮ પોઈન્ટસ મેં જવાબ દેના શુરૂઅ ક્રિયા.
 જિસ સે સાથીયોં કે ચેહરોં સે ફિકરે દૂર હોના શુરૂઅ હુઈ. ભાઈ સલમાન ઔર
 નુરબેગ ઇતના ઝયાદહ અંગ્રેજી જાનતે નહીં થે. ઇસલીયે વોહ હમારે વકીલોં કે
 ચેહરે કે નુકૂશ ઔર ઉતાર ચળહાવ સે અંદાઝહ લગા રહે થે, બસ ૧:૪૦ કે કરીબ
 હમારે વકીલોં કી મુસ્કુરાહટ વ ખુશીયોં સે ઉન્હેં યકીન હો ગયા કે અલ્લમ્હુલિલ્લાહ
 હમ મુકદ્દમા જીત ચુકે હેં. એજાઝભાઈ ને અંગુઠે કે ઇશારે સે ઉન્હેં કામ્યાબી કા
 મઝીદ યકીન દિલા દિયા. ફિર ક્યા થા સલમાનભાઈ કેસે સબર કર સકતે થે?
 અભી જજમેન્ટ અપને આખરી મરહલે મેં થા ઔર ઝરૂર કાનુની કારવાહી બાકી
 થી કે ભાઈ સલમાન કોર્ટ રૂમ સે બાહર નિકલ આએ ઔર સબસે પેહલે મેરે
 ઉસ્તાઝે મોહતરમ હઝરત અકદસ મૌલાના મુફતી અહમદ સા. ખાનપુરી
 (દા.બ.), મેરે અઝીમ મોહસીન કાઈદે મિલ્લત હઝરત અકદસ મૌલાના મુહમ્મદ
 અરશદ અદની સા. (દા.બ.) મેરે હમદદ વ મોહતરમ હઝરત જનાબ ગુલઝાર

આઝમી સા. (દા.બ.), હઝરત મુફતી રિઝવાન સા. વ દીગર મેરે મોહસીનીન કો બઝરીયએ ફોન યે ખુશખબરી સુનાઈ. ઇસી તરહ મેરે ઘર મેરી વાલિદહ મોહતરમા વ દીગર અહલે ખાના કો યે પુર મસરત ખબર સુનાઈ. ઇતની દેર મેં જજમેન્ટ વ ઝરૂરી કાનૂની કારવાઈ ભી પુરી હો ચુકી થી. સુપ્રીમ કોર્ટ ને ઇન્સાફ વ ઇન્સાનીયત સે ભરપુર જો ફેસલા દિયા હૈ. હિન્દુસ્તાની તારીખ મેં હમેશા યાદગાર રહેગા. ખૌફો હરાસ ઔર નાઉમ્મીદી કે માહૌલ મેં સુપ્રિમ કોર્ટ કા યે તારીખી ફેસલા હિંદુસ્તાન કે મુસલમાનોં કે લીયે ઉમ્મીદ કી કિરન હૈ. નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ ને ન સિફ યે કે મુઝે ઔર ઇસ કેસ મેં ફસાયે ગયે દીગર લોગોં કો બેકસૂર, બેદાગ વ મઝલૂમ સાબિત કરકે બાઈઝૂત બરી કર દીયા બલ્કે જુઠોં, ઝાલિમોં, ખયાનત કરનેવાલોં ઔર નાઅહલોં કો બેનકાબ કરકે ઉનપર સપ્ત ગમો ગુસ્સે કા ઇઝહાર ભી કિયા.

શાયદ સુપ્રિમ કોર્ટ કી તારીખ મેં યે પેહલે મુકદ્દમા થા કે સુપ્રિમ કોર્ટ ને અપને ખુસૂસી ઇખ્તિયારાત કા ઇસ્તમાલ કરતે હુવે ઉર્દૂ ચિઢીયાં, ફિદાઈન કે કપડે વગૈરહ મુદ્દામાલ વ સુબૂત કો કોર્ટ મેં દોબારહ જાંચા થા. ઉર્દૂ ખુતૂત ઔર ફિદાઈન કે કપડોં ને ભી સચ્ચાઈ બેનકાબ કરને મેં હમારી ખુબ મદદ કી. મૈં યહાં પર સુપ્રિમ કોર્ટ કે સાથ સાથ મી. વણઝારા એન્ડ કંપની કા ભી એહસાન માનુંગા કે ઉન્હોંને મેરે નામ પર યે જાદુઈ ઉર્દૂ ચિઢીયાં રખ કર મેરી રિહાઈ કી રાહેં આસાન કર દી.

બહરહાલ નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ જબ અપના તારીખી ફેસલા મુકમ્મલ કર ચુકી તો હમારી સીનીયર વકીલ મોહતરમા કામિની જયસ્વાલ ખડી હુઈ ઔર કોર્ટ સે અર્જ કી કે અબ જબ કે હમારે અસીલ બેકસૂર સાબિત હો ચુકે હેં. મેરી કોર્ટ સે દરખાસ્ત હૈ કે યે હઝરાત ૧૧ સાલ સે કેદ મેં બંદ હૈ. ઇનકી ફૌરી રિહાઈ કે કોર્ટ ઇકદામાત કરે. ચુંકે આમ તૌર પર બાઈઝૂત રિહાઈ કે બાદ ભી કાનૂની પ્રોસીઝર ઔર ફોર્માલીટી મેં નીચલી કોર્ટે ઔર જેલ ઓથોરીટી કંઈ કંઈ રોઝ લગા દેતી હૈ.

ચુનાયે યે ભી શાયદ સુપ્રિમ કોર્ટ કા તારીખી ઇકદામ થા કે નામદાર કોર્ટ ને વહીં સે સાબરમતી જેલ કો વાયરલેસ ઔર ફેક્સ મેસેજ ભેજ કર હમારી રિહાઈ કા હુકમ દિયા. મુઝે જેલ મેં એક ગૈર મુસ્લિમ જેલર સાહબ ને કહા થા

કે તારીખ ૧૬-૫-૨૦૧૪ જુમ્મા કે રોઝ હી યે વાયરલેસ વ ફેક્સ મેસેજ જેલ ઓથોરીટી કો મિલ ગએ થે. લેકિન મુસલમાન જેલર ને ઉસે છુપા દિયા થા!! બહરહાલ કોર્ટ બરખાસ્ત હોને પર હમારે વુકલા ઔર નુરબેગ સા. વગૈરહ બાહર તશરીફ લાએ. ઉસ વક્ત ઉનકી ખુશીયોં કા અંદાઝ નહીં લગા સકતા. યે લોગ ગલે મિલકર ખુબ રોએ. લોગ હૈરત સે ઇન્હેં દેખ રહે થે કે ઇતને સંગીન મુકદ્દમે કી કામ્યાબી પર યે રોના કૈસા? લેકિન બાત દિલી જઝબાત વ તશક્કુર કી થી જો આંખોં સે આંસુ કી શકલ મેં બેહ રહે થે. ઇફાકા હોને પર જિતના મુશ્કિન હુવા લોગોં કો ફોન કે ઝરીયે ખુશખબરી દેતે રહે.

વાજિબુલ એહતરામ હઝરત મૌલાના સૈયદ અરશદ મદની સા. દા.બ. કા હુકમ થા કે જજમેન્ટ કી કોપી લેકર હી આના. લિહાઝા રાત દેર તક યે હઝરાત વહી સુપ્રિમ કોર્ટ મેં રહે ઔર જજમેન્ટ કોપી હાસિલ કરકે દૂસરે રોઝ સુબહ ૮:૦૦ બજે કી ફલાઈટ સે અહમદઆબાદ વાપસ હુવે.

બેશર્મી કી ઘન્ટિહા

સુપ્રિમ કોર્ટ કા યે બેમિસાલ ઇન્સાફ જહાં મેરે ઓર મેરે ઘરવાલોં કે લીયે ઓર આમ મુસલમાનોં કે લીયે બલ્કે તમામ ઇન્સાફ પસંદ લોગોં કે લીયે ખુશી કા મૌકા થા. વહીં કાઈમ બ્રાંચ કે લીયે યે ઉનકી ગલતી સુધારને ઓર અપની ઇઝ્જત બચાને કા એક બેહતરીન મૌકા થા. હમારે જજમેન્ટ મેં સુપ્રિમ કોર્ટ ને ઇન હઝરાત કો જો ફિટકાર લગાઈ હૈ ઇસસે ઉન્હેં શર્મો હયા ઓર અપની ગલતીયોં ઓર મકરો ફરેબ કા એહસાસ હો જાના યાહીયે થા.

યાહીયે તો યે થા કે અબ યે હઝરાત જુઠ, મકરો ફરેબ ઓર તઅસ્સુબ છોડ કર સચ્ચાઈ, ઈમાનદારી ઓર ગૈર જાનિબદારી કે સાથ અક્ષરધામ પર હમ્લા કી સાઝિશ વ જુર્મ મેં વાકઈ મુલવ્વસ લોગોં કો પકડતે ઓર ઉન્હેં તખ્તએ દાર તક પહોંચાતે. ક્યુકે હમારી રિહાઈ તો અભી આધા ઇન્સાફ હૈ. સ્વામીનારાયણ પંથ સે જુડે ઓર મારે ગએ હિંદુભાઈયો કે સાથ કહાં ઇન્સાફ હુવા હૈ? કાઈમ બ્રાંચ ને તો ઉન્હેં ભી ધોકા દિયા હૈ. લેકિન વણઝારા સા. એન્ડ કંપની સે શાયદ ઇતની ઝયાદહ ઉમ્મીદ રખના બેકાર હૈ. જુઠ કે સહારે બુલંદીયાં હાસિલ કરનેવાલોં સે સચ્ચાઈ કી તવક્કુઅ કેસે રખી જા સકતી હૈ? યુનાંચે બેગૈરતી વ બેહયાઈ કી હદ તો ઉસ વક્ત હો ગઈ કે સુપ્રિમ કોર્ટ કે શકો શુબ્હાત સે પાક બિલ્કુલ વાઝેહ ઓર સાફ સાફ ઇન્સાફ કે બાદ ભી ઇન હઝરાત ને હમારે ખિલાફ રિવ્યુ પિટીશન (નઝરે સાની કી અપીલ) કી.

લેકિન અલ્હમ્દુલિલ્લાહ સુપ્રિમ કોર્ટ ને કોઈ તિન્કોં કે સહારે જજમેન્ટ નહીં દિયા થા. સુપ્રિમ કોર્ટ ને અપને જજમેન્ટ મેં દસ્તૂરે હિંદ, પોટા, I.P.C., CR.P.C. એવીડન્સ એક્ટ, સુપ્રિમ કોર્ટ કે પુરાને જજમેન્ટ વ નઝાઈર કો મદે નઝર રખતે હુવે જજમેન્ટ દિયા થા. સરકારી વકીલ કે સારે દાવોં ઓર દલાઈલ કે બખુબી જવાબ દીયે થે. ઇસલીયે અબ નઝરે સાની (રિવ્યુ પિટીશન) કી તો ગુંજાઈશ હી કહાં થી ?

યુનાંચે જસ્ટીસ અનીલ દવે સાહબ ઓર જસ્ટીસ શ્રી ગોપાલા ગૌડા સાહબ કી બેંચને કાઈમ બ્રાંચ કી ઈસ અરઝી કો યે કેહ કર મુસ્તરદ (ડિસમિસ) કર દિયા કે હમ અપને જજમેન્ટ સે બિલ્કુલ મુત્મઈન હૈં ઓર ઉસમેં નઝરે સાની કી કોઈ ઝરૂરત નહીં.

બડે બેઆબરૂ હો કર નિકલે હમ તેરે કુચે સે

અલ્લાહ કરે અબ ઉન્હેં ગૈરત આ જાએ ઓર હમારા પીછા છોડકર વાકઈ મુજરિમોં કો તલાશ કરેં, મેરા દાવા હે કે યે હઝરાત ચાહતે તો વાકઈ મુજરિમોં કો પકડ સકતે થે. લેકિન જૈસા કે મેં આગે લિખ ચુકા હું યે હઝરાત ઈસ સંગીન મુકદ્દમે કો લેકર કભી સંજીદહ નહીં થે. ઓર કઈ મરહલોં પર ઈનકી ખયાનત ખુલ કર સામને આઈ થી.

બહરહાલ ઉધર શહર અહમદઆબાદ મેં હમારે મોહલ્લે મેં તો ગુઝશ્તા કલ જુમ્આ કી નમાઝ બાદ સે જશન કા માહૌલ થા. B.J.P. કી સરકાર બનને પર ગમઝદહ લોગોં કે લીયે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હમારા જજમેન્ટ વ રિહાઈ કી ખબર મરહમ વ તસલ્લી કા સામાન હુવા. લોગોં કે ગમ હલ્કે હો ગયે ઓર તવજજુહ ઈલેક્શન કે નતાઈજ સે હટ કર હમારી રિહાઈ કી જાનિબ મજ્બુલ હો ગઈ. ઓર જુમ્આ કે બાદ જૈસે હી હમારી ખબર મૌસૂલ હુઈ લોગોં ને મીઠાઈયાં તકસીમ કરકે આપસ મેં મુબારકબાદીયાં દી. કુછ નવજવાનોં ને પટાખેં ફોડ કર અપને જઝબાત કા ઈઝહાર કિયા. પુરા દિન ઓર રાત ભર લોગોં ને ખુશીયાં મનાઈ ઓર અબ ઉન્હેં શિદ્દત સે હમારી જેલ સે રિહાઈ કા ઈન્તિઝાર થા. દેહલી સે આનેવાલે મેરે મોહસીનોં કા ઈસ્તિકબાલ કરને ઓર ઉનકી ઝબાન સે મઝીદ તફ્સીલાત સુનને કો બેકરાર થે. લેકિન નઈ હુકૂમત ઓર બદલતે હુવે હાલાત કે પેશે નઝર મેરે સાથીયોં ને અપની દેહલીસે આમદ કી લોગોં કો ઈત્તિલા નહીં દી થી. તાહમ કુછ લોગ એરપોર્ટ પર ઈસ્તિકબાલ કે લીયે પહોંચ ગએ. એરપોર્ટ પર ઉતરતે હી વહીં પર જનાબ નુરબેગ સા. ઓર ભાઈ સલમાન ને દો ટીમ બનાઈ. એક મેં જનાબ ખાલિદભાઈ કે સાથ હા. ઝૈદ (મેરે ખાલાઝાદભાઈ) ઓર દો તીન સાથી સેશન્સ કોર્ટ કે લીયે રવાના હુવે ઓર એડવોકેટ જનાબ જાવેદખાન કે સાથ

હા.આહિદ સા. ઔર કુછ સાથી હાઈકોર્ટ કો રવાના હુવે. આજ ચુંકે સનીયર કા દિન થા. અવામ મેં યે બાત ચલ પડી થી કે આજ તો ચુંકે સનીયર હૈ, ઔર કલ ઈતવાર હૈ, ઈસલીયે પીર કે રોઝ જેલ સે રિહાઈ હોગી. લેકિન ચુંકે સુપ્રિમ કોર્ટ ને ફૌરી રિહાઈ કા ફેક્સ મેસેજ ઔર વાયરલેસ મેસેજ જેલ કો ભેજ દિયા થા. જિસે ઝયાદહ દિન તક છુપાયા નહીં જા સકતા થા. નીઝ મેરે ઈન સાથીયોં કા ટીમ વર્ક ભી અલ્હમ્દુલિલ્લાહ બડા કારગર થા. ઔર સબસે બડી બાત યે થી કે અલ્લાહ તઆલા હી કી જાનિબ સે સારે અસ્બાબ બનતે ચલે જા રહે થે. મુશ્કિલ વ નામુમ્કિન બાતેં અબ બહુત આસાન નઝર આ રહી થી. યુનાંચે શામ તકરીબન ૫:૩૦ બજે તો પોટા કોર્ટ, હાઈકોર્ટ કી સારી કારવાઈયાં મુકમ્મલ કરકે યે હઝરાત જેલ પર બીડા (રિહાઈ કે કાગઝાત) લેકર પહોંચ ગએ. ભાઈ સલમાન ઔર નુરબેગ સા. એરપોર્ટ સે સીધે જેલ પહોંચે થે. દો રાતોં કી મુસ્તકિલ બેદારી વ થકાન કી વજહ સે કુછ દેર યે હઝરાત મેરે ઘર આરામ કે લીયે ચલે ગયે થે. લેકિન વહાં ભી કેસે આરામ મિલ સકતા થા. મેરે ઘર પર ભી રિશ્તેદારોં, મહોલ્લેવાલોં ઔર મુહબ્બત કરનેવાલોં કા તાંતા લગા હુવા થા. લોગ મુબારકબાદ દેને ઔર ખુશીમેં શિકત કે લીયે આતે ચલે જા રહે થે. ઔર ૧૧ સાલ કી અપની દુઆઓં કી કબુલિયત પર અલ્લાહ કા શુક્ર અદા કર રહે થે. દોપહર મેં ૨:૦૦ બજે બાદ ફિર સલમાન, નુરબેગ, ઝુબૈરભાઈ વગૈરહ હઝરાત જેલ પર પહોંચે. અવામ ઈન હઝરાત કી નકલો હરકત સે અંદાઝહ લગા રહે થે. યુનાંચે ઈનકે જેલ પર પહોંચને પર લોગોં કો યકીન હો ગયા કે ઈન્શાઅલ્લાહ આજ હી રિહાઈ હોગી. યુનાંચે આહિસ્તા આહિસ્તા લોગ જેલ પર જમા હોને શુરૂઅ હુવે. મીડીયાવાલે ભી આએ, કુછ લોગોં ને હમારે વકીલ જનાબ ખાલિદભાઈ કા ઔર સલમાન ભાઈ કા ઈન્ટરવ્યુ ભી લિયા. લેકિન દૂસરે રોઝ કે અખ્બાર વ ઈલેક્ટ્રોનિક મીડીયા મેં બહોત છોટી સી કોલમ મેં ઈસ ખબર કો જગા દી ગઈ થી. બહરહાલ બાહર અવામ કા એક હુજૂમ થા. અસર, મગરિબ, ઈશા કી નમાઝ લોગોં ને રેલ્વે ફાટક કે બીચ બની મસ્જિદ મેં કઈ કઈ જમઅતોં કી શકલ મેં અદા કી. ઔર મેરી ઔર મેરે સાથીયોં કી રિહાઈ કા ઈન્તિઝાર કરતે દોપહર સે રાત ૮:૪૫ બજે તક બરાબર જેલ કે ઈહાતે મેં ખડે રહે. રાણીપ કે કુછ મુસલમાન ભાઈયોં ને નાશ્તે પાની કા ઈન્તિઝામ

ક્રિયા થા, લેકિન ઉનકી ભુક, ખ્યાસ વ સારી ઝડૂરિયાત વ ખ્વાહિશાત પર હમારી રિહાઈ ઔર જેલ સે બાહર નિકલતે દેખને કા ઉનકા ખ્યારા જઝબા ગાલિબ આ ચુકા થા.

ઈધર અંદર હમારા યે હાલ થા કે રાત ભર જાગને કે બાદ ભી દિન મેં ઝરા ભી નીંદ મયસ્સર નહીં હુઈ થી. લોગ મુલાકાત વ મુબારકબાદી કે લીયે આતે રહે. વક્ત ગુઝરતા રહા, તકરીબન ૧૧:૦૦ બજે હમારી વકીલ મુલાકાત આ ગઈ. સાથ હી ફેમીલી મુલાકાત ભી આઈ. ભાઈ સલમાન, નુરબેગ સા., નઝીરબાબા વગૈરહ હઝરાત થે. જેલ કી બારીક જાલીયોં મેં પાબંદીવાલી હમારી યે આખરી મુલાકાત બડે ખુશગવાર માહોલ મેં હુઈ. મૌ. અબ્દુલ્લાહ વ દીગર સાથીયોં ને બતાયા કે અવામ ને ખુબ પટાખે ફોડે હેં. ઔર આજ ભી કુછ લોગ આતિશબાજી કા ઈરાદા રખતે હેં. ક્યા કરે? એક લંબે અરસે તક સખ્ત ઈમ્તિહાન કે બાદ લોગોં કી દુઆએં કબુલ ઔર તમન્નાએં પુરી હો ગઈ થી. મુલ્ક ભર મેં ખૌફો હરાસ ઔર નાઉમ્મીદી કે માહોલ મેં અલ્લાહ ને એક અઝીમ ખુશી અતા ફરમાઈ થી. ઝાહિર હૈ લોગ ઉસ ખુશી કા ઈઝહાર કરેંગે. ઉન્હેં કેસે રોકા જા સકતા હૈ ? મેંને કહા કિસી કો કુછ મત કહો. ખૈર મુલાકાત મેં ભાઈ સલમાન ને મુખ્તસર કારગુઝારી બતલાઈ ઔર કહા : આપ લોગ તૈયાર રહના, શામ તક ઈન્શાઅલ્લાહ હમ રિહાઈ કે કાગઝાત લેકર આ જાએંગે.

બેરેકોં મેં લોગ સુપ્રિમ કોર્ટ કે બેમિસાલ ઈન્સાફ વ હમારી રિહાઈ કી તફ્સીલાત જાનને કે લીયે બેચૈન થે. જાકર ઉન્હેં મુખ્તસર કારગુઝારી સુનાઈ. ઔર શામ કા ઈન્તિઝાર કરને લગે. એસા માલૂમ હોતા થા ગ્યારહ સાલ સે ચલ રહી ઘડી કી સુઈયાં ભી થક ગઈ થી ઔર ઉસ્કી રફતાર સુસ્ત હો ચુકી થી. *الانتظار أشد من الموت* (ઈન્તિઝાર મૌત સે ઝયાદહ સખ્ત હોતા હૈ) કા ગુઝશ્તા કલ દોપહર સે બરાબર મુશાહદહ કર રહે થે. આહિસ્તા આહિસ્તા વક્ત ગુઝરા ઔર શામ ૫:૩૦ બજે કે કરીબ એક કેદી કારકુન હમારે નામ કી ચિઠ્ઠી જિસકા બરસહા બરસ સે ઈન્તિઝાર થા. લેકર આ પહોંચા ઔર કહા : બિસ્તર, કપડે, બરતન લેકર કોરંટી આ જાઓ. સુબ્હ મુલાકાત મેં ઘરવાલે કપડે, ચપ્પલ વગૈરહ

દે ગએ થે, હમ લોગ તૈયાર હો ગએ, મેરે કેદી સાથીયોં ને મુઝે દુલ્હે કી તરહ સંવારા. ઈન હઝરાત સે આખરી મુસાફરા, મુઆનકા ક્રિયા. ઉસ વક્ત મેરે ઔર ઉનકે દિલી જઝબાત કી કેફીયત કી ન તો ઝબાન તરજુમાની કર સક્તી હૈ ન કોઈ કલમ ઈલાતા કર સક્તી હૈ ઔર ન હી કયાસ આરાઈ કી જા સક્તી હૈ. સાથીયોં સે વિદાઈ મુલાકાત કે બાદ મૈં રવાના હુવા. જનાબ ગુલાલભાઈ, આઝમખાન, મુશરફભાઈ, હનીફભાઈ, કલીમ, અનસ ઔર બહોત સે સાથી જેલ અમલા કી ઈજાઝત સે કોરંટી ઔર જ્યુડીશીયલ ઓફીસ તક છોડને કે લીયે આએ. યહાં જેલ કે સદર ગેટ સે દેખા બાહર ખુશ વ ખુર્મ અવામ કા હુજૂમ નઝર આ રહા થા. જ્યુડીશીયલ ઓફીસ મેં હમારે વકીલ જનાબ ખાલિદભાઈ શેખ ઔર વકીલ જનાબ જાવેદખાન પઠાણ તશરીફ ફરમાં થે. એક ઔર વકીલ જનાબ એજાઝ કુરેશી બાહર અવામ કે બીચ મેં રિહાઈ કી પ્રોસીઝર ઔર તરીકએ કાર સે અવામ કો બાખબર કર રહે થે. અંદર ખાલિદભાઈ ઔર જાવેદખાન લગે હુવે થે. હમેં જ્યુડીશીયલ ઓફીસ મેં લે જાને કે બાદ ઝરૂરી કાનુની કારવાઈ પુરી કી ગઈ. જેલ મેં દાખલે કે વક્ત ચેહરે ઔર જિસ્મ કે ખદો ખાલ દેખ કર નોટ કીયે ગયે થે. અબ રિહાઈ પર દોબારહ યે અમલ હુવા. જેલ મેં દાખલે કે વક્ત જો રકમ, ઘડી વગૈરહ યહાં જમા કી ગઈ થી વોહ વાપસ દી ગઈ. કુછ હી દેર મેં સારી કારવાઈ મુકમ્મલ હો ગઈ. લેકિન સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ જનાબ ભગોરા સાહબ ઔર મુસલમાન જેલર કો શાયદ હમસે ઈતની મોહબ્બત હો ગઈ થી કે વોહ હમારી રિહાઈ વ જુદાઈ બરદાશત નહીં કર પા રહે થે. ઉનહોંને ભરપુર કોશીશ કી ઔર અપની સારી સલાહીયતેં ઈસ પર લગા દીં કે કિસી તરહ હમેં રોક લિયા જાએ.

ગૈરમુલ્કી કેદીયોં કી જાંચ વ ઈન્ટ્રોગેશન કે લીયે હમારે યહાં J.I.C. (જોઈન્ટ ઈન્ટ્રોગેશન સેન્ટર) બને હુવે હૈં. મુલ્ક કી મુખ્તલિફ તફતીશી એજન્સીયાં યહાં ઉન કેદીયોં સે તફતીશ કરતી હૈ ઔર ઉનકી તસલ્લી કે બાદ હી કેદી કો રિહા ક્રિયા જાતા હૈ. યુનાંચે જેલ કે ઈન અફસરાન ને અવ્વલ યે હરબા આઝમાયા કે ચાંદખાન પાકિસ્તાની હૈ, ઈસલીયે હમ તુમ્હેં રિહા નહીં કર સક્તે. હમારે વકીલોંને ઉનહેં બતાયા કે ખુદ કાઈમ બ્રાંચ કી સ્ટોરી વ કાગઝાત કે મુતાબિક ચાંદખાન યુ.પી. બરેલી કા રેહનેવાલા હૈ. ઈસી તરહ પોટા કોર્ટ, હાઈકોર્ટ, સુપ્રિમ કોર્ટ કે

કાગઝાત વ દસ્તાવેઝાત મેં ભી ઈસે બરેલી કા બતલાયા ગયા હૈ. યહી નહીં જેલ એન્ટ્રી કે રજીસ્ટર મેં ભી ઈસકા પતા બરેલી હી લિખા હૈ. ફિર યે પાકિસ્તાની કેસે હો ગયા ? ઔર અગર બિલ્ડર્જ ઈસે પાકિસ્તાની માન ભી લિયા જાએ તો બાકી તીન અ.કયુમ, આદમભાઈ ઔર સલીમભાઈ કો રોકે રખને કા ક્યા જવાઝ હૈ ? વોહ હઝરાત લાજવાબ હો ગએ. ફિર કુછ દેર બાદ યે દાવ લાએ કે ઈન હઝરાત પર રદ્ટ કી કલમ લગી હુઈ હૈ. ઈસલીએ કોર્ટ કી ઈજાઝત કે બગૈર નહીં છોડ સકતે. યે વાહીયાત દલીલ ઉનકા તજાહુલે આરિફાના (જાનકર ભી અંજાન બનના) થા. રદ્ટ કી કલમ કેદી જબ તક કેસમેં ઔર જેલ મેં હૈ વહાં તક હૈ. જબ કેસ હી ખત્મ હો ગયા ઔર સુપ્રિમ કોર્ટ ને બાઈઝૂઝત રિહાઈ કા હુકમ દે દિયા તો ફિર રદ્ટ કી કલમ કા વુજૂદ હી કહાં રહા ? જેલ અમલા રદ્ટ કી કલમ કી હકીકત વ અસર કો બહોત હી અચ્છી તરહ જાનતા ઔર સમજતા હૈ, લેકિન ઉનકા મકસદ હમેં કિસી ભી તરહ રોકના યા પરેશાન કરના થા. ખૈર હમારે વકીલોં કે બહસ મુબાહસા ઔર સમજાને કે બાદ બઝાહિર કલમ રદ્ટ સમજમેં આનેકા નાટક કિયા. લેકિન અભી ભી માયૂસ નહીં હુવે ઔર આપસી કાનાફૂંસી કે બાદ એક આખરી હથીયાર ઈસ્તિમાલ કિયા ઔર હમારે વકીલોં સે કહા ઈન ચારોં હઝરાત પર અક્ષરધામ કે અલાવહ ઔર કોઈ કેસ નહીં હૈ. આપ ઉસકી તહરીરી ઝમાનત દો. ઈસ પર હમારે વકીલ જાવેદખાન બરહમ હો ગએ. યુનાંચે ઉન્હોંને ઔર બાહર સે એજાઝ કુરેશી સાહબ ને જેલ સ્ટાફ કો સુપ્રિમ કોર્ટ જાનેકી ધમકી દી. કુછ તો ઈસ ધમકી કા અસર થા. કુછ જેલ કે બાહર હુજૂમ મેં ઈશ્તિઆલ કા ડર થા. યુનાંચે બાહર જમાશુદહ હુજૂમ મેં ઈશ્તિઆલ વ બેચેની બળહતી જા રહી થી, હતા કે કુછ લોગોં ને જેલ કે બાહર ભી પટાખે ફોડના શુરૂઅ કર દિયે થે. ઔર ફિર જેલ કે યે દોનોં અફસર અપની ઈસ હરકત મેં તન્હા રહ ગએ થે. મુઝે એક ગૈર મુસ્લિમ જેલર સાહબ ને કાનમેં આકર કહા કે યે લોગ ગાંધીનગર, ગૃહખાતા, કાઈમ બ્રાંચ, પુલીસ કમિશ્નર કચેરી તમામ જગા ફોન કર ચુકે હૈં. લેકિન કોઈ ઈનકા સાથ દેને કે લીએ તૈયાર નહીં હૈ. ઔર ઝાહિર હૈ સુપ્રિમ કોર્ટ કે ઈસ જજમેન્ટ કે ખિલાફ કોઈ ભી સમજદાર શપ્સ હમેં કેસે રોક સકતા હૈ ? બહરહાલ જબ યે અફસરાન બિલકુલ આજિઝ વ નાઉમ્મીદ હો ગએ તો ઉન્હોંને હમેં સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ

સાહબ કી ઓફીસમેં બુલાયા. હમ ચારોં કે સાથ હમારે વકીલ ભી થે. સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ સાહબ ને હમારે વકીલ સે કહા આપ સિર્ફ હમેં એક કાગઝ પર ઇતના લિખ દેં કે હમારી માલુમાત કે મુતાબિક ઇન હઝરાત પર કોઈ ઔર કેસ નહીં હૈ. ઇસ પર મેં ખામોશ નહીં રેહ સકા ઔર મેંને કહા મેં ૧૧ સાલ સે જેલ મેં હું. આપ કેસ કી બાત કરતે હૈ. ૧૧ સાલ કે ઇસ અરસેમેં અગર મુઝ પર કોઈ જેલ ખટલા હો તબ ભી આપ મુઝે રોક લો. (જેલમેં ખિલાફે કાનુન કોઈ કામ કરને પર જો કારવાઈ ઔર સજા દી જાતી હૈ ઉસે જેલ ખટલા કહા જાતા હૈ) ઇસ પર ભગોરા સાહબ ઔર જેલર સાહબ થોડે સે ચોક્કના હો ગએ. ઔર કેહને લગે હમ આપકો રોકના નહીં ચાહતે. હમ તો સિર્ફ કાનુની કારવાઈ પુરી કરના ચાહતે હૈં. ઇસ પર હમારે વકીલ ને કહા ૧૧ સાલ સે યે હઝરાત આપકી કસ્ટડી મેં હૈ. ઇન હઝરાત પર ઔર કોઈ કેસ હૈ યા નહીં? હમ સે બેહતર આપ જાનતે હૈં. યે કેહકર હમારે વકીલ ને લિખને સે ઇન્કાર કર દિયા. લેકિન ચુંકે રાત કે ૮:૩૦- ૮:૪૫ બજ રહે થે. લોગ દોપહર સે બાહર ભુકે ખ્યાસે થકે માન્ટે ઉમ્મીદ લગાએ બેઠે થે. ઔર જેલ અમલા કો ભી ઇસ આખરી બાત પર ઇસરા રા થા. અબ વોહ તઝબઝબ કા શિકાર થે, ઇસલિયે અપની સલામતી કે ખાતિર ઇતની તહરીર ચાહતે થે. ઇસલીયે હમને આપસી મશવરા કે બાદ વકીલ કો કાગઝ પર યે બાત લિખ દેને કે લીયે કહા. જિસ પર હમારે વકીલ જનાબ જાવેદખાન પઠાણ ને લિખા કે આજ તારીખ ૧૭-૫-૨૦૧૪ કો અક્ષરધામ કેસ મેં સુપ્રિમ કોર્ટ કા જજમેન્ટ લેકર શામ ૫:૩૦ સે યહાં કાનુની કારવાઈ કે સાથ હમારે અસીલ કી રિહાઈ કે લીયે આયે હૈં. હમને સુપ્રિમ કોર્ટ ઔર નીચલી કોર્ટોં કે સારે કાગઝાત જમા કર દિયે હૈં. ઔર અભી રાત કે ૮:૪૫ બજ રહે હૈં. લેકિન અબ તક હમારે અસીલોં કો છોડા નહીં ગયા હૈ. ઔર ઇન હઝરાત પર દૂસરા કેસ ન હોને કી હમસે ગેરંટી માંગી જા રહી હૈ. અભી ઇતના લિખા થા કે ભગોરા સાહબ ફિર ગભરાએ કે ભાઈ આપ મુઝે ફંસાઓગે. યે સબ બાતેં કયું લિખ રહે હો? આપ સિર્ફ ઇતના હી લિખો કે મેરી માલુમાત કે મુતાબિક ઇન પર કોઈ દૂસરા મુકદ્દમા નહીં હૈ. ખેર વકીલ સે કુંછ લકીરેં કેન્સલ કરવાઈ ઔર બાદિલે નાખાસ્તા હમેં જાને કે લીયે કહા. જૈસે હી હમ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ કી ઓફીસ સે બાહર નિકલ કર આખરી ખાનાપુરી કે લીયે જેલ કે સદર દરવાઝે

પર કાઉન્ટર પર ગએ. અવામ કા હુજૂમ દરવાઝે કે કરીબ દૌડા ચલા આયા. રજીસ્ટર મેં હમારે નામ પુકારે ગએ ઔર જેલ સે રિહાઈ કી એક એક પરચી હમેં દેકર જાને કે લીયે કહા. ઔર ૧૭-૫-૨૦૧૪ બરાબર પોને ગ્યારહ સાલ કે બાદ અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ને સુન્નતે યૂસુફી પર અમલ કરાતે હુવે જેલ કી તારીક દુન્યા સે નજાત અતા ફરમાઈ. રાત કે ૮:૪૫ બજે મૈંને ઔર મેરે સાથીયોં ને સદર દરવાઝે કી ખિડકી જિસસે દાખિલ હુવે થે આજ બારી બારી બાહર કદમ રખા. બાહર મેરે કેંદ કે સાથી હાજી ફારૂક ને ફૂલોં કી સેજ બિછા કર જાજમ કી શકલ દી થી. તાકે હમ ઉસ પર ચલ કર બાહર આએં. લેકિન જૈસે હી હમને બાહર કદમ રખા. પુરહુજૂમ અવામ કે જઝબાત ને જાજમ કો રોંદ કર રખ દિયા.

ભાઈ સલમાન, નુરબેગ, એજાઝભાઈ, અપ્તરભાઈ, મૌ. યહયા, મેરે બચ્ચે ઔર દીગર હાઝિરીન સે મુસાફહા-મુઆનકા હુવા. અલ્લાહુ અકબર કી સદાએં લોગોં કે જઝબાત કી તરજુમાની કર રહી થી. મીડીયા મૌજૂદ થી, હમારા તઆરૂફ વ ઈન્ટરવ્યુ હુવા લેકિન યે શાયદ ઉન હઝરાત કી મજબૂરી થી કે સારી બાતોં કો “સેન્સર” કર દીયા ગયા.

બહરહાલ જેલ સે નિકલકર સબસે પેહલે મૈં અપને વાલિદ કી આખરી આરામગાહ મુસા સુહાગ કબ્રસ્તાન પહોંચા. મેરે વાલિદ કી કબર પર ખડે હોતે હી ઉન્કી પુરાની યાદેં તાઝા હો ગઈ. ઔર આંખોં સે આંસુઓંકા સૈલાબ જારી હો ગયા. ઈસાલે સવાબ ઔર મગફિરત કી દુઆ કે બાદ મૈં દરીયાપુર લીમડી ચોક, શેખજી કી મસ્જિદ મેં ગયા. વહાં અવામ ને જો વાલિહાના ઈસ્તિકબાલ કીયા વોહ અલ્ફાઝ મેં બયાન નહીં કીયા જા સકતા. મસ્જિદ સે મૈં અપને મોહસીન સલમાન ઔર નૂરબેગ કે ઘર પહોંચા. ઈન હઝરાત કે મુઝપર જો એહસાનાત થે ઉસ્કી અદના કદરદાની ઔર એહસાન શનાસી કા યે તકાઝા થા.

વહાં સે મૈં અપને પ્યારે મોહલ્લા દરીયાપુર, ચારવાટ પહોંચા. વહાં પર ભી અવામ ને બેઈન્તિહા ખુશીયોં કા ઈઝહાર કીયા ઔર અલ્લાહુ અકબર કે ફલક શિગાફ નઅરેં લગા કર અપને જઝબાત કા ઈઝહાર કીયા. મેરી વોહ મસ્જિદ જહાં સે ૧૧ સાલ પેહલે મુઝ ઈન્તિહાઈબે સરો સામાની કી હાલત મેં કાઈમ બ્રાંચ

કે અફસરાન ઈગ્વા કરકે લે ગએ થે. ઔર મસ્જિદ કે મુસલ્લી બડી હસરત ઔર બેયારગી સે તકતે રહ ગએ થે. આજ મેરી આમદ વ ઈસ્તિકબાલ કા ઈન્તિઝાર કર રહે થે.

યુનાંચે મેં હાજી સખી મસ્જિદ ગયા. કુછ કલિમાત કહે ઔર દુઆ કી. વહાં સે મેં અપને ઘર કે લીચે રવાના હુવા.

રેગીસ્તાન ઔર સહરા મેં પાની ઔર મંઝિલ કી તલાશ મેં ભટકનેવાલા મુસાફિર બડી મેહનત વ મશક્કત કે બાદ જબ વાકઈ પાની ઔર મંઝિલ કે પાસ પહોંચ જાતા હૈ તો અબ તક કે તજરબાત કી બુન્યાદ પર વોહ વાકઈ પાની ઔર મંઝિલ કો ભી ધોકા સમઝતા હૈ. ઔર ઐન મંઝિલ કે કરીબ પહોંચકર ઉસકે પૈર જવાબ દે જાતે હેં. ૧૧ સાલ સે મંઝિલ કી તલાશ મેં ભટકને ઔર ઉમ્મીદો બીમ કે મરાહિલ સે ગુઝરને કે બાદ, ઔર બાર બાર રિહાઈ કે ખ્વાબ દેખને ઔર બેદારી પર અપને આપકો ઉન હી સલાખોં કે પીછે પાયા થા. ઈસલીચે આજ વાકઈ મંઝિલ ભી ખ્વાબ વ સરાબ કા ધોકા માલૂમ હો રહી થી. પૈરોં મેં ચલને કી તાકત નહીં થી. લોગોં કે કંધોં કે સહારે પુરહુજૂમ અવામ કે સૈલાબ પર ગોયા તૈર રહા થા. અપને ઈરાદે સે એક કદમ આગે પીછે નહીં હો સકતા થા. અવામ કા હુજૂમ મુઝે બહાતે લે જા રહા થા. પૈર ઔર ઝમીન દેખને કા તો સવાલ હી નહીં હોતા થા.

કૈદખાને કે ઝમાને મેં એક ખ્વાબ દેખા થા કે મેં કૈદખાને સે બાહર હું, ઔર અવામ કા ઈતના હુજૂમ હૈ કે નીચે ઝમીન ઔર પૈર નઝર નહીં આ રહે. મેરે પૈરોં મેં ચલને કી તાકત નહીં હૈ. ઔર મેં બેસાખી જૈસે લંબે લકડે સે ટેક લગાએ કંધોં કે સહારે અવામ કે સૈલાબ પર બેહ રહા હું. આજ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અપને ખ્વાબ કી તાબીર અપની આંખોં સે પુરી હોતે દેખ રહા થા.

ઉસ્કે બાદ મેં આદમ શાહ કી મસ્જિદ ગયા. વહાં દુઆ કી ઔર ફિર અપને ઘર કી રાહ લી.

ઘર વાપસી

યે ચુંકે આખરી મંઝિલ થી. ઈસલીયે અવામ વ ખવાસ કા જોશ ભી ઉઝજ પર થા. ફલક શિગાફ નઅરોં સે ગલી કે દરો દીવાર હિલ રહે થે. ધક્કોં કે સહારે મેં અપને ઘર તક પહોંચા. લંબે ઈન્તઝાર ઔર તમન્નાઓં કે બાદ આજ મેરા ઘર મેરે સામને થા. આપ શાયદ યકીન ન કરેં, મેં પેહલી હી મરતબા અપના ઘર દેખ રહા થા, ચુંકે મેરી ગિરફતારી કે બાદ યે ઘર બના થા ઔર મેરે વાલિદૈન મેરી ગિરફતારી કે બાદ યહાં મુન્તકિલ હુવે થે. મેં અપને ઘર કી તામીર વ કૈફીયત સે ભી નાવાકિફ થા. ઘર ઔર બરામદા બચ્ચોં, મદ્દોં ઔર રિશ્તેદાર ખ્વાતીન સે ભર ચુકા થા. જઝબાત કી શિદ્ત સે લોગ રો રહે થે ઔર મુઝે ભી રૂલા રહે થે. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઘર મેં દાખિલ હોતે હી દિલ સે એક ઠંડી સાંસ ઔર ગ્યારહ સાલ સે ગાઈબ હોટોં પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ. મેરી માં, બીવી-બચ્ચે, બહનોં ઔર સારે રિશ્તેદારોંને ઘેર લિયા. ખાનદાન કી બુખ્લી ઔરતેં બલાઈયાં લેકર અપની ખુશી ઔર જઝબાત કા ઈઝહાર કર રહી થી ઔર રોશન વ મહફૂઝ મુસ્તકબિલ કી દુઆઓં દે રહી થી.

આહિસ્તા આહિસ્તા લોગ રવાના હોને શુરૂઅ હુવે ઔર એક તવીલ (લંબે) અરસે કે બાદ રાતમેં તકરીબન ૧:૦૦ બજે અપને ઘરવાલોં કે સાથ ખાના ખાયા ઔર ઈસ તરહ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ એક લંબી આઝમાઈશ ખત્મ હુઈ. બરસોં સે આંખોં મેં સજાયા ખ્વાબ આજ અલ્લાહ કે ફઝલ સે પુરા હો ગયા. ખૌફો હરાસ ઔર યાસ વ નાઉમ્મીદી કી તારીકીયાં છટ ગઈ.

અલ્લાહ તઆલા મેરી રિહાઈ કો ઉમ્મત કે લીયે ખૈર કાઝરીઅહ બનાઓં ઔર દુન્યા ઔર આખિરત કે તમામ શર ઔર ફિતન સે મેરી ઔર ઉમ્મત કી હિફાઝત ફરમાએ. (આમીન)

هذا تأويل رءىاى من قبل قد جعلها رىى حقاً... وقد أحسن بى إذ أخرجنى من السجن... إن رىى لطيف لما يشاء إنه هو العليم الحكيم..... فاطر السموت والأرض أنت ولى فى الدنيا والآخرة توفنى مسلماً وألحقنى بالصلحين.